

Prisma-boeken

1774

Jack London

Wittand

Prisma
Het Nederlandse pocketboek

Prisma-boeken
1774

Wittand

Jack London

Uitgeverij Het Spectrum
Utrecht/Antwerpen

Oorspronkelijke titel: **White Fang**
Uitgegeven door Airmont Publishing Company, Inc., New York
© 1964 by Airmont Publishing Company
Vertaald door A. B. H. van Bommel-van Terwisga
Vormgeving en omslag: Studio Spectrum
Illustratie omslag: Jos Looman
Eerste druk 1977

This translation © 1977 by Het Spectrum
No part of this book may be reproduced in any form, by print,
photoprint, microfilm or any other means without written
permission from the publisher.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm
of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

01-1774.01 D 1977/0265/33 ISBN 90 274 0901 3

1. Het spoor van het wild

Aan weerszijden van de bevroren stroom verhief zich dreigend een donker sparrenbos. Kort tevoren had de wind de witte rijp van de bomen geblazen en ze leken zich donker en onheilspellend in het vervagende licht naar elkaar toe te buigen. Een oneindige stilte lag over het land. Het was een levenloze woestenij waar niets bewoog, zo verlaten en koud, dat men het zelfs niet triest kon noemen. Er was iets van een lach te bespeuren, maar een lach die erger is dan enig verdriet – een lach die zo vreugdeloos was als de glimlach van de Sfinx, een lach die zo koud was als ijs, met iets van de grimmigheid van de onfeilbaarheid. Het was de despotische en niet te verklaren wijsheid van de eeuwigheid die lachte om de nuttelosheid van het leven en de moeizaamheid ervan. Het was de Wildernis, het woeste, wilde noorden met het ijskoude hart.

Maar toch was er leven, overal in het land, uitdagend leven. Over de bevroren stroom zwoegde een span wolfachtige honden. Hun borstelige vacht was met rijp bedekt. Hun adem bevroor in de lucht zodra hij uit hun bek kwam, naar buiten spuitend in wolken damp, die neersloegen op hun behaarde lichamen en daarop ijskristallen vormden. Ze hadden leren tuigen om en waren met leren leidsels voor een slee gespannen die ze achter zich aan trokken. De slee had geen lopers. Hij was gemaakt van dikke berkebast en raakte met zijn hele bodem de sneeuw. De voorkant ervan was als een krul omhooggebogen, om de zachte sneeuw die als een hoge golf ervoor oprees, neer te drukken. Op de slee lag, stevig vastgebonden, een lange smalle, rechthoekige kist. Er lag nog meer op de slee – dekens, een bijl, een koffiekant en een koekepan – maar het opvallendste was de lange, smalle, rechthoekige kist, die ook de meeste ruimte in beslag nam.

Voor de honden uit sjouwde een man op brede sneeuwschoenen. Achter de slee aan zwoegde een tweede man. Op de slee, in de kist, lag een derde man, wiens zwoegen ten einde was – een man die door de Wildernis was overwonnen en verslagen tot hij niet meer bewoog en niet meer tegenstribbelde. Het ligt niet in de aard van de Wildernis om van beweging te houden. Het leven is een ergernis, want leven betekent beweging. En de Wildernis heeft altijd tot doel de beweging te vernietigen. De Wildernis doet het water be-

vriezen om het te beletten naar zee te stromen, en verdrijft de sappen uit de bomen tot ze tot in hun machtige kern bevroren zijn. En het wreedst en verschrikkelijkst van alles teistert de Wildernis de mens en dwingt hem tot overgave, de mens die de ongedurigste vorm van leven is, altijd in opstand tegen de wet dat alle beweging tenslotte tot stilstand moet komen.

Maar voor en achter ploeterden de twee mannen die nog niet dood waren, onverschrokken en ontembaar. Hun lichaam was gehuld in bont en zachtgelooide leer. Hun wimpers en wangen en lippen waren zo dik bedekt met de kristallen van hun bevroren adem, dat hun gezichten niet te onderscheiden waren. Dat gaf hen het aanzien van spookachtige maskerspelers, doodgravers in een schimmenwereld bij de begrafenissen van een geest. Maar onder dat alles waren het mannen die doordrongen in het land van de troosteloosheid en hoon en stilte, nietige avonturiers op zoek naar een groots avontuur, worstelend tegen de macht van een wereld zo ver weg en zo vreemd en levenloos als de afgronden van de ruimte.

Ze trokken zonder een woord te zeggen verder, om hun adem te sparen voor het werk van hun lichaam. Overal drukte de stilte, tastbaar aanwezig, op hen, met dezelfde invloed op hun geest als die van vele atmosferen waterdruk op het lichaam van een diepzeeduiker. De stilte verpletterde hen met het gewicht van eindeloze uitgestrektheid en onveranderlijke wetten. Hij drukte hen neer tot in de diepste diepten van hun eigen geest en perste alle valse ijver en vervoering en overmatige gevoelens van eigenwaarde van de menselijke ziel uit hen, zoals sap uit de druiven, totdat ze hun eindigheid en kleinheid begrepen, vlekjes en stofjes die zich met weinig wijsheid en inzicht bewogen temidden van hun samenspel van de machtige blinde elementen en krachten van de natuur.

Er ging een uur voorbij en nog een uur. Het valse licht van de korte, zonloze dag begon al te verdwijnen, toen in de verte een vage kreet de stilte verbrak. Het geluid werd snel sterker tot het op zijn luidst was en hijgend en gespannen bleef doorklinken, om daarna langzaam weg te sterven. Het had het kermen van een dolende ziel kunnen zijn als er niet een zekere sombere wreedheid en hongerige gulzigheid in had doorgeklonken. De voorste man draaide zijn hoofd om, tot zijn ogen die van de man achter de slee ontmoetten. En toen knikten ze elkaar over de rechthoekige kist heen, toe.

Er klonk een tweede kreet, die de stilte vlijmscherp door-

boorde. Beide mannen stelden vast waar het geluid vandaan kwam. Het kwam van achter hen, ergens vanuit de sneeuwvlakte die ze net waren overgestoken. Een derde kreet klonk op, in antwoord op de eerste twee, ook van achter hen en links van de tweede.

‘Ze zitten achter ons aan, Bill,’ zei de man die voorop liep. Zijn stem klonk schor en onwezenlijk en het spreken had hem duidelijk moeite gekost.

‘Wild is schaars,’ antwoordde zijn makker. ‘Ik heb al in geen dagen een spoor van konijnen gezien.’

Toen zeiden ze niets meer, maar hun oren waren gespist op de jachtkreten die achter hen bleven opklinken.

Bij het invallen van de duisternis stuurden ze de honden een sparrenbosje in aan de rand van de stroom, waar ze hun bivak opsloegen. De doodskist, naast het kampvuur, diende om op te zitten en als tafel. De wolfshonden, die aan de andere kant van het vuur bij elkaar gekropen waren, gromden en bakkeleiden wat, maar vertoonden geen neiging om er in de duisternis vandoor te gaan.

‘Volgens mij blijven ze opvallend dicht bij het kamp, Henry,’ merkte Bill op.

Henry, die bij het vuur gehurkt zat en een blok ijs in de koffiekkan deed, knikte. Hij zei geen woord totdat hij op de kist zat en aanstalten maakte om te gaan eten.

‘Ze weten wel waar ze het goed hebben,’ zei hij. ‘Ze vreten liever dan dat ze gevreten worden. Ze zijn wel goochem, die honden.’

Bill schudde zijn hoofd. ‘Ach, ik weet het niet.’

Zijn makker keek hem nieuwsgierig aan. ‘Da’s de eerste keer dat ik je hoor zeggen dat ze niet zo goochem zijn.’

‘Henry,’ zei de ander, terwijl hij bedachtzaam op de bonen bleef kauwen die hij aan het eten was, ‘is je ook opgevallen hoe die honden tekeer gingen toen ik ze voerde?’

‘Meer dan anders,’ gaf Henry toe.

‘Hoeveel honden hebben we, Henry?’

‘Zes.’

‘Nou, Henry . . .’ Bill zweeg even, om zijn woorden wat meer nadruk te geven. ‘Zoals ik al zei, Henry, we hebben zes honden. Ik heb zes vissen uit de zak gehaald. Ik heb elke hond een vis gegeven, en, Henry, ik kwam een vis tekort.’

‘Je hebt verkeerd geteld.’

‘We hebben zes honden,’ antwoordde de ander onbewogen. ‘Ik heb zes vissen te voorschijn gehaald. Eenoor kreeg geen vis. Ik ben later nog een vis voor hem uit de zak gaan halen.’

'We hebben maar zes honden,' zei Henry.

'Henry,' ging Bill verder, 'Ik wil niet beweren dat het allemaal honden waren, maar zeven hebben er een vis gehad.' Henry hield op met eten en keek over het vuur heen om de honden te tellen.

'Er zijn er nu nog maar zes,' zei hij.

'Ik heb de andere door de sneeuw zien wegrennen,' zei Bill vastberaden. 'Ik heb er zeven gezien.'

Zijn maat keek hem medelijdend aan en zei: 'Ik zal alle machtig blij zijn als deze tocht voorbij is.'

'Wat bedoel je daarmee?' vroeg Bill.

'Ik bedoel dat dit vrachtje op je zenuwen gaat werken en dat je spoken gaat zien.'

'Daar heb ik ook al aan gedacht,' antwoordde Bill ernstig. 'En daarom ben ik, toen hij door de sneeuw wegrende, naar zijn sporen gaan kijken. Toen heb ik de honden geteld en er waren er nog steeds zes. De sporen zijn daar in de sneeuw. Wil je ze bekijken? Ik zal ze je aanwijzen.'

Henry antwoordde niet, maar kauwde zwijgend door. Toen hij na zijn maal een kop koffie had gedronken, veegde hij met de rug van zijn hand zijn mond af en zei: 'Dus je denkt dat het . . .'

Een lange jammerklacht, wreed en droefgeestig, ergens vanuit de duisternis, onderbrak hem. Hij zweeg, om ernaar te luisteren en maakte zijn zin af met een gebaar in de richting van het gehuil, ' . . . het een van die daar is?'

Kreet na kreet en de antwoorden erop maakten een leven als een oordeel. Van alle kanten klonk nu het gehuil en de honden verrieden hun angst door tegen elkaar aan te kruipen, zo dicht bij het vuur dat hun vacht door de hitte schroeide. Bill gooide er meer hout op, voordat hij zijn pijp aanstak.

'Ik geloof dat je wel wat somber bent,' zei Henry.

'Henry . . .' Hij trok bedachtzaam een poosje aan zijn pijp voor hij verder ging. 'Henry, ik zat net te denken dat h^{ij} er een verdomd stuk beter aan toe is dan jij en ik ooit zullen zijn.'

Hij wees met zijn duim naar beneden op de derde persoon, in de kist waarop zij zaten.

'Jij en ik, Henry, zullen blij mogen zijn als we genoeg stenen op onze lijken krijgen om de honden er van af te houden.'

'Ja, want wij hebben geen familie en geen geld en de rest, zoals hij,' viel Henry hem bij. 'Lijkenvervoer over lange afstand is nou niet bepaald iets dat jij en ik ons kunnen permitteren.'

‘Wat ik niet snap, Henry, is waarom zo’n vent die een lord of zoiets was in zijn eigen land, en die zich nooit zorgen heeft hoeven te maken over zijn natje en droogje, waarom die nou naar deze van God verlaten uithoek van de wereld moest trekken – daar kan ik niet bij.’

‘Hij was misschien heel oud geworden als hij thuis was gebleven,’ stemde Henry met hem in.

Bill deed zijn mond open om wat te zeggen, maar veranderde van gedachten. In plaats daarvan wees hij op de muur van duisternis die hen aan alle kanten omringde. Er viel geen vorm te onderscheiden in dat volslagen donker. Er waren alleen een paar ogen te zien, die gloeiden als vurige kolen. Henry knikte met zijn hoofd om nog een paar en een derde paar aan te wijzen. Rondom hun kampvuur had zich een kring van gloeiende ogen gevormd. Af en toe bewoog er een paar of verdween, om even later terug te komen.

De honden waren onrustiger geworden en stoven in een vlaag van angst naar de andere kant van het kampvuur. Ze drongen zich, ineenkrimpnd, tegen de benen van de mensen aan. In het gewoel was een van de honden in het vuur geduwd. Hij jankte van pijn en angst en de reuk van zijn geschroeide vacht vulde de lucht. De kring van ogen bewoog onrustig en verwijdde zich door de consternatie zelfs even. Maar toen de honden gekalmeerd waren, kwam de kring ook weer tot rust.

‘Henry, het is verdomd ongelukkig dat we geen munitie meer hebben.’

Bill had zijn pijp leeggerookt en hielp zijn makker hun bed van pelzen en dekens te spreiden over de sparretakken die hij vóór het eten op de sneeuw had gelegd. Henry bromde wat en begon de veters van zijn mocassins los te maken.

‘Hoeveel patronen zei je dat je nog had?’ vroeg hij.

‘Drie,’ was het antwoord. ‘En ik wou dat het er driehonderd waren. Dan zou ik ze eens wat laten zien, verdomme!’

Hij hief woedend zijn vuist op tegen de gloeiende ogen en zette zijn mocassins op een veilige afstand van het vuur.

‘En ik wou dat die kou eens opdonderde,’ ging hij door.

‘Het is nu al twee weken vijftig graden onder nul. En ik wou dat ik nooit aan deze tocht begonnen was, Henry. Ik zie er geen heil in. Het zit me gewoon niet lekker. En nu ik toch aan het wensen ben, ik wou dat de tocht achter de rug was en dat jij en ik bij het vuur in Fort McGurry zaten te kaarten – dat zou ik willen.’

Henry bromde wat en kroop in bed. Net toen hij wegdoezelde, hoorde hij weer de stem van zijn kameraad.

‘Hé, Henry, die andere hond die erbij kwam en die een vis heeft gekregen – waarom zijn de honden daar niet bovenop gesprongen? Dat zit me dwars.’

‘Jij piekert te veel, Bill,’ kwam het slaperige antwoord. ‘Zo ben je nooit geweest. Hou je mond nu maar en ga slapen. Dan ben je morgen weer kiplekker. Je maag is van streek, dat zit je dwars.’

De mannen vielen zwaar ademend naast elkaar in slaap. Het vuur begon uit te gaan en de kring van vurige ogen om het kamp heen werd nauwer. De honden groepten angstig bij elkaar en gromden nu en dan dreigend als een paar ogen te dichtbij kwam. Eén keer maakten ze zo’n kabaal dat Bill er wakker van werd. Hij stond voorzichtig op om zijn makker niet in zijn slaap te storen en gooide meer hout op het vuur. Toen het begon op te vlammen, weken de ogen verder achteruit. Hij keek terloops even naar de groep in elkaar gedoken honden, wreef zijn ogen uit en keek nog eens. Toen kroop hij weer onder de dekens.

‘Henry,’ zei hij. ‘Henry.’

Henry werd steunend en kreunend wakker en vroeg: ‘Wat is er nou weer?’

‘Niks,’ kreeg hij ten antwoord, ‘alleen maar dat er nu weer zeven honden zijn. Ik heb ze net geteld.’

Henry nam de mededeling voor kennisgeving aan met een geluid dat in snurken overging toen hij weer in slaap sukkelde.

De volgende morgen ontwaakte Henry het eerst. Hij schudde zijn metgezel ook wakker. Het zou nog drie uur duren voor het licht werd, hoewel het al zes uur was. In het donker zorgde Henry voor het ontbijt, terwijl Bill de dekens oprolde en het tuig voor de slee in orde maakte.

‘Zeg, Henry,’ vroeg hij plotseling, ‘hoeveel honden hadden we, zei je?’

‘Zes.’

‘Mis,’ zei Bill triomfantelijk.

‘Weer zeven?’ vroeg Henry.

‘Nee, vijf. Er is er één weg.’

‘Verdomme!’ riep Henry woedend en liet het ontbijt in de steek om de honden te gaan tellen.

‘Je hebt gelijk, Bill,’ stelde hij vast. ‘Dikkerd is weg. En die zal verdomd gauw aan zijn eind zijn gekomen toen hij eenmaal weg was. Daar is niets van terug te vinden.’

‘Nee, geen schijn van kans,’ zei Henry. ‘Ze hebben hem vast levend verslonden. Ik durf te wedden dat hij nog jankte toen hij door hun strot naar binnen ging, die rotbeesten!’

‘Het was altijd al een stomme hond,’ zei Bill.

‘Maar een stomme hond moet niet zo stom zijn om weg te lopen en op die manier zelfmoord te plegen.’ Hij keek onderzoekend naar de rest van het span, naar de karakteristieke trekken van elk dier afzonderlijk. ‘Ik wed dat geen van de andere dieren zoiets zou doen.’

‘Met geen stok bij het vuur vandaan te krijgen,’ zei Bill instemmend. ‘Ik heb altijd wel gedacht dat er iets met Dikkerd aan de hand was.’

En dat was het grafschrift van een dode hond langs de Noorder route – minder kort dan dat van menige andere hond, zelfs van menig mens.

2. De wolvin

Toen ze ontbeten hadden en de simpele kampspullen op de slee gebonden, keerden de mannen het behaaglijke vuur de rug toe en trokken de duisternis in. Onmiddellijk klonk weer het gehuil dat zo wreed en zo droefgeestig klonk, dat het door de duisternis en de kou van de een naar de ander ging en beantwoord werd. Het gesprek stokte. Om negen uur werd het licht. Midden op de dag werd de hemel in het zuiden roze en gaf de plaats aan waar de ronding van de aarde zich plaatste tussen de middagzon en de noordelijke streken. Maar de roze kleur vervaagde snel. Het grauwe daglicht bleef, tot drie uur, waarna ook dat vervaagde en de duisternis van de poolnacht over het eenzame en stille land neerdaalde.

Naarmate het donkerder werd, kwamen links en rechts en achter hen de jachtkreten dichterbij – zo dichtbij dat ze meer dan eens een golf van angst bij de zwoegende honden veroorzaakten en zelfs heel even paniek.

Nadat Bill en Henry de honden weer in het gareel hadden, zei de eerste:

‘Ik wou dat ze ergens een prooi vonden en ons verder met rust lieten.’

‘Ze werken behoorlijk op je zenuwen,’ stemde Henry in.

Ze wisselden geen woord meer tot ze hun bivak hadden opgeslagen.

Henry stond gebogen over een borrelende pan met bonen waar hij wat ijs bij deed, toen hij opschrok door het geluid van een slag en een kreet van Bill en een heftig grauwend gejang van pijn tussen de honden. Hij ging rechtop staan en kon nog net een schim over de sneeuw zien verdwijnen in de beschutting van het donker. Toen zag hij Bill tussen de honden staan, triomfantelijk, maar ook wat beduusd, met in zijn ene hand een dikke stok en in de andere de staart en een stuk van het lichaam van een in de zon gedroogde zalm. ‘Hij heeft de helft ervan te pakken gekregen,’ zei hij, ‘maar ik heb hem toch ook een dreun kunnen geven. Heb je hem horen janken?’

‘Hoe zag hij eruit?’ vroeg Henry.

‘Dat kon ik niet zien. Maar hij had vier poten en een bek en een vacht en zag eruit als een gewone hond.’

‘Dan zal het wel een tamme wolf zijn, denk ik.’

‘Hij is verdomd tam, wat het dan ook voor een beest is, dat

hij hier om etenstijd zijn portie vis komt halen.'

Die avond, toen het eten op was en ze op de rechthoekige kist hun pijp zaten te roken, kwam de kring van gloeiende ogen nog dichterbij dan tevoren.

'Ik wou dat ze op een kudde elanden stootten of zoiets en ons verder met rust lieten,' zei Bill.

Henry bromde iets op een toon die niet helemaal instemming verried, en een kwartier lang zaten ze zwijgend naast elkaar. Henry staarde in het vuur en Bill naar de kring van ogen die in de duisternis gloeiden, vlak achter het kampvuur.

'Ik wou dat we nu maar in McGurry waren,' begon hij weer.

'Schei toch uit met je ik-wou, ongeluksprofeet,' barstte Henry nijdig uit. 'Je hebt zeker last van je maag. Dat is het. Neem een lepel maagzout, daar knap je van op en dan ben je ook wat prettiger gezelschap.'

De volgende morgen werd Henry wakker door het liederlijk gevloek van Bill. Henry steunde op zijn elleboog en zag zijn makker tussen de honden bij het aangewakkerde vuur staan, met een van woede vertrokken gezicht en in wanhoop opgeheven armen.

'Hé!' riep Henry. 'Wat is er nu weer aan de hand?'

'Kikker is verdwenen,' kreeg hij ten antwoord.

'Nee!'

'Ik zeg je van wel.'

Henry sprong onder de dekens vandaan en liep met grote stappen naar de honden. Hij telde ze zorgvuldig en begon toen ook de machten van de Wildernis te vervloeken die hen weer van een hond hadden beroofd.

'Kikker was de sterkste hond van de troep,' zei Bill tenslotte.

'En hij was ook geen stomme hond,' voegde Henry eraan toe. En zo werd het tweede grafschrift binnen twee dagen opgesteld.

Het ontbijt was een sombere aangelegenheid. Daarna werden de vier overgebleven honden voor de slee gespannen. Die dag was een herhaling van de voorgaande. De mannen zwoegden zwijgend over het oppervlak van de bevroren wereld. De stilte werd alleen verstoord door het gehuil van hun onzichtbare achtervolgers, die hen op de hielen zaten. Toen halverwege de middag de duisternis inviel, werd het gehuil luider, doordat ze, zoals hun gewoonte was, nog dichterbij kwamen. De honden werden wild en bang en raakten in paniek, waardoor de leidsels in de war raakten en de beide mannen nog somberder werden.

‘Daar dan, stomme beesten, dat zal jullie leren,’ zei Bill die avond voldaan, toen hij opstond na zijn taak volbracht te hebben.

Henry liet zijn kokerij in de steek en kwam kijken. Zijn makker had de honden niet gewoon vastgebonden, maar op de Indiaanse manier, met stokken. Hij had elke hond een leren halsband omgedaan en had daar een dikke stok van ongeveer anderhalve meter aan vastgemaakt, zo dicht bij de hals, dat het beest er zijn tanden niet in kon zetten. Het andere eind van de stok was met een leren riem aan een paaltje in de grond vastgebonden. De hond kon niet de riem aan zijn eind van de stok doorbijten. De stok belette hem om bij het andere eind te komen, dat vastzat aan het paaltje.

Henry knikte goedkeurend.

‘Het is de enige constructie waarmee je Eenoor kunt tegenhouden,’ zei hij. ‘Want als die kans ziet de riem in zijn bek te krijgen, heeft hij die zó kapot, in de helft van de tijd die je met een mes nodig hebt. Nu vinden we ze morgen allemaal piekfijn terug.’

‘Daar kun je donder op zeggen,’ bevestigde Bill, ‘en als er toch één weg is, drink ik geen koffie.’

‘Ze weten gewoon dat we geen munitie hebben om ze dood te schieten,’ merkte Henry tegen bedtijd op, terwijl hij wees op de vurige kring die hen insloot. ‘Als we een paar schoten op ze konden lossen, zouden ze meer respect voor ons hebben. Ze komen elke nacht dichterbij. Kijk eens even niet naar het vuur, maar daarheen! Heb je die gezien?’

De twee mannen bleven enige tijd kijken naar de beweging van de vage schimmen aan de rand van de lichtkring. Als ze hun blik op één punt gericht hielden waar een paar ogen in de duisternis fonkelden, konden ze geleidelijk de vorm van het dier onderscheiden en die soms zelfs zien bewegen.

De honden waren wat rumoerig en dat trok de aandacht van de mannen. Eenoor maakte een paar keer korte verlangende jankgeluiden. Hij rukte aan het eind van zijn stok en wilde de duisternis in. Af en toe hield hij op met trekken om de stok verwoed met zijn tanden aan te vallen.

‘Kijk daar eens,’ Bill,’ fluisterde Henry.

Een dier dat op een hond leek, schoof met steelse zijdelingse bewegingen tot binnen de kring van het licht, half wantrouwend, half brutaal, terwijl het behoedzaam de mannen in de gaten hield, maar meer aandacht had voor de honden. Eenoor spande de stok in zijn volle lengte in de richting van de indringer en jankte verlangend.

‘Die gekke Eenoor lijkt niet erg bang,’ zei Bill fluisterend. ‘Het is een wolvin,’ fluisterde Henry ten antwoord, ‘en dat verklaart waarom Dikkerd en Kikker verdwenen zijn. Zij is de lokwolf van de troep. Ze lokt de hond weg en de rest valt er dan op aan en vreet hem op.’

Het vuur knetterde. Een houtblok viel luid spetterend uit elkaar. Bij dat geluid sprong het vreemde dier terug in de duisternis.

‘Henry, ik heb een idee,’ zei Bill.

‘Wat voor idee?’

‘Ik denk dat dat het dier was dat ik een oplawaai met de stok heb gegeven.’

‘Daar bestaat geen enkele twijfel over,’ was Henry’s antwoord.

‘En dan wou ik ook nog even zeggen,’ ging Bill verder, ‘dat ik er maar een vreemd luchtje aan vind zitten dat dat beest zoveel van kampvuren afweet.’

‘Het weet beslist meer dan een zichzelf respecterende wolf hoort te weten,’ gaf Henry toe. ‘Een wolf die zo slim is om tussen de honden te kruipen als het tijd is om gevoerd te worden, heeft daar ervaring mee opgedaan.’

‘Ouwe Villan heeft eens een hond gehad die er met de wolven vandoor ging,’ zei Bill peinzend. ‘Ik kan het weten. Ik heb hem doodgeschoten toen de troep in een elandweide bij Little Stick zat. En die ouwe Villan hilde als een kind. Had hem in geen drie jaar gezien, zei hij, het beest was al die tijd bij de wolven geweest.’

‘Ik geloof dat je de spijker op de kop slaat, Bill. Die wolf is een hond en heeft al vaker vis uit een mensenhand gegeten.’

‘En als ik de kans krijg, dan maak ik van die wolf die een hond is, gehakt,’ verklaarde Bill. ‘We mogen niet nog meer dieren verliezen.’

‘Maar je hebt maar drie patronen,’ protesteerde Henry.

‘Ik wacht tot ik een dodelijk schot kan afvuren,’ was het antwoord.

Tegen de morgen wakkerde Henry het vuur aan en maakte het ontbijt klaar terwijl zijn makker nog lag te snurken.

‘Je lag nog zo lekker te ronken,’ zei Henry tegen Bill toen hij hem voor het eten wekte. ‘Ik had niet de moed je eerder wakker te maken.’

Bill begon slaperig te eten. Hij zag dat zijn kop leeg was en wilde de koffiekannen pakken. Maar die stond buiten zijn bereik, naast Henry.

‘Zeg eens, Henry,’ zei hij wat verwijtend, ‘heb je niet iets vergeten?’

Henry keek bezorgd om zich heen en schudde zijn hoofd. Bill hield zijn lege kop omhoog.

'Je krijgt geen koffie,' zei Henry.

'Ze is toch nog niet op?' vroeg Bill verschrikt.

'Helemaal niet.'

'Je denkt toch niet dat ik er niet tegen kan?'

'Helemaal niet.'

Bills gezicht werd rood van woede.

'Nou wil ik eindelijk wel eens weten wat dit te betekenen heeft,' zei hij.

'Kanjor is weg,' antwoordde Henry.

Langzaam en op de manier van iemand die berust in zijn lot, draaide Bill zijn hoofd om en telde vanwaar hij zat, de honden.

'Hoe is dat gebeurd?' vroeg hij gelaten.

Henry haalde zijn schouders op. 'Weet ik niet. Misschien heeft Eenoor hem wel los gebeten. Hij kan het zelf niet gedaan hebben, dat staat als een paal boven water.'

'Dat vervloekte beest.' Bill zei het ernstig en langzaam, zonder te laten merken dat hij inwendig ziedde van woede.

'Verdomme-nog-an-toe, omdat hij zichzelf niet kon losbijten, heeft hij het voor Kanjer maar gedaan.'

'Nou, Kanjer is in ieder geval uit zijn lijden. Ik denk dat hij nu wel opgevreten is en in de maag van zo'n twintig wolven over de vlakke draaft,' was Henry's grafschrift voor weer een verspeelde hond. 'Neem een kop koffie, Bill.'

Maar Bill schudde zijn hoofd.

'Toe nou,' drong Henry aan, terwijl hij de pot omhooghield.

Bill schoof zijn kop weg. 'Ik laat me hangen als ik het doe. Ik heb gezegd dat ik het niet zou doen als er weer een hond weg was, en nou doe ik het niet ook.'

'Het is verdomd lekkere koffie,' zei Henry uitnodigend.

Maar Bill was koppig, at zijn brood op zonder er iets bij te drinken en spoelde het weg met een stortvloed van vloeken tegen Eenoor over de streek die hij had uitgehaald.

'Ik zal ze vannacht buiten elkaars bereik vastbinden,' zei Bill toen ze weer op pad gingen.

Ze hadden nauwelijks honderd meter afgelegd, toen Henry, die voorop liep, zich bukte om iets op te rapen dat met zijn sneeuwschoen in aanraking was gekomen. Het was nog donker en hij kon het niet goed zien, maar hij herkende het toen hij het in zijn hand had. Hij gooide het naar achteren, waar het de slee raakte en verder sprong tot het voor Bills sneeuwschoenen terecht kwam.

'Misschien kun jij het gebruiken,' zei Henry.

Bill slaakte een kreet. Het was het enige dat van Kanjer was overgebleven – de stok waaraan hij vastgebonden had gezeten.

‘Ze hebben hem met huid en haar verslonden,’ zei Bill. ‘De stok is zo kaal als een luis. Ze hebben zelfs het leer er aan beide kanten afgevreten. Ze zijn verdornd hongerig, Henry, en ze krijgen jou en mij ook nog te pakken voor onze tocht erop zit.’

Henry lachte uitdagend. ‘Ik ben nog nooit eerder zo door wolven achtervolgd, maar ik heb wel voor hetere vuren gestaan en ben er gezond bij gebleven. Er is meer voor nodig dan die troep lastige beesten om ondergetekende eronder te krijgen, Bill, jongen.’

‘Ik weet het niet, ik weet het niet,’ mompelde Bill onheilspellend.

‘Nou, je komt er wel achter als we in McGurry aankomen.’ ‘Ik ben niet bepaald enthousiast,’ hield Bill vol.

‘Je voelt je niet helemaal lekker, dat is het,’ zei Henry beleerend. ‘Je hebt kinine nodig en zodra we in McGurry zijn, zal ik je een flinke dosis geven.’

Bill uitte mopperend zijn misnoegen over deze diagnose en zweeg verder. De dag was als alle andere. Om negen uur werd het licht. Om twaalf uur werd de zuidelijke horizon door de onzichtbare zon verwarmd. En daarna begon de koude grauwe namiddag, die drie uur later zou overgaan in de nacht.

Vlak nadat de zon vergeefs geprobeerd had boven de horizon uit te komen, haalde Bill zijn geweer onder de touwen op de slee vandaan en zei:

‘Ga jij gewoon door, Henry, dan zal ik eens kijken of er wat te zien valt.’

‘Je kunt maar beter bij de slee blijven,’ protesteerde zijn makker. ‘Je hebt maar drie patronen en je kunt nooit weten wat er gebeurt.’

‘Wie is nu de onheilsprofeet, jij of ik?’ vroeg Bill triomfantelijk.

Henry gaf geen antwoord en ploeterde alleen verder, maar hij keek telkens bezorgd om naar de grijze eenzaamheid waarin zijn makker was verdwenen. Een uur later had Bill de slee weer ingehaald doordat hij de omwegen die de slee moest maken, had kunnen afsnijden.

‘Ze hebben zich verspreid,’ zei hij, ‘ze blijven ons volgen en zoeken tegelijkertijd naar wild. Weet je, op ons kunnen ze rekenen, ze weten dat ze alleen nog even zullen moeten wachten voor ze ons te pakken krijgen. Intussen zijn ze bereid alles op te vreten wat voor hun kaken komt.’

‘Je bedoelt dat ze *denken* dat ze op ons kunnen rekenen,’ sprak Henry hem scherp tegen.

Maar Bill stoorde zich niet aan hem.

‘Ik heb er een paar gezien. Ze zijn goed mager. Ze hebben in weken niets te vreten gehad, denk ik, op Dikkerd en Kikker en Kanjer na. En ze zijn met zoveel, dat ze daar niet veel aan hebben gehad. Ze zijn opvallend mager. Hun ribbenkasten lijken wel wasborden en hun magen zitten tegen hun ruggegraat aan. Ze zijn ten einde raad, dat kan ik je wel vertellen. Ze worden nog dol en dan is het uitkijken geblazen.’

Een paar minuten later liet Henry, die nu achter de slede aan liep, een zacht en waarschuwend gefluit horen en bracht toen rustig de honden tot stilstand. Achter hen, om de laatste bocht en duidelijk zichtbaar in het spoor dat zij achter zich hadden gelaten, bewoog zich een ruige sluipe gedaante. Het dier besnuffelde het spoor en liep met een eigenaardige, glijdende, moeiteloze gang. Als zij stilstonden, stond het ook stil, stak zijn kop omhoog en keek hen strak aan met opengesperde neusgaten die hun geur opsnoven en keurden.

‘Het is de wolvin,’ fluisterde Bill.

De honden waren in de sneeuw gaan liggen en hij liep langs ze heen naar zijn makker die bij de slee stond. Samen keken ze naar het vreemde dier dat hen al dagen had gevolgd en de helft van hun span honden had uitgeroeid.

Na een grondig onderzoek kwam het dier een paar passen dichterbij. Zo ging het verscheidene keren, tot het geen honderd meter meer van hen af was. Toen bleef het staan, met de kop omhoog, dicht bij een groepje sparren, en keek snuffelend naar de twee toekijkende mannen en wat ze bij zich hadden. Het dier keek naar hen op een eigenaardige melancholieke manier, zoals een hond dat kan doen, maar die melancholie miste de genegenheid van de hond. Het was een melancholie die voortkwam uit honger, even wreed als zijn tanden, even genadeloos als de vrieskou.

Het dier was groot voor een wolf en aan het magere lijf was te zien dat het tot de grootste van zijn soort behoorde. ‘Een centimeter of vijftienzeventig hoog op de poten,’ merkte Henry op. ‘En zo’n anderhalve meter lang, wed ik.’

‘Ook een vreemde kleur voor een wolf,’ zei Bill kritisch. ‘Ik heb nog nooit een rode wolf gezien. Lijkt bijna kaneelkleurig.’

Het dier was beslist niet kaneelkleurig. Zijn vacht was echt die van een wolf. De hoofdkleur was grijs, maar er lag toch een vage roodachtige gloed over – een gloed die afwis-

selend zichtbaar en onzichtbaar was, die meer schijn dan werkelijkheid leek, nu eens grijs, duidelijk grijs, en dan weer vaag rood, een kleur die eigenlijk niet goed thuis was te brengen.

‘Het zou net zo goed een grote eskimohond kunnen zijn,’ zei Bill. ‘Het zou me niets verbazen als ze met haar staart ging kwispelen.’

‘Hé daar!’ riep hij. ‘Kom eens hier jij, hoe je ook heten mag.’

‘Die is helemaal niet bang voor je,’ zei Henry lachend.

Bill schudde dreigend zijn vuist tegen het dier en schreeuwde nog eens, maar het toonde geen angst. Ze konden alleen zien dat het nog waakzamer werd. Het bleef naar hen kijken met die genadeloos hongerige blik. Zij waren vlees en het beest had honger, het zou hen graag komen verslinden als het durfde.

‘Zeg luister eens, Henry,’ zei Bill, en onbewust dempte hij zijn stem tot een fluistertoon door wat hij dacht. ‘We hebben weliswaar maar drie patronen, maar het wordt een dodelijk schot, we kunnen haar niet missen. Ze heeft al drie van onze honden te pakken gekregen en daar moeten we een eind aan maken. Wat zeg je ervan?’

Henry knikte instemmend. Bill haalde voorzichtig het geweer van onder de touwen van de slee. Het was op weg naar zijn schouder, maar zo ver kwam het niet. Want op dat moment maakte de vrouwtjeswolf een sprong opzij het sparrenbosje in, en verdween.

De beide mannen keken elkaar aan. Henry floot lang en begrijpend.

‘Ik had het kunnen weten,’ verweet Bill zichzelf, toen hij het geweer weer opborg. ‘Natuurlijk weet een wolf die zo slim is dat hij op etenstijd met de honden meegaat, alles van geweren af. Dat beest is de bron van al onze ellende, wat ik je brom, Henry. We zouden nu nog zes honden hebben, in plaats van drie, als dat beest er niet was. En ik wil je ook wel zeggen, Henry, dat ik haar te pakken zal krijgen. Ze is veel te slim voor een schot op open terrein, daarom zal ik haar vanuit een hinderlaag te pakken nemen, zo waar ik Bill heet.’

‘Ga maar niet te ver weg,’ waarschuwde zijn makker. ‘Als die troep je overvalt, zijn die drie patronen niet veel meer dan driemaal een doodskreet. Die beesten hebben razende honger en als ze eenmaal beginnen, krijgen ze je beslist, Bill.’

Ze sloegen die avond vroeg hun bivak op. Drie honden konden de slee niet zo vlug en ook niet zo lang trekken als

zes, en ze vertoonden onmiskenbare tekenen van uitputting. De mannen gingen ook vroeg naar bed, nadat Bill er eerst voor had gezorgd dat de honden zo ver uiteen waren vastgebonden, dat ze elkaar niet los konden knagen.

Maar de wolven werden steeds driester, en de mannen werden meer dan eens uit hun slaap gewekt. De wolven kwamen zo dichtbij, dat de honden gek van angst werden en de mannen van tijd tot tijd het vuur moesten aanwakkeren om de brutale rovers op veilige afstand te houden.

‘Ik heb zeelui wel eens horen vertellen over haaien die een schip volgen,’ merkte Bill op, toen hij weer onder de dekens kroop nadat hij nog eens hout op het vuur had gegooid. ‘Nou, wolven zijn de haaien van het land, ze weten precies wat ze willen en blijven ons echt niet voor hun plezier volgen. Ze zullen ons te pakken krijgen. Ze krijgen ons vast en zeker te pakken, Henry.’

‘Ze hebben jou al half, als je zo praat,’ antwoordde Henry nijdig. ‘Een mens is al half verloren als hij zegt dat hij dat is. En jij bent al half opgevreten als je er zo over praat.’

‘Ze hebben nog wel beteren te pakken gekregen dan jou en mij,’ antwoordde Bill.

‘Hou toch je mond, ongeluksprofeet. Ik word doodmoe van je.’

Henry draaide zich nijdig op zijn zij, maar was verbaasd dat Bill niet reageerde. Dat was niets voor Bill, want hij werd altijd gauw kwaad als hij uitgekafferd werd. Henry dacht er lang over na voor hij in slaap viel en toen hij indommelde en zijn oogleden dichtvielen, was zijn laatste gedachte: ‘Het kan niet missen, Bill zit helemaal in de put. Ik moet hem morgen wat zien op te kikkeren.’

3. De roep van de honger

De dag begon veelbelovend. Ze hadden 's nachts geen honden verspeeld en gingen met iets meer moed op pad, de stilte, kou en duisternis tegemoet. Bill scheen zijn sombere voorgevoelens van de vorige avond vergeten te zijn en bromde goedmoedig op de honden toen ze in de middag op een slecht stuk terrein de slee lieten omslaan.

Het was een akelige situatie. De slee lag ondersteboven tussen een boomstronk en een groot rotsblok ingeklemd en ze moesten de honden uitspannen om het kluwen te ontwarren. De beide mannen stonden over de slede gebogen om te proberen hem recht te krijgen, toen Henry merkte dat Eenoor stiekem wegsloopt.

'Kom hier, Eenoor,' riep hij, kwam overeind en liep naar de hond.

Maar Eenoor rende weg over de sneeuw, zijn tuig achter zich aanslepend. En in het spoor dat ze hadden achtergelaten, stond de wolvin op hem te wachten. Toen hij dichterbij haar kwam, werd hij plotseling voorzichtig. Hij ging langzamer lopen, behoedzaam en met kleine pasjes, en bleef toen stilstaan. Hij keek haar aandachtig en wantrouwig, maar toch verlangend aan. Ze leek tegen hem te lachen, waarbij ze haar tanden toonde, maar eerder vriendelijk dan dreigend. Ze kwam speels een paar stappen dichterbij en bleef toen staan. Eenoor ging dichterbij haar toe, nog steeds voorzichtig en op zijn *qui vive*, met staart en oren omhoog en zijn kop in de lucht.

Hij probeerde haar neus te besnuffelen, maar ze trok zich speels en schuchter terug. Elke toenaderingspoging van hem werd beantwoord met een stapje terug van haar. Stap voor stap lokte ze hem weg uit de veiligheid die zijn menselijke begeleiders hem boden. Een keer draaide hij, alsof hij een vage waarschuwing kreeg, zijn kop om en keek naar de omgekantelde slee, naar de andere honden en naar de twee mannen die hem riepen.

Maar wat er in hem omging, werd verdrongen door de wolvin die naar hem toe kwam, zijn snuit besnuffelde en zich weer verlegen terugtrok tot hij opnieuw toenadering zocht.

Intussen had Bill zich het geweer herinnerd. Maar dat lag onder de gekantelde slee en toen Henry hem had geholpen de lading in orde te brengen, stonden Eenoor en de wolvin al te dicht bij elkaar en waren ze te ver uit zijn buurt om

een schot te wagen.

Te laat zag Eenoor zijn vergissing in. Voordat ze konden ontdekken waarom, zagen de mannen dat hij zich omdraaide en naar hen terugrende. Maar toen kwamen van beide kanten een tiental wolven, mager en grauw, toespringen en sneden hem in een rechte hoek op het spoor van de slee, de pas af. Op slag waren de schuchterheid en speelsheid bij de wolvin verdwenen. Grommend sprong ze tegen Eenoor op. Hij schudde haar met zijn schouder van zich af. En omdat de terugweg was afgesneden en hij toch naar de slee wilde, veranderde hij van richting in een poging langs een omweg zijn doel te bereiken. Maar er verschenen steeds meer wolven om ook aan de jacht deel te nemen. De wolvin was maar één sprong van Eenoor af en hield vol.

‘Waar ga je heen?’ vroeg Henry plotseling, terwijl hij zijn hand op de arm van zijn maat legde.

Bill duwde hem weg. ‘Nou is het genoeg,’ zei hij. ‘Als het aan mij ligt, krijgen ze niet nog een hond van ons te pakken.’

Met zijn geweer in de hand dook hij het struikgewas in. Zijn bedoeling was duidelijk genoeg. De slee als middelpunt nemend van de cirkel die Eenoor maakte, was Bill van plan die cirkel af te snijden op een plaats vóór diens achtervolgers. Op klaarlichte dag kon hij op die manier misschien met zijn geweer de wolven schrik aanjagen en de hond redden.

‘Hé, Bill,’ riep Henry hem na. ‘Wees voorzichtig! Neem geen risico’s!’

Henry ging op de slee zitten kijken, omdat hij toch niets anders kon doen. Bill was al uit het gezicht verdwenen. Maar af en toe kon hij Eenoor zien opduiken vanuit het struikgewas en de verspreid staande groepjes sparren om er dan weer tussen te verdwijnen. Henry gaf de hond geen enkele kans. Die was zich volkomen bewust van het gevaar waarin hij verkeerde, maar hij liep in de buitenste cirkel, terwijl de wolven in de binnenste, kortere liepen. Henry kon zich niet voorstellen dat Eenoor zo ver op zijn achtervolgers kon uitlopen, dat hij hun cirkel kon doorkruisen om bij de slee terug te komen.

De verschillende lijnen zouden snel in één punt bij elkaar komen. Henry wist dat ergens daarginds in de sneeuw, aan het gezicht onttrokken door bomen en struiken, de troep wolven, Eenoor en Bill elkaar zouden ontmoeten. Maar al te gauw, veel eerder dan hij had verwacht, gebeurde het. Hij hoorde een schot, toen twee vlak achter elkaar, Bill

had zijn patronen verschoten. Toen hoorde hij een veelheid van grauwend geluiden gegrom en gehuil. Hij herkende Eenoors gejang van angst en pijn en hoorde de stervens-kreet van een wolf. En dat was alles. Het grommen hield op. Het huilen stierf weg. De stilte viel weer over het eenzame land.

Henry bleef lange tijd op de slee zitten. Het was niet nodig dat hij ging kijken wat er gebeurd was. Hij wist het alsof het zich voor zijn ogen had afgespeeld. Eenmaal stond hij plotseling op en trok snel de bijl onder de touwen vandaan. Maar daarna bleef hij weer zitten staren en peinzen met de beide overgebleven honden trillend ineengedoken aan zijn voeten.

Eindelijk stond hij doodmoe op, alsof alle veerkracht uit zijn lichaam was verdwenen, en ging de honden weer inspannen. Hij sloeg een touw over zijn schouder, een tuig voor mensen, en trok met de honden mee. Hij kwam niet ver. Zodra de duisternis inviel, haastte hij zich zijn bivak op te slaan. Hij zorgde ervoor dat hij ruim brandhout had, voerde de honden, maakte zijn eten klaar en spreidde zijn bed dicht bij het vuur.

Maar er werd hem niet veel rust gegund. Nog voordat hij de ogen sloot, waren de wolven al zo dichtbij dat hij niet meer veilig was. Hij kon ze zonder enige moeite zien. Ze lagen of zaten in een nauwe kring om het vuur heen. Sommige kropen op hun buik vooruit of slopen rond, en hier en daar lag er zelfs een als een hond in elkaar gerold in de sneeuw te slapen, wat Henry niet vergund was.

Hij hield het vuur vlammeende, want hij wist dat dat het enige was dat tussen hun hongerige muilen en het vlees van zijn lichaam stond. Zijn twee honden bleven dicht bij hem, aan elke kant een. Ze kropen tegen hem aan om bescherming te vinden en blaften en jankten en gromden af en toe wanhopig als een wolf wat dichterbij kwam. Op zulke momenten, als de honden gromden, kwam de hele kring in actie. De wolven gingen staan en probeerden voorzichtig wat op te dringen, grommend en jankend van begeerte. En dan kwam de cirkel weer tot rust en hervatte hier en daar een wolf zijn onderbroken dutje.

Maar de kring sloot hem steeds nauwer in. Stukje bij beetje, elke keer maar een paar centimeter, met hier een wolf die op zijn buik vooruit kroop, en daar nog een, werd de cirkel om Henry heen kleiner, tot ze hem bijna konden bespringen. Dan pakte hij takken uit het vuur en slingerde ze tussen de wolven. Die trokken zich dan altijd haastig terug, met woedend gehuil en angstig gegrom als een tak doel trof

en de pels van een te brutaal dier schroeide.

De volgende morgen was de man doodmoe en zijn ogen stonden hol door gebrek aan slaap. In het donker maakte hij zijn ontbijt klaar en om negen uur, toen de wolven zich terugtrokken omdat het lichter werd, begon hij aan de taak die hij zich in de lange nachtelijke uren had gesteld. Hij hakte wat jonge boompjes om en gebruikte ze als dwarsbalken voor een soort platform door ze hoog aan de stammen van oudere bomen vast te binden. Hij gebruikte de leidsels als hijstouw en met hulp van de honden hees hij de doodkist op het platform.

‘Bill hebben ze te pakken gekregen en mij zullen ze misschien ook wel krijgen, maar jou krijgen ze beslist niet, jongeman,’ zei hij tegen het lijk in de boom-tombe.

Toen ging hij weer op pad. De slee was nu lichter en hobbelde achter de gewillige honden aan. Die wisten ook wel dat ze alleen maar veilig zouden zijn als ze in Fort McGurry waren. De wolven achtervolgden hen nu openlijk en liepen rustig achter en naast hen met hun rode tongen uit de bek. Bij elke beweging waren hun ribben zichtbaar in de magere flanken. Ze waren broodmager, niet veel meer dan vel over been. Zo mager, dat Henry zich erover verbaasde dat ze nog op hun poten bleven staan en niet ter plaatse in de sneeuw in elkaar zakten.

Hij durfde niet door te gaan tot het donker werd. Om twaalf uur 's middags zette de zon niet alleen de horizon in gloed, maar het bovenste randje kwam er zelfs bleek en goudkleurig even bovenuit. Hij zag dat als een goed teken. De dagen werden langer. De zon keerde terug. Maar nauwelijks was het bemoedigende licht verdwenen, of hij sloeg zijn bivak op. Het zou nog vele uren grauw en somber schemerig zijn, en die tijd gebruikte hij om een enorme voorraad brandhout te hakken.

Met de nacht kwamen de verschrikkingen. De uitgehongerde wolven werden driester, maar ook het gebrek aan slaap begon hem parten te spelen. Zonder het te willen dutte hij in terwijl hij bij het vuur zat, met de dekens om zijn schouders, de bijl tussen zijn benen en aan weerskanten een hond dicht tegen zich aan. Eenmaal werd hij wakker en zag toen op nog geen vier meter afstand, een grote grauwe wolf voor zich staan, een van de grootste van de troep. En terwijl hij ernaar keek, ging het ondiep liggen als een luie hond, gaapte hem recht in het gezicht en keek hem aan met het air van een bezitter, alsof hij niet veel meer was dan een hapje dat spoedig verorberd zou worden.

De hele troep dacht er blijkbaar zo over. Hij telde er wel

twintig, die hem hongerig aanstaarden of rustig in de sneeuw lagen te slapen. Ze deden hem denken aan kinderen die om een gedekte tafel zaten te wachten op toestemming om te gaan eten. En hij was het voedsel dat ze zouden opeten! Hij vroeg zich af hoe en wanneer de maaltijd zou beginnen.

Terwijl hij hout op het vuur gooide, betrapte hij zich op een waardering voor zijn eigen lichaam die hij zich nooit eerder bewust was geweest. Hij keek naar zijn spieren die zich bewogen, en was geïnteresseerd in het knappe mechanisme van zijn vingers. In het licht van de vlammen kromde hij ze langzaam, keer op keer, nu eens een voor een, dan weer allemaal tegelijk en spreidde ze ver uit elkaar of maakte er snelle grijpbewegingen mee. Hij bestudeerde de vorm van zijn nagels en prikte in zijn vingertoppen, eerst hard en toen zacht, om de zenuwreacties te peilen die dat veroorzaakte. Het boeide hem en opeens was hij dolgelukkig met dat gevoelige vlees van hemzelf, dat zo prachtig en soepel en subtiel functioneerde. Dan keek hij weer angstig naar de kring wolven die zich vol verwachting om hem heen had samengetrokken, en eensklaps drong de waarheid zich aan hem op dat dat prachtige lichaam van hem, dat levende vlees, niets meer was dan evenzoveel voer, een prooi voor uitgehongerde dieren, die het zouden verscheuren en verslinden met hun hongerige muilen om zich ermee in leven te houden, zoals hij zich zo vaak met de eland en het konijn in leven had gehouden.

Hij werd wakker uit een dutje dat half en half een nachtmerrie was geweest, en zag de wolvin met de rossige gloed op haar vacht voor zich. Geen twee meter van hem af zat ze in de sneeuw hem droefgeestig aan te kijken. De twee honden aan zijn voeten jankten en gromden zachtjes, maar ze schonk er geen aandacht aan. Ze keek naar de man en hij keek een tijdje naar haar. Ze was helemaal niet angst-aanjagend. Ze keek hem alleen hevig smachtend aan, maar hij wist dat dat het smachten was van een even hevige honger. Hij was het voedsel, en zijn aanblik prikkelde haar smaakzin. Haar bek ging open, het speeksel droop eruit, en ze likkebaardde bij het genot dat haar wachtte.

Een golf van angst ging door hem heen. Haastig greep hij een brandende tak om die naar haar toe te gooien. Maar toen hij zijn hand uitstak en nog voordat hij zijn vingers om het projectiel klemde, sprong ze achteruit om zich in veiligheid te brengen. En hij begreep dat ze eraan gewend was dat men iets naar haar gooide. Ze had gegromd toen ze wegsprong, haar witte tanden helemaal bloot, terwijl

uit haar ogen alle melancholie verdween, om plaats te maken voor de kwaadaardigheid van het roofdier die hem deed sidderen. Hij keek even naar de hand die de tak vasthield, en zag hoe vernuftig en verfijnd de vingers waren die de tak vasthielden, hoe ze zich aanpasten aan alle oneffenheden van de buitenkant van de stok, en zich onder en boven het ruwe hout kromden en hoe een pink, die te dicht bij het brandende eind kwam, zich feilloos en automatisch van de pijnlijke plaats terugtrok naar een koeler plekje om de stok vast te houden. En op hetzelfde moment kreeg hij een visioen van diezelfde gevoelige en fijne vingers die vermorzeld en verscheurd werden door de witte tanden van de wolvin. Nog nooit had hij zoveel van zijn lichaam gehouden als nu, nu het behoud ervan in zo dodelijk gevaar was.

De hele nacht hield hij zich de hongerige troep met brandende takken van het lijf en wanneer hij, zijns ondanks, toch in slaap sukkelde, maakten de jankende en grommende honden hem weer wakker. Het werd morgen, maar voor het eerst was het daglicht niet bij machte de wolven te verjagen. Tevergeefs wachtte de man op het ogenblik dat ze zouden weggaan. Ze bleven in een kring om hem heen en lieten zo duidelijk merken dat ze de situatie beheersten, dat hij de moed die het daglicht hem gegeven had, weer verloor.

Hij deed een wanhopige poging om op pad te gaan. Zodra hij echter uit de beschutting van het vuur kwam, sprong de brutaalste wolf op hem af, maar het dier haalde hem niet. Hij redde zich door achteruit te springen en de roofzuchtige kaken klapten op nauwelijks vijftien centimeter van zijn dij op elkaar. De rest van de troep was nu ook overeind gekomen en op hem toegelopen en Henry moest links en rechts met brandende takken gooien om ze terug te dringen en op eerbiedige afstand te houden.

Zelfs nu het dag was, durfde hij het vuur niet te verlaten om nieuw hout te hakken. Op zes meter afstand stond een enorme dode spar. Hij besteedde de halve dag om het vuur uit te breiden in de richting van de boom, terwijl hij steeds een stuk of vijf brandende fakkels bij de hand hield om naar zijn vijanden te slingeren. Toen hij eenmaal bij de boom was, bekeek hij nauwkeurig hoe het bos rondom gesitueerd was, met de bedoeling de boom naar die kant om te hakken die hem het meeste brandhout zou opleveren.

De nacht verliep net als de vorige, behalve dat de slaap hem nu langzamerhand overmeesterde. Het gegrauw van de honden had geen effect meer. Bovendien gromden ze de

hele tijd en zijn versufte en slaperige hersens merkten het niet meer als het grommen van toonhoogte en sterkte veranderde. Met een schok werd hij wakker. De wolvin stond op nog geen meter van hem af. Instinctief smeed hij zonder aarzelen een brandende tak recht in haar grommende open bek. Jankend van pijn sprong ze weg en terwijl hij genoot van de lucht van schroeïend vlees en haar, zag hij hoe ze haar kop schudde en wraakzuchtig grommend een meter of zes achteruitging.

Voor hij weer zou indutten, bond hij een brandend stuk sparrehout aan zijn rechterhand. Hij had nog maar een paar minuten zijn ogen dicht toen hij wakker werd omdat de vlam zijn huid verbrandde. Dit systeem hield hij urenlang vol. Elke keer als hij op die manier wakker gemaakt werd, verjoeg hij de wolven door met brandende takken te gooien, wakkerde het vuur aan en bond het stuk sparrehout weer anders aan zijn hand. Het ging allemaal best, tot hij het sparrehout niet goed vastbond. Toen zijn ogen dichtvielen, viel het van zijn hand af.

Hij droomde. Hij meende dat hij in Fort McGurry was. Het was er warm en gezellig en hij zat te kaarten met de factor. Hij dacht ook dat het fort door wolven werd belegerd. Ze stonden huilend bij de poorten en af en toe staakten de factor en hij hun spel om te luisteren naar en te lachen om de vergeefse pogingen van de wolven om binnen te dringen. En toen – zo'n vreemde droom was het – kraakte er iets. De deur werd ingedrukt. Hij zag hoe de wolven de grote woonkamer van het fort binnenstormden. Ze sprongen regelrecht op hem en de factor af. Met het opengaan van de deur was het gehuil luider geworden. Het verontrustte hem. Zijn droom ging over in iets anders – hij wist niet wat, maar aldoor achtervolgde hem dat aanhoudende gehuil.

En toen werd hij wakker en kwam tot de ontdekking dat het gehuil echt was, angstwekkend echt. De wolven vielen hem aan. Hij was aan alle kanten door wolven omringd. Een had zijn tanden al in zijn arm gezet. Instinctief sprong hij in het vuur en terwijl hij sprong, voelde hij hoe scherpe tanden in het vlees van zijn been sneden. Toen begon letterlijk een vuurgevecht. Zijn dikke wanten beschermden voorlopig zijn handen en hij gooide naar alle kanten stukken brandend hout, tot het kampvuur een vulkaan leek.

Maar dat kon niet lang duren. Er kwamen blaren op zijn gezicht, zijn wimpers en wenkbrauwen waren weggeschroeïd en de hitte aan zijn voeten werd ondraaglijk. Met in elke hand een brandende fakkel sprong hij naar de rand

van het vuur. De wolven waren afgeslagen. Rondom siste de sneeuw waar het brandende hout was neergekomen en elk ogenblik verried een vluchtende wolf met een wilde sprong en gesnauw en gegrauw dat hij op zo'n stuk gloeiend hout had getrapt.

Door de brandende takken die hij naar zijn vijanden toeslingerde, waren zijn wanten gaan smeulen. Hij gooide ze in de sneeuw en stampte daar in rond om zijn voeten af te koelen. Zijn beide honden waren verdwenen en hij begreep dat zij de zoveelste gang waren geweest in de langdurige maaltijd die dagen tevoren met Dikkerd was begonnen en waarschijnlijk binnenkort met hem zelf als laatste gang zou eindigen.

'Jullie hebben me nog niet,' riep hij en schudde woedend met zijn vuist tegen de hongerige dieren. Bij het geluid van zijn stem kwam de hele troep weer in beweging. Ze gromden allemaal en de wolvin sloop over de sneeuw een eindje naar hem toe en staarde hem weer hongerig en droefgeestig aan.

Hij had een nieuw idee gekregen dat hij nu ging uitvoeren. Hij maakte een grote cirkel van het vuur en ging binnen die cirkel op zijn beddegoed liggen dat hem tegen de smeltende sneeuw beschermde. Toen hij aldus verdwenen was binnen de beschutting van de vlammen, kwam de hele troep wolven nieuwsgierig naar de rand van het vuur toe om te kijken wat er met hem gebeurd was. Tot dusverre waren ze van het vuur verjaagd, en nu gingen ze in een kleine kring er omheen liggen, als even zovele honden, gapend en knipperend met de ogen, en hun magere lijven rekkend in de ongewone warmte. Toen ging de wolvin zitten en begon met haar neus in de lucht te huilen. Een voor een vielen de andere wolven in, tot de hele troep met de neus in de lucht zat te huilen, van honger.

De morgen brak aan en het werd lichter. Het vuur begon te doven. Het hout was op, er moest meer gehaald worden. De man probeerde uit de cirkel van vuur te stappen, maar dadelijk kwamen de wolven op hem af. Voor brandende takken sprongen ze nog wel opzij, maar ze weken niet meer terug. Tevergeefs probeerde hij ze te verdrijven. Toen hij het opgaf en weer naar het midden van de cirkel strompelde, sprong een wolf op hem af, miste en kwam op zijn vier poten in de vlammen terecht. Hij jankte van angst, gromde en krabbelde achteruit om in de sneeuw zijn poten te laten afkoelen.

De man ging ineengedoken op de dekens zitten, zijn bovenlichaam diep voorover gebogen. Met zijn slap hangende

schouders en zijn hoofd op zijn knieën, was hij het toonbeeld van iemand die de strijd heeft opgegeven. Zo nu en dan keek hij op en zag dat het vuur doofde. De kring van vlammen en gloeiende houtblokken viel in stukken uiteen, met openingen daartussen. Die werden steeds groter, en de vuren kleiner.

‘Jullie kunnen me nu ieder ogenblik komen halen,’ mompelde hij. ‘Ik ga in ieder geval slapen.’

Hij werd eenmaal wakker en zag in de opening in de kring, recht voor zich, de wolvin naar hem zitten staren.

Even later werd hij weer wakker, al dacht hij dat hij uren had geslapen. Er was ook op een raadselachtige manier iets veranderd – zo raadselachtig, dat hij met een schok helemaal wakker werd. Er was iets gebeurd. Hij wist eerst niet wat. Toen ontdekte hij het. De wolven waren weg. Alleen de platgetrapte sneeuw wees er nog op hoe dicht ze hem genaderd waren. De slaap overmande hem opnieuw en zijn hoofd zakte op zijn knieën toen hij plotseling weer opschrok.

Hij hoorde mannen roepen, sleeën suizen, tuigen kraken, en een span honden heftig janken. Van de bedding van de rivier af kwamen vier sleeën naar het bivak tussen de bomen. Zes mannen schaarden zich om de ene man die midden in de kring van het dovende vuur zat. Ze schudden en stompten hem om hem bij kennis te brengen. Hij keek hen aan alsof hij dronken was en stamelde met vreemde, slaperige stem:

‘Een rode wolvin . . . kwam bij de honden toen die gevoerd werden . . . Eerst vrat ze hondenvoer . . . Toen vrat ze de honden op . . . En daarna Bill . . .’

‘Waar is lord Alfred?’ brulde één van hen in zijn oor, terwijl hij hem ruw heen en weer rammelde.

Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Hem heeft ze niet opgegeten. Hij ligt in een boom bij ons vorige kampement.’

‘Dood?’ schreeuwde de man.

‘En in een kist,’ antwoordde Henry. Hij rukte nijdig zijn schouder los uit de greep van de man die hem vragen stelde. ‘Hé, laat me los, jij . . . ik ben bekaf . . . Welterusten, allemaal.’

Zijn oogleden knipperden even en vielen toen dicht. Zijn kin zakte op zijn borst. En terwijl ze nog bezig waren hem op de dekens neer te leggen, klonk zijn gesnurk al door de koude vrieslucht.

Maar er klonk nog een ander geluid. Ver weg en vaag, in een verre verte, de roep van de hongerige wolven, op zoek naar ander wild dan de man die hun net ontgaan was.

4. Het gevecht van de verscheurende tanden

De wolvin had als eerste het geluid van menselijke stemmen en het janken van de sledehonden opgevangen. En de wolvin was de eerste die wegsprong van de man die gevangen zat in de kring van dovende vlammen. De andere wolven hadden niet veel zin gehad om de prooi te laten schieten die ze in het nauw hadden gedreven, en waren nog een tijdje in de buurt gebleven, tot zij begrepen wat de geluiden betekenden. Toen gingen ook zij weg, in het spoor van de wolvin.

Voor de troep uit liep een grote grauwe wolf – een van de vele leiders. Hij bepaalde de koers, de wolvin achterna. Hij gromde waarschuwend tegen de jonge wolven uit de troep of beet nijdig naar ze als ze eerezuchtig probeerden hem vóór te komen. Hij was het ook die het tempo versnelde zodra hij de wolvin in zicht kreeg, die nu langzamer door de sneeuw ging.

Ze kwam naast hem lopen, alsof het haar aangewezen plaats was en nam het tempo van de troep over. Tegen haar gromde hij niet. Ook liet hij zijn tanden niet zien als ze door een sprong toevallig vóór hem kwam. Integendeel, hij scheen haar vriendelijk gezind te zijn – te vriendelijk naar haar zin, want hij probeerde voortdurend weer naast haar te komen en als hij te dichtbij kwam, was zij het die gromde en haar tanden liet zien. En ze ontzag zich ook niet hem af en toe venijnig in de schouder te bijten. Dan werd hij niet kwaad. Hij ging alleen wat opzij, deed een paar houderige sprongetjes voorwaarts en leek dan net een onhandige minnaar die een blauwtje had gelopen.

Het was zijn enige probleem bij het leiden van de troep, maar zij had andere moeilijkheden. Aan de andere kant van haar liep een erge magere wolf, grijs al en vol littekens uit een lange reeks gevechten. Hij liep altijd rechts van haar. Dat kwam misschien omdat hij maar één oog had, het linker. Hij had ook de neiging om heel dicht bij haar te komen, zo dicht dat hij haar kon besnuffelen met zijn gehavende snuit, haar lijf, haar schouders of hals. Net als ze met de links van haar lopende metgezel deed, weerde ze die attenties met haar tanden af. Maar als ze tegelijk aanhalig deden, werd ze ruw heen en weer geduwd en moest dan met beten naar links en naar rechts de beide minnaars van zich afhouden en toch tegelijkertijd de troep blijven aan-

voeren en de weg wijzen. Op zulke ogenblikken ontblootten haar burens hun tanden en bromden dreigend tegen elkaar. Ze zouden misschien hebben gevochten, maar hofmakerij en rivaliteit moesten wijken voor de veel dringender behoefte aan voedsel van de troep.

Na ieder blauwtje, als de oude wolf abrupt wegkoerste bij het van scherpe tanden voorziene voorwerp van zijn begeerte, botste hij tegen een driejarige jonge wolf aan die aan zijn blinde rechterkant liep. Deze jonge wolf was al volgroeid en bezat, de zwakke, uitgehongerde toestand van de troep in aanmerking genomen, meer kracht en energie dan de meeste andere. Hij bleef op gelijke hoogte met de eenogige oudere wolf meedraven. Als hij het waagde hem iets voor te komen, wat zelden gebeurde, werd hij met een grauw en een snauw weer tot de orde geroepen. Soms bleef hij voorzichtig en langzaam iets achter en werkte zich dan tussen de oude leider en de wolvin in. Dit werd hem van twee, zelfs van drie kanten, kwalijk genomen. Als de wolvin grommend haar misnoegen te kennen gaf, keerde de oude leider zich razendsnel tegen de driejarige. Soms keerde de wolvin zich ook tegen hem. En nu en dan deed de jonge leider aan de linkerkant dat ook.

Op zulke ogenblikken, als hij tegenover drie stel venijnige tanden stond, hield de jonge wolf onverwacht zijn vaart in, ging op zijn achterste zitten, met stijve voorpoten en dreigende bek en zijn nekharen overeind. Die consternatie in de voorhoede van de dravende troep veroorzaakt altijd ook consternatie achteraan. De achterste wolven botsten tegen de jonge wolf op en uitten hun ongenoegen door hem vinnig in zijn achterpoten en flanken te bijten. Hij vroeg om moeilijkheden, want gebrek aan voedsel maakte de dieren prikkelbaar. Maar met het onbegrensde vertrouwen van de jeugd hield hij vol en haalde hij telkens weer dezelfde manoeuvre uit, al bereikte hij er nooit iets anders dan ellende voor zich zelf mee.

Als er voedsel was geweest, zou het paren en vechten gewoon zijn doorgegaan en de troep ontbonden zijn. Maar de troep was er heel slecht aan toe. De dieren waren broodmager door het langdurige hongeren. Ze liepen langzamer dan gewoonlijk. Achteraan sukkelden de zwakkelingen, de heel jonge en de heel oude wolven. Voorop liepen de sterkste. Maar allemaal leken ze meer op geraamtes dan op volwaardige wolven. Desondanks bewogen de dieren zich moeiteloos en waren ze onvermoeibaar, behalve de kreupele. Hun pezige spieren schenen over onuitputtelijke energie te beschikken. Op elke krachtige trekking van een spier

volgde weer een krachtige spierbeweging, en nog een, en nog een, alsof er nooit een eind aan zou komen.

Die dag liepen ze kilometer na kilometer. Ze liepen de hele nacht door. En de volgende dag liepen ze nog steeds. Ze liepen maar door, over de bodem van een bevroren en uitgestorven wereld. Nergens was iets van leven te bespeuren. Zij alleen bewogen zich in die uitgestrekte verstarring. Zij alleen waren in leven en zochten naar andere wezens die leefden, om ze te kunnen verslinden en zo in leven te blijven.

Ze waren al lage heuvelruggen overgestoken en door een aantal smalle rivierbeddingen getrokken eer hun zoeken werd beloond, want toen stuitten ze op een groep elanden. Het eerst vonden ze een dikke stier. Daar was levend vlees en het werd niet beschermd door geheimzinnige vuren en brandend weggeslingerde projectielen. Gespleten hoeven en handvormige geweien waren hun bekend en ze lieten hun gebruikelijke geduld en voorzichtigheid varen. Het gevecht was kort en hevig. De zware stier werd van alle kanten aangevallen. Hij reet ze open of verbrijzelde hun schedels met welgerichte trappen van zijn grote hoeven. Hij verpletterde ze en nam ze op zijn enorme horens en vertrapte ze daarna in de sneeuw onder zijn poten in de steeds wisselende strijd. Maar hij was ten dode opgeschreven en stortte neer toen de wolvin hem woest naar de keel vloog en er overal tanden in hem gezet werden die hem levend verscheurden, nog voor hij zijn doodsstrijd had gestreden en hij zijn laatste slachtoffer had kunnen maken. Er was voedsel in overvloed. De stier woog meer dan achthonderd pond – wel meer dan twintig pond vlees voor elk van de ruim veertig wolven van de troep. Maar al konden ze dan geweldig vasten, vreten konden ze ook geweldig, en al gauw waren er alleen maar wat botten over van het prachtige wilde dier dat een paar uur tevoren levend tegenover de troep had gestaan.

Er werd nu flink gerust en geslapen. Nu de magen vol waren, begonnen de jongere mannetjes weer onderling te vechten en dat ging de eerstvolgende paar dagen door tot de troep uiteen viel. Het hongeren was voorbij. De wolven waren nu in een streek waar veel wild was, en hoewel ze nog steeds als troep op jacht gingen, jaagden ze voorzichtig en kozen ze dikke koeien of kreupele oude stieren uit de kudde elanden die hun pad kruisten.

De dag kwam, in dit land van overvloed, waarop de troep wolven in tweeën uiteenviel en de beide helften in verschillende richtingen gingen. De wolvin, de jonge leider links

van haar en de eenogige oudere aan haar rechterzijde, leidde haar helft van de kudde naar de rivier de Mackenzie en verder naar het merengebied ten oosten ervan. Met de dag werd deze rest van de troep kleiner. Twee aan twee, mannetje en vrouwtje, gingen de wolven huns weegs. Zo nu en dan werd een alleenlopend mannetjesdier door de scherpe tanden van zijn rivalen verdreven. Er bleven tenslotte maar vier over: de wolvin, de jonge leider, de eenogige leider en de eierzuchtige drie jaar oude wolf.

De wolvin was gaandeweg kwaadaardig geworden. Haar drie aanbidders droegen alle de sporen van haar tanden. Toch betaalden ze haar nooit met gelijke munt en verdedigden ze zich niet tegen haar. Ze stelden hun schoften bloot aan haar verwoede aanvallen en probeerden haar met kwispelende staarten en trippelpasjes milder te stemmen. Maar ze mochten dan tegenover haar een en al vriendelijkheid zijn, tegen elkaar waren ze een en al kwaadaardigheid. De driejarige ging te ver in zijn woede. Hij viel de eenogige oudere aan zijn blinde kant aan en beet zijn oor aan flarden. Hoewel de grijze oude knaap maar aan één kant kon zien, kon hij de wijsheid van jarenlange ervaring tegenover de jeugd en de kracht van de ander stellen. Zijn verspeelde oog en zijn kop vol littekens getuigden van de aard van die ervaringen. Hij had te veel gevechten overleefd om ook maar een ogenblik te twijfelen over wat hem te doen stond.

De strijd begon sportief, maar eindigde niet zo. Het was niet te voorzien hoe de afloop zou zijn geweest, maar de derde wolf ging de oudere helpen en samen vielen de oude leider en de jonge leider de eierzuchtige driejarige aan en maakten korte metten met hem. Van weerskanten werd hij aangevallen door de genadeloze kaken van zijn vroegere makkers. Vergeten waren de dagen dat ze samen op jacht waren geweest, het wild dat ze buitgemaakt hadden, de honger die ze geleden hadden. Dat was een zaak van het verleden. Het ging nu om de paring en dat was altijd al een meedogenloze en wreder bedrijf dan het bemachtigen van voedsel.

Intussen zat de wolvin, de aanleiding tot dit alles, tevreden toe te kijken. Ze genoot zelfs. Dit was haar dag – en dat gebeurde niet zo vaak – dat de nekharen overeind stonden en de mannetjes elkaar hun tanden lieten zien en elkaar te lijf gingen, alleen om haar te bezitten.

En in deze paringsstrijd liet de driejarige wolf bij zijn eerste avontuur op dit gebied het leven. Aan weerskanten van zijn lijk stonden zijn twee rivalen en staarden naar het

vrouwtjesdier dat grijnzend in de sneeuw zat. Maar de oude leider was wijs, heel wijs, zowel in de liefde als in het gevecht. De jonge leider draaide zijn kop om, om een wond in zijn schoft te likken. Zijn gebogen nek was naar zijn rivaal toegekeerd. Met zijn ene oog zag de oude zijn kans. Hij sprong laag op hem af en beet toe. Een lange gapende en diepe snee was het gevolg. Zijn tanden boorden zich in de grote halsslagader. Toen sprong hij achteruit.

De jonge leider grauwde verschrikkelijk, maar zijn gegrom ging halverwege over in een hijgende hoest. Bloedend en hoestend, reeds verslagen, vloog hij de oude wolf aan en bleef hij vechten, terwijl het leven al uit hem weg ebde, zijn poten verzwakten, het licht in zijn ogen doofde en zijn beten en sprongen steeds krachtelozer werden.

En al die tijd zat de wolvin in de sneeuw te lachen. Vage-lijk maakte het gevecht haar blij, want dit was het liefdeleven van de Wildernis, de liefdestragedie van de natuur, die alleen maar tragedie was voor de dieren die stierven. Voor de overlevende was het geen tragedie, maar bracht het vervulling en succes.

Toen de jonge leider in de sneeuw neerviel en zich niet meer verroerde, stapte Eenoog naar de wolvin toe. Triomfantelijk, maar toch ook behoedzaam. Hij verwachtte duidelijk een afwijzing en was even duidelijk verrast toen ze hem niet kwaadaardig haar tanden liet zien. Voor het eerst kwam ze hem vriendelijk tegemoet. Ze besnuffelde zijn snuit en verwaardigde zich zelfs dartel rond te springen en als een jong dier met hem te spelen. En ondanks zijn grijze haren en levenservaring gedroeg hij zich net zo kinderlijk en zelfs nog wat dwazer.

Reeds waren de verslagen mededingers en het met bloed in de sneeuw geschreven liefdesverhaal vergeten. Vergeten, behalve die ene keer dat hij zijn opdrogende wonden likte. Toen trok hij zijn lip snauwend een eindje op en gingen zijn nekharen onwillekeurig overeind staan, terwijl hij half in-eendoek voor een sprong en zijn klauwen krampachtig in de sneeuw houvast zochten. Maar het volgende ogenblik was hij ook dat weer vergeten en sprong hij achter het vrouwtjesdier aan dat hem schuchter de bossen inlokte.

Daarna liepen ze naast elkaar als goede vrienden die elkaar begrijpen. De dagen verstreken en ze bleven bij elkaar, jaagden samen op wild, dat ze samen doodden en opaten. Na een tijdje begon de wolvin onrustig te worden. Ze scheen iets te zoeken dat ze niet kon vinden. Holten onder omgevallen bomen schenen haar aan te trekken en vaak snuffelde ze rond tussen de grote met sneeuw gevulde sple-

ten in de rotsen en in de holen onder overhangende oevers. De oude Eenoog had er totaal geen belangstelling voor, maar volgde haar goedmoedig op haar speurtochten en als haar onderzoekingen op bepaalde plaatsen ongewoon lang duurden, ging hij liggen en wachtte tot ze bereid was om verder te gaan.

Ze bleven niet op een en dezelfde plaats, maar trokken dwars door het land, tot ze weer bij de rivier de Mackenzie kwamen, die ze langzaam stroomafwaarts volgden, maar waar ze ook dikwijls van afweken om op wild te jagen langs de kleine zijriviertjes, om tenslotte altijd weer bij de Mackenzie terug te komen. Soms kwamen ze andere wolven tegen, meestal ook in paren. Maar van weerskanten was er geen vertoon van vriendelijkheid of toenadering, geen vreugde over de ontmoeting, geen behoefte om weer een troep te vormen. Herhaaldelijk kwamen ze wolven alleen tegen. Dat waren altijd mannetjes en ze drongen zich altijd op aan Eenoog en zijn vrouwtje. Dat stond hem niet aan en als ze schouder aan schouder met hem ging staan, haar nekhaaren opzette en haar tanden ontblootte, deinsden de hoopvolle eenlingen terug en dropen eenzaam af.

Op een maanverlichte nacht bleef Eenoog, toen zij door het stille bos liepen, plotseling staan. Hij stak zijn snuit omhoog, strekte zijn staart en sperde zijn neusgaten open terwijl hij de lucht opsnoof. Hij tilde ook een poot op, net als een hond. Hij was niet gerustgesteld en bleef de lucht opsnuiven, in een poging erachter te komen wat de boodschap die hij kreeg, inhield. Zijn metgezellin was voldaan na één keer achteloos snuiven en liep door om hem gerust te stellen. Hij liep wel achter haar aan, maar bleef aarzelen en kon niet nalaten af en toe te blijven staan om wat zorgvuldiger de waarschuwing op zich te laten inwerken.

Ze sloop behoedzaam naar de rand van een grote open ruimte tussen de bomen. Daar bleef ze een poosje alleen staan. Toen voegde Eenoog zich kruipend en sluipend bij haar, met alle zintuigen op scherp. Zelfs zijn haren straalden argwaan uit. Naast elkaar bleven ze staan kijken en luisteren en ruiken.

Geluiden drongen tot hen door: van honden die ruzieden en vochten, de schorre roep van mannen, de schellere stemmen van kijdende vrouwen en eenmaal de schrille, klagende kreet van een kind. Op de grote omvangrijke tenten van huiden na, was er weinig anders te zien dan de vlammen van het vuur, waartegen zich bewegende gestalten aftekenden, en de rook die langzaam omhoogkringelde in de stille lucht. Maar te ruiken was er meer: de talrijke geuren

van een Indianenkamp drongen hun neusgaten binnen en vertelden een verhaal dat voor Eenoo grotendeels onbegrijpelijk was, maar dat de wolvin volkomen vertrouwd was.

Ze was eigenaardig onrustig en snoof en snoof met steeds meer verrukking. Maar oude Eenoo had zijn twijfels. Hij gaf blijk van angst en probeerde haar mee te tronen. Ze keerde zich om, streek even geruststellend met haar snuit langs zijn hals en keek toen weer naar het kamp. Er kwam opnieuw een smachtende blik in haar ogen, maar niet van honger. Ze brandde van verlangen dichter naar dat vuur toe te gaan, met de honden te plukharen en naar haar trappende mensevoeten te ontwijken.

Naast haar bewoog Eenoo zich ongedurig. Het vrouwtjesdier werd weer onrustig en voelde opnieuw de dringende noodzaak om te vinden wat ze zocht. Ze keerde zich om en liep het bos weer in, tot grote opluchting van Eenoo, die een eindje voor haar uit liep, totdat ze diep tussen de beschermende bomen waren.

Terwijl ze bij het licht van de maan geruisloos als schimmen voortslopen, stuitten ze op een spoor. Twee neuzen snuffelden aan de sporen in de sneeuw. Ze waren heel vers. Eenoo liep snel en voorzichtig verder, met de wolvin op zijn hielen. Ze spreidden de kussentjes onder hun poten wijd uiteen, zodat ze zacht als fluweel de sneeuw beroerden. Temidden van al het wit zag Eenoo vaag iets wits bewegen. Zijn sluipende gang was steeds al bedrieglijk snel geweest, maar was niets vergeleken bij de snelheid waarmee hij nu voortrende. Voor hem uit danste de vage witte vlek die hij ontdekt had.

Ze joegen langs een smal pad met aan beide zijden jonge sparren. Tussen de bomen door was het eind van het pad zichtbaar. Het kwam uit op een door de maan beschenen open plek. Oude Eenoo haalde het vluchtende witte voorwerp snel in. Met elke sprong verkleinde hij zijn achterstand. Nu was hij er vlak bij. Nog één sprong en hij zou zijn tanden erin zetten. Maar die sprong maakte hij niet. Het witte voorwerp schoot loodrecht omhoog de lucht in en bleek een worstelende op en neer en heen en weer springende sneeuwhaas te zijn die boven hen in de lucht een fantastische dans uitvoerde zonder naar de grond terug te keren.

Eenoo sprong snuivend van schrik achteruit. Hij dook in elkaar in de sneeuw, dreigend grommend tegen dat angst-aanjagende verschijnsel dat hij niet kende. Maar de wolvin duwde hem koelbloedig opzij. Ze stond even stil en sprong toen naar de dansende haas. Ze schoot ook een eind de lucht

in, maar niet zo hoog als de prooi en haar kaken sloegen met een klik op elkaar zonder iets te pakken te hebben. Ze sprong nog eens en nog eens.

De wolf was langzaam de schrik te boven gekomen en stond naar haar te kijken. Hij ergerde zich aan haar herhaalde mislukte pogingen en deed zelf een geweldige sprong omhoog. Hij zette zijn tanden in de haas en bracht hem terug op de grond. Maar op hetzelfde ogenblik klonk naast hem een onheilspellend gekraak en tot zijn verbazing zag hij dat een jonge spar zich over hem heen boog en op hem neer dreigde te vallen. Zijn kaken lieten hun prooi los en hij sprong achteruit om aan dit vreemde gevaar te ontkomen, met opgetrokken lip, zijn tanden ontbloot, grommend en met alle haren overeind van woede en angst. Op dat ogenblik richtte de dunne jonge boom zich weer rechtop en de haas begon weer in de lucht te dansen. De wolvin was kwaad. Ze zette verwijtend haar tanden in de schouder van de wolf. Geschrokken en niet wetend wat deze nieuwe aanval te betekenen had, beet hij steeds banger wordend driftig terug en scheurde haar bek aan de zijkant open. Zij had ook niet verwacht dat hij de afstraffing zo slecht zou opnemen en sprong grommend van verontwaardiging op hem af. Toen begreep hij dat hij verkeerd had gedaan en probeerde haar te kalmeren. Maar ze bleef hem afstraffen tot hij alle pogingen tot verzoening opgaf en in een kring om haar heen tolde met zijn kop van haar afgewend, terwijl haar tanden zijn schouders toetakelden.

En nog altijd danste de haas boven hen in de lucht. De wolvin ging in de sneeuw zitten en oude Eenoog, nu banger voor zijn soortgenoot dan voor de raadselachtige jonge boom, waagde nog eens een sprong naar de haas. Terwijl hij met het dier tussen zijn tanden weer op de grond neerkwam, hield hij zijn ogen op de jonge spar gericht. Net als tevoren kwam die achter hem aan naar de grond. Hij dook in elkaar voor de dreigende slag en zijn haren gingen recht overeind staan, maar de haas liet hij niet los. De klap viel niet. De jonge spar bleef over hem heengebogen staan. Als de wolf zich bewoog, bewoog het boompje ook en tussen zijn opeengeklemd kaken door gromde hij ertegen. Als hij zich niet bewoog, bewoog de jonge spar ook niet en hij vond dan ook dat hij zich maar beter niet kon bewegen. Het warme bloed van de haas gaf hem wel een heerlijke smaak in de bek.

De wolvin redde hem uit zijn netelige positie. Ze pakte hem de haas af en terwijl het sparretje dreigend boven haar zwaaide, beet ze bedaard de haas de kop af. Onmiddellijk

schoot het boompje overeind en leverde daarna geen probleem meer op. Het bleef decoratief en met afhangende takken staan zoals de natuur het had laten groeien. Toen verorberden de wolvin en Eenoog samen het wild dat de raadselachtige jonge spar voor hen had gevangen.

Er waren nog meer laantjes en paadjes waar hazen in de lucht hingen en het wolvenpaar zocht ze allemaal op. De wolvin nam de leiding en de oude Eenoog liep achter haar aan. Hij lette goed op en leerde zo hoe hij strikken moest leegroven – iets wat hem de eerstkomende dagen goed van pas zou komen.

5. Het hol

Twee dagen bleven de wolvin en Eenoog bij het Indianenkamp rondhangen. Hij was bezorgd en bangig, maar het kamp had voor de wolvin zoveel aantrekkingskracht, dat ze geen zin had om weg te gaan. Maar toen er op een morgen van dichtbij een gewerschot klonk en een kogel in een boomstam sloeg op centimeters afstand van Eenoogs kop, aarzelden ze niet langer en gingen er vandoor met lange wiegende sprongen die hen snel op kilometers afstand van het gevaar brachten.

Ze gingen niet ver – een tocht van maar een paar dagen. Het was nu dringende noodzaak geworden dat de wolvin vond wat ze zocht. Ze werd heel zwaar en kon niet hard meer lopen. Toen ze een keer een haas nazat die ze anders met gemak zou hebben gevangen, gaf ze het op en ging liggen rusten. Eenoog kwam naar haar toe, maar toen hij zachtjes met zijn snuit in haar hals streek, beet ze zo driftig naar hem, dat hij achterover tuimelde en een belachelijk figuur sloeg toen hij probeerde haar tanden te ontwijken. Zij was nu kwaadaardiger dan ooit, maar hij geduldiger en zorgzamer.

Toen vond ze wat ze zocht, een paar kilometer stroomopwaarts langs een riviertje dat 's zomers in de Mackenzie uitmondde, maar nu tot op de rotsachtige bodem was dichtgevroren – een verstarde stroom van wit bevroren water van de oorsprong tot de uitmonding. De wolvin volgde het vermoeid, ver achter Eenoog aan, tot ze bij de overhangende hoge kleioever kwam. Ze keek opzij en liep erheen. Voorjaarsstormen en smeltende sneeuw hadden de oever ondermijnd en op één punt een soort hol gemaakt van een smalle spleet.

Ze bleef staan bij de ingang van het hol en bekeek de wand zorgvuldig. Toen liep ze haastig aan beide kanten onder langs de walkant naar het punt waar de steilte overging in zachtglooiend terrein. Ze ging terug naar het hol en kroop door de nauwe opening naar binnen. Over bijna een meter afstand moest ze kruipen, maar daarna weken de wanden uiteen en werd het hol breder en hoger, een klein rond kamertje met een middellijn van bijna twee meter. Ze kon er amper rechtop in staan. Het was er droog en gezellig. Ze bekeek het nauwgezet van alle kanten, terwijl Eenoog, die teruggekomen was, in de opening geduldig naar haar

stond te kijken. De wolvin liet haar kop hangen, met haar snuit naar de grond, gericht op een punt vlak bij haar dicht bijeenstaande poten. Daar draaide ze enige keren omheen. Toen krulde ze zich op met een vermoeide zucht die aan brommen deed denken, zakte door haar poten en ging liggen, met haar kop naar de ingang. Eenoog lachte haar toe, zijn oren gespitst, en tegen de witte achtergrond zag ze hem goedmoedig met zijn staart kwispelen. Ze legde haar eigen oren vol welbehagen tegen haar kop, de spitse punten naar achteren, deed haar bek open en liet haar tong er vreedzaam uithangen. Zo gaf ze te kennen dat ze tevreden was en voldaan.

Eenoog had honger. Hij strekte zich uit in de ingang en ging slapen. Maar hij sliep onrustig. Hij werd telkens wakker en spitste dan zijn oren, luisterend naar geluiden van de stralende wereld buiten, waar de aprilzon op de sneeuw schitterde. Als hij weer indommelde, hoorde hij vaag het geruis van in het verborgen sijpelend water en daar werd hij dan weer wakker van en luisterde er gespannen naar. De zon was teruggekeerd en de hele ontwakende noordelijke wereld riep hem. Het leven ontwaakte. De lente hing in de lucht, onder de sneeuw groeide nieuw leven, de sappen in de bomen stegen omhoog en de knoppen slaakten de boeien van de vorst.

Hij wierp verlangende blikken naar de wolvin, maar die had blijkbaar geen zin om op te staan, en toen hij naar buiten keek, kreeg hij een zestal fladderende sneeuwwhoenders in het oog. Hij wilde opstaan, keek toen nog eens naar de wolvin, bleef liggen en doezelde weer weg. Toen hoorde hij iets gonzen, hoog en ijl. Een keer of wat veegde hij slaperig met zijn poot langs zijn snuit. Toen werd hij wakker. Daar zoemde een eenzame mug bij zijn neus. Het was een volwassen exemplaar, een die de hele winter ingevroren in een droog stuk hout had gezeten en nu door de zon was ontdood. De wolf kon de roepstem van de wereld niet langer weerstaan. Bovendien had hij honger.

Hij kroop naar de wolvin toe en probeerde haar over te halen om op te staan. Maar ze grauwde alleen maar naar hem en hij liep in zijn eentje de stralende zonneshijn tegemoet. De bovenste sneeuwlaag was zacht onder zijn poten en het lopen ging moeilijk. Hij liep stroomopwaarts de bevroren rivierbedding over waar de sneeuw, in de schaduw van de bomen, nog hard en kristalhelder was. Hij bleef acht uur weg en kwam in het donker terug, hongriger dan hij was weggegaan. Hij had wel wild gevonden, maar het niet gevangen. Hij was in de smeltende sneeuw-

laag weggezakt en omgetuimeld, terwijl de sneeuw hazen er lichtvoetig als altijd overheen gehuppeld waren.

Bij de ingang van het hol bleef hij plotseling argwanend staan. Binnen hoorde hij zachte vreemde geluiden. Geluiden die niet van de wolvin afkomstig waren, en die hem toch vagelijk bekend voorkwamen. Hij schoof voorzichtig op zijn buik naar binnen en werd ontvangen met een waarschuwend gegrom van de wolvin. Het verontrustte hem niet, maar hij nam de waarschuwing wel ter harte en bleef op een afstand. Toch bleven de andere geluiden hem boeien – zachte, gesmoorde, snikkende en slurpende geluidjes. Het vrouwtje snauwde hem geprikkeld af en hij krulde zich op en ging in de ingang liggen slapen. Toen het morgen werd en het in het hol begon te schemeren, ging hij nog eens kijken waar de hem vaag bekend voorkomende geluiden vandaan kwamen. De toon van het waarschuwend gegrom van de wolvin was veranderd. Er zat een waakzame klank in en hij zorgde er wel voor op een eerbiedige afstand te blijven. Maar ook zo kon hij tussen haar poten, over de volle lengte van haar lichaam, vijf vreemde bundeltjes leven onderscheiden, heel teer, heel hulpeloos, die kleine piepende geluidjes maakten en de oogjes nog dicht hadden. Hij was verrast. Het was niet de eerste keer in zijn lange en succesvolle leven dat dit gebeurd was. Het was vaak gebeurd en toch was het iedere keer een grote verrassing voor hem.

De wolvin keek hem angstig aan. Ieder ogenblik gromde ze zachtjes en soms, als het haar toescheen dat hij te dicht in haar buurt kwam, groeide het gegrom in haar keel uit tot een vinnige grauw. Uit eigen ervaring had ze geen weet van wat haar nu was overkomen, maar haar instinct, dat bestond uit de ervaring van alle moeders van wolven, zei haar dat vaders hun pasgeboren en hulpeloze nakomelingen wel eens opvrat. Dat uitte zich in een diepgewortelde angst die haar ertoe dreef om Eenoog te verhinderen de jongen waarvan hij de vader was, wat nader te bekijken.

Maar er dreigde geen gevaar. De oude Eenoog werd gedreven door een impuls, een instinct dat hij op zijn beurt gegerfd had van alle wolvenvaders. Hij dacht er niet over na en was er niet verbaasd over. Het was er, in de diepste vezels van zijn wezen. En het was voor hem de gewoonste zaak van de wereld dat hij eraan gehoorzaamde en rechtsomkeert maakte, het hol uit, zijn kroost achterliet en op zoek ging naar wild waarvan hij leefde.

Een kilometer of tien van het hol vandaan splitste de rivier zich en de vertakkingen stroomden loodrecht op elkaar

tussen de bergen door verder. Hij volgde de linkse vertakking en vond er een vers spoor. Hij rook eraan en het bleek zo vers te zijn, dat hij snel ineendoek en in de richting keek waarin het verdween. Toen keerde hij zich bedachtzaam om en nam de rechtse vertakking. De afdruk was veel groter dan die zijn eigen poten achterlieten en hij wist dat in zo'n spoor maar weinig wild voor hem te vinden zou zijn.

Enkele honderden meters verderop langs de rechter vertakking vingen zijn scherpe oren het geluid van knagende tanden op. Hij besloop de prooi en kwam tot de ontdekking dat het een stekelvarken was dat rechtop tegen een boom zijn tanden stond te scherpen op de bast. Eenoog sloop behoedzaam nader, maar zonder enige hoop. Hij kende de diersoort, al had hij die niet eerder zo ver naar het noorden aangetroffen. Nog nooit in zijn lange leven had hij zijn maal met stekelvarken gedaan. Maar hij was er allang achtergekomen dat er zoiets bestaat als toeval, of gunstige gelegenheid en hij bleef het dier besluipen. Je kon immers nooit weten wat er nog eens zou gebeuren, want bij levende wezens gebeurden de dingen nu eenmaal altijd weer anders.

Het stekelvarken rolde zich op tot een bal, die naar alle kanten lange scherpe pennen had om een aanval af te weren. In zijn jeugd had Eenoog eens van te nabij aan een soortgelijke, ogenschijnlijke levenloze bal met stekels gesnuffeld en plotseling een klap met de staart tegen zijn snuit gekregen. Er was één pen in zijn snuit achtergebleven, die er weken in was blijven zitten en een branderige zweer had veroorzaakt, tot hij eindelijk naar buiten gekomen was. Daarom ging hij er gemakkelijk bij liggen, met zijn neus zo ver weg dat hij buiten bereik van de staart bleef. Zo wachtte hij, doodstil. Je kon nooit weten. Er zou iets kunnen gebeuren. Het stekelvarken mocht zich eens uitstrekken. Dan kreeg hij misschien de kans met een vlugge poot de zachte onbeschermdde buik open te scheuren.

Maar na verloop van een half uur stond hij op, gromde verbolgen tegen de roerloze bal, en liep verder. Hij had in het verleden te vaak vergeefs gewacht of een stekelvarken zich zou ontrollen om er nu nog meer tijd aan te verdoen. Hij bleef de rechter vertakking volgen. De dag verstreek en zijn jagen werd niet beloond.

De drang van zijn ontwaakte vaderinstinct kwelde hem. Hij moest en zou voedsel vinden. 's Middags stuitte hij volkomen toevallig op een sneeuwhoen. Hij kwam het struikgewas uit en stond oog in oog met de domme vogel, die op een

houtblok zat, nog geen dertig centimeter van zijn snuit. Ze keken elkaar aan. De vogel vloog verschrikt op, maar Een oog sloeg hem met een klap van zijn poot weer tegen de grond en stortte zich er bovenop. Hij zette er zijn tanden in toen de vogel over de sneeuw krabbelde en probeerde weg te vliegen. Zodra Eenooogs tanden door het malse vlees en de broze botjes beten, begon hij als vanzelf te eten. Toen bedacht hij zich en ging terug naar zijn hol met het sneeuw-
hoen in zijn bek.

Zoals altijd geruisloos lopend, een glijdende schaduw die behoedzaam zijn pad steeds op iets nieuws verkent, stuitte hij op bijna twee kilometer voorbij de vertakking op versere afdrukken van de grote sporen die hij eerder op de dag had ontdekt. Het spoor wees hem de weg en hij volgde het, erop voorbereid dat hij om elke bocht van de rivier de marker ervan zou kunnen treffen.

Hij stak zijn kop om een rotsblok op de plaats waar de rivier een grote bocht maakte en zijn vlugge ogen zagen iets dat hem snel ineen deed duiken. Daar was degene die het spoor gemaakt had, een grote vrouwelijke lynx. Ze zat in elkaar gedoken, zoals hij die dag al eens in elkaar gedoken had gezeten, met vóór zich de stijf ineengerolde bal vol stekels. Als hij tevoren een glijdende schaduw was geweest, dan werd hij nu de schim van zo'n schaduw toen hij achteruit kroop en een omtrekkende beweging maakte die hem aan de lijzijde van het stille, roerloze paar bracht.

Hij ging in de sneeuw liggen, legde het sneeuwhoen naast zich en loerde tussen de naalden van een laag sparretje door naar het spel om het leven vóór hem – de wachtende lynx en het wachtende stekelvarken, die beiden wilden leven. En het eigenaardige van het spel was dat de een alleen in leven kon blijven door de ander op te eten, en de ander alleen door zich niet te laten opeten. De oude Een oog, de wolf die ineengedoken in het struikgewas zat, speelde ook zijn rol in het spel, door te wachten op een vreemde gril van het lot, dat hem een prooi zou toespelen die hem in leven moest houden.

Er ging een half uur voorbij, een uur, en er gebeurde niets. De stekelige bal had wel een steen kunnen zijn, want hij bewoog zich niet. De lynx had van marmer kunnen zijn, en de oude Een oog dood.

En toch waren alle drie dieren tot het uiterste gespannen met een drift om te leven, die bijna pijn deed, en zelden leefden ze intenser dan in hun ogenschijnlijke verstarring. Een oog schoof een klein eindje vooruit en keek met nog meer belangstelling toe. Er gebeurde iets. Het stekelvarken

was tenslotte tot de overtuiging gekomen dat zijn vijand ver-
trokken was. Traag, behoedzaam ontrolde het zijn onaan-
tastbare harnas. Het liet zich niet opjagen. Langzaam, heel
langzaam strekte de borstelige bal zich en werd langer.
Eenoog voelde het water plotseling in zijn bek lopen en on-
willekeurig kwijlde hij van opwinding toen hij het levende
vlees zich als een feestmaal voor zich zag ontrollen.

Het stekelvarken had zich nog niet helemaal uitgestrekt,
toen het zijn vijand ontdekte. Op dat moment sloeg de lynx
als de weerlicht toe. De klauw met de gekromde nagels
schoot onder de weke buik en scheurde die met een snelle
terugtrekkende beweging open. Als het stekelvarken zich
al helemaal zou hebben uitgestrekt of als het niet een frac-
tie van een seconde tevoren zijn vijanden had ontdekt, dan
zou de klauw er ongeschonden afgekomen zijn, maar met
een zijwaartse klap van zijn staart sloeg het stekelvarken er
zijn scherpe pennen in toen de poot werd teruggetrokken.

Alles was tegelijk gebeurd – de slag, de slag terug, de doods-
kreet van het stekelvarken, de gil van plotselinge pijn en
schrik van de grote kat. Eenoog kwam van opwinding half
overeind, met gespitste oren en een trillende staart recht
naar achteren gestoken. De lynx liet zich door haar woede
meeslepen. Woest sprong ze op het voorwerp af dat haar
pijn gedaan had. Maar het gillende en grommende stekel-
varken, dat een zwakke poging deed zich met zijn ver-
scheurde lichaam weer op te rollen tot een veilige bal, sloeg
nog eens met zijn staart. Opnieuw gilte de kat van pijn en
verbazing. Toen begon ze zich terug te trekken en te niezen
en haar neus vol stekels leek net een enorm speldenkussen.
Ze streek er met haar voorpoten langs, in een poging de
scherpe pijlen kwijt te raken, begroef hem in de sneeuw en
schuurde ermee langs twijgen en takken, al rondspringend,
vooruit en opzij, en op en neer, gek van angst en pijn. Ze
nieste voortdurend en sloeg heftig met haar korte staart.
Toen hield ze op met springen en hield zich een tijdje
kalm. Eenoog keek toe.

En zelfs hij kon zijn schrik niet beheersen en onwillekeu-
rig gingen zijn nekharen overeind staan, toen de lynx plot-
seling een onverhoedse sprong recht omhoog maakte en
daarbij lang en allerafschuwelijkst krijsde. Daarna sprong ze
weg, in haar eigen spoor, gillend bij elke sprong.

Pas toen haar gejammer in de verte was weggestorven,
waagde Eenoog zich dichterbij. Hij liep voorzichtig, alsof de
sneeuw bedekt was met een tapijt van rechtopstaande pen-
nen van stekelvarkens die in zijn zachte voetzolen zouden
prikken. Het stekelvarken ontving hem met woedend ge-

krijs en klapperende grote tanden. Het had kans gezien zich weer tot een bal op te rollen, maar dat was niet helemaal de vroegere stevige bal. Daarvoor waren zijn spieren te veel verscheurd. Het dier was bijna in tweeën geten en bloedde nog hevig.

Eenoog nam grote hapen van de met bloed doordrenkte sneeuw en kauwde en proefde en slikte. Van dat voorproefje kreeg hij geweldige honger. Maar hij was oud en wijs genoeg om de voorzichtigheid niet uit het oog te verliezen. Hij wachtte. Hij ging liggen wachten, terwijl het stekelvarken met zijn tanden knarste en gromde en snikte en af en toe schrille kreetjes uitstootte. Al gauw zag Eenoog dat de pennen gingen hangen en dat het dier over zijn hele lichaam hevig begon te beven. Plotseling hield dat op. De lange tanden klaptten nog één keer in verzet op elkaar. Toen legden de pennen zich plat tegen het lichaam dat zich ontspande en stil bleef liggen.

Met een schichtige poot legde Eenoog het stekelvarken languit op zijn rug. Er gebeurde niets. Het was echt dood. Hij bekeek het even heel aandachtig, nam het toen voorzichtig tussen zijn tanden en liep verder langs de rivier, het dier half dragend, half slepend, met zijn kop opzij gedraaid, om te voorkomen dat hij in de scherpe pennen zou trappen. Toen herinnerde hij zich iets. Hij liet zijn prooi vallen en liep terug naar de plaats waar hij het sneeuwhoen had achtergelaten. Hij aarzelde geen ogenblik. Hij wist duidelijk wat hem te doen stond. Hij verslond onmiddellijk het sneeuwhoen. Daarna ging hij terug en nam zijn vrachtje weer op.

Toen hij de buit van de dag jagen het hol had binnengesleept, inspecteerde de wolvin die, draaide haar snuit naar hem toe en likte hem even in zijn nek. Maar het volgende ogenblik joeg ze hem grommend bij de jongen vandaan, zij het minder ruw dan gewoonlijk en eerder verontschuldigend dan dreigend. Haar instinctieve angst voor de vader van haar kroost was aan het verdwijnen. Hij gedroeg zich zoals het een wolvenvader betaamde en had blijkbaar geen boosaardige plannen om de jongen die zij ter wereld had gebracht, te verslinden.

6. Het grauwe wolvejong

Hij was anders dan zijn broertjes en zusjes. Hún vacht verried nu al de rossige gloed die ze van hun moeder geërfd hadden. Alleen hij leek in dit opzicht op zijn vader. Hij was het enige grauwe wolvejong uit het nest. Hij was een rasechte wolf, het evenbeeld van de oude Eenoog, met dit verschil dat hij twee ogen had en zijn vader één.

Het grauwe jong had zijn ogen nog niet lang open, toen hij al heel duidelijk kon zien. En toen zijn ogen nog dicht zaten, had hij gevoeld, geproefd en geroken. Hij kende zijn beide broertjes en zusjes heel goed. Hij was al zover dat hij, een beetje onhandig nog, met ze stoeide en zelfs ruziede, waarbij zijn keeltje als hij zich opwond, een bibberend, vreemd raspand geluid voortbracht, de voorloper van het grommen. En lang voordat zijn ogen opengingen, had hij tastend, proevend en ruikend zijn moeder leren kennen – een bron van warmte, vloeibaar voedsel en tederheid. Ze had een zachte, strelende tong, die hem rustig maakte als zij zijn zachte lichaampje aflikte, en die hem ertoe bracht om dicht tegen haar aan te kruipen en dan in slaap te vallen.

De eerste maand van zijn leven had hij op die manier grotendeels slapend doorgebracht, maar nu kon hij goed zien. Hij bleef langer wakker en begon zijn omgeving goed te kennen. Die omgeving was somber. Maar dat wist hij nog niet, want hij kende geen andere. Het was er schemerig, maar zijn ogen hadden zich nog nooit hoeven aan te passen aan ander licht. Zijn wereld was heel klein. Die werd begrensd door de wanden van het hol. Maar omdat hij de wijde buitenwereld niet kende, beklemden de enge grenzen van zijn bestaan hem niet.

Hij had echter al gauw ontdekt dat één wand van zijn wereld anders was als de rest. Dat was de ingang van het hol en de bron van licht. Hij had die ontdekking gedaan lang voordat hij enig besef en een bewuste wil had ontwikkeld. Die wand had al een onweerstaanbare aantrekkingskracht op hem gehad voor zijn ogen open gingen en die wand konden zien. Het licht dat erdoor scheen, was op zijn gesloten oogleden gevallen en de ogen en de gezichtszenuwen hadden getrild onder de kleine vonkachtige lichtflitsen, vol warme kleuren en vreemd weldadig. Het leven van zijn lichaam en van elke vezel van zijn lichaam, het leven dat

de essentie van zijn lichaam was en los stond van zijn persoonlijke beleving, had naar dit licht verlangd en er zijn lichaam naar toe gedreven, zoals vernuftige chemische processen een plant opstuwden naar het zonlicht.

In het begin was hij, voordat zijn bewustzijn zich begon te ontwikkelen, telkens naar de ingang van het hol gekropen. En dat hadden zijn broers en zusters met hem gemeen. Nooit was in die tijd een van hen naar de donkere hoek van de achterwand gekropen. Het licht trok hen aan alsof ze planten waren. De levensprocessen die hen in stand hielden, vereisten licht, en hun kleine lijfjes kropen er blindelings en instinctief naar toe, als de ranken van de wingerd. Naderhand, toen ze ieder een eigen karakter ontwikkelden en zich bewust werden van impulsen en verlangens, werd het licht nog aantrekkelijker. Voortdurend kropen en krabbelden ze erheen, en werden door hun moeder teruggejaagd.

Op die manier leerde het grauwe jong dat zijn moeder nog wat anders had dan een zachte, koesterende tong. Tijdens zijn hardnekkige kruippartijen naar het licht, ontdekte hij dat ze een neus had die hem met een stevige duw tot de orde riep. En nog later dat ze een poot had, die hem neersloeg of om en om rolde met snelle, welgerichte klappen. Zo leerde hij wat pijn was. Bovendien leerde hij pijn te vermijden, in de eerste plaats door ervoor te zorgen dat hij niet het risico liep om pijn te lijden, en in de tweede plaats, als aan dat risico niet te ontkomen was, door ineen te krimpen en achteruit te gaan. Dit waren bewuste handelingen en het resultaat van zijn eerste levenservaringen. Tevoren was hij altijd pijn uit de weg gegaan zoals hij instinctief naar het licht was gekropen. Later ging hij pijn uit de weg omdat hij wist dat het pijn was.

Hij was een woeste jonge wolf. Zijn broertjes en zusjes waren dat ook. Hoe kon het ook anders. Hij was een carnivoor, een roofdier. Hij stamde uit een geslacht van prooizoekers en prooi-eters. Zijn vader en moeder leefden uitsluitend van vlees. De melk waarmee hij gezoogd was in zijn eerste levensuren, was melk die rechtstreeks uit vlees was gevormd. En nu, een maand oud, nu zijn ogen nog maar een week open waren, begon hij zelf al vlees te eten – vlees dat voorgekauwd was door de moederwolf en uitgebraakt werd voor de vijf groeiende jongen die al te hoge eisen aan haar tepels begonnen te stellen.

Maar hij was bovendien de felste uit het nest. Hij kon luider grommen dan een van de andere, en kon ook veel kwaadaardiger worden. Hij was het die het eerst de kunst

machtig was om met een sluwe klap van zijn pootje een ander jong om te gooien. En hij was het die het eerst een ander jong met zijn tanden bij een oor greep en hem grommend met opeengeklemden kaken heen en weer rukte en trok. En hij was zeker degene die zijn moeder de meeste last bezorgde bij haar pogingen om haar kroost bij de uitgang van het hol vandaan te houden.

De aantrekkingskracht die het licht had op de jonge wolf, nam met de dag toe. Telkens opnieuw begon hij aan de avontuurlijke tocht van een meter naar de uitgang van het hol en even vaak werd hij teruggejaagd. Hij wist alleen niet dat het een uitgang was. Hij had geen enkel begrip wat een ingang was of een uitgang, een doorgang van de ene plaats naar de andere. Hij kende geen andere plaats en nog minder de weg erheen. Voor hem was de uitgang van het hol dus een wand – een wand van licht. Wat de zon was voor hen die buiten waren, was voor hem deze wand – de zon van zijn wereld. Die trok hem aan, als een kaarsvlam de mot. Hij probeerde er steeds weer te komen. Het leven dat zo snel in hem tot ontwikkeling kwam, dreef hem telkens weer naar de wand van licht. Het leven binnen in hem wist dat het de enige weg was naar buiten, de weg die hij was voorbestemd te gaan. Maar bewust was hij zich dat niet. Hij wist nog niet eens dat er een buitenwereld bestond.

Er was iets eigenaardigs aan die wand van licht. Zijn vader (hij was al zo ver dat hij in zijn vader een andere wereldbewoner kon zien, een wezen dat op zijn moeder leek, dat in de buurt van het licht sliep en vlees aanbracht) – zijn vader dan placht recht op die verre witte wand af te lopen en dan te verdwijnen. Dat kon het jonge grauwe wolfje niet begrijpen. Hoewel hij van zijn moeder nooit dicht bij die ene wand mocht komen, was hij wel bij de andere geweest en was dan met de tip van zijn zachte neusje op iets hards gestuit. Dat had pijn gedaan. En na ettelijke van zulke avonturen liet hij de wanden voor wat ze waren. Zonder erover na te denken, aanvaardde hij het verdwijnen in de muur als een bijzondere eigenschap van zijn vader, net zoals melk en half verteerd vlees bijzondere eigenschappen van zijn moeder waren.

In feite kon het grauwe wolfje niet denken – tenminste niet zoals mensen dat gewend zijn. Zijn hersens werkten op een vage manier. En toch waren zijn conclusies net zo scherp en duidelijk als die van mensen. Hij aanvaardde de dingen zonder naar het hoe en waarom te vragen. Dat was zijn manier van classificeren. Het interesseerde hem niet waarom iets gebeurde. Het ging hem erom hoe het gebeurde.

Zo had hij aanvaard dat hij niet in muren kon verdwijnen, nadat hij enige keren zijn neus had gestoten tegen de achterwand. Op dezelfde manier aanvaardde hij dat zijn vader wél in muren kon verdwijnen. Maar hij voelde niet het minste verlangen om erachter te komen wat het verschil was tussen zijn vader en hemzelf. Logica en fysica hoorden niet tot zijn geestelijke bagage.

Zoals de meeste schepsels van de Wildernis leerde hij al vroeg wat honger was. Er brak een tijd aan dat er niet alleen geen vlees meer binnengebracht werd, maar dat er ook geen melk meer uit zijn moeders tepels kwam. In het begin jengelden en jankten de jonge wolven, maar de meeste tijd brachten ze slapend door. Het duurde niet lang of ze raakten in een hongercoma. Ze stoeiden en vochten niet meer, waren niet langer nijdig en gromden ook niet meer, terwijl de avontuurlijke tochten naar de verre witte wand helemaal ophielden. De jonge wolven sliepen, terwijl het leven dat in hen was, ging flakkeren en langzaam wegstierf. Eenoog was wanhopig. Hij liep her en der en sliep maar weinig meer in het hol dat somber en ellendig was geworden. De wolvin liet nu ook haar jongen achter en ging op voedsel uit. De eerste dagen na de geboorte van de jongen was Eenoog nog verscheidene keren teruggegaan naar het Indianenkamp en had er de hazestrikken leeggeroofd. Maar toen de sneeuw ging smelten en de rivieren ontdooiden, was het Indianenkamp opgebroken waarmee de bron van voedsel was opgedroogd.

Toen het grauwe wolfje tot bewustzijn kwam en weer belangstelling kreeg voor de witte wand in de verte, ontdekte hij dat de bevolking van zijn wereld kleiner was geworden. Hij had nog maar één zusje. De andere jongen waren verdwenen. Terwijl hij weer op krachten kwam, bleek hem dat hij alleen moest spelen, want het zusje tilde haar kopje niet meer op en verroerde zich ook niet meer. Zijn lijfje werd weer wat molliger van het vlees dat hij nu kreeg, maar voor haar was het voedsel te laat gekomen. Ze bleef slapen, een nietig skeletje met vel eromheen, waarin het levenslicht steeds lager en lager flakkerde en tenslotte doofde.

Toen kwam er een tijdje dat het grauwe wolvejong zijn vader niet langer zag komen en gaan en hem ook niet meer zag liggen slapen in de ingang van het hol. Dat gebeurde na een tweede, minder ernstige periode van honger. De wolvin wist waarom Eenoog nooit meer zou terugkomen, maar ze kon het grauwe jong op geen enkele manier vertellen wat ze had gezien. Toen ze zelf op jacht was naar prooi, langs de linkervertakking van de rivier, waar het hol van

de lynx was, had ze een spoor van Eenoog gevolgd dat nog maar een dag oud was. En ze had hem, of liever wat er van hem over was, aan het eind van het spoor gevonden. Er waren vele tekenen die wezen op het gevecht dat er geleverd was en dat gewonnen was door de lynx die al naar haar hol was teruggekeerd. De wolvin had dat hol gevonden, maar had aan alles gezien dat de lynx er was en had het hol niet binnen durven gaan.

Nadien vermeed de wolvin de linkervertakking als ze op jacht ging. Want ze had gemerkt dat er een nest jongen was in het hol van de lynx en kende de lynx als een woest en kwaadaardig dier dat geducht kon vechten. Het was voor een stuk of vijf wolven niet zo moeilijk om een lynx blazend en met de haren overeind een boom in te jagen, maar een eenzame wolvin kon een lynx maar beter niet op haar pad vinden – zeker niet als zij wist dat de lynx een nest hongerige jongen te verzorgen had.

Maar de Wildernis is de Wildernis en een moeder blijft een moeder. En die zal te allen tijde haar jongen verwoed beschermen, in de Wildernis zo goed als daar buiten. En er zou een tijd komen dat de wolvin, om der wille van haar grauwe jong, zich toch weer stroomopwaarts langs de linkervertakking zou wagen, naar het hol in de rotsen, en de woede van de lynx zou trotseren.

7. De muur van de wereld

Tegen de tijd dat zijn moeder regelmatig het hol verliet om op jacht te gaan, had het jong goed geleerd dat het hem verboden was bij de ingang te komen. Niet alleen was dat hem vele keren krachtdadig bijgebracht door de neus en poot van zijn moeder, maar het instinct van de angst was zich in hem aan het ontwikkelen. In zijn korte leven in het hol was er nooit iets geweest waarvoor hij bang hoefde te zijn. Toch leefde er angst in hem. Die had hij geërfd van verre voorouders via duizenden en duizenden generaties. Het was een erfgoed dat hem rechtstreeks door Eenoog en de wolvin was doorgegeven. En die hadden het op hun beurt ontvangen via alle generaties wolven die hen waren voorgedaan. Angst! – die erfenis van de Wildernis waaraan geen dier kan ontkomen en die het ook niet kan inruilen voor voedsel.

De grauwe jonge wolf kende dus de angst, al wist hij niet waaruit die bestond. Mogelijk aanvaardde hij die als een van de beperkingen van het leven. Want hij had ook al geleerd dat er zulke beperkingen bestonden. Hij had honger gekend en toen hij die niet kon stillen, had hem dat gehinderd. De harde wand van het hol, de harde duw van zijn moeders neus, de vinnige klap van haar poot, de ongestilde honger die hem verscheidene keren gekweld had, hadden hem geleerd dat het niet allemaal vrijheid was wat de klok sloeg in de wereld, dat er beperkingen en bepalingen in het leven gelden. Deze beperkingen waren wetten. Gehoorzamen aan deze wetten voorkwam pijn en bracht geluk. Hij beredeneerde het probleem niet op deze menselijke manier. Hij classificeerde alleen maar de dingen in dingen die pijn deden en andere die dat niet deden. En nadat hij aldus een indeling had gemaakt, vermeed hij de dingen die pijn veroorzaakten, de beperkingen en de bepalingen, om te kunnen genieten van de goede dingen van het leven.

Daarom bleef hij uit de buurt van de ingang van het hol, gehoorzamen aan de wet die zijn moeder gesteld had en aan de wet van dat onbekende en ondefinieerbare, de angst. Die ingang bleef voor hem een witte wand van licht. Als zijn moeder weg was, sliep hij meestal, en als hij af en toe wakker was, hield hij zich koest en onderdrukte de jankgeluidjes die in zijn keel kriebelden en die hoorbaar wilden worden.

Eens, toen hij wakker lag, hoorde hij een vreemd geluid in de witte wand. Hij kon niet weten dat het een veelvraat was die buiten stond te bibberen van zijn eigen durf, en die behoedzaam de geur opsnoof die uit het hol kwam. Het jong wist alleen dat het onbekend gesnuffel was, iets dat hij nog niet had geclassificeerd en dat daarom onbekend en vreselijk was – want het onbekende was een van de voornaamste bestanddelen van de angst.

De nekharen van het grauwe wolvejong gingen overeind staan, maar dat gebeurde geruisloos. Hoe kon het weten dat dat snuivende iets een wezen was waartegen het zich moest verdedigen? Dat berustte niet op kennis. Die haren waren de zichtbaar geworden angst binnen in het prille dier, die het echter niet uit eigen ervaring kon verklaren. De angst ging gepaard met een ander instinct – dat van wegkruipen. Het jong was doodsbang en toch bleef het roerloos liggen, verstijfd, verstard, onbeweeglijk, zo te zien dood. Zijn moeder gromde toen ze thuiskwam en het spoor van de veelvraat rook. Ze schoot het hol in en likte en liekookte hem met ongewone tederheid. En het jong voelde dat het op de een of andere manier aan een groot gevaar ontsnapt was.

Maar er werkten ook nog andere krachten in het wolvejong. De voornaamste daarvan was de groei. Instinct en wet eisten gehoorzaamheid van hem. Maar groei eiste ongehoorzaamheid. Zijn moeder en de angst dwongen hem uit de buurt te blijven van de witte wand. Groei is leven en leven zal altijd het licht opzoeken. De golf van leven die in het dier opwelde, was dus niet te stuiten – die welde met elke hap vlees die het doorslikte, met elke ademtocht, hoger op. Tenslotte werden op een dag angst en gehoorzaamheid door die golf overspoeld en het jonge wolfje kroop en krabbelde naar de ingang.

In tegenstelling tot de andere wanden die de wolf gezien had, leek het wel of deze achteruit week toen hij dichterbij kwam. Hij stootte zijn neusje niet tegen iets hardes toen hij het verkennend vooruitstak. Het materiaal van de wand bleek gemakkelijk te doordringen en te wijken, net als licht. En omdat toestand in zijn ogen hetzelfde was als vorm, ging hij binnen in wat voor hem een wand had geleken, en werd opgenomen in het materiaal waaruit die bestond.

Het was een verbijsterende ervaring. Hij spartelde door iets dat vast was. En het licht werd steeds helderder. De angst zei hem dat hij terug moest gaan, maar de groei dreef hem voort. Plotseling bevond hij zich bij de ingang van het hol. De wand waarin hij meende te zijn, week opeens voor zijn

ogen achteruit naar een onmetelijke verte. Het licht was pijnlijk schel geworden. Hij werd erdoor verblind en werd duizelig door die onverwachte, geweldige ruimte. Instinctief stelden zijn ogen zich in op het heldere licht en pasten zich aan bij de grotere afstanden. Aanvankelijk was de wand uit zijn gezichtsveld geweken. Maar nu zag hij hem weer, maar opmerkelijk ver weg. Hij zag er ook anders uit. Het was nu een bonte muur, bestaande uit de bomen die langs de rivier stonden, de dreigende berg er tegenover die hoog boven de bomen uitstak, en de lucht die nog hoger was dan de berg.

Hij werd verschrikkelijk bang. Dit was al weer iets van het schrikwekkende onbekende. Hij kroop in elkaar aan de rand van het hol en staarde de wereld in. Omdat hij niet kende wat hij zag, was het vijandig. Daarom gingen de haren op zijn rug overeind staan en trok hij zijn lippen op in een zwakke poging om vervaarlijk en angstaanjagend te grommen. In zijn kleinheid en angst daagde hij dreigend de hele wijde wereld uit.

Er gebeurde niets. Hij bleef kijken en raakte zo geboeid, dat hij vergat te grommen. Hij vergat ook om bang te zijn. Tijdelijk was de angst verdrongen door de groei, die zich had voorgedaan als nieuwsgierigheid. Hij begon dingen dicht bij zich op te merken – een open stuk van de rivier die in het zonlicht glinsterde, de dorre den aan de voet van de glooiing, en de glooiing zelf, die naar hem opliep en ruim een halve meter van de rand van het hol waar hij ineengedoken zat, ophield.

De grauwe jonge wolf had tot nu toe altijd op een vlakke bodem verkeerd. Hij had nooit ervaren hoe pijnlijk een val kan zijn. Hij wist niet wat vallen was. Hij stapte dus driest de lucht in. Zijn achterpootjes waren nog op de rand van het hol en hij viel dan ook voorover, met zijn kop naar beneden. De grond gaf hem zo'n ruwe tik op zijn neus, dat hij jankte. Toen begon hij de glooiing af te rollen, draaiend om zijn eigen as. Hij raakte in paniek. Eindelijk had het onbekende hem te pakken en hem wreed in zijn macht. Het zou hem nu wel met afschuwelijke pijn afstraffen. De groei werd verdrongen door de angst en hij piepte als een bang hondje.

Het onbekende voerde hem naar hij wist niet wat voor afschuwelijke pijn en hij jankte en piepte onafgebroken. Dit was heel wat anders dan verstijfd van angst in elkaar gedoken te zitten terwijl het onbekende vlakbij op de loer lag. Nu had het onbekende hem stevig in zijn greep. Zich stil houden zou niet baten. Bovendien was het niet angst die

hem in beroering bracht, maar paniek.

Maar de glooiing werd minder steil en aan de voet groeide gras. Hier verloor het wolfje vaart. Toen het eindelijk stil lag, slaakte het nog één benauwde kreet en jankte klaaglijk. Daarna begon het de droge klei weg te likken waarmee het besmeurd was, heel vanzelfsprekend alsof het zich in zijn leven al duizenden keren had schoongemaakt.

Toen ging het zitten en keek verwonderd om zich heen zoals de eerste mens die op Mars landt, zou doen. De kleine wolf was door de muur die hem van de wereld scheidde, heengebroken, het onbekende had hem niet meer in zijn greep, en hier zat hij dan, onbezeerd. Maar de eerste mens op Mars zou zich minder vreemd voelen dan hij. Zonder van tevoren iets geleerd te hebben, zonder enige waarschuwing dat zoiets bestond, was hij ontdekkingsreiziger geworden in een volkomen nieuwe wereld.

Nu dat verschrikkelijke onbekende hem had losgelaten, vergat hij dat het onbekende verschrikkingen in zich borg. Hij was alleen nog maar nieuwsgierig naar alle dingen om hem heen. Hij onderzocht het gras onder zich, de bessenstruik even verder, en de stronk van de dorre den die aan de rand stond van een open plek tussen de bomen. Een eekhoorn die rondom die stronk dartelde, kwam recht op hem af en daar schrok hij vreselijk van. Hij dook in elkaar en gromde. Maar de eekhoorn was al even bang. Hij vloog de boom in en schold vanaf een veilige hoge plaats verwoed terug.

Dat gaf moed en al schrok hij van de specht die hij daarna tegenkwam, hij vervolgde zijn weg vol vertrouwen. Zo groot was zelfs zijn vertrouwen, dat hij speels zijn pootje uithaalde toen een gaai brutaal op hem afhipte. Het resultaat was dat hij een venijnige pik in de punt van zijn neus kreeg, die hem ineen deed krimpen en piepen. Het lawaai dat hij maakte, was de gaai te veel en die zocht zijn heil in de vlucht.

Maar de wolf leerde al doende. Zijn nog niet zo heldere hersentjes hadden onbewust al een indeling gemaakt. Er bestonden levende dingen en niet-levende dingen. Hij wist ook al dat hij voor de levende dingen moest oppassen. De niet-levende dingen bleven altijd op dezelfde plaats, maar de levende dingen bewogen zich en het viel niet te voorspellen wat ze zouden doen. Wat je van ze kon verwachten, was iets onverwachts en daar moest je op voorbereid zijn. Hij bewoog zich heel stuntelig. Hij liep tegen takken op en zo. Als hij dacht dat een tak nog veraf was, zat die het volgende ogenblik al tegen zijn snuit of schuurde langs zijn ribben. Er zaten oneffenheden in de grond. Soms nam hij

een stap te groot en stootte dan zijn neus. Even zo vaak nam hij een stap te klein en stootte dan zijn poten. Verder waren er ook nog kiezelstenen en keien die kantelden als hij erop trapte. En daardoor kwam hij aan de weet dat de dingen die niet leefden, niet allemaal even stabiel waren als zijn hol. En ook dat kleine niet-levende dingen eerder vielen of kantelden dan grote. Maar van elke misstap leerde hij. Hoe langer hij liep, hoe beter het ging. Hij paste zich aan. Hij leerde zijn eigen spierbewegingen te berekenen, leerde zijn lichamelijke beperkingen kennen en leerde de afstand schatten tussen voorwerpen onderling en tussen voorwerpen en zichzelf.

Het geluk was met hem. Hij was voorbestemd om vleeseter te worden (hoewel hij dat niet wist) en vlak bij de ingang van zijn eigen hol vond hij op zijn eerste rooftocht puur toevallig vlees. Het was bloot toeval dat hij het knap verborgen nest van een sneeuwhoen ontdekte. Hij viel erin. Hij had geprobeerd over de stam van een omgevallen denneboom te lopen, maar de vermolmde schors begaf het onder zijn poten. Met een wanhopige gil gleed hij bij de glooiende helling neer, ging dwars door het gebladerte en de takken van wat struikgewas heen, en kwam midden tussen zeven sneeuwhoenkuikens terecht.

Ze maakten geluidjes en eerst was hij bang voor ze. Toen ontdekte hij dat ze heel klein waren, en werd wat driester. Ze bewogen zich. Hij zette op een ervan zijn poot en toen ging het kuikentje zich vlugger bewegen. Dat vond hij leuk. Hij snuffelde eraan en nam het in zijn bekje. Het kuikentje spartelde tegen en prikkelde zijn tong. Op hetzelfde moment voelde hij dat hij honger had. Hij deed zijn kaken op elkaar. Er kraakten breekbare botjes en er stroomde warm bloed in zijn bek. Het smaakte lekker. Dit was vlees. Net als zijn moeder hem gaf, behalve dat dit tussen zijn tanden leefde. Dat was nog lekkerder. Dus at hij het kuikentje op. En hij hield niet op voor hij het hele broedsel had verorberd. Toen likte hij zijn lippen af, precies zoals zijn moeder deed, en kroop de struiken uit.

Toen liep hij tegen een gevederde wervelwind aan. Hij wist zich geen raad toen hij door woedende en slaande vleugels werd aangevallen, verborg zijn kop tussen zijn poten en jankte. De slagen werden heviger. Het moedersneeuwhoen was razend. Toen werd de kleine wolf ook kwaad. Hij sprong grommend op, sloeg met zijn poten, zette zijn tandjes in een van haar vleugels en rukte en trok uit alle macht. Het sneeuwhoen spartelde tegen en liet met haar nog vrije vleugel een regen van slagen op hem neerdalen. Het was

zijn eerste gevecht. Hij was verrukt. Aan het onbekende dacht hij niet meer. Hij was nergens meer bang voor. Hij vocht, en trok en rukte aan iets levends dat naar hem sloeg. Bovendien was dit levende ding van vlees en bloed. De drift om te doden nam bezit van hem. Hij had net kleine levende dingen vernietigd en zou nu een groot levend ding vernietigen. Hij had het te druk en was te gelukkig om te weten dat hij gelukkig was. Hij had een triomfantelijk opgewonden gevoel, dat hij nog niet eerder had gekend.

Hij bleef de vleugel vasthouden en gromde tussen zijn opeengekleemde kaken. Het sneeuwhoen sleurde hem uit de struiken. Toen de vogel zich omdraaide en hem weer in de beschutting van de struik probeerde te trekken, rukte hij haar weg naar open terrein. Al die tijd maakte ze een vreselijk misbaar en sloeg hem met haar vrije vleugel, terwijl haar veren als sneeuwvlokken in het rond stoven. Hij was geweldig opgewonden. Het vechtinstant van zijn ras was in hem ontwaakt en deed zich gelden. Dit was leven, maar hij wist het niet. Hij besefte wel waarvoor hij in de wereld was, hij deed waarvoor hij was geschapen: levende prooi doden en daar eerst voor vechten. Hij rechtvaardigde zijn bestaan en kon niet meer doen met zijn leven. Want het leven heeft zijn doel bereikt als het al datgene doet waarvoor het is geschapen.

Na een tijdje gaf de vogel haar weerstand op. De kleine wolf had haar nog steeds bij een vleugel beet en ze lagen op de grond elkaar aan te kijken. Hij probeerde dreigend en woest te grommen, zij pikte hem in zijn neus, die nu langzamerhand, ook al door voorgaande belevenissen, pijn deed. Hij vertrok even zijn snuit, maar liet niet los. Ze pikte hem nog eens en nog eens. Hij vertrok nu niet alleen zijn snuit, maar begon ook te janken en probeerde haar te ontwijken door achteruit te gaan. Maar hij vergat daarbij dat hij haar meetrok omdat hij haar vasthield. Het sneeuwhoen beukte onafgebroken met haar snavel op zijn mishandelde neus. Zijn vechtlust bekoelde en hij liet zijn prooi los, maakte rechtsomkeert en ging er vandoor in een roemloze aftocht.

Aan de andere kant van het open stuk terrein aan de rand van het struikgewas ging hij liggen uitrusten. Zijn tong hing uit zijn bek, zijn borstkas ging hijgend op en neer en zijn neus deed hem nog steeds pijn en daarom bleef hij janken. Maar terwijl hij daar lag, kreeg hij plotseling het gevoel dat hem iets heel ergs boven het hoofd hing. Het onbekende met al zijn verschrikkingen besprong hem weer en instinctief trok hij zich terug in de beschutting van de struiken. Terwijl hij dat deed, streek een luchtstroom langs hem heen

en een groot gevleugeld lichaam schoot dreigend en geruisloos voorbij. Een havik, die uit de blauwe hemel was neergedoken, had hem op een haar na gemist.

Terwijl hij in het struikgewas lag te bekomen van de schrik en angstig uitkeek, fladderde moeder sneeuwhoen aan de overkant van de open plek het beroofde nest uit. Door het grote verlies dat ze geleden had, schonk ze geen aandacht aan de gevleugelde pijl uit de lucht. Maar de wolf zag – en het was een waarschuwing en tegelijk een les voor hem – hoe de havik in een snelle duikvlucht heel even met zijn lichaam langs de grond scheerde en zijn klauwen in het lichaam van het sneeuwhoen sloeg. Hij hoorde de kreet van doodsangst en schrik van het sneeuwhoen en zag toen de havik snel de lucht in schieten, het sneeuwhoen met zich meevoerende.

Het duurde een hele tijd voor de kleine wolf uit zijn schuilplaats tevoorschijn kwam. Hij had veel geleerd. Levende dingen waren van vlees en bloed. Ze waren lekker om op te eten. Maar levende dingen konden je ook, als ze maar groot genoeg waren, pijn doen. Het was beter kleine levende dingen zoals sneeuwhoenkuikens op te eten, en van grote levende dingen, zoals sneeuwhoenders af te blijven. Maar toch stak de eierzucht hem een beetje en had hij het liefst nog eens met dat sneeuwhoen gevochten – maar dat kon niet, want die had de havik meegenomen. Misschien waren er nog wel andere sneeuwhoenders. Hij zou eens gaan kijken. Langs een glooiende oever kwam hij bij de rivier. Nog nooit had hij water gezien. Het zag er naar uit dat hij zijn poten er goed op kon neerzetten. Dapper stapte hij erop en zakte, schreeuwend van angst, weg in de greep van het onbekende. Het was koud en hij hapte hijgend naar adem. Maar in plaats van lucht, die hij altijd had ingeademd, stroomde er water in zijn longen. Hij stikte bijna en dacht dat hij dood zou gaan. Voor hem betekende dit de dood. Hij wist niet bewust wat dood betekende, maar net als elk dier van de Wildernis wist hij dat instinctmatig. Voor hem stond het gelijk met het ergste wat je kon overkomen. Het was de essentie van het onbekende, het was de som der verschrikkingen van het onbekende, die ene ondenkbare catastrofe die hem kon treffen, die het einde van alles zou betekenen, die ramp waarover hij niets wist en waar hij alleen maar in alle opzichten bang voor was.

Hij kwam weer boven en de zoete lucht stroomde zijn open bek in. Hij ging niet weer kopje onder. Net alsof hij dat al jaren gewend was, sloeg hij zijn poten uit en begon te zwemmen. De dichtstbijzijnde oever was maar een meter

van hem af. Maar hij was met zijn rug ernaar toe boven gekomen en het eerste wat hij zag, was de overkant van de stroom, en daar zwom hij onmiddellijk heen. Het was een klein riviertje, maar in het diepe gedeelte was het wel een meter of zeven breed. Halverwege de oversteek werd de jonge wolf met het water meegesleurd. Hij was in een kleine stroomversnelling langs de bodem terechtgekomen. Hier kreeg hij weinig kans om te zwemmen. Het rustige water was opeens woelig geworden. Nu eens ging hij kopje onder, dan weer kwam hij boven. En voortdurend was hij heftig in beweging, tolde om en om en werd zo nu en dan tegen een rotsblok aangesmeten. En elke keer als hij tegen een rotsblok sloeg, jankte hij. Zijn tocht was een aaneenschakeling van kreten en uit het aantal daarvan zou je hebben kunnen afleiden met hoeveel rotsblokken hij in aanraking kwam.

Voorbij de stroomversnelling werd de rivier opnieuw dieper en daar kwam hij terecht in een draaikolk die hem zacht naar de wal bracht en hem even zacht afzette op een bedding van grint. Razendsnel krabbelde hij uit het water en ging liggen. Hij had al weer wat geleerd van de wereld. Water leefde niet. En toch bewoog het. Het zag er ook even stevig uit als de grond, maar was dat helemaal niet. Hij kwam tot de slotsom dat de dingen niet altijd zo waren als ze er uitzagen. De angst van het wolvejong voor het onbekende was een aangeboren wantrouwen, dat nu door ervaring was toegenomen. Het lag dus voor de hand dat hij altijd wantrouwig zou blijven staan tegenover de uiterlijke schijn van de dingen. Hij zou eerst moeten weten hoe iets werkelijk was, alvorens hij erop kon vertrouwen.

Er stond hem die dag nog één avontuur te wachten. Hij had zich herinnerd dat er nog zo iets op de wereld bestond als zijn moeder. En toen kreeg hij plotseling het gevoel dat hij meer naar haar verlangde dan naar alle andere dingen. Zijn lichaampje was niet alleen vermoeid van alle doorstane avonturen, maar zijn hersentjes waren dat evenzeer. Zo lang als hij leefde, hadden die nog niet zo hard gewerkt als op deze ene dag. Bovendien was hij slaperig. En dus ging hij, zich plotseling heel eenzaam en hulpeloos voelend, het hol en zijn moeder zoeken.

Hij kroop net tussen wat struikgewas door, toen hij een schrille, angstaanjagende kreet hoorde. Er flitste iets geelachtigs voor zijn ogen langs. Hij zag een wezel die zich snel uit de voeten maakte. Het was een klein levend ding en hij was er niet bang voor. Toen zag hij vlak voor zich, bij zijn pootjes, een nog veel kleiner levend ding, van maar

een centimeter of tien – een jonge wezel die, net als hij, ongehoorzaam was en alleen op avontuur was uitgegaan. Het diertje probeerde hem te ontvluchten. De jonge wolf keerde het met zijn poot om. Het maakte een eigenaardig raspnd geluid. Het volgende ogenblik zag hij de geelachtige flits weer. Hij hoorde ook weer de angstaanjagende kreet, kreeg op hetzelfde ogenblik een harde klap opzij in zijn hals en voelde hoe de moederwezel haar scherpe tandjes in zijn vlees zette.

Terwijl hij jankte en piepte en terugkrabbelde, zag hij de moederwezel naar haar jong springen en daarmee in het struikgewas vlakbij verdwijnen. De beet van de wezel in zijn hals deed nog steeds pijn, maar zijn gevoelens waren nog pijnlijker gekwetst en hij ging zitten en jankte zachtjes. Die moederwezel was zo klein en toch zo woest! Hij moest nog leren dat met al zijn kleinheid de wezel de wreedste, wraakgierigste en verschrikkelijkste van alle roofdieren van de Wildernis is. Maar een beetje van die kennis zou hij enkele ogenblikken later al bezitten.

Hij zat nog steeds te janken toen de wezel weer tevorschijn kwam. Ze vloog hem niet aan, nu ze haar jong in veiligheid gebracht had. Ze kwam behoedzamer naar hem toe en de kleine wolf had alle gelegenheid om haar magere, slangachtige lichaam met de hongerige opgeheven, al even slangachtige, kop te bekijken. Bij het horen van haar schrille, dreigende kreet gingen zijn nekharen recht overeind staan en hij grauwde waarschuwend naar haar. Ze kwam steeds dichterbij. Toen maakte ze een sprong, sneller dan hij met zijn ongeoefende oogjes kon volgen, en even verloor hij het magere, gele lijfje uit het gezicht. Het volgende ogenblik had ze hem bij de strot, haar tanden diep in zijn vacht en vlees.

Eerst gromde hij en probeerde te vechten. Maar hij was erg jong en het was nog maar zijn eerste dag in de wereld en zijn grommen werd janken, en zijn vechten een worsteling om te ontsnappen. De wezel liet niet los. Ze bleef aan zijn keel hangen en probeerde met haar tanden zijn halslagader te bereiken, waar zijn levensbloed doorheen stroomde. De wezel was een bloeddorstig dier en vond het altijd het lekkerste het bloed uit de halsslagader te drinken.

Het grauwe wolvejong zou gestorven zijn en er had geen verhaal over hem geschreven kunnen worden als de wolvin niet met grote sprongen door de bosjes was komen aanrennen. De wezel liet de strot van het wolvejong los en sprong de wolvin naar de keel, maar ze miste en kreeg al-

leen maar haar kaken te pakken. De wolvin sloeg met haar kop heen en weer alsof het een zweep was. De wezel moest haar loslaten en werd een eind de lucht in geslingerd. De wolvin ving de wezel nog in de lucht tussen haar kaken, die zich om het magere gele lijf sloten en het vermorzelden. Het wolvejong onderging een tweede vlaag van genegenheid van zijn moeder. Haar vreugde over het feit dat ze hem had gevonden, scheen nog groter te zijn dan zijn vreugde over het feit dat ze hem gevonden had. Ze besnuffelde hem en liefkoosde hem en likte de wonden die de tanden van de wezel gemaakt hadden. Toen aten wolvemoeder en wolvejong samen de bloeddrukker op en gingen daarna terug naar het hol om te gaan slapen.

8. De wet van de Wildernis

De jonge wolf groeide snel. Hij rustte twee dagen uit en waagde zich toen voor de tweede maal uit het hol. Op die verkenningsocht vond hij de jonge wezel waarvan hij de moeder mee had opgegeten, en hij zorgde ervoor dat de jonge wezel de weg ging die zijn moeder was gegaan. Op deze tocht verdwaalde hij niet meer. Toen hij moe werd, zocht hij het hol op en ging slapen. En elke dag trok hij er verder op uit.

Hij begon goed kijk te krijgen op zijn sterke punten en zijn zwakke plekken en leerde wanneer hij driest moest zijn en wanneer voorzichtig. Hij vond het raadzaam altijd aan de voorzichtige kant te blijven, behalve in die zeldzame ogenblikken als hij, overtuigd van zijn eigen onverschrokkenheid, zich te buiten ging aan wat razen en tieren.

Hij was altijd des duivels als hij toevallig een sneeuwhoen tegenkwam. Hij kon het nooit laten woedend te reageren op het geschetter van de eekhoorn die hij voor het eerst bij de dorre den had gezien. En bij het zien van een gaai werd hij steevast razend, want hij kon nooit vergeten hoe hij in zijn snuit gepikt was door de eerste die hij van die soort tegengekomen was.

Maar er waren ogenblikken dat zelfs een gaai hem niet opwond, en dat was wanneer hij voelde dat hij zelf in gevaar verkeerde doordat er een of ander roofdier in zijn buurt rondwaarde. Hij had nooit de havik vergeten en diens glijdende schaduw joeg hem altijd het dichtstbijzijnde struikgewas in. Hij wankelde en waggelde niet meer en kreeg al de loop van zijn moeder, steels en sluipend, schijnbaar moeiteloos, maar met een snelheid die even bedrieglijk als onmerkbaar was.

Wat de prooien betreft, had hij in het begin het meest geluk gehad. De zeven sneeuwhoenkuikens en de jonge wezel waren alles wat hij gevangen had. Zijn begeerte om te doden werd met de dag sterker en hij koesterde hongerige plannen voor de eekhoorn die zo lawaaïg was en altijd alle prooidieren waarschuwde dat de jonge wolf in aantocht was. Maar zoals de vogels konden vliegen, konden eekhoorns in bomen klimmen en het wolfje kon alleen maar proberen de eekhoorn ongemerkt te besluipen als hij op de grond zat.

Het wolfje had grote eerbied voor zijn moeder. Zij kon

vlees buit maken en zou nooit nalaten hem zijn deel te brengen. Bovendien was ze nergens bang voor. Het kwam niet bij hem op dat die onbevreesdheid op ervaring en kennis berustte. Het maakte op hem de indruk van macht. Zijn moeder vertegenwoordigde macht. En toen hij ouder werd, voelde hij die macht in de hardere klap van haar poot, terwijl de bestraffende por met haar neus plaats maakte voor een beet van haar grote tanden. Ook daarom respecteerde hij zijn moeder. Ze dwong hem tot gehoorzaamheid en hoe ouder hij werd, des te minder geduld had ze met hem.

Er kwam weer gebrek aan voedsel en het wolvejong leerde opnieuw, nu bewuster, wat knagende honger was. De wolvin werd mager van al het lopen om voedsel te zoeken. Ze sliep zelden meer in het hol, omdat ze de meeste tijd op jacht was, zij het zonder resultaat. Deze hongerperiode duurde niet lang, maar was wel hevig. Het jong kon geen melk meer uit zijn moeders tepels zuigen en kreeg geen hapje vlees.

Tevoren had hij spelenderwijs gejaagd, puur voor zijn genoegen. Nu ging hij in volle ernst op jacht, maar vond niets. Toch versnelden de mislukkingen zijn ontwikkeling. Hij bestudeerde zorgvuldiger de gewoontes van de eekhoorn en probeerde hem op een sluwere manier te besluisen en te overrompelen. Hij observeerde de bosmuizen en probeerde ze uit hun holen op te graven. En hij leerde veel over het doen en laten van gaaien en spechten. De dag brak aan dat hij niet meer voor de schaduw van de havik in het struikgewas wegkroop. Hij was sterker en wijzer geworden en had meer zelfvertrouwen gekregen. Maar hij was ook wanhopig. Daarom ging hij op zijn achterste zitten, heel opvallend op een open plek en tartte de havik om uit de lucht neer te dalen. Want hij wist dat daar boven hem in de blauwe lucht vlees zweefde, vlees waarnaar zijn maag zo vurig verlangde. Maar de havik weigerde omlaag te komen en de strijd aan te binden, en het wolvejong kroop weg in de struiken en jankte van teleurstelling en honger.

Er kwam een eind aan de hongersnood. De wolvin bracht vlees mee naar het hol. Het was vreemd vlees, heel anders dan ze ooit meegebracht had. Het was het jong van een lynx, net als het wolfje nog niet volgroeid, maar kleiner. En het was helemaal voor hem. Zijn moeder had haar honger ergens anders gestild, maar hij wist niet dat zij zich te goed had gedaan aan de rest van het nest. En hij wist ook niet dat het van haar een wanhoopsdaad was geweest. Hij wist alleen maar dat het diertje met de fluwelen vacht vlees was, en hij vrat het op en voelde zich met iedere hap beter.

Een volle maag maakt loom en lui en de jonge wolf ging in het hol tegen zijn moeder aan liggen slapen. Hij schrok wakker doordat ze gromde. Nog nooit had hij haar zo kwaadaardig horen grommen. Misschien was het wel de kwaadaardigste grauw uit haar hele leven. Er was alle reden voor en niemand wist dat beter dan zij. Het nest van een lynx kan niet ongestraft leeggeroofd worden. In het schelle daglicht zag de jonge wolf de moeder lynx ineen-gedoken in de opening van het hol staan. Zijn rugharen gingen ervan overeind staan. Er was reden tot angst. Hij had zijn instinct er niet eens voor nodig om daar achter te komen. En als de aanblik alleen niet voldoende was, was de schreeuw van woede die de indringster uitstootte en die begon als een grauw, maar plotseling aanzwol tot een rauwe kreet, wel overtuigend genoeg.

Het wolvejong voelde zich geroepen ook iets te doen en ging dapper grommend naast zijn moeder staan. Maar ze duwde hem verachtelijk achter zich weg. Omdat de toegang tot het hol zo laag was, kon de lynx er niet in springen en toen ze er vlug in kroop, sprong de wolvin bovenop haar en drukte haar tegen de grond. Het wolfje zag weinig van het gevecht. Er werd vervaarlijk gegromd en geblazen en gekrijst. De twee dieren tuigden elkaar af, de lynx met haar verscheurende klauwen, maar ook wel met haar tanden, de wolvin alleen met haar tanden.

Een keer hielp de jonge wolf mee en zette zijn tanden in de achterpoot van de lynx. Hij liet niet los en gromde woest. Zonder het te weten bespaarde hij zijn moeder veel verwondingen, omdat hij met zijn lichaam een blok aan de poot van de lynx was en haar bewegingen vertraagde. Een verandering in het gevecht deed hem onder de beide lichamen terechtkomen, waardoor hij moest loslaten. Het volgende ogenblik lieten de beide moeders elkaar los en voordat ze elkaar weer aanvloegen, sloeg de lynx een grote voorpoot uit naar de jonge wolf, reet zijn schouder tot op het bot open en slingerde hem zijdelings tegen de wand. Toen kwam bij alle tumult ook nog de schrille kreet van pijn en angst van het wolvejong. Maar het gevecht duurde zo lang dat het de tijd had om uit te janken en weer moed te schep-pen. Toen het gevecht op zijn eind liep, had het zich ander-maal in een achterpoot van de lynx vastgebeten en gromde weer woedend tussen zijn tanden door.

De lynx was dood. Maar de wolvin was er ook erg aan toe. Eerst liefkoosde ze haar jong en likte zijn gewonde schou-der, maar ze had veel bloed verloren en daarmee haar krachten. Een hele lange dag en nacht bleef ze roerloos

naast haar dode vijand liggen, amper ademend. Een week lang verliet ze het hol alleen maar om water te drinken en dan liep ze traag en moeizaam. Na die week was de lynx verslonden en waren de wonden van de wolvin zo ver genezen dat ze weer op jacht kon gaan.

De schouder van de jonge wolf was stijf en pijnlijk en een tijdlang liep hij mank als gevolg van de verschrikkelijke klap die hij gekregen had. Maar de wereld leek nu veranderd. Hij liep er met meer zelfvertrouwen in rond, met een gevoel van durf dat hij in de dagen voor het gevecht met de lynx niet gekend had. Hij had het leven van een wrede kant leren kennen, had gevochten, zijn tanden in het vlees van een vijand gezet. En dat had hij overleefd. Daarom gedroeg hij zich nu driester, een tikkeltje uitdagend, wat hij tevoren niet was geweest. Hij was niet langer bang voor kleinigheden en zijn schuwheid was hij vrijwel kwijt, al bleef het onbekende hem benauwen met zijn ongrijpbare en immer dreigende raadsels en verschrikkingen. Hij begon met zijn moeder mee op jacht te gaan en zag hoe ze het wild ving en doodde. Hij ging daar nu aan meedoen. En op zijn eigen wazige wijze leerde hij de wet van de wildernis kennen. Er bestonden twee soorten levens – de zijne en de andere soort. Tot de zijne behoorden zijn moeder en hijzelf. De andere soort omvatte alle levende dingen die zich bewogen. Maar die andere soort was onderverdeeld. Het ene deel was dat wat zijn soort doodde en opvrat. Dat deel bestond uit kleine roofdieren en planteneters. Het andere deel doodde en vrat zijn soortgenoten op, of werd gedood en opgevreten door zijn soortgenoten. Uit deze indeling ontstond de wet. Het levensdoel was vlees. Het leven zelf was vlees. Leven leefde van leven. De ene at, de andere werd gegeten. De wet was: eten of opgegeten worden. Hij bracht die wet niet duidelijk onder woorden, en sprak er geen oordeel over uit. Hij dacht niet in termen van de wet; hij leefde alleen volgens die wet, zonder er bij na te denken.

Hij zag die wet aan alle kanten om zich heen in werking. Hij had de kuikens van het sneeuwhoen opgegeten. De havik zou hem ook opgegeten hebben. Later, als hij veel groter was, wilde hij de havik opeten. Hij had het jong van de lynx opgegeten. De moederlynx zou hem verslonden hebben als ze zelf niet gedood en opgegeten was. En zo zat het in elkaar. Er werd om hem heen door alle levende dingen volgens die wet geleefd en hijzelf was een integrerend deel van die wet.

Hij was een roofdier. Zijn enige voedsel was vlees, levend

vlees, dat snel voor hem weg vluchtte, of de lucht in vloog, of in bomen klom, of zich onder de grond verstopte, of hem niet uit de weg ging en met hem vocht, of de rollen omdraaide en hem achterna zat.

Als de jonge wolf als een mens had kunnen denken, had hij het leven wellicht samengevat als één grote vraatzucht en de wereld als een plaats waar velerlei vormen van vraatzucht voorkwamen: achtervolgen en achtervolgd worden, jagen en gejaagd worden, eten en gegeten worden, alles in chaotische verwarring, vol geweld en willekeur, vol vraatzucht en doodslag, geregeerd door het blinde toeval, meedogenloos en nooit eindigend.

Maar het jonge wolfje dacht niet als een mens. Zoveel inzicht had het niet. Het had maar één doel en koesterde maar één gedachte of verlangen tegelijk. Naast de wet van de wildernis waren er duizenden andere en minder belangrijke wetten die het moest leren en leren gehoorzamen. De wereld was vol verrassingen. Het leven dat zich in de wolf roerde, het spel van zijn spieren, was een eindeloze bron van geluk. Het jagen op wild gaf hem een opwindend en verrukkelijk gevoel. Zijn agressiviteit en gevechten waren een genoegen. Verschrikking en het mysterie van het onbekende behoorden tot zijn leven.

Maar er was ook vreugde en voldoening. Een volle maag, lui liggen doezelen in de zonneschijn – dat waren ruime beloningen voor noeste vlijt en gezwoeg, terwijl die noeste vlijt en dat gezwoeg op zichzelf ook voldoening gaven. Ze waren uitingen van leven en het leven is altijd gelukkig als het zich kan uitdrukken. En dus lag de jonge wolf niet overhoop met zijn vijandige omgeving. Hij bruiste van leven, was heel gelukkig en heel erg trots op zichzelf.

9. De vuurmakers

De jonge wolf stuitte er onverwachts op. Hij had het aan zichzelf te wijten. Hij was onvoorzichtig geweest. Hij was uit het hol naar de rivier gelopen om te drinken. Misschien had hij niet opgelet omdat hij nog slaapdronken was. Hij was immers de hele nacht op jacht geweest en nog maar net wakker. Misschien was zijn onoplettendheid te wijten geweest aan het feit dat hij het pad naar het water zo goed kende. Hij had het dikwijls gevolgd en er was nooit iets gebeurd.

Hij liep langs de dorre den, stak de open plek over en liep tussen de bomen door verder. Hij zag er rook op hetzelfde ogenblik. Vlak voor hem zaten vijf stille levende dingen van een soort die hij nog niet eerder had gezien. Het was voor het eerst dat hij mensen zag. Maar de vijf mannen sprongen niet op toen ze hem zagen. Ze lieten hun tanden niet zien en gromden evenmin. Ze verroerden zich niet en bleven daar maar onheilspellend stil zitten.

De jonge wolf verroerde zich ook niet. Zijn natuurlijk instinct zou hem ertoe hebben gedreven als een wilde te vluchten, als er niet plotseling en voor het eerst een ander en tegengesteld instinct in hem was bovengekomen. Hij werd van diep ontzag vervuld en verstarde in een overweldigend besef van eigen zwakheid en kleinheid. Hier was heerschappij en macht, iets dat ver boven hem uitging.

De jonge wolf had nog nooit een mens gezien, maar het instinct jegens de mens had hij wel. Op een vage manier erkende hij in de mens het dier dat zich tot heerser over de andere dieren in de Wildernis had opgeworpen. Hij keek niet alleen door eigen ogen naar de mens, maar door de ogen van al zijn voorvaders – door ogen die in het donker rond talloze winterse kampvuren hadden gedwaald, die van veilige afstand en vanuit dichte struiken naar het vreemde, tweebeinige dier hadden gestaard, dat heerste over al wat leefde. Deze erfenis hield hem in de ban, de angst en de eerbied, geboren uit de eeuwen van strijd en de opgestapelde ervaring van de generaties. De erfenis drukte te zwaar op een wolf die nog zo jong was. Als hij volwassen was geweest, zou hij zijn gevlucht. Nu dook hij ineens, verlamd van angst, al half bereid zich te onderwerpen zoals zijn soort had gedaan toen de eerste wolf bij het vuur van de mens kwam zitten om zich te warmen.

Een van de Indianen stond op, liep naar hem toe en bukte zich. Het wolfje drukte zich stijf tegen de grond. Het was het onbekende dat eindelijk vaste vormen had aangenomen in vlees en bloed, dat zich over hem boog om hem te grijpen. Onwillekeurig gingen zijn nekharen rechtop staan. Het trok zijn lip op en liet zijn tandjes zien. De hand die als het noodlot boven hem hing, aarzelde en de man zei lachend: '*Waloam wabisca ip pit tah*' (Kijk eens wat een witte tanden').

De andere Indianen schaterden van het lachen en drongen er bij de man op aan de jonge wolf op te tillen. Terwijl de hand dichterbij kwam, worstelden er twee instincten in het wolvejong. Het voelde twee krachtige impulsen; zwichten en vechten. Het kwam tenslotte tot een compromis en deed beide. Het zwichtte tot de hand hem bijna aanraakte en toen vocht het. Met blikkerende tanden beet het zich in de hand vast. Onmiddellijk kreeg het een klap tegen zijn kop die het deed omtuimelen. Toen was het alle vechtlust kwijt. Het was nog maar een klein wolfje en dat en het instinct om zich te onderwerpen werden hem de baas. Het ging rechtop zitten en begon te piepen. Maar de man in wiens hand het had gebeten, was kwaad. Het wolfje kreeg een klap tegen de andere kant van zijn kop. Weer ging het zitten en piepte luider dan ooit.

De vier Indianen lachten nog harder en zelfs de man die gebeten was, begon te lachen. Ze gingen om het wolfje heen staan en lachten het uit, terwijl het maar jammerde van angst en pijn. Dwars door alles heen hoorde het iets. De Indianen hoorden het ook. Maar het jonge wolfje wist wat het was en na nog een laatste langgerekte jammerklacht, waarin meer triomf klonk dan verdriet, hield het zich stil en wachtte op de komst van zijn moeder, zijn wrede en onoverwinnelijke moeder die met alles en iedereen vocht, die alles en iedereen doodde en nooit bang was. Grommend kwam ze aanrennen. Ze had de noodkreet van haar jong gehoord en kwam aanstormen om het te redden.

Ze sprong tussen het groepje mannen en zag er allesbehalve aantrekkelijk uit, bezorgde en strijdvaardige moeder als ze was. Maar voor het wolfje was het een genot om te zien hoe ze hem in bescherming nam. Het uitte een kreet van vreugde en sprong naar haar toe, terwijl de mensdieren haastig een paar stappen achteruit gingen. De wolvin ging over haar jong heen staan en keek kwaadaardig dreigend met vertrokken snuit de mannen aan. Haar haren stonden overeind en ze gromde diep in haar keel. Zo vervaarlijk, dat de rug van haar neus van de punt tot de ogen gerimpeld was.

Op dat moment riep een van de mannen iets. 'Kiche!' riep hij. Het leek wel een uitroep van verbazing. Het wolfje voelde hoe zijn moeder ineenkromp bij dat geluid.

'Kiche!' riep de man weer, deze keer scherp en gebiedend. Toen zag het wolfje zijn moeder, de wolvin, de onverschrokkenen, in elkaar duiken tot haar buik de grond raakte. Hij hoorde haar zacht janken en zag haar met haar staart kwispelen om te laten zien dat ze geen kwaad in de zin had. De jonge wolf begreep er niets van. Hij was verbijs-terd en weer helemaal vervuld van ontzag voor de mens. Zijn instinct had hem niet bedrogen. Zijn moeder bevestigde het. Zij onderwierp zich ook aan de mensdieren.

De man die 'Kiche' geroepen had, ging naar haar toe en legde zijn hand op haar kop. Ze dook alleen nog dieper in elkaar. Ze beet niet en dreigde ook niet het te doen. De andere mannen gingen om haar heen staan, betastten haar en pakten haar beet, wat ze zich liet welgevallen. Ze waren erg opgewonden en maakten veel kabaal met de mond. Die geluiden duidden niet op gevaar, stelde het wolfje voor zichzelf vast, en het kroop dicht naast zijn moeder. Zijn haren gingen af en toe nog overeind staan, maar hij deed zijn best zich te onderwerpen.

'Het is niet zo vreemd,' zei een Indiaan. 'Haar vader was een wolf en haar moeder een hond. Mijn broer heeft die hond toen ze loops was, drie nachten achtereen in het bos vastgebonden. Daarom is een wolf de vader van Kiche geworden.'

'Het is een jaar geleden dat ze wegliep, Griuze Bever,' zei een andere Indiaan.

'Dat is niet vreemd, Zalmtong,' antwoordde Griuze Bever. 'Het was in de tijd dat het voedsel schaars was en er geen vlees was voor de honden.'

'Ze is met de wolven meegegaan,' zei een derde Indiaan.

'Dat lijkt wel zo, Drie Arenden,' antwoordde Griuze Bever, terwijl hij zijn hand op het wolfje legde, 'en dit is het bewijs.'

Het wolfje gromde even toen de hand hem aanraakte en die hand werd vlug teruggetrokken en gaf hem een tik. Waarna het jong zijn tanden bedekte en onderdanig ging liggen. De hand kwam terug en krabde achter zijn oren en aaide hem over zijn rug.

'Dit is het bewijs,' ging Griuze Bever door. 'Het is duidelijk dat zijn moeder Kiche is. Maar zijn vader was een wolf. Daarom heeft hij veel van een wolf en maar weinig van een hond. Zijn tanden zijn erg wit en hij zal Wittand heten. Ik heb gezegd. Het is mijn hond. Want Kiche was de hond van

mijn broer. En mijn broer is dood!

Het jonge wolfje dat zodoende een naam had gekregen, lag toe te kijken. Een tijdlang bleven de mensdieren hun mondgeluiden maken. Toen trok Griuze Bever een mes uit een schede die om zijn hals hing, ging de struiken in en sneed een tak af. Wittand hield hem in de gaten. De Indiaan maakte aan beide einden van de tak een inkeping en bond er repen ongelooïd leer aan vast. Hij bond de ene reep om Kiche's hals, nam haar mee naar een denneboompje en knoopte daar de andere aan vast.

Wittand liep er achteraan en ging naast haar liggen. Zalm-tong stak zijn hand naar hem uit en rolde hem op zijn rug. Kiche keek bezorgd toe. Wittand voelde weer angst in zich opkomen. Hij kon het niet laten om even te grommen, maar deed geen poging om te bijten. De hand wreef hem met kromme, gespreide vingers speels over zijn buik en rolde hem van de ene zij op de andere. Het was beschaamd zoals hij daar op zijn rug lag, met zijn poten in de lucht. Bovendien was het een zo volkomen hulpeloze houding, dat Wittands hele wezen ertegen in opstand kwam. Hij kon er niets tegen doen. Wittand wist dat als dit mensdier iets kwaads in de zin had, hij er niet aan zou kunnen ontkomen. Hoe kon hij wegspringen als hij met zijn vier poten in de lucht lag? Maar onderdanigheid hielp hem zijn angst de baas te worden en hij gromde alleen maar zachtjes. Dat kon hij niet onderdrukken. Maar het mensdier vond het ook niet erg en gaf hem geen klap op zijn kop. En het eigenaardige was dat Wittand een onverklaarbaar gevoel van welbehagen kreeg terwijl de hand hem over zijn buik wreef. Toen hij op zijn zij werd gerold, hield hij op met grommen. Toen de vingers hem achter zijn oor krabbelden, werd het gevoel van welbehagen nog intenser. Na hem nog een paar keer geaaid en gekrabbeld te hebben, liep de man weg en liet hem met rust. Toen was alle vrees uit Wittand geweken. Hij zou nog dikwijls angst kennen in de omgang met mensen en toch was dit al een aanwijzing dat hij op den duur zonder angst metgezel van de mens zou worden.

Na een tijdje hoorde Wittand vreemde geluiden dichterbij komen. Hij kon ze snel thuis brengen, want hij wist meteen dat het mensdier-geluiden waren. Een paar minuten later kwam in een lange rij de rest van de stam aanlopen, meer mannen, veel vrouwen en kinderen, wel veertig bij elkaar, allen zwaar bepakt en bezakt met kampuitrusting en andere zaken. Er waren ook een massa honden bij, die met uitzondering van de half-volgroeiende jongen, ook beladen waren met kampspullen. De honden droegen vrachten op hun

rug van zeker een kilo of tien, vijftien, geladen in zakken die onder hun buik door waren vastgebonden.

Wittand had nog nooit honden gezien, maar nu hij ze zag, kreeg hij het gevoel dat het soortgenoten waren, die in wezen maar heel weinig van hem verschilden. Daar gaven ze ook blijk van toen ze het wolfejong en zijn moeder ontdekten. Ze stormden op hen af. Wittands haren gingen overeind staan en hij grauwde en snauwde naar de met open bekken aanstormende troep honden, maar werd onder de voet gelopen. Hij voelde hun scherpe tanden in zijn vlees dringen, en beet en rukte zelf aan de poten en buiken boven hem. Het was een hevig tumult. Hij hoorde Kiche grommen terwijl ze voor hem vocht, en kon ook de mensdieren horen schreeuwen die met stokken op de honden lossloegen, die jankten van pijn als ze geraakt werden.

Het duurde maar een paar seconden, toen stond de jonge wolf weer op zijn poten. Hij zag nu dat de mensdieren de honden met stokken en stenen terugdreven om hem te beschermen tegen en te redden uit de verscheurende tanden van zijn soortgenoten die dat op de een of andere manier toch niet waren. En hoewel zijn brein zoiets abstracts als gerechtigheid niet duidelijk kon bevatten, voelde hij toch, op zijn eigen manier, dat de mensdieren recht deden en besepte hij wat ze waren – makers en uitvoerders van wetten. Bovendien begreep hij de kracht waarmee ze de wet toepasten. Heel anders dan de dieren die hij voor en na tegengekomen was, beten ze niet en sloegen ze niet hun klauwen uit. Ze handhaafden hun macht met de kracht van dode dingen. Dode dingen gehoorzaamden hen. Stokken en stenen vlogen, gestuurd door deze vreemde wezens, door de lucht als levende dingen en verwonden de honden pijnlijk.

Voor hem was dit ongewone macht, onbegrijpelijke macht, bovennatuurlijke, goddelijke macht. Wittand kon, omdat hij een dier was, geen godsbegrip hebben, hij kon hoogstens weten dat er dingen bestonden die zijn begrip te boven gingen. Maar zijn verbazing over en zijn ontzag voor deze mensdieren leek in menig opzicht op de verbazing en het ontzag van de mens als die een hemels wezen op de top van een berg met beide handen bliksemschichten naar een verbijsterde wereld zou zien slingeren.

De laatste hond was nu verjaagd. Het rumoer verstomde. Wittand likte zijn wonden en dacht na over zijn eerste ervaring met massale wreedheid en zijn kennismaking met het begrip massa. Hij had nooit gedacht dat hij meer soortgenoten had dan Eenoog en zijn moeder. Ze waren een

soort apart en hier had hij plotseling ontdekt dat er blijkbaar veel meer dieren van die soort bestonden. En onbewust nam hij ze kwalijk dat zij, zijn soortgenoten, hem bij de eerste aanblik al hadden aangevallen en hem hadden willen doden. Evenzo vond hij het vervelend dat zijn moeder aan een stok was vastgebonden, al was dat dan ook gedaan door de superieure mensdieren. Het leek op een valstrik, op onvrijheid. Toch had hij geen begrip van wat een valstrik en onvrijheid waren. De vrijheid om te dwalen en te rennen en te gaan liggen waar en wanneer hij wilde, was hem aangeboren en die vrijheid werd hier aan banden gelegd. De bewegingsvrijheid van zijn moeder was beperkt tot de lengte van een stok en door diezelfde stok was ook hij beperkt, want hij kon zijn moeder nog niet missen. Het stond hem helemaal niet aan. En het stond hem ook niet aan dat de mensdieren opstonden en hun tocht voortzetten. Want een klein mensdier pakte het andere eind van de stok en trok Kiche als een gevangene achter zich aan. En achter Kiche aan liep Wittand, die erg ontdaan was en het maar een hachelijk avontuur vond.

Ze gingen stroomafwaarts, veel verder dan Wittand tot nu toe was geweest, tot ze aan het eind van de vallei kwamen, waar het riviertje uitstroomde in de Mackenzie. Er lagen kano's aan hoge palen vastgebonden en er stonden rekken voor het drogen van vis. Hier werden de tenten opgeslagen en Wittand keek met verbaasde ogen toe. Ieder ogenblik bleek dat de superioriteit van deze mensdieren nog groter was dan hij had gedacht. Om te beginnen heersten ze over al die honden met hun scherpe tanden. Dat wees op macht. Maar in de ogen van de jonge wolf was hun macht over de dode dingen nog groter, hun vermogen om onbeweeglijke dingen in beweging te brengen en hun vermogen om het aanzien van de wereld te veranderen.

Vooraf dat laatste maakte diepe indruk op hem. Hij zag dat ze bouwsels opzetten van palen. Maar dat was op zichzelf nog niet zo merkwaardig voor wezens die ver konden gooien met stokken en stenen. Maar toen ze van die bouwsels wigwams maakten door ze met kleden en huiden te bedekken, was Wittand stomverbaasd. Hij kwam onder de indruk van de enorme grootte. Ze verreezen aan alle kanten om hem heen, als een of andere snelgroeijende en monsterachtige vorm van leven. Ze besloegen bijna zijn hele gezichtsveld. Hij was er bang voor. Ze doemden dreigend boven hem uit en toen de wind ze heen en weer bewoog, dook hij angstig ineem en hield ze goed in de gaten, klaar om weg te springen als ze soms aanstalten mochten maken

zich op hem te storten.

Maar al gauw was zijn angst voor de wigwams over. Hij zag hoe de vrouwen en kinderen er in en uitliepen zonder dat hun iets overkwam en ook dat de honden vaak erin probeerden te komen, maar dan met boze woorden werden weggejaagd en stenen achter zich aan kregen gegooid. Na een tijdje verliet de jonge wolf het veilige plaatsje naast zijn moeder en kroop behoedzaam naar de wand van de dichtstbijzijnde wigwam. Het was de nieuwsgierigheid van de groei die hem dreef, de behoefte om te leren en te leven en dingen te doen waar wat van te leren viel. De laatste centimeters naar de wand van de wigwam legde hij uiterst langzaam en voorzichtig af. Door de gebeurtenissen van de dag was hij erop voorbereid dat het onbekende zich op de verbazingwekkendste en meest onvermoede manier kon voordoen. Eindelijk stootte zijn neus tegen het tentdoek. Hij wachtte. Er gebeurde niets. Hij rook aan de vreemde stof die doortrokken was van de mensgeur. Hij zette zijn tanden in het doek en begon zachtjes te trekken. Er gebeurde niets, maar aangrenzende stukken kwamen in beweging. Hij trok harder. Er kwam meer beweging in. Het was verrukkelijk! Hij trok nog harder, keer op keer, tot de hele wigwam in beweging was. Toen deed de schelle stem van een Indiaanse vrouw in de wigwam hem ijlings naar Kiche terugkeren. Maar hij was daarna niet meer bang voor de hoog oprijzende wigwam.

Even later dwaalde de jonge wolf weer bij zijn moeder vandaan. Haar stok was aan een pen in de grond vastgebonden en zij kon niet met hem meegaan. Een halfvolwassen jonge hond, iets groter en ouder dan hij, kwam duidelijk strijdlustig en met veel vertoon van eigenwaarde langzaam op hem af. Zijn naam was Lip-lip. Zo hoorde Wittand hem later noemen. Hij had al vaak met jonge honden gevochten en was een echte vechtersbaas.

Lip-lip was een soortgenoot van Wittand en omdat hij ook nog jong was, leek hij niet gevaarlijk. Daarom wilde Wittand hem vriendelijk tegemoet treden. Maar toen de vreemde hond met stramme poten ging lopen en zijn tanden ontblootte, verstijfde Wittand eveneens en trok ook zijn lip op. Ze liepen halve rondjes om elkaar heen, wat aarzelend, grommend en met de haren overeind. Dat hielden ze een poosje vol en Wittand begon het leuk te vinden, alsof het een soort spelletje was. Maar plotseling viel Lip-lip bliksemsnel aan, gaf Wittand een fikse beet en sprong weer achteruit. Zijn tanden waren terechtgekomen in Wittands schouder, waarin de lynx hem ook al had gebeten en die

nog altijd tot bijna op het bot toe pijn deed. De verrassende aanval en de pijn ontlokten Wittand een jammerkreet, maar even later sprong hij woedend op Lip-lip af en beet hem gemeen.

Maar Lip-lip was in het kamp opgegroeid en had vaak met andere jonge honden gevochten. Drie keer, vier keer, en nog vaker zette hij zijn scherpe tandjes in de nieuwelings, tot Wittand schaamteloos begon te janken en naar zijn moeder vluchtte. Het was het eerste van de vele gevechten die hij met Lip-lip nog zou leveren, want ze waren van de eerste dag af vijanden. Zo waren ze geboren, met karakters die voortdurend met elkaar in botsing moesten komen.

Kiche likte Wittand troostend met haar tong en probeerde hem te bewegen bij haar te blijven. Maar hij kon zijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en na een tijdje trok hij opnieuw op onderzoek uit. Hij vond een van de mensdieren, Grijsze Bever, op zijn pad. Die zat op zijn hurken en was bezig met stokken en gedroogd mos dat voor hem op de grond lag uitgespreid. Wittand ging dicht bij hem staan en keek toe. Grijsze Bever maakte mondgeluiden die Wittand als niet vijandig uitlegde, dus kwam hij nog wat dichterbij.

Vrouwen en kinderen kwamen Grijsze Bever nog meer stokken en takken brengen. Het was blijkbaar een zaak van belang. Wittand ging zo ver naar voren, dat hij de knie van Grijsze Bever aanstootte, zo nieuwsgierig was hij. Hij was al vergeten dat dit een verschrikkelijk mensdier was. Plotseeling zag hij iets vreemds, een soort nevel, uit de stokken en het mos onder de handen van Grijsze Bever opstijgen. Toen verscheen er tussen de stokken een levend ding dat kronkelde en draaide en de kleur had van de zon aan de hemel. Wittand wist niet dat er vuur bestond. Het trok hem aan, zoals het licht in de toegang tot het hol, toen hij nog heel klein was, hem had aangetrokken. Hij kroop dicht naar het vuur en hoorde Grijsze Bever boven zich grinniken. Hij voelde dat dat geen vijandig geluid was. Toen raakte zijn neus de vlam en op hetzelfde ogenblik stak hij zijn tong ernaar uit.

Heel even was hij verlamd. Het onbekende, dat temidden van de stokken en het mos op de loer lag, greep hem wreed bij de neus. Hij krabbelde zo vlug als hij kon achteruit, en begon verbijsterd te piepen. Bij dat geluid sprong Kiche grommend toe, maar ze kon niet verder komen dan de stok lang was. Toen werd ze helemaal razend, omdat ze Wittand niet te hulp kon springen. Grijsze Bever barstte in lachen uit, sloeg zich op zijn dijen en vertelde door het hele kamp

wat er gebeurd was, totdat iedereen brulde van het lachen. Maar Wittand zat op zijn biljetjes te piepen en te piepen, een eenzaam zielig klein beestje tussen al die mensdieren.

Het was de hevigste pijn die hij ooit had gevoeld. Zowel zijn neus als zijn tong waren geschroeid door dat levende ding met de kleur van de zon, dat onder de handen van Grije Bever was opgeschoten. Hij jankte en jankte zonder ophouden en elke nieuwe kreet werd door de mensdieren met bulderend gelach beantwoord. Hij probeerde zijn neus met zijn tong te koelen, maar ook de tong was verbrand, en toen die twee samen kwamen, maakte dat de zaak nog erger. Toen begon hij nog wanhopiger en hulpeloziger te janken.

Maar opeens schaamde hij zich. Hij begreep wat lachen was en wist wat dat betekende. Het is ons niet gegeven om te weten hoe sommige dieren begrijpen wat lachen is en ook weten wanneer ze uitgelachen worden, maar Wittand wist het, hoe dan ook. En hij schaamde zich dat de mensdieren hem uitlachten, keerde zich om en vluchtte weg. Niet om de pijn van het vuur, maar om het gelach, dat hem nog dieper trof, hem tot in het diepst van zijn ziel kwetste. Hij vluchtte naar Kiche, die als bezeten aan haar stok trok – Kiche, het enige wezen in de wereld dat hem niet uitlachte. Het begon te schemeren en de avond brak aan en Wittand lag naast zijn moeder. Zijn neus en tong deden nog steeds pijn, maar iets veel ergers bracht hem in verwarring. Hij had heimwee. Hij voelde een leegte in zich, de behoefte aan de rust en de stilte van de rivier en het hol in de rots. Het leven was te druk geworden. Er waren zo veel van die mensdieren, mannen, vrouwen en kinderen, die allemaal geluiden maakten die hem hinderden. En dan ook nog de honden, altijd aan het plukharen en vechten, altijd aan het blaffen en herrie schoppen. De eenzaamheid van het enige leven dat hij gekend had, was verdwenen. Hier klopte de lucht zelfs van leven. Het gonsde en bonsde zonder ophouden met voortdurend wisselende intensiteit en met plotselinge verschillen in tempo, wat op zijn zenuwen en gevoel werkte, hem nerveus maakte en rusteloos en hem het angstige gevoel gaf dat hem voortdurend iets dreigends boven het hoofd hing.

Hij keek naar de mensdieren die gingen en kwamen en rondliepen in het kamp. Ongeveer zoals de mensen opkijken naar de goden die ze zich scheppen, zo keek Wittand op naar de mensdieren om hem heen. Het waren superieure wezens, waarlijkse goden voor hem. Met zijn vage bevattingsvermogen waren ze net zulke wonderdoeners als

goden dat voor mensen zijn. Het waren heersers, die over allerlei onvermoede en ondenkbare vermogens beschikten, machtige heersers over wat leeft en niet leeft, heersers die al wat bewoog tot gehoorzaamheid dwongen en wat niet bewoog, tot beweging en die leven maakten, zonnekleurig en bijtend leven, dat opgroeide uit dood mos en hout. Het waren vuurmakers! Het waren goden!

10. De gevangenschap

Wittand had het alle dagen heel druk met leren en het opdoen van ervaring. Zolang Kiche aan de stok vastgebonden zat, zwierf hij het hele kamp door, alles onderzoekend en naspeurend. Al gauw wist hij heel wat af van de gewoonten van de mensdieren, maar die grotere kennis bracht geen verachting mee. Naarmate hij ze beter leerde kennen, toonden ze in zijn ogen steeds meer hun superioriteit, gaven ze blijk van geheimzinnige krachten, en hoe langer hoe meer raakte hij overtuigd van hun goddelijkheid.

In tegenstelling tot de mens wiens goden onzichtbare bedenksels zijn, wolken van fantasie gespeend van elke werkelijkheidszin, dolende geesten aan wie goedheid en macht wordt toegedicht, ongrijpbare projecties van het eigen ik in het rijk van de geest – in tegenstelling tot de mens, vinden wolf en wilde hond bij de vuren waar ze naartoe gegaan zijn, tastbare, aardse ruimte innemende goden van vlees en bloed die tijd nodig hebben om hun doel te bereiken en hun leven tot een goed einde te brengen. Het is niet moeilijk om in zo'n god te geloven en het is onmogelijk niet in hem te geloven, zelfs niet als men dat zou willen. Er is geen ontkomen aan. Daar staat hij, op zijn twee achterpoten, stok in de hand, onmetelijk machtig, toornig en wraakzuchtig en liefhebbend, god en mysterie en macht, alles omhuld door vlees dat bloedt als het stukgereten wordt en dat net zo lekker smaakt als alle vlees.

Zo verging het Wittand. De mensdieren waren onmiskenbaar goden aan wie niet viel te ontkomen. Zoals zijn moeder, Kiche, hun haar trouw had betoond zodra ze haar naam hadden geroepen, zo begon ook hij zijn trouw te betuigen. Hij liet hen voorgaan, omdat het hun onbetwistbaar voorrecht was de leiding te nemen. Hij liep hun niet voor de voeten. Als ze riepen, kwam hij. Als ze dreigende taal spraken, kromp hij ineen. Als ze hem bevel gaven om weg te gaan, verdween hij ijlings. Want achter elke wens van hen stond de macht die wens af te dwingen, maar die pijn deed, macht die tot uiting kwam in ranselende stokken, vliegende stenen en striemende zweepen.

Hij behoorde hun toe zoals alle honden hun toebehoorden. Hun wil was zijn wet. Zijn lichaam konden ze naar willekeur slaan, trappen of dulden. Die les leerde hij al gauw. Dat viel hem overigens wel moeilijk omdat hij in conflict

kwam met veel wat sterk en dominerend was in zijn eigen aard. Maar terwijl hij er eerst een afkeer van had die les te leren, leerde hij ongemerkt die afkeer te overwinnen. Het was alsof hij zijn lot in andermans handen legde, of hij de verantwoordelijkheid voor zijn bestaan op iemand anders afschoof. Dat vergoedde veel, want het is altijd gemakkelijker om op iemand anders te steunen dan op eigen benen te staan.

Maar het was niet van de ene dag op de andere dat hij zich met lichaam en ziel aan de mensdieren overgaf. Hij kon niet onmiddellijk zijn wilde aard laten varen en de Wildernis vergeten. Er waren dagen dat hij naar de rand van het bos sloop en er stond te luisteren naar iets dat hem uit de verte riep. En dan kwam hij rusteloos en verdrietig terug, ging zacht en weemoedig naast Kiche liggen en likte vragend haar snuit met gretige tong.

Wittand leerde vlug hoe het in het kamp toeling. Hij onderzocht hoe gulzig en oneerlijk de oudere honden waren als er vlees of vis werd uitgedeeld. Hij kwam er achter dat de mannen het rechtvaardigst waren, de kinderen het wreedst, en de vrouwen het vriendelijkst en dat die hem nog wel eens een stukje vlees of een bot toegooide. En na een paar pijnlijke ervaringen met de moeders van halfvolwassen jonge honden, wist hij dat het altijd maar beter was zulke moeders met rust te laten, zo ver mogelijk uit hun buurt te blijven, en ze te ontwijken als hij ze zag aankomen.

Maar Lip-lip was de vloek van zijn leven. Hij was groter, ouder en sterker dan Wittand en had het altijd op hem gemunt. Wittand was heus wel bereid met hem te vechten, maar was niet tegen hem opgewassen. Zijn tegenstander was te groot. Lip-lip werd een nachtmerrie voor hem. Zodra hij bij zijn moeder vandaan ging, kon hij erop rekenen dat de vechtersbaas op hem afkwam en grommend en naar hem bijtend achter hem aan bleef lopen, loerend op een kans hem aan te vallen en tot een vechtpartij te dwingen zodra er geen mensdier in de buurt was. Omdat Lip-lip altijd won, genoot hij enorm van die gevechten. Ze waren de lust van zijn leven, maar voor Wittand één grote kwelling.

Maar Wittand liet zich niet intimideren. Hoewel hij de meeste verwondingen opliep en altijd verslagen werd, versaaide hij niet. En toch had het iets kwalijks ten gevolge. Hij werd kwaadaardig en knorrig. Van nature was hij nogal woest en dat werd erger doordat hij altijd maar weer achterna gezeten werd. Zijn vriendelijke, speelse, jeugdige eigenschappen kwamen weinig aan bod. Nooit eens speelde of dartelde hij met de andere jonge dieren in het kamp. Dat stond Lip-lip

niet toe. Nauwelijks was Wittand bij hen of Lip-lip sprong op hem af en begon hem uit te dagen en te dreigen, of te vechten tot hij hem weggejaagd had.

Hierdoor werd Wittand een stuk van zijn jeugd ontnomen en gedroeg hij zich oud voor zijn leeftijd. Omdat hij geen kans kreeg in het spel zijn energie uit te leven, trok hij zich in zichzelf terug en ontwikkelde zijn hersens. Hij werd sluw, want hij had volop tijd om listen te bedenken. Omdat hij niet de kans kreeg zijn eerlijke deel te krijgen van het vlees en de vis als de dieren gevoerd werden, werd hij een slimme dief. Hij moest zelf zijn kostje ophalen en deed dat goed, maar was daarbij wel vaak een plaag voor de vrouwen. Hij leerde stiekem door het kamp te sluipen, werd vindingrijk, en wist altijd wat er overal gaande was. Hij hoorde en zag alles, deed daar zijn voordeel mee, en wist met succes manieren en middelen te vinden om zijn onverzoenlijke achtervolger te ontlopen.

In de begintijd van de achtervolgingsperiode al haalde hij zijn eerste echte slimme streek uit en leerde dat wraak zoet is. Zoals Kiche toen ze bij de wolven was, honden uit de kampen van de mensen naar hun ondergang gelokt had, zo lokte Wittand, op ongeveer dezelfde manier, Lip-lip naar de wraakzuchtige kaken van Kiche. Hij vluchtte voor Lip-lip, maar deed dat langs allerlei omwegen door in en uit en om de verschillende wigwams te lopen. Hij was een goede loper en liep harder dan enig ander jong dier van zijn formaat, en ook harder dan Lip-lip. Maar hij liep deze keer niet op zijn hardst. Hij zorgde er alleen voor dat hij één sprong voorbleef op zijn belager.

Opgewonden door de jacht en het voortdurend binnen bereik zijn van zijn slachtoffer, verloor Lip-lip de voorzichtigheid uit het oog en vergat waar hij was. Toen hij zich dat herinnerde, was het te laat. Hij kwam pijlsnel om een wigwam heen geschoten, linea recta op Kiche af, die aan het eind van haar stok lag. Hij kon nog net een verschrikte kreet uitstoten, voor haar bestraffende kaken hem te pakken kregen. Zij was vastgebonden, maar hij kon haar niet ontsnappen. Ze duwde hem om, zodat hij niet kon weglopen, en bewerkte hem herhaaldelijk met haar tanden.

Toen het hem eindelijk gelukte al rollend buiten haar bereik te komen, krabbelde hij deerlijk gehavend overeind, lichamelijk en geestelijk gekwetst. Zijn haren stonden in plukjes overeind op de plaatsen waar zij haar tanden in hem had gezet. Hij bleef waar hij was opgekrabbeld, deed zijn bek open en jammerde lang en hartverscheurend, als elke jonge hond. Maar zelfs dat was hem niet vergund. Ter-

wijl hij stond te jammeren, kwam Wittand aanstormen en zette zijn tanden in Lip-lips achterpoot. Die had geen energie meer om te vechten en rende beschaamd weg. Zijn slachtoffer zette hem na en maakte het hem de hele weg terug naar zijn eigen wigwam nog lastig. Daar kwamen de vrouwen Lip-lip te hulp, ze joegen Wittand, die door het dolle heen was, tenslotte weg door hem met stenen te bekogelen.

Op zekere dag vond Grijze Bever het niet meer waarschijnlijk dat Kiche zou weggelopen en liet haar los. Wittand was erg blij met zijn moeders vrijheid. Hij liep opgewekt met haar door het kamp. En zolang hij vlak naast haar bleef, bewaarde Lip-lip een eerbiedige afstand. Wittand zette zelfs zijn haren op en ging met stramme poten lopen, maar Lip-lip deed of hij de uitdaging niet in de gaten had. Hij was ook niet gek en kon, hoe graag hij zich ook wilde wreken, best wachten tot hij Wittand alleen trof.

Later op de dag dwaalden Kiche en Wittand langs de rand van de bossen bij het kamp. Wittand had zijn moeder daar stap voor stap heengebracht en toen zij stil bleef staan, probeerde hij haar verder te lokken. De rivier, het hol en de stille bossen riepen hem en hij wilde dat ze meeding. Hij deed een paar stappen vooruit, bleef staan en keek om. Ze stond nog op dezelfde plaats. Hij jankte smekend en draafde speels het struikgewas in en uit. Hij rende naar haar terug, likte haar snuit en rende opnieuw weg. Maar nog kwam ze niet in beweging. Hij bleef weer staan en keek naar haar met een intens verlangen, dat hij uit zijn hele houding liet merken, maar dat wegebde toen zij haar kop omdraaide en naar het kamp tuurde.

Ginds, in het vrije veld, was iets dat hem riep. Ook zijn moeder hoorde het. Maar zij hoorde ook die andere, luide roep, die van het vuur en de mensen – en het is van alle dieren alleen de wolf gegeven om daaraan gehoor te geven, aan de wolf en de wilde hond die soortgenoten zijn.

Kiche keerde zich om en liep langzaam terug in de richting van het kamp. Het kamp bond haar meer dan de stok waaraan ze vast had gezeten. Onzichtbaar en op geheimzinnige wijze hadden de goden haar nog in hun macht. Ze lieten haar niet los. Wittand ging in de schaduw van een berk zitten en jankte zachtjes. De lucht was vol zoete geuren van het bos en het rook sterk naar dennen en dat deed hem denken aan zijn vroegere vrije leventje voordat hij in gevangenschap raakte. Maar hij was nog maar een halfvolgroeid wolvejong en had zijn moeder nog steeds nodig. Die behoefte was sterker in hem dan het verlangen naar de

mens of de Wildernis. Alle uren van zijn korte leven was hij van haar afhankelijk geweest. De tijd voor onafhankelijkheid moest nog komen. Daarom stond hij op en stapte mistroostig terug naar het kamp. Onderweg ging hij nog een keer of wat zitten luisteren naar de roep die hij nog diep uit het bos hoorde klinken en die hem zacht deed janken. In de Wildernis blijven een moeder en haar jongen maar kort bij elkaar, en onder de heerschappij van de mensen soms nog korter. Zo verging het ook Wittand. Grijsze Bever stond bij Drie Arenden in het krijt. Drie Arenden zou een tocht maken naar het Grote Slavenmeer, stroomopwaarts langs de Mackenzie. Met een lap rode stof, een be-rehuid, twintig patronen en Kiche werd de schuld veref-fend. Wittand zag zijn moeder mee aan boord van de ka-no van Drie Arenden gaan en wilde haar volgen. Een klap van Drie Arenden sloeg hem terug op het land en de kano stak van wal. Wittand sprong in het water en zwom er ach-ter aan, doof voor de luide stem van Grijsze Bever die hem terugriep. Hij negeerde zelfs een mensdier, een godheid, zo bang was hij om zijn moeder te verliezen.

Maar de goden zijn gewend gehoorzaamd te worden en Grijsze Bever liet nijdig een kano in het water glijden om hem achterna te gaan. Toen hij Wittand had ingehaald, pak-te hij hem in het nekvel, tilde hem uit het water, maar zette hem niet meteen in de boot. Terwijl hij hem met zijn ene hand omhoog hield, gaf hij hem met de andere een pak slaag. En dat kwam aan, want hij had een paar forse handen aan zijn lijf. Het was zijn bedoeling Wittand pijn te doen en hij deelde heel wat rake klappen uit.

Door de regen van slagen die van links en van rechts op hem neerdaalde, tolde Wittand heen en weer als een ontreg-elde, schokkerige slinger van een klok. Allerlei gevoelens gingen door hem heen. Eerst was hij verbaasd. Toen was hij even bang en jankte bij elke klap die hij kreeg. Maar al gauw ging zijn angst over in woede. Zijn wilde aard kwam boven, hij liet zijn tanden zien en gromde onbevreesd te-gen de vertoornde god. Dit had alleen maar tot gevolg dat de god nog toorniger werd. De slagen volgden elkaar snel-ler op en werden harder, om nog meer pijn te doen.

Grijsze Bever bleef staan. Wittand bleef grommen. Maar zo kon het niet eindeloos doorgaan. Een van de twee moest het opgeven en dat was Wittand. Opnieuw werd hij bang. Voor het eerst kreeg hij een echt pak slaag. De slagen die hij zo nu en dan al eens met een stok had gekregen en de stenen die hem hadden geraakt, waren hierbij vergeleken liefkozingen. Hij gaf de strijd op en begon te janken en te

jammeren. Een tijdje jammerde hij bij elke klap. Maar toen werd hij banger en banger en tenslotte jammerde hij ononderbroken, zonder enig verband met het ritme van de slagen.

Eindelijk trok Griuze Bever zijn hand terug. Wittand hing, nog steeds jankend, slap in zijn andere hand. Dit scheen de baas tot voldoening te stemmen en hij smeed hem ruw onderin de kano, die intussen met de stroom was meegeedreven. Griuze Bever wilde de peddel pakken, maar Wittand zat hem in de weg. Hij trapte hem ruw opzij. Op dat moment kwam Wittands wilde aard opnieuw boven en hij zette zijn tanden in de voet met de mocassin.

Het pak ransel dat hij al had gehad, was niets vergeleken bij wat hij nu kreeg. Griuze Bever was verschrikkelijk kwaad en Wittand verschrikkelijk bang. Niet alleen de hand, maar ook de houten peddel daalde nu op hem neer. Zijn hele lijfje was bont en blauw en deed hem pijn, toen hij voor de tweede keer op de bodem van de kano werd gesmeten. Weer schopte Griuze Bever hem, deze keer met opzet. Wittand deed geen tweede aanval op de voet. Hij had weer een gebod, geleerd van de slavernij. Nooit, onder welke omstandigheden ook, moest hij het wagen de godheid die zijn heer en meester was, te bijten. Het lichaam van die heer en meester was heilig en mocht niet bezoedeld worden door de tanden van zo'n schepsel als hij. Dat was duidelijk het zwaarste vergrijp dat hij kon begaan, waarvoor geen pardon gold en dat niet door de vingers kon worden gezien.

Toen de kano aan wal kwam, bleef Wittand roerloos liggen jammeren, wachtend op wat Griuze Bever ging doen. Griuze Bever wilde dat hij aan land ging, want hij werd op de wal gesmeten. Hij kwam zwaar op zijn zij terecht en voelde opnieuw de pijn van zijn kneuzingen. Bibberend krabbelde hij overeind en bleef jankend staan. Lip-lip die de gebeurtenissen van begin tot eind vanaf de oever had gadeslagen, stormde op hem af, gooide hem om en zette zijn tanden in hem. Wittand was te machteloos om zich te verdedigen en het zou slecht met hem zijn afgelopen, als de voet van Griuze Bever niet was uitgeschoten en Lip-lip met kracht de lucht in had geschopt, zodat die een paar meter verder neersmakte. Dit was de rechtvaardigheid van het mensdier. En zelfs in zijn deerniswekkende toestand voelde Wittand iets van dankbaarheid door zich heen gaan. Gehoorzaam strompelde hij vlak achter Griuze Bever aan het dorp door naar de wigwam. Zo leerde hij dat het recht om te straffen alleen aan de goden was voorbehouden en aan de nederiger wezens onder hun heerschappij werd onttogd.

's Nachts, toen het stil was in het kamp, dacht Wittand aan zijn moeder en treurde om haar. Hij treurde te luidruchtig en maakte Grije Bever wakker. Die sloeg hem. Daarna leed hij in stilte, als de goden in de buurt waren. Maar soms, als hij alleen in de buurt van het bos dwaalde, luchtte hij zijn verdriet door luid te huilen en te klagen.

In die tijd had hij misschien wel gehoor kunnen geven aan zijn verlangen naar het hol en de rivier, en naar de Wildernis kunnen terugvluchten. Maar de herinnering aan zijn moeder weerhield hem. Net als de jagende mensdieren, die erop uittrokken en terugkeerden, zou zij te eniger tijd ook wel terugkomen naar het dorp. En daarom bleef hij in gevangenschap op haar wachten.

Maar hij was in die gevangenschap niet helemaal ongelukkig. Er was veel dat hem boeide. Er gebeurde altijd wel iets. Er kwam geen eind aan de vreemde dingen die de goden deden, en hij keek er altijd nieuwsgierig naar. Bovendien leerde hij met Grije Bever omgaan. Gehoorzaamheid, absolute en strikte gehoorzaamheid werd er van hem verlangd. In ruil daarvoor kreeg hij geen slaag en werd hij guld.

Ja, Grije Bever gooide hem zelfs wel eens een stukje vlees toe en beschermde hem tegen de andere honden terwijl hij het opat. En zo'n stuk vlees was waardevol. Op de een of andere eigenaardige wijze was het meer waard dan tien stukken uit handen van een Indianenvrouw. Grije Bever aaide hem nooit en haalde hem ook nooit aan. Misschien was het zijn krachtige hand, misschien zijn rechtvaardigheid, misschien alleen zijn macht, misschien was het ook wel dat alles tezamen dat invloed had op Wittand. Want er ontstond een zekere band tussen hem en zijn norske meester. Op verraderlijke en onnaspeurlijke wijze, en niet alleen door de macht van stok en steen en klappen, werd Wittand in de boeien van de slavernij geslagen. De eigenschappen van zijn soort, die zijn soortgenoten naar het vuur van de mensen doen gaan, waren eigenschappen die ontwikkeld konden worden. Die ontwikkelden zich nu in hem en het kampeven, hoe ellendig dat ook was, werd hem ongemerkt steeds dierbaarder. Maar hij was zich dat niet bewust. Hij treurde alleen om het gemis van Kiche, hoopte op haar terugkeer en verlangde vurig naar het vrije leven dat hij eenmaal had gekend.

11. De verschoppeling

Lip-lip bleef hem het leven zo zuur maken, dat Wittand boosaardiger en woester werd dan hij van nature moest zijn. Zijn woeste aard was hem aangeboren, maar op deze manier ontwikkelde die aard zich buitensporig. Bij de mensdieren kreeg hij zelfs de reputatie van gemeen te zijn. Overal waar herrie of tumult was in het kamp, waar gevochten en geruzied werd of een vrouw schreeuwde omdat een stuk vlees was gestolen, kon men er zeker van zijn dat Wittand ermee te maken had en meestal zelfs de aanstoker was geweest. De mensen namen niet de moeite erachter te komen waarom hij zo deed. Ze zagen alleen de gevolgen en die waren slecht. Het was een gluiperd en een dief, een ruziezoeker en een onruststoker. En woedende Indianenvrouwen scholden hem uit, terwijl hij hen scherp in de gaten hield, klaar om te vluchten als er iets naar hem toe gegooid zou worden, en zeiden dat hij een wolf was en niet deugde, en dat hij nog eens slecht aan zijn einde zou komen.

Hij werd een verschoppeling in het dichtbevolkte kamp. Alle jonge honden schaarden zich achter Lip-lip. Er was verschil tussen hen en Wittand. Misschien voelden ze dat hij in de Wildernis geboren was, en waren ze daarom instinctief vijandig, zoals de tamme hond dat tegenover de wolf is. Hoe het zij, samen met Lip-lip zaten ze achter hem aan. En toen ze eenmaal partij tegen hem hadden gekozen, hadden ze alle reden om tegen hem te blijven. De een na de ander maakte bij tijd en wijle kennis met zijn tanden. En tot zijn eer moet worden gezegd dat hij meer gaf dan ontving. De meeste jonge honden kon hij in een eerlijk gevecht van een tegen een wel aan, maar de kans daarop kreeg hij nooit. Het begin van zo'n gevecht was voor alle jonge honden in het kamp het sein om hem met zijn allen tegelijk aan te vallen.

Hij leerde uit deze massale aanvallen twee belangrijke dingen: hoe hij zich in een massaal gevecht moest beschermen en hoe hij in de kortste keren in een duel een hond de meeste verwondingen kon toebrengen. Op de poten weten te blijven onder een vijandelijke overmacht betekende leven. Dat leerde hij goed en hij werd er zo handig in als een kat. Als volwassen honden hem soms al met hun zware lijven achterover of opzij mochten gooien, ging hij wel achteruit of opzij, omhoog de lucht in of tegen de grond, maar

altijd met zijn poten onder zich, gericht naar moeder aarde. Als honden gaan vechten, beginnen ze gewoonlijk met inleidende acties: grommen, de haren opzetten en met stramme poten lopen. Maar Wittand leerde daarvan af te zien. Uitstel van een gevecht betekende voor hem dat hij alle jonge honden tegen zich kreeg. Hij moest snel zijn werk doen en dan weg wezen. Hij leerde dan ook zijn bedoelingen te verbergen. Hij viel aan, beet en sloeg meteen toe, zonder te waarschuwen, voordat zijn vijand zich op de ontmoeting kon voorbereiden. Zo leerde hij hoe hij snel zijn tegenstander moest verwonden. Hij leerde ook het voordeel van de verrassingsaanval kennen. Een hond die overrompeld werd en een opengereten schouder of een aan flarden gescheurd oor opliep voordat hij begreep wat er aan de hand was, was al half verslagen.

Bovendien was het bijzonder gemakkelijk een overrompelde hond om te gooien. En een hond die op die manier wordt omgegooid, heeft steevast zijn weke hals een ogenblik onbeschermd – het kwetsbare punt waar een aanslag op zijn leven kan worden gedaan. Wittand kende dat punt. Die kennis had hij geëerfd van generaties jagende wolven. En zo ging hij bij een aanval als volgt te werk: eerst zocht hij een jonge hond die alleen was; daarna overrompelde hij het dier en smet het omver; dan zette hij zijn tanden in de weke strot.

Omdat hij nog niet volgroeid was, waren zijn kaken nog niet zo groot en sterk dat die aanval dodelijk was, maar er liepen in het kamp heel wat honden rond met een opengereten hals als bewijs van Wittands bedoelingen. En op een dag toen hij een van zijn vijanden alleen aantrof aan de rand van het bos, lukte het hem, door het dier herhaaldelijk om te gooien en naar de keel te vliegen, de slagader door te bijten, zodat het doodbloedde. Die avond was er een enorme deining. Wittand was gezien en aan de baas van de dode hond was verteld wat er gebeurd was. De vrouwen herinnerden zich hoe vaak hij vlees had gestolen en Grije Bever werd bestookt door vele boze stemmen. Maar hij hield de wigwam, waarin hij de schuldige had opgesloten, dicht en wilde zijn stamgenoten geen wraak laten nemen zoals ze van hem eisten.

Wittand werd nu door mens en hond gehaat. In die periode van zijn ontwikkeling was hij geen ogenblik veilig. De tanden van elke hond, de handen van elk mens, waren tegen hem. Hij werd door zijn soortgenoten met gegrom, door zijn goden met vloeken en stenen ontvangen. Hij leefde onder druk. Hij was altijd gespannen, steeds gereed tot de

aanval en steeds erop bedacht dat hij aangevallen kon worden of dat er plotseling een steen of iets dergelijks naar hem toe gegooid zou worden. Hij was altijd onmiddellijk klaar om snel en koelbloedig te handelen, toe te springen en even de tanden te laten zien, of dreigend grauwend en snauwend weg te springen.

Wat dat grauwen aangaat, dat kon hij beter dan welke andere hond in het kamp ook, jong of oud. Een grauw dient eigenlijk om te waarschuwen of af te schrikken en er is inzicht voor nodig om te weten wanneer gegrauwd moet worden. Wittand had dat inzicht en wist wanneer en hoe hij moest grauwen. In die grauw lag alles wat venijnig, kwaadaardig en gruwelijk was, besloten. Met een voortdurend krampachtig gerimpelde neus en haren die steeds weer overeind gingen staan, een tong die als een rode slang in en uit zijn bek schoot, de oren plat in de nek, ogen fonkelend van haat, de lippen opgetrokken en de kwijlende tanden bloot, kon hij vrijwel elke aanvaller wel even tot staan brengen. Dat ogenblik, dat korte uitstel, was voor hem van vitaal belang om zijn taktiek te bepalen als hij eens bij verrassing werd aangevallen. En dikwijls kwam van uitstel afstel en volgde er helemaal geen aanval meer. En als hij tegenover een paar volwassen honden stond, gaf zijn grauwen hem kans op een eervolle aftocht.

Hij werd een verschoppeling, maar zette het zijn tegenstanders met zijn bloeddorstige methoden en opvallend doeltreffend optreden betaald dat ze jacht op hem maakten. Hij werd niet in de troep opgenomen en dat had het eigenaardige gevolg dat geen enkele hond de troep kon verlaten. Dat duldde Wittand niet. Met zijn onverhoedse aanvallen en zijn strijdmethodes was hij de schrik van de jonge honden, die niet alleen op pad durfden te gaan. Op Lip-lip na waren ze gedwongen bij elkaar te blijven om zich te beschermen tegen de verschrikkelijke vijand die ze zich gemaakt hadden. Een jonge hond alleen aan de oever van de rivier betekende een dode hond of een die gillend van pijn en angst het kamp op stelten zette als hij vluchtte voor de jonge wolf die hem in een hinderlaag had gelokt.

Maar Wittand staakte zijn wraaknemingen niet, zelfs niet toen het goed tot de jonge honden was doorgedrongen dat ze bijeen moesten blijven. Hij viel ze aan als hij er een alleen zag en zij vielen hem aan als ze bijeen waren. Zodra ze hem zagen, stormden ze op hem af, maar dan redde hij zich meestal omdat hij zo vlug was. Maar wee de hond die bij zo'n achtervolging een voorsprong op de andere kreeg. Wittand had geleerd zich plotseling tegen de achtervolger

te keren die voor de troep uitliep, en hem grondig toe te takelen voor de rest er was. Dit gebeurde regelmatig, want als de honden eenmaal luid blaffend de achtervolging hadden ingezet, waren ze geneigd zichzelf in de opwindende te vergeten, terwijl Wittand zichzelf nooit vergat. Tijdens de snelle vlucht keek hij telkens stiekem even om en was ieder moment gereed om zich op de al te ijverige achtervolger te storten die zijn makkers vooruit was gegaan.

Jonge honden moeten spelen en in de gegeven situatie maakten ze van de nood een deugd en deden alsof deze spiegelgevechten hun spel waren. Zo werd de jacht op Wittand hun voornaamste spel, zij het af en toe een dodelijk spel. Hij daarentegen was, omdat hij de snelste was, niet bang om waar dan ook heen te gaan. In de tijd dat hij vergeefs op zijn moeders terugkeer wachtte, voerde hij de troep vaak op een wilde jacht de naburige bossen door. Daar raakte de troep hem steevast kwijt. Hij wist waar ze waren aan hun lawaai en geblaf, terwijl hij alleen liep op zijn zachte voetzolen, een zich snel en geruisloos voortbewegende schim tussen de bomen, zoals zijn vader en moeder ook eens hadden gelopen. Bovendien had hij een sterkere band met de Wildernis dan zij en kende hij beter de listen en lagen ervan. Een van zijn geliefkoosde streken was zijn spoor in stromend water te laten verdwijnen om dan stilletjes in het struikgewas in de buurt te gaan liggen luisteren naar het verblufte geblaf.

Omdat hij gehaat werd door zijn soortgenoten en door het mensdom, onoverwinnelijk was, maar steeds werd aangevallen en steeds zelf aanviel, ontwikkelde hij zich snel, maar eenzijdig. Het was een ontwikkeling die geen goede voedingsbodem bood voor vriendelijkheid en genegenheid. Hij had geen flauwe notie van zulke gevoelens. Zijn gedragscode was gehoorzaamheid aan de sterken en onderdrukking van de zwakken. Grijze Bever was een god en hij was sterk. Daarom gehoorzaamde Wittand hem. Maar de hond die jonger of kleiner was dan hij, was zwak, iets dat uitgeroeid moest worden. Hij ontwikkelde zich tot een heerser. Om het voortdurende gevaar van pijn en zelfs de dood het hoofd te kunnen bieden, ontwikkelden zijn roofdiereneigenschappen zich sterker dan normaal. Hij was behendiger dan een van de honden, liep sneller, was sluw, gevaarlijker, leniger en magerder. Zijn spieren en zenuwen waren ijzersterk en hij had meer uithoudingsvermogen. Hij was wreder, vraatzuchtiger en intelligenter. Dat moest wel, anders had hij zich niet kunnen handhaven en was hij niet in leven gebleven in de vijandige omgeving waarin hij zich bevond.

12. Het spoor van de goden

In de herfst van dat jaar, toen de dagen korter werden en er vorst in de lucht zat, kreeg Wittand een kans om zijn vrijheid terug te krijgen. Al verscheidene dagen was het dorp in rep en roer. Het zomerkamp werd opgebroken en de stam maakte, bepakt en bezakt, aanstalten op najaarsjacht te gaan. Wittand zag het allemaal met belangstelling aan, en toen de wigwams werden afgebroken en de kano's langs de oever werden volgeladen, begreep hij wat er ging gebeuren. De kano's voeren al weg en sommige waren al stroomafwaarts uit het gezicht verdwenen.

Weloverwogen besloot hij achter te blijven en toen hij de kans kreeg, sloop hij het kamp uit naar de bossen. Daar liet hij zijn spoor verdwijnen in het stromende water, waarin het ijs zich al begon te vormen. Toen kroop hij diep in dicht struikgewas weg en wachtte af. De tijd verstreek en hij lag urenlang te soezen en te slapen. Toen werd hij wakker door de stem van Griuze Bever, die hem bij zijn naam riep. Hij hoorde nog meer stemmen. Wittand hoorde dat zelfs de vrouw van Griuze Bever mee aan het zoeken was, en ook Mit-sah, zijn zoon.

Wittand beefde van angst en hoewel hij de neiging had uit zijn schuilplaats tevoorschijn te komen, gaf hij er geen gevolg aan. Na een tijdje stierven de stemmen weg en nog wat later kroop hij de struiken uit, blij dat zijn opzet geslaagd was. Het begon donker te worden en hij dartelde een poosje rond tussen de bomen, genietend van zijn vrijheid. Toen overviel hem een gevoel van eenzaamheid. Hij ging zitten nadenken en luisterde naar de stilte van het bos, die hem beangstigde. Het maakte een onheilspellende indruk dat er niets bewoog of leven maakte. Hij voelde dat er gevaar dreigde, zonder dat hij het kon zien of wist vanwaar het kwam. Hij bekeek argwanend de hoog oprijzende bomen en de donkere schaduwen die misschien wel allerlei gevaarlijke dingen verborgen.

En het was ook koud. Hier was geen warme wand van een wigwam om tegen aan te kruipen. De vorst deed pijn aan zijn poten, die hij beurtelings optrok. Hij sloeg er zijn ruike staart omheen, om ze warm te houden en kreeg op hetzelfde moment een visioen. Dat was niets vreemds. In zijn geheugen was een reeks herinneringen vastgelegd. Hij zag het kamp weer voor zich, de wigwams en de laaiende vu-

ren. Hij hoorde weer de schelle stemmen van de vrouwen, de zware, lage stemmen van de mannen en het grommen van de honden. Hij had honger en herinnerde zich de stukken vlees en vis die hem toegeworpen waren. Hier was geen vlees, niets anders dan een dreigende stilte, die je niet kon opeten.

Hij was in zijn gevangenschap verwekelijkt. Omdat hij geen verantwoordelijkheid meer droeg, was hij verslapt. Hij was vergeten hoe hij voor zichzelf moest zorgen. Aan alle kanten om hem heen gaapte de duisternis. Zijn zintuigen waren gewend aan de gonzende bedrijvigheid van het kamp, aan het onafgebroken opnemen van beelden en geluid en ze hadden nu niets te doen. Er viel niets te zien of te horen.

Hij tuurde in het donker en spitste zijn oren of niet ergens de roerloze stilte van de natuur werd onderbroken. Hij vond het verschrikkelijk dat zijn zintuigen niets te doen hadden en had het gevoel dat hem iets vreselijks boven het hoofd hing.

Hij deed een sprong in de lucht van schrik. Een kolossaal vormeloos iets bewoog zich snel over de grond binnen zijn gezichtsveld. Het was de schaduw van een boom in het licht van de maan die vanachter de wolken tevoorschijn was gekomen. Hij was gerustgesteld, maar jankte toch even zachtjes, wat hij dadelijk onderdrukte, uit angst dat het de aandacht van de loerende gevaren zou trekken.

Vlak boven hem kraakte een boom in de nachtelijke koude. Hij jankte van angst, raakte in paniek en rende als een bezetene terug naar het dorp, in een overweldigend verlangen naar de bescherming en het gezelschap van mensen. Hij meende reeds het kampvuur te ruiken en in zijn oren dreunden al de kampgeluiden. Hij was nu het bos uit en kwam in een open stuk dat door de maan werd beschenen en waar geen schaduwen waren of donkere plekken. Maar er was geen dorp om hem te verwelkomen. Hij was vergeten dat het dorp afgebroken was.

Zijn wilde vlucht kwam abrupt ten einde. Er was geen plek waarheen hij kon vluchten. Verloren sloop hij door het verlaten kamp, snuffelend aan de afvalhopen en de afgedankte lappen en voden van de goden. Hij zou het heerlijk gevonden hebben als hij door een woedende vrouw met stenen zou zijn bekogeld, zou blij geweest zijn als Grije Bever hem had geslagen. Hij zou zelfs met vreugde Lip-lip en de hele laffe, grommende troep honden begroet hebben. Hij kwam op de plek waar Grije Bevers wigwam had gestaan en ging in het midden ervan zitten, met zijn kop opgeheven naar de maan. Zijn keel begon krampachtig te

trekken, zijn bek ging open en in een hartverscheurend gehuil kwamen zijn eenzaamheid en angst, zijn verdriet om Kiche, al zijn voorbije zorgen en narigheden, en ook zijn angst voor nog komende kwellingen en gevaren. Het was het langgerekte huilen van een wolf, diep uit de keel en melan-choliek, de eerste keer dat hij echt huilde als een wolf.

Het daglicht verjoeg zijn angsten, maar vergrootte zijn eenzaamheid. De kale grond, die kort tevoren nog zo vol mensen was geweest, maakte dat hij zich zijn eenzaamheid nog sterker bewust werd. Hij hoefde niet zo lang na te denken wat hij zou doen. Hij dook het bos weer in en volgde de rivier stroomafwaarts. De hele dag bleef hij voortrennen zonder te rusten. Het leek of hij gemaakt was om altijd maar door te lopen. Zijn sterke lichaam wilde van geen vermoeidheid weten. En toen hij tenslotte wel moe werd, gaf zijn overgeërfde uithoudingsvermogen hem de kracht zijn uitgeputte lichaam toch nog voort te jagen.

Waar de rivier tussen hoge overhangende rotsen doorstroomde, klom hij over de bergen die erachter lagen. Riviertjes en stromen die in de hoofdriever uitmondde, zwom hij over, of hij waadde er doorheen. Vaak waagde hij zich op een dun laagje ijs dat zich net had gevormd en meer dan eens zakte hij erdoor en moest hij in de ijskoude stroom vechten voor zijn leven. En voortdurend was hij op zoek naar het spoor van de goden, dat ergens bij de rivier vandaan zou leiden om landinwaarts verder te gaan.

Wittand was intelligenter dan zijn gemiddelde soortgenoot, maar kon mentaal toch niet zo ver kijken dat hij de andere oever van de Mackenzie in zijn gedachten betrok. Als het spoor van de goden daar nu eens verder ging? Het kwam niet bij hem op. Later, toen hij vaker rondgezworven had en ouder en wijzer was geworden en meer aan de weet was gekomen over sporen en rivieren, zou hij begrijpen of aanvoelen dat zoiets tot de mogelijkheden behoorde. Maar zover was hij nu nog niet. Nu zocht hij blindelings verder met alleen maar de oever waarop hij liep, in gedachten.

Hij draafde ook de hele nacht door, in het donker struikelend over allerlei obstakels, die hem ophielden, maar niet ontmoedigden. Halverwege de volgende dag had hij dertig uur achter elkaar gelopen zonder te rusten en zijn sterke lichaam begon het op te geven. Maar zijn doorzettingsvermogen hield hem op de been. Hij had in veertig uur niet gegeten en was slap van de honger. Bovendien was het hem aan te zien dat hij verscheidene keren kopje onder was gegaan. Zijn mooie vacht zat onder de modder. De brede kussentjes onder zijn poten waren beurs en bloedden. Hij

begon kreupel te lopen en werd met het uur kreupeler. Tot overmaat van ramp betrok de lucht en begon er sneeuw te vallen – een koude, natte smeltende en koekende sneeuw, die de bodem glad maakte, het zicht belemmerde en de oneffenheden op zijn pad bedekte zodat het lopen nog moeilijker en pijnlijker voor hem werd.

Grijze Bever was van plan geweest die nacht het bivak op te slaan aan de overkant van de Mackenzie, want in die richting moest het wild gezocht worden. Maar even voordat het donker werd, had Kloo-kooch, de vrouw van Grijze Bever, aan de kant waar ze liepen, een eland ontdekt die in de rivier kwam drinken. Als nu de eland niet was komen drinken, Mit-sah niet door de sneeuw uit de koers was geraakt, Kloo-kooch de eland niet had opgemerkt en Grijze Bever hem niet met een goed schot van zijn geweer had gedood, zouden alle volgende gebeurtenissen anders zijn gelopen. Dan zou Grijze Bever niet op deze oever van de Mackenzie zijn bivak hebben opgeslagen, dan zou Wittand hen voorbij zijn gelopen en zijn doorgestaan tot hij er dood bij neerviel of zijn terechtgekomen bij zijn wilde broers en zusters – om wolf te zijn tot het eind van zijn dagen.

Het was nacht geworden. De sneeuw viel nu in dichte vlokken en Wittand jankte zacht voor zich heen, maar terwijl hij strompelend en hinkend verderging, stuitte hij op een vers spoor in de sneeuw. Het was zo vers, dat hij onmiddellijk begreep wat het betekende. Jankend van verlangen volgde hij het van de rivier af, tussen de bomen door. Kampgeluiden drongen tot hem door. Hij zag een laaiend vuur, Kloo-kooch die aan het koken was en Grijze Bever die gehurkt op een homp rauw vet zat te kauwen. Er was vers vlees in het kamp!

Wittand verwachtte een pak ransel. Bij de gedachte daaraan kromp hij ineem en gingen zijn haren overeind staan. Toen liep hij weer door. Hij was bang voor het pak slaag dat hem wachtte. Maar hij wist ook dat hij daarna troost kon zoeken bij het vuur, dat de goden hem in bescherming zouden nemen, dat hij weer in het gezelschap van de honden zou zijn – en al was dat laatste dan een vijandig gezelschap, het was toch gezelschap en het beantwoordde aan zijn behoefte om ergens bij te horen.

Kruipend en sluipend kwam hij in de lichtkring van het vuur. Grijze Bever zag hem en hield op met kauwen. Wittand kroop langzaam verder, een toonbeeld van vernedering en onderwerping. Hij kroop regelrecht naar Grijze Bever, centimeter voor centimeter en het ging hem steeds meer moeite kosten. Eindelijk lag hij aan de voeten van zijn

baas, aan wie hij zich nu overgaf, vrijwillig, met lichaam en ziel. Uit eigen beweging kwam hij nu bij het vuur van de mens zitten om door hem geregeerd te worden. Hij wachtte bevend op de straf die hij zou krijgen. Boven hem bewoog zich de hand. Onwillekeurig kromp hij in elkaar voor de verwachte slag. Die viel niet. Hij gluurde schichtig omhoog. Grijze Bever brak het stuk spek in tweeën! Grijze Bever gaf hem een stuk van het vet! Heel zachtjes en een beetje argwanend snuffelde Wittand eerst aan het spek en at het toen op. Grijze Bever gaf opdracht vlees voor hem te halen en hield de honden bij hem vandaan terwijl hij zat te eten. En toen ging Wittand dankbaar en tevreden aan de voeten van Grijze Bever naar het vuur liggen staren dat hem warmde. Hij knipperde met zijn ogen en doezelde tenslotte weg, zich veilig voelend in de wetenschap dat hij de volgende dag niet eenzaam door sombere bossen zou dwaalen, maar wakker zou worden in het kamp van de mensdieren, bij de goden aan wie hij zich had overgegeven en van wie hij nu afhankelijk was.

13. Het verbond

Het was al een eind in december toen Grije Bever een tocht ging maken, stroomopwaarts langs de Mackenzie. Mit-sah en Kloo-kooch gingen met hem mee. Eén slee nam Grije Bever zelf voor zijn rekening, en die werd getrokken door honden die hij door ruil had verkregen of had geleend. Een tweede, kleinere slee werd bestuurd door Mit-sah en die werd getrokken door een span jonge honden. Het was net een stuk speelgoed, maar Mit-sah was er heel blij mee en had het gevoel dat hij nu mannenwerk ging doen. Hij leerde zo ook honden te mennen en af te richten, terwijl de jonge honden op hun beurt aan het tuig gewend raakten. Bovendien had de slee nog nut ook, want er lag bijna honderd kilo uitrusting en voedsel op.

Wittand had de honden van het kamp in het tuig zien zwoegen, zodat hij het niet zo erg vond dat hij voor het eerst zelf ook ingespannen werd. Om zijn nek kreeg hij een met mos gevoerde haam die door twee zelen verbonden was aan een schouderjuk dat om zijn borst en over zijn rug liep. Daaraan werd de lange lijn vastgemaakt waarmee hij de slee trok.

Er zaten zeven jonge honden in het span. De andere waren vroeger in het jaar geboren en negen en tien maanden oud, terwijl Wittand nog maar acht maanden was. Elke hond was met één lijn aan de slee vastgemaakt. De lijnen waren niet even lang en het verschil was tenminste de lengte van een hond. Elke lijn liep naar een ring voor aan de slee. Die had geen lopers, omdat het een toboggan van berkebast was, die van voren omhoog liep om te voorkomen dat hij in de sneeuw zou vastlopen. Deze constructie maakte het mogelijk het gewicht en de lading over de hele slee en dus het grootst mogelijke sneeuwoppervlak te verdelen, want de sneeuw was heel zachte poedersneeuw. Volgens hetzelfde principe van een zo goed mogelijke verdeling van het gewicht, liepen de honden aan het eind van de lijnen waaiervormig uit elkaar, zodat geen hond in het spoor van een ander liep.

De waaiervorming had nog een bijkomstig voordeel. Het verschil in lengte van de lijnen maakte het de honden onmogelijk de voor hen lopende hond aan te vallen. Als een hond een andere wilde aanvallen, moest hij zich omdraaien naar een aan een korter touw. In dat geval zou hij oog in

oog komen te staan met de aangevallen hond en zich blootstellen aan de zweep van de bestuurder. Maar het grootste voordeel lag daarin dat de hond die probeerde een hond vóór zich aan te vallen, de slee wel harder moest trekken en dat de aanvallende harder weg kon lopen naarmate de slee meer vaart kreeg. Op die manier kon een hond nooit een voor hem lopende hond inhalen. Hoe harder hij liep, hoe harder ook de achtervolgde hond liep en hoe harder alle honden dus liepen. Dientengevolge ging de slee sneller en zodoende vergrootte de mens op sluwe wijze zijn macht over de dieren.

Mit-sah leek op zijn vader, van wiens grote wijsheid hij al veel had overgenomen. Het was hem in het verleden reeds opgevallen dat Lip-lip altijd achter Wittand aanzat. Maar in die tijd was Lip-lip van een ander en Mit-sah had nooit meer durven doen dan zo nu en dan tersluiks een steen naar hem gooien. Maar nu was Lip-lip van hem en hij koelde zijn wraak door hem aan het langste touw te binden. Daardoor werd Lip-lip de aanvoerder en in schijn was dat een eer. Maar in werkelijkheid bleef er van eer niets over, want de vechtersbaas die over de jonge honden had geregeerd, werd nu door de hele troep gehaat en achtervolgd.

Omdat Lip-lip aan de langste lijn zat, zagen de honden hem altijd voor zich uit rennen. Het enige dat ze zagen, waren zijn ruige staart en zijn vluchtende achterpoten – een heel wat minder woest en angstaanjagend gezicht dan zijn recht-op staande nekharen en blikkerende tanden. En zoals honden nu eenmaal zijn, kregen ze als ze hem zo zagen wegrennen, er zin in om hem na te zitten en het gevoel dat hij bang voor ze was.

Zodra de slee zich in beweging zette, begon het span Lip-lip op te jagen en dat ging zo de hele dag door. In het begin wilde hij zich nog wel eens wraakzuchtig tegen zijn vervolgers keren, bang dat hij anders zijn waardigheid zou verliezen. Maar dan haalde Mit-sah striemend de tien meter lange zweep van kariboedarm over zijn snuit en dwong hem zich om te keren en door te draven. Tegen de troep honden kon Lip-lip het dan misschien opnemen, tegen de zweep niet en er stond hem niets anders te doen dan zijn lange lijn weer strak te spannen en zijn flanken buiten bereik van de tanden van zijn lotgenoten te houden.

Maar het Indiaanse brein kende nog veel sluwere foefjes. Om ze nog meer aanleiding te geven de leider bij voortdurende achtervolgen, trok Mit-sah hem voor bij de andere honden. Dat wekte haat en afgunst bij ze op. In hun bijzijn gaf Mit-sah Lip-lip vlees, en hem alleen. Dat maakte de an-

dere honden razend en ze gingen wild tekeer, ervoor zorgend dat ze buiten het bereik van de zweep bleven, terwijl Lip-lip het vlees verorberde onder bescherming van Mit-sah. En als hij geen vlees had, deed Mit-sah net alsof hij een stuk aan Lip-lip gaf en hield onderwijl de andere honden op een afstand.

Wittand deed zijn werk met plezier. Hij was van verder gekomen dan de andere honden, toen hij zich onderwierp aan de regels van de goden en had ook beter dan zij leren inzien dat het zinloos was zich tegen hun wil te verzetten. Daarbij was de troep in zijn achting gedaald doordat de honden hem altijd het leven zuur hadden gemaakt, en waren de mensen in zijn achting gestegen. Hij had geleerd het zonder het gezelschap van zijn soortgenoten te stellen. Kiche was hij bijna vergeten en hij kon zich vrijwel alleen nog uiten in betuigingen van trouw aan de goden die hij als zijn meesters had aanvaard. Daarom werkte hij hard, leerde discipline en was gehoorzaam. Trouw en gewilligheid kenmerkten zijn gezwoeg. Het zijn de voornaamste trekken van de wolf en de wilde hond als ze getemd zijn en Wittand bezat die eigenschappen in uitzonderlijke mate. Er bestond een zekere band tussen hem en de andere honden, maar een die gebaseerd was op strijd en vijandschap. Hij had nooit met ze leren spelen. Hij kon alleen maar met ze vechten en dat deed hij dan ook. Hij zette de troep honderdvoudig betaald wat die hem aan beten en knauwen had gegeven in de dagen dat Lip-lip nog leider er van was. Want Lip-lip was niet langer de leider – behalve als hij voor zijn makers uitvluchtte aan de langste lijn van het span, met daarachter de bonkende slee. In het kamp bleef hij dichtbij Mit-sah of Grijsze Bever of Kloo-kooch. Hij durfde niet bij de goden vandaan te gaan, nu alle honden zich tegen hem hadden gekeerd en ondervond op zijn beurt wat Wittand had ondervonden toen die almaar achterna was gезeten.

Nu Lip-lip zijn macht kwijt was, had Wittand leider van de troep kunnen worden. Maar hij was er te nors en te eenzellig voor. Hij gaf zijn spangenoten er alleen maar van langs en deed verder of ze niet bestonden. Ze gingen aan de haal als hij eraan kwam en zelfs de brutaalste durfden hem nooit zijn vlees af te pakken. Integendeel, ze verslonden haastig hun eigen portie, uit angst dat Wittand die zou stelen. Die kende goed de wet die zegt: onderdruk de zwakken en gehoorzaam de sterken. Hij at zijn portie vlees zo vlug als hij kon. En wee de hond die dan zijn vlees niet op had! Een grauw en blikkerende tanden, en die hond kon zijn veront-

waardiging tegen de geen vertroosting schenkende sterren uitjanken, terwijl Wittand zijn portie opat.

Zo nu en dan kwam een of andere hond wel eens in opstand, maar die werd dan snel weer onderworpen. Zo bleef Wittand geoefend. Hij bleef het liefst in een geïsoleerde positie tussen de andere honden en vocht vaak om die positie te behouden. Maar die gevechten duurden maar kort. Hij was de andere honden te vlug af. Ze hadden al een gapende bloedende wond te pakken voor ze beseften wat er aan de hand was, waren al geslagen voor ze eigenlijk aan het vechten waren.

Even streng als de goden de discipline voor de slee handhaafden, handhaafde Wittand de discipline onder zijn minderen. Hij liet ze niet de geringste vrijheid en dwong ze een nooit aflatend ontzag voor hem af. Onder elkaar mochten ze doen wat ze wilden. Dat kon hem niets schelen. Maar het was wel belangrijk voor hem dat ze hem in zijn afzondering met rust lieten, hem uit de weg gingen als hij zich verwaardigde tussen hen door te lopen, en te allen tijde zijn heerschappij erkenden. Als ze maar even hun poten stram hielden, hun lip optrokken of hun haren opzetten, viel hij aan, genadeloos en wreed, en bracht ze dan snel aan hun verstand dat ze fout geweest waren.

Hij was een monsterachtige tiran die een ijzeren bewind voerde, waarin hij de zwakken duchtig onderdrukte. Niet voor niets was hij, toen hij klein was, blootgesteld geweest aan de onbarmhartige strijd om het bestaan, in de tijd dat zijn moeder en hij alleen en zonder hulp zich staande hadden gehouden en in leven waren gebleven in de wrede Wildernis. En niet voor niets had hij geleerd zachtjes te lopen als een sterkere dan hij voorbijging. Hij onderdrukte de zwakken, maar respecteerde de sterken. En op de lange reis met Grije Bever liep hij dan ook zachtjes tussen de volwassen honden in de kampen van de vreemde mensdieren die ze bezochten.

Maanden gingen voorbij en nog steeds was Grije Bever op reis. Wittand was sterker geworden doordat hij lange uren op pad was en door het gestadig trekken van de slee. En het leek erop dat ook zijn geestelijke ontwikkeling bijna voltooid was. Hij had de wereld waarin hij leefde, door en door leren kennen. Hij had een kille kijk op het leven en was een materialist. Voor hem was de wereld wreed en ruw, een wereld zonder warmte, een wereld waarin geen plaats was voor liefkozingen en genegenheid en goedaardigheid. Hij hield niet van Grije Bever. Die was weliswaar een god, maar een heel wrede. Wittand wilde met plezier in hem zijn

meester zien, maar dat was op grond van Grijze Bevers grotere intelligentie en brute kracht. Er was iets in Wittands wezen dat hem deed verlangen naar deze heerschappij, anders zou hij niet zijn teruggekomen uit de Wildernis om zijn trouw te bewijzen. Zijn karakter had diepten die nog nooit gepeild waren. Door een vriendelijk woord, een liefkozend hand van Grijze Bever zou dat misschien wel gebeurd zijn, maar Grijze Bever aaide hem niet en had ook nooit een vriendelijk woord. Zo was hij niet. Zijn gezag was barbaars en hij regeerde barbaars. Hij sprak recht met een stok, strafte overtredingen met een pijnlijke klap en beloonde verdiensten niet met vriendelijkheid, maar door niet te slaan.

Daarom wist Wittand niet hoe gelukkig een mensenhand hem zou kunnen maken. Hij had trouwens iets tegen de handen van de mens-dieren. Hij vertrouwde ze niet. Ze deelden af en toe wel eens vlees uit, maar vaker rake klappen. Handen waren dingen waarvan je uit de buurt moest blijven. Ze gooiden met stenen, zwaaiden met stokken, knuppels en zwepen, deelden klappen uit en stompen, en als ze hem te pakken kregen, wisten ze ook nog heel venijnig te knijpen, draaien en wringen. In vreemde dorpen had hij kennis gemaakt met kinderhanden en ervaren dat ze wreed konden kwellen. Er was hem ook bijna eens een oog uitgestoken door een kleuter die nog maar nauwelijks kon lopen. Door zulke ervaringen ging hij alle kinderen wantrouwen. Hij kon ze niet uitstaan. Als ze hem met hun dreigende handjes te na kwamen, stond hij op.

Het was in een dorp aan het Grote Slavenmeer, dat hij het kwaad dat mensenhanden hem hadden aangedaan, wilde wreken, dat hij de wet wijzigde die Grijze Bever hem had geleerd: de wet dat het een onvergeeflijke zonde was om een van de goden te bijten. In dit dorp ging Wittand, net als alle andere honden in alle andere dorpen, op zoek naar eten. Een jongen was met een bijl bevroren elandvlees aan het hakken en de schilfers vlogen in het rond. Wittand die op zoek was naar vlees, stoof er op af, bleef staan en begon de stukjes vlees op te eten. Hij merkte dat de jongen de bijl neerlegde en een dikke knuppel pakte. Wittand sprong weg en kon nog net de slag ontwijken. De jongen zette hem na en omdat hij vreemd was in het dorp, vluchtte Wittand tussen twee wigwams en kwam tot de ontdekking dat hij vastliep tegen een hoge aarden wal.

Hij kon nergens meer heen. De enige uitweg was tussen de twee wigwams door en die werd door de jongen bewaakt. Met de knuppel omhoog geheven kwam hij op zijn slacht-

offer af. Wittand werd razend en begon te grommen met zijn haren overeind. Zijn rechtvaardigheidsgevoel was meer dan gekwetst. Hij had zich aan de wet van het voedselzoeken gehouden. Alle afval van vlees, dus ook de bevroren schilfers, waren voor de hond die het vond. Hij had niets kwaads gedaan, geen enkele wet overtreden, en toch zou deze jongen hem nu een pak ransel geven. Wittand wist amper wat er gebeurde. Hij deed het in een opwelling van woede. En hij deed het zo snel, dat de jongen ook niet wist wat er gebeurde. Die kwam alleen tot de ontdekking dat hij op onverklaarbare wijze in de sneeuw getuimeld was en dat de hand waarin hij de knuppel vasthield, was opengeregen door Wittands kaken.

Maar Wittand wist dat hij de wet van de goden had overtreden. Hij had zijn tanden in het heilige vlees van een van hen gezet en kon een verschrikkelijke straf verwachten. Hij vluchtte naar Grijze Bever en kroop weg achter diens beschermende benen toen de gebeten jongen en zijn familieleden vergelding kwamen eisen. Maar ze gingen onverrichterzake weer weg. Grijze Bever verdedigde Wittand. En Mit-sah en Kloo-kooch ook. Toen hij de woordenwisseling aanhoorde en de nijdige gebaren zag, begreep Wittand dat zijn daad werd goedgepraat. En zo leerde hij dat er goden en goden waren, zijn goden en andere goden, en dat er verschil was tussen die twee. Recht of onrecht, wat dan ook, moest hij zich van zijn eigen goden laten welgevalen. Maar hij was niet verplicht onrecht van andere goden te accepteren. Hij had het volste recht dat met zijn tanden af te straffen. En dat was dan ook een wet van de goden.

Voor de dag om was, zou Wittand nog meer van deze wet leren. Mit-sah kwam, toen hij in zijn eentje in het bos hout aan het sprokkelen was, de jongen tegen die gebeten was. Die was in gezelschap van andere jongens. Er vielen harde woorden. Toen sprongen alle jongens op Mit-sah af, die het zwaar te verduren kreeg. Van alle kanten daalde een regen van slagen op hem neer. Eerst bleef Wittand toekijken. Dit was een zaak tussen de goden en niet de zijne. Toen beseftte hij opeens dat het om Mit-sah ging, een van zijn eigen goden, die mishandeld werd. Wat Wittand toen impulsief deed, kon hij niet beredeneren. Hij werd opeens woedend en sprong tussen de vechtenden. Vijf minuten later stoven de vluchtende jongens alle kanten op en van velen droop het bloed in de sneeuw, ten bewijze dat de kaken van de hond niet werkeloos waren gebleven. Toen Mit-sah in het kamp vertelde wat er gebeurd was, liet Grijze Bever vlees komen voor Wittand, zelfs veel vlees, en toen de hond

later verzadigd en slaperig bij het vuur zat, wist hij dat de wet bekrachtigd was.

In dezelfde geest leerde Wittand de wet van de eigendom kennen en de plicht om de eigendom te verdedigen. Van bescherming van het lichaam van zijn god naar bescherming van diens bezittingen was maar een stapje en dat stapje nam hij. Wat van zijn god was, moest tegen de hele wereld verdedigd worden, zelfs al moest hij er andere goden voor bijten. Zo'n daad betekende niet alleen heiligschennis, maar er school ook groot gevaar in. De goden waren almachtig en een hond kon zich niet met hen meten. Toch leerde Wittand ze moedig tegemoet te treden, fel, strijdlustig en onbevreesd. Plicht ging boven angst en stelende goden leerden van Grijeze Bevers eigendommen af te blijven.

In dit verband was er één ding dat Wittand snel leerde, en dat was dat een stelende god gewoonlijk een lafaard was, geneigd het op een lopen te zetten zodra hij onraad rook. Hij leerde ook dat er maar heel weinig tijd verstreek voor Grijeze Bever hem te hulp kwam als hij alarm had geslagen. Hij kwam erachter dat het niet angst voor hem was die de dief verjoeg, maar angst voor Grijeze Bever. Wittand sloeg geen alarm door te blaffen. Hij blafte nooit. Zijn methode was de indringer aan te vliegen en zijn tanden in hem te zetten als hij de kans kreeg. Omdat hij knorrig en eenzellig was, en zich niet met de andere honden bemoeide, was hij buitengewoon geschikt om de bezittingen van zijn baas te bewaken. En Grijeze Bever moedigde dat dan ook aan en richtte hem daarop af. Het gevolg hiervan was dat Wittand nog woester en ontembaarder werd, en nog eenzelliger.

Maanden gingen voorbij en de band tussen hond en man werd steeds hechter. Dat was het aloude verbond, dat de eerste wolf die de Wildernis had verlaten, met de mens was aangegaan. En zoals alle volgende wolven en wilde honden dat hadden gedaan, leefde Wittand dat verbond na op zijn eigen wijze. De voorwaarden waren eenvoudig. Voor het hebben van een god van vlees en bloed, gaf hij zijn eigen vrijheid prijs. Voedsel en warmte, bescherming en gezelschap waren een paar dingen die hij van de god ontving. In ruil daarvoor bewaakte hij de bezittingen van de god, verdedigde zijn lichaam, werkte voor hem en gehoorzaamde hem.

Het bezit van een god houdt dienstbaarheid in. Wittand diende zijn god plichtsgetrouw en vol ontzag, maar niet uit liefde. Hij wist niet wat liefde was, had er geen ervaring mee. Kiche was niet meer dan een vage herinnering. Boven-

dien had hij niet alleen de Wildernis en zijn soortgenoten verlaten toen hij zich overgaf aan de mens, maar een van de voorwaarden van het verbond met deze was dat hij zijn god niet zou verlaten om met Kiche mee te gaan als hij haar ooit weer tegenkwam. Zijn trouw aan de mens had veel weg van een wet die inhield dat die trouw groter was dan de liefde voor de vrijheid, voor soortgenoten en bloedverwanten.

14. De hongersnood

Het voorjaar was op komst toen voor Grijze Bever de lange tocht erop zat. Het was april, en Wittand was een jaar oud toen hij terugkwam in het dorp waar hij thuishoorde, en door Mit-sah werd uitgespannen. Hoewel hij nog verre van volgroeid was, was Wittand, na Lip-lip, de grootste eenjarige hond in het dorp. Zowel van zijn vader, de wolf, als van Kiche, had hij postuur en kracht geërfd en hij was al bijna net zo hoog op de poten als de volwassen honden. Maar hij was nog niet stevig genoeg. Zijn lichaam was lang en slank, en zijn kracht school meer in zijn spieren dan in zijn gewicht. Zijn vacht had de echte grauwe kleur van de wolf en hij zag er ook uit als een echte wolf. Dat hij een vierde deel hondebloed van Kiche geërfd had, was hem lichamelijk niet aan te zien, maar speelde wel een rol in zijn gedrag.

Hij dwaalde door het dorp en herkende met oprecht genoeg de verschillende goden die hij voor de grote reis had gekend. Verder waren er honden, opgroeiende jonge honden als hijzelf, en volwassen honden die minder groot en minder formidabel leken dan hij ze zich herinnerde. Hij was ook minder bang voor ze dan vroeger en liep nonchalant en ongedwongen tussen ze rond, wat even nieuw als plezierig voor hem was.

Daar had je Baseek, een grijs geworden oude knaap, die in zijn jongere dagen zijn tanden maar hoefde te ontbloten of Wittand dook in elkaar en maakte rechtsomkeert. Baseek was het die hem duidelijk had gemaakt hoe onbeduidend hij was, en van hem zou hij nu weer leren welke veranderingen en ontwikkelingen zich in hem hadden voltrokken. Terwijl Baseek van ouderdom zwakker was geworden, had Wittand aan jeugdige kracht gewonnen.

Tijdens het verdelen van een pas gedode eland kreeg Wittand enig idee van de veranderde verhoudingen in de hondenwereld. Hij had een hoef en een stuk scheenbeen te pakken gekregen, waar nog flink wat vlees aan zat. Een eindje buiten het gedrang van de andere honden, verscholen achter struikgewas, zat hij zijn buit te verorberen, toen Baseek op hem afstormde. Voor hij besepte wat hij deed, had hij al twee keer naar de indringer uitgehaald en was weggesprongen. Baseek was helemaal overrompeld door de brutaliteit van het andere dier en over de snelheid waarmee hij was aangevallen. Hij stond verdwaasd naar Wittand te kijken en

het rauwe, rode scheenbeen lag tussen hen in.

Baseek was oud en was er al achter gekomen dat de honden die hij eenmaal getiranniseerd had, nu veel driester waren geworden. Het was een bittere pil, die hij noodgedwongen moest slikken, maar hij had toch al zijn wijsheid nodig om de situatie aan te kunnen. In vroeger dagen zou hij in een aanval van gerechtvaardigde woede Wittand zijn aangevlogen. Maar zijn afnemende krachten lieten dat niet meer toe. Hij zette kwaadaardig zijn haren op en keek dreigend over het scheenbeen heen naar Wittand. En Wittand, met weer iets van het oude ontzag in zich, scheen te verslappen en in elkaar te krimpen, klein te worden, en zich af te vragen hoe hij niet al te roemloos de aftocht kon blazen.

En op dat moment beging Baseek een vergissing. Als hij zich had beperkt tot kwaad en dreigend kijken, was alles goed gegaan. Wittand die op het punt stond om weg te gaan, zou er inderdaad vandoor gegaan zijn en hem het vlees hebben gelaten. Maar Baseek wachtte niet. Hij dacht dat hij al gewonnen had en liep op het vlees af. Terwijl hij zorgeloos zijn kop vooroverboog om het te besnuffelen, zette Wittand zijn haren een eindje op. Zelfs toen had Baseek zich nog uit de situatie kunnen rennen. Was hij alleen maar boven het vlees blijven staan, met zijn kop in de lucht en dreigend kijken, dan zou Wittand tenslotte zijn weggeslopen. Maar Baseek kreeg de lucht van het verse vlees in zijn neus en zette er gulzig zijn tanden in.

Dat ging Wittand te ver. Zo kort nadat hij maandenlang over de andere honden in het span had geheerst, kon hij beslist niet werkeloos blijven toekijken hoe een ander het vlees verslond dat van hem was. Gewoontegetrouw viel hij zonder waarschuwing aan. Bij de eerste knauw ging Baseeks rechteroor al aan flarden. Het dier was verbijsterd over de snelheid waarmee dit gebeurde. Maar er gebeurden nog veel meer dingen, heel pijnlijke, en even snel. Hij werd omver gegooid en in zijn strot gebeten. Toen hij probeerde op te krabbelen, zette de jonge hond tot twee keer toe zijn tanden in zijn schouder. De snelheid waarmee dat allemaal gebeurde, was verbijsterend. Tevergeefs probeerde hij Wittand aan te vallen, maar hapte woedend in de lucht. Het volgende ogenblik werd zijn neus opengehaald en toen liep hij wankelend bij het vlees vandaan.

De rollen waren omgekeerd. Wittand stond over het scheenbeen heen, dreigend en met opgezette haren, terwijl Baseek een eindje verder zijn aftocht stond voor te bereiden. Hij durfde geen vechtpartij met die jonge, bliksemsnelle

hond te riskeren, en weer voelde hij, nog bitterder dan eerst, hoe hij aan het aftakelen was. Heldhaftig probeerde hij zijn waardigheid op te houden. Hij keerde kalm de jonge hond en het scheenbeen de rug toe, alsof ze zijn aandacht niet waard waren en stapte statig weg. En pas toen hij uit het gezicht was, stond hij stil om zijn wonden te likken.

Wittand kreeg hierdoor meer zelfvertrouwen en werd trotser. Hij nam zich minder in acht als hij tussen de volwassen honden liep en keek ze ook niet meer zo naar de ogen. Niet dat hij ruzie uitlokte. Verre van dat. Maar hij wilde dat ze ontzag voor hem hadden. Hij stond erop dat hem geen strobreed in de weg werd gelegd en was niet van zins een duimbreed te wijken. Hij wilde dat er rekening met hem werd gehouden, daar ging het om. Hij wilde niet langer als iets volkomen onbelangrijks genegeerd worden, zoals dat de jonge honden waarmee hij in het span gelopen had, verging. Die liepen de volwassen honden niet voor de voeten, maar maakten ruim baan voor ze en lieten zich hun vlees afpakken als er maar even gedreigd werd. Maar Wittand, die nors en eenzelvig was, die nauwelijks links of rechts keek, die gevreesd en afschrikwekkend was, en altijd buitenstaander bleef, werd door de oudere honden, tot hun eigen verbazing, als gelijke geaccepteerd. Ze leerden al gauw dat ze hem met rust moesten laten en waagden het niet iets vijandigs te ondernemen, maar zochten ook geen toenadering. Als ze hem links lieten liggen, deed hij dat hen ook – een situatie waaraan ze, na een paar gevechten, verreweg de voorkeur gaven.

Halverwege de zomer beleefde Wittand iets vreemds. Terwijl hij op zijn geluidloze manier een nieuwe wigwam liep te bekijken die aan de rand van het kamp was opgezet terwijl hij met de jagers op elandjacht was, stond hij opeens recht tegenover Kiche. Hij bleef staan en keek haar aan. Hij herinnerde zich haar vaag, maar herinnerde zich haar tenminste en dat was meer dan van haar gezegd kon worden. Ze trok haar lip op en grauwde even dreigend als vroeger en het stond hem opeens allemaal weer helder voor de geest. Alles kwam weer bij hem boven, zijn vergeten jeugd en alles wat met die vertrouwde grauw verband hield. Voor dat hij de goden had leren kennen, was zij de spil geweest waar alles voor hem om draaide. De oude, vertrouwde gevoelens uit die tijd kwamen boven, bruisten in hem op. Blij sprong hij naar haar toe, maar ze ontving hem met haar scherpe tanden die zijn wang tot op het bot openhaalden. Hij begreep er niets van. Verbijsterd en verward deinsde hij achteruit.

Maar Kiche kon het niet helpen. Een wolvemoeder kan zich haar jongen van meer dan een jaar oud niet herinneren. En dus herkende ze Wittand niet. Het was een vreemd dier, een indringer, en het nest jongen dat ze nu had, gaf haar het recht die indringer op een afstand te houden.

Een van de jongen kroop naar Wittand toe. Ze waren halfbroers, maar dat wisten ze niet. Wittand besnuffelde het wolfje nieuwsgierig, waarop Kiche hem weer aanvloog en zijn snuit voor de tweede keer openhaalde. Hij ging verder achteruit. Alle oude herinneringen en gedachten aan vroeger vervaagden en zonken weer in het graf waaruit ze waren opgerezen. Wittand bleef naar Kiche staan kijken die haar jongen likte en af en toe naar hem gromde. Ze betekende niets meer voor hem. Hij had geleerd zichzelf te redden. Hij was vergeten wat ze voor hem betekend had. Er was in zijn leven geen plaats meer voor haar, zoals er voor hem geen plaats meer was in het hare.

Hij stond zich nog steeds stomverbaasd en helemaal in de war nu hij ook zijn herinneringen kwijt was, af te vragen wat het allemaal te betekenen had, toen Kiche hem voor de derde keer aanviel, met de bedoeling hem definitief te verjagen. En Wittand liet zich weggagen. Dit was een vrouwelijke soortgenoot en er bestond een wet die de mannetjes verbood met de vrouwtjes te vechten. Hij wist niets van die wet af, want het was geen regel die hem was bijgebracht, niet iets dat hij uit ervaring had geleerd. Hij was een ingeving, een instinctieve drang, eenzelfde soort instinct als dat wat hem 's nachts tegen de maan en de sterren deed huilen en hem bang maakte voor de dood en het onbekende.

Maanden gingen voorbij. Wittand werd sterker, zwaarder en steviger, terwijl zijn karakter zich ontwikkelde zoals dat door erfelijkheid en milieu was voorbestemd. De erfelijkheid was levend materiaal dat met klei zou kunnen worden vergeleken. Er zaten veel mogelijkheden in en het kon in vele verschillende vormen worden gekneed. Het milieu hielp mee aan het modelleren, aan de vormgeving. Dat wil zeggen dat als Wittand niet bij de vuren van de mensen was gekomen, de Wildernis hem tot een echte wolf zou hebben gevormd. Maar de goden hadden hem een andere omgeving verschafft en een hond van hem gemaakt die wel veel van een wolf had, maar toch hond was en geen wolf.

En zo werd zijn karakter in overeenstemming met zijn aard en aanleg en onder druk van zijn omgeving in een bepaalde bijzondere vorm gekneed. Er was geen ontkomen aan. Hij werd steeds norser, eenkenniger, eenzelviger en woester, en het werd de honden steeds duidelijker dat ze beter goeie

maatjes met hem konden zijn dan dat ze met hem vochten. Grijze Bever begon hem met de dag meer te loven en te prijzen.

Wittand, die over de hele linie louter en alleen sterke eigenschappen scheen te hebben, had toch een zwakheid, waarvan hij vaak het slachtoffer werd. Hij kon er niet tegen dat hij uitgelachen werd. Het lachen van mensen kon hij niet verdragen. Ze mochten onder elkaar lachen om wat ze maar wilden, dat kon hem niet schelen, als het maar niet om hem was. Zodra ze zich om hem vrolijk maakten, werd hij razend. Ernstig, waardig en nors als hij was, raakte hij door gelach zo buiten zichzelf, dat het bijna lachwekkend was. Het wond hem zo op en maakte hem zo van streek, dat hij urenlang als een duivel tekeer bleef gaan. Wee de hond die hem dan in de weg liep. Hij kende de wet te goed om het op Grijze Bever te verhalen. Achter Grijze Bever stonden de knuppel en de goddelijkheid. Maar achter de honden was alleen maar een leegte en daarom vluchtten ze als Wittand ten tonele verscheen, door het dolle heen omdat er gelachen was.

Toen hij drie jaar was, werden de Indianen in het gebied van de Mackenzie door een grote hongersnood geteisterd. In de zomer was er geen vis. In de winter weken de rendieren van hun gebruikelijke weg af. Elanden waren er weinig, de konijnen verdwenen bijna helemaal, jacht- en roofdieren kwamen om. Omdat ze hun normale hoeveelheid voedsel niet meer kregen en door de honger verzwakten, vielen ze elkaar aan en verslonden ze elkaar. Alleen de sterken bleven in leven. Wittands goden waren ook jagers. De bejaarden en zwakken stierven van honger. Er werd geweeklaagd in het dorp, waar de vrouwen en kinderen niets te eten kregen, opdat het beetje dat ze nog hadden, de magen kon vullen van de broodmagere en hologige jagers die door de bossen dwaalden en tevergeefs naar voedsel zochten.

De goden kwamen zo ver, dat ze het zacht gelooid leer van hun mocassins en wanten opaten, terwijl de honden de leidsels van hun ruggen en zelfs de riemen van de zweepen verslonden. De honden vraten ook elkaar op en de goden aten de honden. De zwakste en minst bruikbare gingen er het eerst aan. De honden die nog in leven waren, keken toe en begrepen wat hun te wachten stond. Een paar van de moedigste waren verstandig en lieten de kampen van de goden in de steek omdat dat nu slachtplaatsen waren geworden, en vluchtten de bossen in, waar ze tenslotte verhongerden of door de wolven werden verslonden.

In die ellendige tijd sloop ook Wittand de bossen in. Hij kon beter tegen dat leven dan de andere honden, want hij was er in zijn jeugd vertrouwd mee geraakt. Hij werd bijzonder behendig in het besluipen van kleine levende wezens. Uren kon hij vanuit een hinderlaag naar de bewegingen van een voorzichtige boomeekhoorn liggen loeren en met evenveel geduld als zijn honger groot was, liggen wachten tot het beestje zich op de grond waagde. Zelfs dan ging hij nog niet overhaast te werk. Hij wachtte tot hij zeker wist dat hij kon toeslaan, voor de eekhoorn weer een boom in kon vluchten. Dan, en niet eerder, zou hij als een grijs projectiel zijn schuilplaats uitschieten, ongelooflijk snel, zonder ooit zijn doel te missen – de vluchtende eekhoorn die niet vlug genoeg kon weggkomen.

Maar hoe behendig hij ook op eekhoorns jaagde, er was één moeilijkheid waardoor hij er zich niet mee in leven kon houden. Er waren niet genoeg eekhoorns. Daarom moest hij wel op nog kleinere dieren jagen. En zijn honger werd soms zo nijpend, dat hij zich niet te goed achtte om bosmuizen uit hun holen in de grond op te graven. Ook was het hem niet te min om de strijd aan te binden met een wezel die net zo hongerig was als hij, maar oneindig kwaadaardiger.

Toen de hongersnood op zijn ergst was, sloop hij terug naar de vuren van de goden, maar zorgde er wel voor dat ze hem niet zagen. Hij hield zich schuil in het bos en roofde de strikken leeg als er bij uitzondering eens wild in gevangen was. Hij stal zelfs een konijn uit de strik van Grijeze Bever, terwijl Grijeze Bever zelf wankelend door het bos strompelde en elk ogenblik naar adem snakkend ging zitten om even uit te rusten.

Op een dag kwam Wittand een jonge wolf tegen, helemaal uitgemergeld en slap van de honger. Als hijzelf niet zo'n honger had gehad, zou Wittand misschien met hem zijn meegegaan en tenslotte de weg terug hebben gevonden naar de troep wilde soortgenoten. Maar zoals de toestand nu was, liep hij het jonge dier omver, beet het dood en verslond het.

Het geluk scheen met hem te zijn. Als de honger nijpend werd, vond hij altijd iets van zijn gading. En hij had ook het geluk dat hij niet toevallig een van de grotere roofdieren tegen het lijf liep toen hij zo zwak was. Zo was hij juist op krachten gekomen nadat hij zich twee dagen tegoed had gedaan aan een lynx, toen een hongerige troep wolven op hem afstormde. Het was een langdurige, wrede jacht, maar hij was beter gevoed dan zij en wist tenslotte te ontsnappen.

En dat niet alleen, maar hij kwam met een grote boog terug op zijn pad en maakte een van zijn uitgeputte achtervolgers buit.

Daarna verliet hij dat gebied en ging naar het dal waar hij geboren was. Daar ontmoette hij, in het oude hol, Kiche. Die had haar streken nog niet verloren en was ook bij de ongestuvige vuren van de goden vandaan gevluht en teruggekeerd naar haar oude schuilplaats om haar jongen te werpen. Van dat nest was er nog maar een in leven toen Wittand ten tonele verscheen en die ene wolf was ook geen lang leven beschoren. Jong leven had niet veel kans tijdens zo'n hongersnood.

Kiche begroette haar volwassen zoon allesbehalve liefdevol. Maar dat kon Wittand niet schelen. Hij was zijn moeder ontgroeid. Wijsgerig maakte hij dus rechtsomkeert en liep verder stroomopwaarts langs de rivier. Bij de vertakking nam hij de bocht naar links waar hij het nest van de lynx vond waarmee zijn moeder en hij lang geleden hadden gevochten. Daar, in het verlaten hol, ging hij een dag liggen uitrusten.

In het begin van de zomer, toen de hongersnood ten einde liep, kwam hij volkomen onverwacht Lip-lip tegen, die ook de bossen ingetrokken was, waar hij een miserabel leven had geleid. Ze liepen uit tegenovergestelde richting langs de voet van een steile oever, sloegen allebei de hoek om bij een rotsblok en stonden opeens tegenover elkaar. Geschrokken bleven ze staan en keken elkaar argwanend aan. Wittand was in uitstekende conditie. Hij had veel gevangen en zich een week lang tegoed gedaan en was nog dik en rond van zijn laatste prooi. Maar zodra hij Lip-lip zag, gingen al zijn rugharen overeind staan. Het gebeurde onwillekeurig, net als in het verleden, als een lichamelijke reactie op de geestestoestand die Lip-lips meedogenloze tirannie bij hem teweeg had gebracht. In het verleden had hij bij het zien van Lip-lip altijd zijn haren opgezet en gegromd, en dat deed hij nu instinctief weer. Hij verspilde geen tijd, maar pakte de zaak grondig en doeltreffend aan. Lip-lip probeerde te vluchten, maar Wittand gaf hem een harde duw, schouder tegen schouder. Lip-lip viel omver en rolde op zijn rug, waarop Wittand zijn tanden in de broodmagere strot boorde en doorbeet. Nog een korte doodstrijd, waarbij Wittand met stramme poten rondliep en nauwlettend toekeek, en het was gedaan met Lip-lip. Toen vervolgde Wittand zijn weg langs de voet van de steile oever.

Op een dag, niet lang daarna, kwam hij aan de rand van het bos, waar een smalle strook open land naar de Mackenzie

afliiep. Hij was hier wel eerder geweest, toen er nog niets te zien was. Maar nu stond er een dorp. Verscholen tussen de bomen bleef hij staan om de situatie op te nemen. Wat hij zag en hoorde en rook, kwam hem bekend voor. Het was het oude dorp, nu op een nieuwe plaats. Maar toch was wat hij zag en hoorde en rook anders dan de laatste keer voor hij weggevlucht was. Er werd niet gehuild en gewee-klaagd. Hij ving tevreden geluiden op en toen hij de nijldige stem van een vrouw hoorde, wist hij dat dat de boosheid was die uit een volle maag voortkomt. En het rook naar vis. Er was eten. De honger was verdwenen. Driest kwam Wittand uit het bos te voorschijn en liep het kamp in, regelrecht naar de wigwam van Grijze Bever. Grijze Bever was er niet, maar Kloo-kooch verwelkomde hem met kreten van blijdschap en een hele, pas gevangen vis. Toen die verorberd was, ging Wittand liggen wachten op de komst van Grijze Bever.

15. De vijand van zijn soort

Als er in Wittands aard ooit ook maar de geringste kans op verbroedering met zijn soortgenoten was geweest, dan was die voorgoed verkeken toen hij leider van het span van de slee werd. Want nu haatten de honden hem: ze haatten hem omdat hij extra vlees kreeg van Mit-sah; ze haatten hem om al de echte en vermeende gunsten die hij ontving; ze haatten hem omdat hij aan het hoofd van de troep altijd voor hen uit vluchtte, waarbij zijn zwaaiende pluimstaart en voortdurend wijkende achterlijf die ze steeds voor ogen hadden, hen dol maakten.

En Wittand haatte hen van zijn kant net zo hevig. Het gaf hem niet veel voldoening leider te zijn van het span. Het was bijna meer dan hij verdragen kon dat hij altijd maar weer vóór de jankende troep moest lopen, terwijl hij drie jaar lang elke hond had getiranniseerd en toegetakeld. Maar hij moest het wel verduren, want anders ging hij ten onder en het leven dat in hem was, wilde niet ten onder gaan. Zodra Mit-sah bevel gaf om te vertrekken, stortte de hele ploeg zich gretig en woest blaffend op Wittand.

Hij kon zich niet verdedigen. Als hij zich tegen hen keerde, kreeg hij van Mit-sah een slag met de zweep over zijn snuit. Dus bleef hem niets anders over dan voort te rennen. Hij kon die jankende troep niet met zijn staart en achtereind te lijf gaan. Dat waren nu niet bepaald geschikte wapens tegenover vele onbarmhartige tanden. Daarom rende hij weg en deed zijn natuur en trots geweld aan bij elke sprong die hij maakte. En hij bleef de hele dag springen.

Men kan zijn natuur geen geweld aandoen zonder dat dat zich gaat wreken. Dat is zoets als een haar die uit het lichaam moet groeien en zich tegen de natuur in ombuigt om weer naar binnen te groeien – wat een pijnlijk zwerende en etterende plek kan veroorzaken. Zo verging het Wittand. Zijn natuur dwong hem op de troep af te springen die achter hem aan zat, maar het was de wil van de goden dat dat niet gebeurde. En om aan die wil kracht bij te zetten, was er de zweep van kariboedarm met het striemende tien meter lange koord. En dus kon Wittand zich alleen maar verbijten en een haat en kwaadaardigheid aankweken die overeenkwamen met zijn woeste en onverzettelijke aard. Als ooit een schepsel zich tot vijand van zijn soort had ontwikkeld, was het Wittand wel. Hij vroeg geen genade en

schonk die ook niet. Hij zat voortdurend onder de wonden die de troep hem toebracht, en op zijn beurt lieten zijn tanden voortdurend hun sporen na op de troep.

Anders dan de meeste leiders, die als het kamp werd opgeslagen en de honden uitgespannen waren, vlak bij de goden kropen om zich beschermd te weten, vond Wittand dat beneden zijn waardigheid. Hij liep brutaal in het kamp rond en nam wraak voor wat hem overdag was aangedaan. In de tijd toen hij nog geen leider van het span was, hadden de honden wel geleerd hem uit de weg te blijven. Maar nu was dat anders. Opgewonden als ze waren doordat ze hem de hele dag hadden nagezeten en onbewust onder de invloed van het feit dat ze hem voortdurend voor zich uit hadden zien vluchten, wat hun een gevoel van macht had gegeven waar ze de hele dag van genoten hadden, konden de honden er niet toe komen hem de ruimte te geven. Als hij ten tonele verscheen ontstond er altijd ruzie. Waar hij ook ging, werd gegromd, gebeten en gegrauwd. De lucht die hij inademde, was doorgetrokken van haat en kwaadaardigheid en dat maakte de haat en kwaadaardigheid in hem alleen nog maar groter.

Als Mit-sah het span bevel gaf te stoppen, gehoorzaamde Wittand. Aanvankelijk bracht dat de andere honden in verwarring. Ze sprongen allemaal bovenop de gehate leider, maar kwamen tot de ontdekking dat de rollen omgekeerd waren. Achter hen stond Mit-sah met de grote zweep te zwaaien. Zo leerden de honden begrijpen dat als het span op bevel stopte, Wittand met rust gelaten moest worden. Maar als Wittand zonder daartoe opdracht te krijgen, bleef staan, mochten ze hem aanvliegen en hem afmaken als ze dat konden. Door ervaring tenslotte wijs geworden, bleef Wittand nooit meer staan zonder daartoe bevel te hebben gekregen. Hij was vlug van begrip. Het lag voor de hand dat hij vlug moest leren, wilde hij de ongewoon harde omstandigheden waaronder hij moest leven, doorstaan.

Maar de honden konden het maar niet leren dat ze hem in het kamp met rust moesten laten. Elke dag zaten ze hem na en daagden hem uit en waren dan de les van de avond tevoren vergeten. De komende avond zouden ze die opnieuw moeten leren, om hem even snel weer te vergeten. Daar kwam nog bij dat hun haat een diepere oorzaak had. Ze voelden dat er tussen hem en hen een verschil in soort bestond, op zichzelf al voldoende reden voor vijandigheid. Ze waren net als hij getemde wolven. Maar zij waren vele generaties geleden al getemd. Veel van de Wildernis was verloren gegaan, zodat die voor hen het onbekende was,

het verschrikkelijke, het eeuwig dreigende en de eeuwige strijd. Maar in Wittand zat nog altijd iets van de Wildernis, in zijn uiterlijk, zijn optreden en impulsen. Hij was er het symbool en de personificatie van. Als zij hem hun tanden lieten zien, verdedigden ze zich dus tegen de vernietigende krachten die in de schaduw van het bos en buiten de lichtkring van het kampvuur op de loer lagen.

Maar één les leerden de honden wel: ze moesten bijeen blijven. Tegen Wittand konden ze in hun eentje niet op. Ze konden alleen massaal iets tegen hem ondernemen, anders zou hij ze op een avond een voor een afmaken. Het was echter zo dat hij daar nooit de kans toe kreeg. Hij kon wel eens een hond omver gooien, maar dan zat de troep bovenop hem eer hij de dodelijke beet in de strot kon geven. Zodra het erop leek dat er een conflict dreigde, spande de hele troep samen en keerde zich tegen hem. De honden vochten onderling ook wel, maar dat was allemaal vergeten zodra er heibel met Wittand dreigde te ontstaan.

Aan de andere kant konden zij, hoe ze het ook probeerden, Wittand niet klein krijgen. Hij was hen te vlug af, was te sterk en te verstandig. Hij liet zich niet in een hoek drijven en wist altijd uit te breken als ze een mooie kans hadden hem te omsingelen. Terwijl ze het helemaal wel konden vergeten hem omver te lopen, want dat lukte geen hond. Hij zette zich schrap op de grond met dezelfde taaiheid als waarmee hij vasthield aan het leven. Trouwens, leven en overeind blijven waren synoniem in deze eindeloze oorlog met de troep, en niemand wist dat beter dan Wittand.

Zo werd hij de vijand van zijn soort, getemde wolven, verzwakt bij de vuren van de mensen, verwekelijkt in de beschuttende schaduw van de menselijke kracht. Wittand was verbitterd en onverzoenlijk. Zo was de klei in hem nu eenmaal gekneed. Hij zwoer alle honden wraak. En hij oefende die wraak zo bloedig uit, dat Grije Bever, zelf een woesteling, versteld stond over Wittands wreedheid. Zo'n hond had hij nog nooit gezien, zei hij, met een paar krachttermen om zijn bewondering kracht bij te zetten, en de Indianen in vreemde dorpen gebruikten dezelfde krachttermen als ze de slachting zagen die Wittand onder hun honden had aangericht.

Toen Wittand bijna vijf jaar oud was, nam Grije Bever hem weer mee op een lange tocht en nog lang daarna herinnerden men zich de slachtingen die hij had aangericht onder de honden van de vele dorpen langs de Mackenzie, over de Rocky Mountains en langs de Porcupine naar de Yukon. Hij genoot van de wraak die hij op zijn soortgenoten nam.

Dat waren gewone, argeloze honden, die niet voorbereid waren op zijn snelle en onverhoedse aanvallen. Ze kenden hem niet in zijn ware gedaante, een moordende bliksem-schicht. Ze zetten hun haren op en hun poten stram en daagden hem uit, terwijl hij, zonder tijd te verliezen aan uitvoerige inleidingen, als een stalen veer in actie kwam, hen naar de keel vloog en doodbeet voor ze goed en wel wisten wat er aan de hand was en ze hun verbazing te boven waren.

Hij werd een handige vechtersbaas. Hij vocht met overleg, verspilde nooit zijn kracht en verdeed zijn tijd niet aan plukharen. Daarvoor was hij te heetgebakerd. En als hij een misrekening maakte, trok hij zich ook pijlsnel terug. De afkeer van de wolf voor nauw contact bezat hij in hoge mate.

Hij kon het niet verdragen om hoe kort ook, met een ander lichaam in aanraking te komen. Dat rook naar gevaar en het maakte hem dol. Hij moest uit de weg kunnen, vrij zijn, op eigen poten staan en geen ander lichaam aanraken. Dat was nog steeds de Wildernis die in hem leefde en zich in hem deed gelden. Dat gevoel was nog versterkt doordat hij van jongsaf aan een verschoppeling was geweest. In contacten school gevaar. Het kon een valstrik zijn, altijd weer, en de vrees daarvoor lag diep in zijn binnenste verscholen en iedere vezel van zijn lichaam was ermee doortrokken.

Bijgevolg hadden vreemde honden waarmee hij in gevecht raakte, geen kans tegen hem. Hij ontweek hun tanden. Hij kreeg hen te pakken of ging er vandoor, maar bleef in ieder geval zelf ongedeerd. Natuurlijk waren er wel eens uitzonderingen. Het gebeurde wel eens dat een hele troep honden die hem samen aanvielen, hem afstrafte voor hij er vandoor kon gaan. En het gebeurde ook wel eens dat een enkele hond hem flink toetakelde. Maar dat waren uitzonderingen. Over het algemeen was hij zo'n bedreven vechtersbaas geworden dat hij er onbeschadigd afkwam.

Een andere gunstige eigenschap was dat hij nauwkeurig tijd en afstand kon schatten. Dat deed hij niet bewust. Zulke dingen berekende hij niet. Het ging allemaal vanzelf. Hij had goede ogen en de oogzenuwen brachten het beeld op zijn netvlies goed over naar zijn hersens. De verschillende delen van zijn lichaam waren beter op elkaar afgestemd dan bij de gemiddelde hond. Ze werkten soepeler en betrouwbaarder samen, en ook de coördinatie van zenuwen, hersens en spieren was veel en veel beter. Als zijn ogen het bewegende beeld van een handeling naar zijn hersens door-gaven, bepaalden die hersens zonder bewuste inspanning de ruimte die die handeling beperkte en de tijd die nodig

was om haar te voltooien. Op die manier kon hij de sprong van een andere hond ontwijken of zijn dreigende tanden, en had dan nog net de tijd om zijn eigen aanval te lanceren. Zijn lichaam en geest vormden samen een volmaakter mechanisme. Niet dat dat een verdienste was: de natuur had hem guller bedeed dan het gemiddelde dier, dat was alles. Het was zomer toen Wittand in Fort Yukon aankwam. Grijze Bever was laat in de winter de grote waterscheiding tussen de Mackenzie en de Yukon overgetrokken en had het voorjaar doorgebracht met jagen in de westelijke uitlopers van de Rocky Mountains. Toen had hij, nadat het ijs in de Porcupine was gaan smelten, een kano gemaakt en was de rivier afgepeddeld tot aan de plaats waar deze in de Yukon uitmondde, even ten zuiden van de poolcirkel. Daar stond het oude fort van de Hudson's Bay Company. En daar waren veel Indianen, was veel voedsel en heerste een drukte en een opwinding als nooit te voren. Het was de zomer van 1898 en duizenden goudzoekers voeren de Yukon op, naar Dawson en de Klondike. Ze waren nog honderden kilometers van hun bestemming af, maar toch waren velen al meer dan een jaar onderweg geweest. Er waren erbij die op zijn minst zo'n achtduizend kilometer hadden afgelegd, terwijl sommigen van het andere eind van de wereld waren gekomen.

Hier maakte Grijze Bever halt. Er was hem vaag iets over de goudkoorts ter ore gekomen en hij had veel zakken vol pelzen bij zich en ook nog een zak met wanten en mocassins, met darm genaaid. Hij zou die lange reis niet gewaagd hebben, als hij niet op een royale winst had gerekend. Maar waar hij op had gerekend, haalde niet bij wat hij in werkelijkheid beurde. In zijn stoutste dromen had hij niet meer dan honderd procent winst verwacht en hij maakte duizend procent. En zoals het een echte Indiaan betaamt, nam hij rustig de tijd om voorzichtig en langzaam te onderhandelen, ook al kostte het hem de hele zomer en een stuk van de winter om zijn koopwaar te slijten.

In Fort Yukon zag Wittand voor het eerst blanken. Vergelijken bij de Indianen die hij had leren kennen, waren ze voor hem een ander ras, een ras van superieure goden. Ze maakten op hem de indruk dat ze oppermachtig waren, en op macht berust het god-zijn. Wittand beredeneerde dit niet en kwam mentaal niet zo duidelijk tot de conclusie dat de blanke goden machtiger waren. Het was niet meer dan een gevoel, maar niettemin een sterk gevoel. Toen hij nog een jonge wolf was, had hij de door de mensen opgezette hoog oprijzende grote wigwams als een uiting van macht onder-

gaan. Nu onderging hij hetzelfde met de huizen en het enorme, uit grote blokken hout opgetrokken fort. Dat was nog eens macht. Die blanke goden waren sterk. Ze beheersten de materie nog beter dan de goden die hij gekend had en van wie Grijsze Bever de machtigste was. En toch was Grijsze Bever maar een heel klein godje tussen deze met hun blanke huid.

Vanzelfsprekend voelde Wittand dat alleen maar aan. Hij was er zich niet van bewust. Maar dieren gaan nu eenmaal meer op hun gevoel af dan op hun denken. En alles wat Wittand nu deed, was gebaseerd op het gevoel dat de blanken superieure goden waren. In eerste instantie stond hij erg wantrouwig tegenover hen. Hij kon immers niet weten wat er voor verschrikkingen van hen te verwachten waren, wat voor ongekende pijn ze konden toebrengen. Hij observeerde ze nieuwsgierig, maar was bang om door hen opgemerkt te worden. De eerste paar uren deed hij niet veel anders dan rondsluipen en ze van een veilige afstand bekijken. Toen zag hij dat de honden in hun buurt niets overkwam, en durfde dichterbij te komen.

Op zijn beurt maakte hij hen heel nieuwsgierig. Ze zagen onmiddellijk dat hij er als een wolf uitzag, en ze zezen elkaar op hem. Door dat wijzen werd Wittand achterdochtig en toen ze probeerden dichterbij hem te komen, liet hij zijn tanden zien en deinsde achteruit. Het lukte niemand hem te aaien en dat was maar goed ook.

Al spoedig ontdekte Wittand dat er maar heel weinig van deze goden – niet meer dan een stuk of tien – in dit dorp woonden. Om de paar dagen legde een stoomboot (weer een indrukwekkende uiting van macht) er aan en die bleef dan uren liggen. De blanken kwamen van die boten af en vertrokken er weer mee. Er schenen onnoemelijk veel blanken te zijn. De eerste dag zag hij er al meer dan hij in zijn hele leven aan Indianen had gezien. En ook de volgende dagen bleven ze de rivier opkomen, aanleggen en verder stroomopwaarts varen tot ze uit het gezicht verdwenen.

De blanke goden mochten dan al almachtig zijn, hun honden stelden niet veel voor. Dat ontdekte Wittand al gauw toen hij de strijd aanbond met de honden die met hun bazen aan land kwamen. Ze hadden allerlei vormen en afmetingen. Sommige hadden korte, te korte poten; andere lange, te lange. Ze hadden haar in plaats van een pels en een paar hadden zelfs heel weinig haar. En vechten konden ze geen van alle.

Als vijand van zijn soort zag Wittand het als zijn opdracht met hen te vechten. Dat deed hij dan ook en al gauw kreeg

hij een diepe minachting voor ze. Ze waren slap en hulpeloos, maakten veel kabaal en sprongen onhandig rond om voornamelijk met kracht te bereiken wat hij bereikte met behendigheid. Ze vlogen blaffend op hem af. Hij sprong opzij. Ze wisten even niet waar hij was en in dat ogenblik sprong hij ze tegen de schouders, smeed ze omver en beet ze in de strot.

Soms was die beet goed raak en rolde een dodelijk gewonde hond in de modder en werd dan besprongen en verscheurd door de troep honden van de Indianen, die hierop hadden gewacht. Wittand was verstandig. Hij was er allang achter dat de goden kwaad werden als hun honden doodgebeten werden. De blanken vormden daarop geen uitzondering. Hij vond het daarom welletjes als hij een van hun honden had omgegooid en in de strot gebeten. Dan trok hij zich terug, om de troep verder het vuile werk te laten opknappen. Want dan kwamen de blanke mannen aanstormen om hun woede op de troep te koelen, terwijl Wittand de dans ontsprong. Hij bleef op korte afstand toekijken hoe stenen, knuppels, bijlen en allerlei andere wapens op zijn makers neerdaalden. Wittand was heel wijs.

Maar zijn makers werden op hun manier óók wijs. Ze leerden dat ze zich alleen konden uitleven als een boot pas afgemeerd was. Want zodra er een stuk of wat met die boot aangekomen honden onder de voet waren gelopen en gedood, joegen de blanke mannen de rest weer aan boord en namen bloedig wraak op de boosdoeners. Eén blanke man trok een revolver nadat hij zijn hond, een setter, voor zijn ogen had zien verscheuren. Hij vuurde snel zes keer achter elkaar, en toen waren er zes honden van de troep dood of op sterven na dood – nóg een vertoon van macht dat diepe indruk op Wittand maakte.

Wittand genoot van dit alles. Hij hield niet van zijn soortgenoten en was slim genoeg om zelf niet gewond te raken. In het begin had hij de honden van de blanken alleen maar gedood om wat afleiding te hebben. Na een tijdje werd het zijn dagelijkse bezigheid. Hij had verder niets te doen. Grijze Bever had het druk met zijn handel en met rijk worden. En dus hing Wittand met de beruchte troep honden van de Indianen bij de steiger rond, in afwachting van de stoomboten. Na aankomst van een boot begon de pret, en al een paar minuten daarna, tegen de tijd dat de blanken bekomen waren van hun schrik, ging de troep uiteen. De pret was afgelopen tot de volgende boot aankwam.

Maar er kon nauwelijks gezegd worden dat Wittand bij de troep hoorde. Hij sloot er zich niet bij aan, maar bleef af-

zijdig, altijd op zichzelf, en werd zelfs gevreesd. Hij werkte wel met de troep samen. Hij begon met de vreemde hond te vechten terwijl de troep afwachtte. En als hij de vreemdeling omver gegooid had, maakte de troep hem af. Dan trok Wittand zich terug – en liet de troep de straf van de toornige goden ondergaan.

Het kostte niet erg veel moeite deze gevechten op gang te krijgen. Hij hoefde zich alleen maar te vertonen zodra de vreemde honden aan wal kwamen. Als ze hem zagen, stoven ze op hem af. Dat was hun instinct. Hij was de Wildernis – het onbekende, het verschrikkelijke, de eeuwige dreiging, het ding dat in de oertijd in de duisternis rondom de vuren sloop toen zij, dicht bij het vuur gekropen, hun instincten aan het veranderen waren en de Wildernis leerden vrezen waaruit ze waren voortgekomen, en die ze hadden verlaten en verraden. Van geslacht op geslacht, generaties lang, was die vrees voor de Wildernis synoniem met verschrikking en ondergang. En al die tijd hadden ze van hun meesters de vrijheid gehad om te doden wat er in de Wildernis leefde. Door dit te doen, hadden ze zowel zichzelf beschermd als de goden wier gezelschap ze deelden.

En daarom hoefden deze honden die kersvers uit de zuidelijke wereld waren gekomen en de loopplank afliepen om op de oever van de Yukon aan land te gaan, Wittand maar te zien of ze voelden een onweerstaanbare drang in zich opkomen om hem aan te vallen en te doden. Het mochten dan wel stadshonden zijn, de instinctieve angst voor de Wildernis hadden ze behouden. Ze zagen het wolfachtige wezen niet alleen met hun eigen ogen voor zich staan in het volle daglicht, maar ook met de ogen van hun voorouders. En met hun overgeërfde geheugen herkenden ze in Wittand de wolf en herinnerden ze zich de aloude vijandschap.

Dit alles bezorgde Wittand plezierige dagen. Als die vreemde honden hem zo nodig moesten aanvallen zodra ze hem zagen, was hem dat best, maar voor de honden zelf was dat bepaald niet het geval. Ze beschouwden hem als hun rechtmatige prooi, en zo zag hij hen ook.

Niet voor niets had hij het levenslicht aanschouwd in een eenzaam hol en al jong strijd geleverd met het sneeuwhoen, de wezel en de lynx. En niet voor niets was zijn prille jeugd verbitterd doordat Lip-lip en de hele troep jonge honden hem eeuwig achterna zaten. Het had anders kunnen zijn en dan zou hij ook anders geworden zijn. Als Lip-lip er niet geweest was, zou hij jong zijn geweest met de andere jonge honden, en meer als een hond zijn opgegroeid, met

meer liefde voor de hond. En als Griuze Bever het schietlood van genegenheid en liefde had bezeten, had hij de diepten kunnen peilen van Wittands karakter en allerlei vriendelijke eigenschappen aan de oppervlakte hebben gebracht. Maar het was allemaal anders gelopen. De klei van Wittand was gekneed tot wat hij geworden was, een nors en eenzaam dier, zonder liefde, woest van aard, de vijand van zijn soort.

16. De waanzinnige god

In Fort Yukon woonde een klein aantal blanken. Ze waren al lang in dit gebied geweest en noemden zich de 'Overwinteraars'. Ze waren heel trots op die naam die inhield dat ze een of meer winters in het koude Noorden hadden doorgebracht, en keken neer op anderen die nog maar pas in die streek waren. De mannen die van de stoomboten aan land gingen, waren nieuwelingen. Die stonden bekend als de *chechaquos* en krompen altijd ineen bij het horen van dat woord. Ze bakten hun brood met bakpoeder. Dat was het aanstootgevende onderscheid tussen hen en de 'Overwinteraars', die warempel hun brood met zuurdesem bakten, omdat ze geen bakpoeder hadden.

Maar dat doet allemaal niet zoveel terzake. De mannen in het fort keken op de nieuwelingen neer en genoten als deze met tegenspoed te kampen kregen. In het bijzonder genoten ze van de slachting die Wittand en zijn beruchte troep onder hun honden aanrichtten. Als er een stoomboot aankwam, zorgden de mannen van het fort er altijd voor dat ze op de wal stonden om getuige te zijn van de pret. Ze keken er even verlangend naar uit als de honden van de Indianen en waren niet karig in hun lof voor de woeste en sluwe rol die Wittand erin speelde.

Maar er was één man die nog meer dan de anderen van het spel genoot. Zodra hij de fluit van de boot hoorde, kwam hij aanrennen. En als het laatste gevecht geleverd was en Wittand en de troep zich hadden verspreid, keerde hij langzaam en met een spijtig gezicht terug naar het fort. Als een verwekelijkte hond uit het zuiden werd overvallen en tussen de scherpe tanden van de troep zijn doodscreet uitgilde, kon die man zich soms niet langer beheersen en begon te springen en te juichen van verrukking. En altijd keek hij met begerige blikken naar Wittand.

Deze man werd door de andere mannen in het fort 'De Mooie' genoemd. Niemand kende zijn voornaam en algemeen stond hij in de streek bekend als Mooie Smith. Maar hij was allesbehalve mooi. De naam was ironisch bedoeld. Hij was uitzonderlijk lelijk. De natuur had hem karig bedeed. Om te beginnen was hij klein van stuk. En op zijn magere lichaam stond een nog magerder hoofd. Zijn schedel leek in een punt uit te lopen. Hij was dan ook in zijn jongensjaren, voordat hij door zijn makkers Mooie was ge-

doopt, 'Speldekop' genoemd.

Zijn achterhoofd liep schuin af naar zijn nek en van voren gingen zijn schedel recht naar beneden naar een laag en opvallend breed voorhoofd. Alsof de natuur spijt had gekregen van haar karigheid, was hij van dat punt af royaal be-deeld. Hij had grote ogen, die zo ver uit elkaar stonden dat er nog twee ogen tussen konden. Zijn gezicht was in verhouding tot de rest kolossaal. Om er de nodige ruimte voor te vinden, had moeder natuur hem een enorme kin gegeven, die zo breed en zwaar vooruit stak en naar beneden hing, dat hij op zijn borst leek te rusten. Misschien kwam dat door vermoeidheid van de dunne hals die zo'n zware last niet goed kon torsen.

Die kin wekte de indruk dat hij een wrede en vastberaden man was. Maar er ontbrak toch iets aan. Misschien was het allemaal net iets té. Misschien was de kaak te fors. In ieder geval was die indruk onjuist. Mooie Smith stond wijd en zijd bekend als de grootste slappeling en lafaard van allemaal. Grote gele tanden voltooiden zijn portret. Zijn twee hoektanden waren groter dan de andere en kwamen als slag-tanden onder zijn dunne lip uit. Zijn ogen waren geel en troebel, alsof de natuur krap in kleurstoffen had gezeten en voor hem de restjes uit haar tubes had gebruikt. Met zijn dunne en onregelmatig groeiende haar was het al net zo. Grauw en vuilgeel sproot het in plukjes en bosjes uit zijn schedel en zijn gezicht en het geheel zag eruit als een koren-veld waar de wind overheen gegaan was.

Om kort te gaan, Mooie Smith was een monster en de schuld daarvan lag ergens anders. Niet bij hemzelf. Hij was nu eenmaal zo uitgevallen toen de klei bij hem werd gevormd. Hij kookte voor de andere mannen in het fort, deed de afwas en knapte het vuile werk op. Ze keken niet op hem neer, maar verdroegen hem op een ruimdenkende menselijke manier, zoals men elk mismaakt schepsel verdraagt. Maar ze waren ook bang voor hem. Hij had vaak driftbui-en en dan vreesden ze dat ze een schot in de nek zouden krijgen of vergif in hun koffie. Maar er moest toch iemand zijn om te koken en wat er verder dan ook op Mooie Smith aangemerkt kon worden, koken kon hij.

Dit was de man die naar Wittand keek, die genoot van diens wrede moed, en die hem graag wilde hebben. Van het begin af aan probeerde hij goeie maatjes met Wittand te worden. Die begon met hem te negéren. Toen de man opdringerig werd, zette Wittand zijn haren op, liet zijn tanden zien en trok zich terug. Hij had het niet op hem begrepen. Wittand voelde iets aan van het kwaad dat in de man was en was

bang voor de hand die naar hem werd uitgestoken en voor de stem die lieve woordjes probeerde te zeggen. Om dit alles had hij het land aan Mooie Smith.

Goed en kwaad zijn dingen die door simpele zielen op simpele wijze worden opgevat. Het goede staat gelijk met alles wat verlichting en voldoening geeft en een eind maakt aan pijn. Daarom wordt het goede gewaardeerd. Het slechte staat gelijk met alles wat vervuld is van ongemak, dreiging en pijn en wordt dus verafschuwd. Mooie Smith maakte een slechte indruk op Wittand. Op onnaspeurlijke wijze straalde zijn mismaaakte lichaam en verwrongen geest zijn kwade inborst uit, als malariadampen die uit moerassen opstijgen. Niet langs verstandelijke weg en niet uitsluitend door middel van de zintuigen, maar met behulp van andere, vagere en onbestemdere indrukken, kreeg Wittand het gevoel dat de man kwaad in de zin had en hem zou kwellen en dat hij daarom slecht was, en dat hij hem maar beter kon haten. Wittand was bij Grijze Bever in het kamp toen Mooie Smith er voor het eerst een bezoek bracht. Nog voor hij te zien was, hoorde Wittand aan het vage geluid van zijn voetstappen in de verte wie er aankwam, en zette zijn haren op. Hij had behaaglijk op de grond gelegen, maar sprong nu snel op en sloop als een echte wolf naar de rand van het kamp toen de man bij de wigwam kwam. Hij wist niet wat ze zeiden, maar kon wel zien dat ze met elkaar aan het praten waren. Een keer wees de man zijn kant uit en Wittand begon te grommen, alsof de hand op zijn rug neerkwam en niet vijftien meter van hem vandaan was. De man moest daar om lachen. Wittand sloop het beschuttende bos in, maar keek af en toe om terwijl hij geruisloos over de grond schoof.

Grijze Bever weigerde de hond te verkopen. Hij was rijk geworden met zijn handel en had niets nodig. Daar kwam nog bij dat Wittand een kostbaar dier was, de sterkste sledehond die hij ooit gehad had, en de beste leider van het span. Bovendien was er geen tweede hond als hij langs de Mackenzie of de Yukon. Hij kon vechten. Hij doodde andere honden met hetzelfde gemak als waarmee mensen muggen doodslaan. De ogen van Mooie Smith begonnen te glinsteren toen hij dat hoorde en met een gulzige tong likte hij langs zijn dunne lippen. Nee, Wittand was voor geen geld te koop.

Maar Mooie Smith kende de Indianen. Hij kwam vaak bij Grijze Bever op bezoek en had dan altijd een of twee zwarte flessen onder zijn jas verborgen. Een van de eigenschappen van whisky is dat men er dorst van krijgt. Grijze Bever

kreeg dan ook dorst. Zijn uitgedroogde slijmvliezen en zijn verbrande maag begonnen steeds meer van de verzengende vloeistof te vragen. Zijn hersens raakten versuft door de stimulans waaraan hij niet gewend was, maar dat belette hem niet op alle mogelijke manieren te proberen aan meer te komen. Het geld dat hij verdiend had met zijn pelzen, wanten en mocassins, begon op te raken. Steeds vlugger. En naarmate zijn geldbuidel kleiner werd, werd zijn humeur slechter. Tenslotte waren én zijn geld én zijn koopwaar verdwenen, en had hij helemaal geen humeur meer. Er restte hem alleen nog maar dorst. Op zichzelf een kolossaal bezit dat, zolang hij nuchter bleef, elke seconde kollossaler werd. Toen kwam Mooie Smith nog weer eens met hem praten over de verkoop van Wittand, maar deze keer werd het bod gedaan in flessen, niet in dollars, en dat maakte Grijsze Bever happiger.

‘Je vangt die hond maar en dan kun je hem houden,’ waren zijn laatste woorden.

De flessen werden pas twee dagen later geleverd en toen zei Mooie Smith tegen Grijsze Bever: ‘Vang jij die hond maar.’

Wittand sloop op een avond de wigwam binnen en ging met een zucht van tevredenheid liggen. De gevreesde blanke god was er niet. Die had zich de afgelopen dagen steeds hardnekkiger uitgesloofd om hem te vangen en al die tijd had Wittand het kamp moeten mijden. Hij wist niet welk kwaad hem bedreigde uit die handen die zich maar bleven opdringen. Hij wist alleen dat het niet veel goeds kon zijn en dat hij maar beter buiten het bereik ervan kon blijven.

Maar nauwelijks was hij gaan liggen of Grijsze Bever kwam wankelend naar hem toe en bond een lange leren riem om zijn hals. Toen ging hij naast Wittand zitten en hield het eind van de riem in zijn hand. In de andere hand had hij een fles die hij af en toe boven zijn hoofd omkeerde, waarbij hij klokkende geluiden maakte.

Zo verstreek een uur. Toen kondigden trillingen, veroorzaakt door voeten die in aanraking kwamen met de grond, de komst aan van een menselijk wezen. Wittand hoorde ze het eerst, herkende ze en zette zijn haren op, terwijl Grijsze Bever nog wezenloos zat te knikkebollen. Wittand probeerde voorzichtig de riem uit de hand van zijn baas weg te trekken, maar de slappe vingers spanden zich, want Grijsze Bever werd wakker.

Mooie Smith kwam binnen en boog zich over Wittand die zacht grommend opkeek naar het angstaanjagende wezen en de beweging van diens handen scherp in de gaten hield.

Een hand werd uitgestoken en ging in de richting van zijn kop. Het zachte gegrom werd hard en gespannen. De hand bleef langzaam dalen en hij kromp in elkaar en keek er kwaadaardig naar. Zijn grommen klonk steeds nijziger en zijn adem ging sneller. Hij naderde het kookpunt en beet plotseling toe als een slang die zijn prooi grijpt. De hand werd met een ruk teruggetrokken en de tanden klaptten met een scherpe klik op elkaar. Mooie Smith was bang en boos. Grijsze Bever gaf Wittand een fikse slag opzij tegen zijn kop, en die drukte zich onderdanig en gehoorzaam tegen de grond.

Met Argusogen volgde Wittand elke beweging van de mannen. Hij zag Mooie Smith weglopen en met een dikke knuppel terugkomen. Toen gaf Grijsze Bever hem het eind van de riem in de hand. Mooie Smith deed een paar stappen en de lijn kwam strak te staan, want Wittand zette zich schrap. Grijsze Bever sloeg hem links en rechts tegen zijn kop om hem overeind te krijgen. Wittand gehoorzaamde, maar met een sprong waarmee hij zich op de vreemdeling stortte die hem wilde meesleuren. Mooie Smith sprong niet opzij, want hij had dit wel verwacht. Hij zwaaide behendig met de knuppel, weerde de sprong halverwege af en sloeg Wittand tegen de grond. Grijsze Bever lachte en knikte goedkeurend. Mooie Smith trok weer aan de riem en Wittand krabbelde slap en duizelig overeind.

Hij sprong geen tweede keer. Eén dreun met de knuppel was voldoende geweest om hem ervan te overtuigen dat de blanke god van wanten wist en hij was te verstandig om zich tegen het onvermijdelijke te verzetten. Dus liep hij nors achter Mooie Smith aan, met zijn staart tussen zijn poten en zachtjes voor zich heen grommend. Maar Mooie Smith hield hem scherp in de gaten en had steeds de knuppel klaar om te slaan.

Bij het fort liet Mooie Smith hem stevig vastgebonden achter en ging toen naar binnen om te gaan slapen. Wittand wachtte een uur. Toen zette hij zijn tanden in het leer van de riem en was binnen tien seconden vrij. Hij had zijn tanden goed gebruikt en geen tijd verspild. De riem was schuin doorgebeten, bijna net zo glad als wanneer er een mes doorheen was gegaan. Wittand keek omhoog naar het fort en zette grommend zijn haren op. Toen keerde hij zich om en liep terug naar het kamp van Grijsze Bever. Hij was aan die vreemde, angstaanjagende god geen trouw verschuldigd. Hij had zich aan Grijsze Bever gegeven en vond dat hij nog steeds aan Grijsze Bever toebehoorde.

Maar wat al eerder gebeurd was, herhaalde zich – met één

verschil. Grijze Bever bond hem weer aan een riem en gaf hem de volgende morgen terug aan Mooie Smith. En toen kwam het verschil. Mooie Smith gaf hem een pak ransel. En omdat hij stevig vastgebonden was, kon Wittand alleen maar machteloos tieren en moest hij de straf over zich heen laten gaan. Met knuppel en zweep werd hij bewerkt en het was het ergste pak slaag dat hij ooit gekregen had. Daarbij vergeleken was de aframmeling die Grijze Bever hem had gegeven toen hij nog klein was, kinderspel.

Mooie Smith genoot van zijn werk. Hij vond het heerlijk en keek wellustig op zijn slachtoffer neer. Zijn ogen fonkelden donker terwijl hij met zijn zweep of de knuppel zwaaide en luisterde naar Wittands kreten van pijn en zijn wanhopig blaffen en grommen. Want Mooie Smith was wreed, zoals alle laffe mensen wreed zijn. Omdat hijzelf stond te krimpen en te snotteren als hij door iemand werd geslagen of uitgescholden, wreekte hij zich op zijn beurt op schepsels die zwakker waren dan hij. Al wat leeft, houdt van macht en Mooie Smith vormde daarop geen uitzondering. Omdat hij geen macht over soortgenoten kon uitoefenen, zocht hij wezens van lagere orde en vierde daar zijn lusten op bot. Maar mooie Smith had zichzelf ook niet gemaakt en het kon hem niet aangerekend worden. Hij was ter wereld gekomen met een mismaakt lichaam en een wrede geest. Zo was zijn klei geweest en de wereld had er niets vriendelijks van gevormd.

Wittand wist wel waarom hij werd afgeranseld. Toen Grijze Bever de riem om zijn hals bond en het eind van die riem in Mooie Smiths hand legde, had Wittand begrepen dat het de wil van zijn meester was dat hij met Mooie Smith meeging. En toen Mooie Smith hem bij het fort vastgebonden had, wist hij dat het diens wil was dat hij daar zou blijven. Hij had dus de wil van beide goden getrotseerd en verdienende daarom de straf. Hij had in het verleden wel eens honden van eigenaar zien verwisselen en had de honden die dan wegliepen, zien afranselen. Hij was verstandig, maar er scholen krachten in zijn natuur die sterker waren dan zijn verstand. Een ervan was trouw. Hij hield niet van Grijze Bever en toch bleef hij hem trouw, ondanks het feit dat Grijze Bever hem kwijt wilde en woedend was. Hij kon het niet helpen. Die trouw zat in de klei waaruit hij gevormd was. Het was de eigenschap die vooral zijn soortgenoten kenmerkte, de eigenschap die zijn soort van alle andere soorten onderscheidde; de eigenschap die de wolf en de hond in staat hadden gesteld de Wildernis te verlaten en de metgezel van de mens te worden.

Na het pak slaag werd Wittand weer naar het fort gesleurd. Maar ditmaal had Mooie Smith hem voor hij wegging, met een stok vastgebonden. Een god geef je niet zo gemakkelijk op en zo verging het Wittand ook. Voor hem was Grije Bever zijn eigen speciale god, aan wie hij nog steeds gehecht was en die hij niet wilde loslaten, ook al wilde Grije Bever dat hij dat wel deed. Grije Bever had hem verraden en verkwanseld, maar dat was geen punt voor hem. Niet voor niets had hij zich met lichaam en ziel aan Grije Bever overgeleverd. Het was van Wittands kant zonder voorbehoud geweest en die band kon niet zo gemakkelijk verbroken worden.

En daarom zette Wittand 's nachts, toen alle mannen in het fort sliepen, zijn tanden in de stok waaraan hij vastzat. Het stuk hout was door en door droog en zo dicht tegen zijn hals vastgemaakt dat hij er amper met zijn tanden bij kon. Alleen door zijn spieren heel erg te rekken en zijn hals te buigen, lukte het hem het hout tussen zijn tanden te krijgen en dan nog maar net. Met eindeloos geduld slaagde hij er na vele uren in de stok door te knagen. Het was iets wat niet verwacht werd van honden. Het was nog nooit gebeurd. Maar Wittand lapte het hem en liep vroeg in de morgen weg van het fort met het eind van de stok nog aan zijn hals bungelend.

Hij was verstandig. Maar als hij alleen maar verstandig was geweest, dan zou hij niet teruggegaan zijn naar Grije Bever, die hem al twee keer had bedrogen. Maar er was nog zoiets als trouw en hij ging wel terug, om voor de derde keer verraden te worden. Weer liet hij zich door Grije Bever een riem om zijn hals binden en weer kwam Mooie Smith hem opeisen. En deze keer werd hij nog erger afgeranseld.

Grije Bever keek onbewogen toe terwijl de blanke zijn zweep hanteerde. Hij beschermde Wittand niet. Het was zijn hond niet langer. Toen Mooie Smith ophield met slaan, was Wittand er slecht aan toe. Een verwekelijkte stadshond zou eronder bezweken zijn, maar hij niet. Zijn leerschool was harder geweest en hij was zelf ook van hardere make-lij. Zijn vitaliteit was te groot en hij hing te veel aan het leven. Maar hij was er erg beroerd aan toe. Aanvankelijk kon hij zich niet meer voortslepen en Mooie Smith moest wel een half uur op hem wachten. Toen waggelde hij blindelings achter hem aan naar het fort.

Maar nu werd hij aan een ketting vastgelegd die tegen zijn tanden bestand was, en vergeefs probeerde hij de kram waarmee de ketting aan het hout vastzat, los te rukken. Een

paar dagen later vertrok Grijsz Bever, ontvuchterd en bankroet, voor zijn lange reis over de Porcupine naar de Mackenzie. Wittand bleef aan de Yukon achter als eigendom van een man die vrijwel waanzinnig was en meer dan wreed. Maar wat kan een hond bewust van waanzin weten? In Wittands ogen was Mooie Smith een echte, zij het schrikwekkende god. Hij was in het gunstigste geval een waanzinnige god, maar Wittand wist niets van waanzin. Hij wist alleen dat hij zich moest schikken naar de wil van deze nieuwe meester en moest gehoorzamen aan al zijn luimen en grillen.

17. Het regime van de haat

Onder het bewind van de waanzinnige god werd Wittand een duivel. Hij lag in een hok achterin het fort aan de ketting en daar plaagde en treiterde Mooie Smith hem en bracht hem met kleinzielige pesterijtjes tot razernij. De man was er al gauw achter dat Wittand niet tegen lachen kon en verzuimde nooit hem uit te lachen als hij hem weer eens pijnlijk had getreiterd. Dan wees hij spottend met een vinger naar hem, terwijl hij bulderend en minachtend lachte. Op zulke momenten verloor Wittand alle redelijkheid uit het oog en in zijn razernij was hij nog doller dan Mooie Smith.

Voordien was Wittand alleen maar de vijand van zijn soort geweest, en een woeste vijand ook. Nu werd hij de vijand van alles en iedereen, en was woester dan ooit. Hij werd zo getreiterd dat hij helemaal vervuld raakte van een blinde en redeloze haat. Hij haatte de ketting waaraan hij gekluisterd was, de mannen die naar hem gluurden tussen de spijlen van het hok door, en de honden die bij die mannen waren en die kwaadaardig naar hem grauwden terwijl hij zich niet kon verweren. Hij haatte zelfs het hout van het hok waarin hij opgesloten was.

Maar bovenal haatte hij Mooie Smith. Die had een bedoeling met wat hij Wittand aandeed. Op een dag kwam er een aantal mannen om het hok heen staan. Mooie Smith ging met een stok in zijn hand het hok in en haalde de ketting van Wittands hals. Toen zijn meester weer naar buiten was, begon Wittand in het hek rond te rennen en probeerde de mannen die buiten stonden, aan te vallen. Hij was angst-aanjagend in zijn woede. Wel anderhalve meter lang en driekwart meter hoog op de poten was hij veel zwaarder dan een even grote wolf. Dat zwaardere postuur had hij via zijn moeder van de hond geërfd en hij woog zeker tegen de vijftig kilo, zonder een spoortje vet en zonder een ons overtollig vlees. Hij was een en al spier, been en pees – strijdbaar vlees in de allerbeste conditie.

De deur van het hok werd weer geopend. Wittand stond even stil. Er gebeurde iets ongewoons. Hij wachtte. De deur ging verder open. Toen werd een enorme hond naar binnen geduwd en de deur ging achter hem met een klap weer dicht. Wittand had nog nooit zo'n hond gezien. Het was een grote kettinghond, maar het formaat van de indringer en

zijn felle blik brachten Wittand niet van zijn stuk. Hier was iets dat niet van hout of ijzer was, waarop hij zijn haatgevoelens kon botvieren. Hij sprong op het beest af en haalde met blikkerende tanden de zijkant van zijn hals open. De hond schudde met zijn kop, gromde schor en sprong op Wittand af. Maar die was overal tegelijk en wist hem steeds te ontwijken, om dan weer aan te vallen en te bijten en net op tijd terug te springen om aan een afstraffing te ontkomen.

De mannen buiten schreeuwden en klaptten in hun handen, en Mooie Smith keek, buiten zichzelf van verrukking, naar het bloedbad dat Wittand aanrichtte. Van het begin af was er geen enkele hoop voor de hond. Hij was te log en te traag. Tenslotte joeg Mooie Smith Wittand met een stok weg en werd de hond door zijn baas naar buiten gesleurd. De weddenschappen werden in klinkende munt aan mooie Smith voldaan.

Wittand kwam zo ver dat hij verlangend uitkeek naar mannen die zich om zijn hok heen verzamelden. Het betekende vechten. En dat was nu de enige manier waarop het hem toegestaan was zich uit te leven. Hij werd gevangen gehouden en gekweld en opgehitst en mocht alleen zijn haat botvieren op tijden dat zijn baas het dienstig achtte een andere hond met hem te laten vechten. Mooie Smith had zijn kracht niet onderschat, want hij was steevast overwinnaar. Op zekere dag werden achter elkaar drie honden op hem losgelaten. Op weer een andere dag werd een volwassen wolf, die pas in de Wildernis gevangen was, door de deur van het hok naar binnen geschoven. En op nog weer een andere dag werden twee honden tegenover hem gezet. Dat was het hevigste gevecht en hoewel hij ze tenslotte allebei afmaakte, was hij na afloop zelf ook meer dood dan levend. In het najaar, toen de eerste sneeuw viel en er al een dun laagje ijs op de rivier dreef, kocht Mooie Smith een kaartje voor zichzelf en Wittand op een stoomboot die over de Yukon naar Dawson voer. Wittand had naam gemaakt in het land. Hij stond wijd en zijd bekend als 'de Vechtwolf', en doorgaans was de kooi waarin hij aan boord zat, omringd door mannen. Hij snauwde en grauwde tegen ze of lag ze stil, maar vol haat, aan te kijken. Waarom zou hij ze niet haten? Hij vroeg het zich nooit af. Hij kende alleen maar haatgevoelens en ging daar hartstochtelijk in op. Het leven was een hel voor hem geworden. Hij was niet geschikt om in een kooi opgesloten te worden, wat het lot is van wilde beesten als ze in handen van de mens vallen. En toch werd hij zo behandeld. Mannen stonden naar hem te staren en staken

stokken tussen de tralies door om hem aan het grommen te krijgen, en lachten hem uit.

Door zulke mannen werd hij omringd en die vormden hem tot een wreder wezen dan de natuur had bedoeld. Maar de natuur had hem ook kneedbaar gemaakt. Waar menig ander dier het leven erbij zou hebben ingeboet of geestelijk gebroken zou zijn, paste hij zich aan en bleef leven, geestelijk ongebroken. Misschien dat Mooie Smith, aartsvijand en kwelgeest op den duur Wittands geestkracht kapot kon krijgen, maar tot nu toe wees niets erop dat hem dat zou gelukken.

Mooie Smith mocht dan door de duivel bezeten zijn, Wittand was dat ook, door een andere. En die twee hadden het eindeloos met elkaar aan de stok. In vroeger dagen had Wittand de wijsheid opgebracht om zich klein te maken en zich over te geven aan een man met een knuppel in de hand, maar die wijsheid liet hij nu varen. Als hij Mooie Smith maar zag, was dat genoeg om hem razend te maken. En als ze in elkaars buurt kwamen en Wittand met de stok verjaagd was, bleef hij grauwen en snauwen en zijn tanden tonen. De laatste grauwe was altijd aan hem. Hoe hard hij ook geslagen was, hij grauwde altijd nog een keer. En als Mooie Smith het opgaf en wegging, klonk het uitdagende gegrom hem na of hoorde hij Wittand tegen de spijlen van zijn kooi opspringen en zijn haat uitjanken.

Toen de boot in Dawson aankwam, werd Wittand aan land gebracht, maar hij bleef het middelpunt van de belangstelling, in een kooi, omringd door nieuwsgierige mannen. Hij werd als 'de Vechtwolf' tentoongesteld en de mannen moesten vijftig cent in stofgoud betalen om hem te bekijken. Hij kreeg geen rust. Als hij ging liggen slapen, werd hij met een stok met een scherpe punt wakker geprikt, zodat het publiek waar voor zijn geld kreeg. Om de tentoonstelling boeiend te maken, werd hij meestal kwaad gemaakt. Maar erger dan dit alles was de sfeer waarin hij leefde. Hij werd beschouwd als het aller schrikwekkendste wilde dier, en dat werd hem door de tralies van zijn kooi heen heel goed ingeprent. Elk woord, elk voorzichtig gebaar van de kant van de mannen, overtuigde hem van zijn eigen verschrikkelijke kwaadaardigheid. Het was evenzoveel olie op het vuur van zijn felheid. Het kon maar één gevolg hebben. Hij werd steeds woester. Het was weer een voorbeeld van de kneedbaarheid van zijn klei en het bewees hoe groot zijn vermogen was om zijn vorm onder druk van zijn omgeving aan te passen.

Hij werd tentoongesteld, maar was daarnaast beroepsvechter. Als er een gevecht georganiseerd kon worden, werd hij

uit zijn kooi gehaald en een paar kilometer buiten de stad naar het bos gebracht. Dat gebeurde meestal 's nachts, om te vermijden dat de bereden staatspolitie er een stokje voor stak. Na een paar uur wachten kwamen, als het dag geworden was, het publiek en de hond waarmee hij moest vechten. En zo gebeurde het dat hij tegen honden van allerlei soort en formaat vocht. Het was een woest land, de mannen waren woest en de gevechten gingen meestal door tot een van de twee dood neerviel.

Omdat Wittand niet ophield met vechten, was het duidelijk dat de andere honden het loodje legden. Wittand werd nooit verslagen. Het kwam hem nu van pas dat hij al jong had leren vechten met Lip-lip en de hele troep jonge honden. Hij bleef altijd hardnekkig op zijn poten staan. Geen hond kreeg hem omver. Dat was het geliefkoosde foefje van de wolfachtige rassen: op hem afstormen, hetzij regelrecht of met een onverwachte zwenking, in de hoop tegen zijn schouder aan te stoten en hem omver te gooien. Mackenziehonden, eskimohonden, labradors, poolhonden en malemoeten – ze probeerden het allemaal, maar het lukte geen een. Het was nog nooit voorgekomen dat hij omgegooid was. De mannen vertelden het elkaar en gingen elke keer weer kijken of het nu soms zou gebeuren. Maar altijd stelde Wittand hen teleur.

Dan was hij ook nog bliksemsvlug. Dat gaf hem een enorme voorsprong op zijn tegenstanders. Het deed er niet toe of ze veel of weinig gevechtservaring hadden – ze hadden nog nooit tegenover zo'n snelle hond gestaan. Waar ze ook rekening mee moesten houden, was dat hij ogenblikkelijk aanviel. De meeste honden waren gewend aan inleidend gegrauw en gegrom met opgezette nekharen en de meeste honden waren al omver gesmeten en afgemaakt voor ze goed en wel begonnen waren met vechten of van de schrik bekomen waren. Dat gebeurde zo vaak, dat het gewoonte werd Wittand vast te houden tot de andere hond het gevecht op zijn manier had ingeleid, daarvoor klaar was en soms zelfs de aanval opende.

Maar het grootste voordeel voor Wittand was zijn ervaring. Hij wist veel meer van vechten af dan de honden die tegenover hem kwamen te staan. Hij had veel vaker gevochten en wist zich beter te verweren tegen bepaalde trucs en methodes. Hij kende zelf ook meer foefjes en zijn wijze van vechten was nauwelijks voor verbetering vatbaar.

Na verloop van tijd nam het aantal gevechten steeds meer af. De mensen hadden er geen zin meer in hem tegen een soortgenoot te laten vechten en Mooie Smith was wel ge-

dwongen wolven tegen hem in het veld te brengen. De wolven werden voor dit doel door de Indianen in vallen gevangen en een gevecht tussen Wittand en een wolf trok steevast een groot publiek. Eenmaal had men een volwassen vrouwtjeslynx bemachtigd en die keer vocht Wittand voor zijn leven. Ze was even snel als hij en even woest, terwijl hij alleen met zijn tanden vocht en zij behalve haar tanden ook nog haar scherpe klauwen had.

Maar na het gevecht met de lynx kreeg Wittand rust. Er waren geen dieren meer waartegen hij kon vechten, er werd tenminste geen enkel dier goed genoeg bevonden. Daarom bleef hij tot het voorjaar tentoongesteld. Toen verscheen een zekere Tim Keenan, een beroepsspeler, in de streek. Hij had de eerste bulldog bij zich die ooit in Klondike voet aan land had gezet. Het was onvermijdelijk dat die hond en Wittand bij elkaar gebracht zouden worden, en een week lang was in bepaalde wijken van de stad het komende gevecht een van de voornaamste onderwerpen van gesprek.

18. Tussen de tanden van de dood

Mooie Smith deed de ketting van zijn hals en stapte achteruit.

Ditmaal viel Wittand niet onmiddellijk aan. Hij bleef met gespitste oren staan, op zijn hoede en nieuwsgierig, en nam het vreemde dier tegenover hem van top tot teen op. Zo'n hond had hij nog nooit gezien. Tim Keenan duwde de bulldog naar voren en siste: 'Pak hem.' Het dier was kort, gedrongen en lomp en waggelde naar het midden van de kring, waar het bleef staan en met knipperende ogen naar Wittand keek.

Het publiek riep: 'Pak hem, Cherokeee!' 'Neem hem te grazen, Cherokeee!' 'Vreet hem op!'

Maar Cherokeee scheen niet veel zin te hebben in vechten. Hij draaide zijn kop om en keek met knipperende ogen naar de mannen die stonden te roepen, en kwispelde goedmoedig met het stompje van zijn staart. Hij was niet bang, alleen maar lui. Bovendien meende hij dat het niet de bedoeling kon zijn dat hij zou vechten met de hond die hij tegenover zich had. Hij was niet gewend met zulke honden te vechten en wachtte tot ze de echte zouden brengen.

Tim Keenan ging zich ermee bemoeien en boog zich over Cherokeee, die hij aan weerskanten met zijn handen tegen de haren in over de schouders streek waarbij hij tegelijkertijd het dier een beetje opduwde. Dat was als aanmoediging bedoeld. Het had ook een prikkelend effect, want Cherokeee begon te grommen, heel zachtjes, achter in zijn keel. Er zat een zekere overeenkomst in het ritme van het grommen en de bewegingen van de handen van de man. Het grommen werd luider, telkens als de man hem weer een eindje vooruit duwde. Dan werd het wat minder, om opnieuw luider te worden als hij weer geaaid en geduwd werd. Als de man daarmee ophield, eindigde ook het grommen, in een hoge uithaal.

Dit liet Wittand niet onberoerd. De haren in zijn nek en op zijn schouders gingen overeind staan. Tim Keenan gaf Cherokeee nog een laatste duw en ging weer achteruit. Toen de kracht die Cherokeee vooruit had geduwd, ophield, liep hij op zijn kromme poten uit eigen beweging in een drafje verder. Op dat moment sloeg Wittand toe. Er steeg een kreet van bewondering op. Hij had Cherokeee met een haast katachtige sprong aangevallen. Met dezelfde katachtige snel-

heid had hij toegebeten en was hij achteruit gesprongen. De bulldog bloedde achter zijn ene oor waar zijn dikke nek was opengereten. Hij trok er zich niets van aan, gromde zelfs niet eens, maar keerde zich om en ging achter Wittand aan. Deze demonstratie van beide partijen, de snelheid van de een en de bedaardheid van de ander, had de goklust van het publiek opgewekt en er werden nieuwe weddenscappen afgesloten en al ingezette bedragen werden verhoogd. Nog eens en nog eens viel Wittand aan, beet toe en sprong ongedeerd weer weg. En nog steeds zat zijn zonderlinge vijand hem na, zonder zich erg uit te sloven, ook niet traag, maar weloverwogen en doelbewust, zakelijk om het zo maar eens te zeggen. Er zat systeem in deze taktiek: hij moest doen wat hij van plan was te doen en daar kon niets hem vanaf brengen.

Zijn hele gedrag, elke beweging, paste in deze taktiek. Wittand raakte erdoor van de wijs. Hij had nog nooit zo'n hond gezien. Dat beest had geen beschermende vacht. Hij had een zachte huid en bloedde gauw. Er was geen dikke vacht die Wittands beet weerstond, zoals vaak bij honden van zijn eigen ras. Elke keer als hij toebeet, drongen zijn tanden gemakkelijk in het zachte vlees door, en het dier leek zich niet te kunnen verweren. Het jankte ook niet, zoals hij gewend was bij andere honden waarmee hij gevochten had, en dat bracht hem ook in verwarring. Afgezien van een grauw en een snauw, liet de hond zich zwiingend aftuigen. Maar geen ogenblik gaf hij zijn achtervolging op.

Cherokee was overigens niet traag. Hij kon zich vlug genoeg wenden en keren, maar Wittand was nooit waar hij was. Dat bracht Cherokee op zijn beurt in verwarring. Hij had nog nooit met een hond gevochten die hij niet kon benaderen. De lust om te vechten was altijd wederzijds geweest. Maar hier stond hij tegenover een hond die op een afstand bleef, die wegsprong of wegdook en overal tegelijk om hem heen was. En als die hond hem een knauw gaf, beet hij niet door, maar liet onmiddellijk los en schoot weer weg.

Maar Wittand kon niet bij de weke strot komen. Daarvoor stond de bulldog te laag op de poten en bovendien beschermden zijn zware kaken die strot ook nog. Wittand viel aan en sprong terug zonder gewond te raken, en bracht Cherokee de ene verwonding na de andere toe. Zijn kop en nek zaten aan beide kanten vol beten. Hij bloedde hevig, maar het scheen hem niet te deren en onverdroten bleef hij Wittand achtervolgen, hoewel hij één keer, even uit het veld geslagen, plotseling stil bleef staan, met knipperende

ogen naar de mannen keek, en met zijn gecoupeerde staart kwispelde alsof hij wilde zeggen dat hij heus wel bereid was te vechten.

Op dat moment viel Wittand hem voor de zoveelste keer aan en sprong toen weer terug, waarbij hij wat er nog over was van Cherokee's oor, aan flarden scheurde. Die liet nu even zien dat hij kwaad was en zette Wittand fellier na, waarbij hij de binnenkant van de cirkel nam die Wittand beschreef. Hij probeerde Wittands strot te pakken te krijgen. De bulldog miste hem op een haar na en er klonken bewonderende kreten op toen Wittand onverwacht in tegenovergestelde richting het gevaar ontweek.

Het gevecht ging maar door. Wittand bleef rondspringen, wegduiken, aanvallen en terugtrekken, en bij elke aanval bracht hij wonden toe. En de bulldog bleef hem verbeteren nazitten. Vroeg of laat zou hij zijn doel bereiken en hem zo te pakken krijgen dat de strijd beslecht was. Intussen incasseerde hij alle wonden die zijn tegenstander hem liefde toe te brengen. Zijn kleine oren waren kwastje geworden, zijn schouders en nek vertoonden op tal van plaatsen wonden en zelfs zijn lippen waren stuk en bloedden – en dat alles door die flitsende beten die hij niet kon voorzien en afweren.

Herhaaldelijk had Wittand al geprobeerd Cherokee omver te gooien, maar ze verschilden te veel in hoogte. Cherokee was te gedrongen, hij stond te laag op zijn poten. Wittand haalde zijn truc net eenmaal te vaak uit. Hij kreeg daar de kans toe toen hij zich weer een keer snel terugtrok en een omtrekkende beweging in tegengestelde richting maakte. Hij pakte Cherokee toen die zijn kop nog naar de andere kant had, omdat hij minder wendbaar was. Zijn schouder was naar Wittand toegekeerd. Die viel erop aan. Maar omdat zijn eigen schouder een eind boven die van Cherokee uitstak, en hij met grote kracht toestootte, kreeg hij te veel vaart en viel over de andere hond heen. De mannen zagen hoe Wittand voor het eerst sinds hij met vechten was begonnen, zijn evenwicht verloor. Zijn lichaam maakte een halve salto in de lucht en hij zou op zijn rug terecht gekomen zijn als hij niet als een kat zich tijdens zijn val had omgedraaid in een poging op zijn poten terecht te komen. Maar het geval wilde dat hij met een slag op zijn zij neerkwam. Het volgende moment stond hij al, maar in dat ene moment had Cherokee zijn tanden in Wittands strot gezet. Hij had hem niet op de goede plaats te pakken, veel te laag en te dicht bij de borst. Maar Cherokee hield vast. Wittand sprong op en rende woest in het rond, om te proberen de

buldog van zich af te schudden. Het maakte hem dol, dat gewicht dat maar aan zijn keel bleef hangen. Het belemmerde hem in zijn bewegingen en beperkte zijn vrijheid. Het leek wel een val en al zijn instincten werden gemobiliseerd en kwamen ertegen in opstand tot hij razend was. Minutenlang ging hij als een waanzinnige tekeer. Zijn primaire levensinstinct kreeg de overhand en de wil om te leven overweldigde hem. Hij werd helemaal beheerst door deze louter lichamelijke liefde tot het leven. Alle verstand was uitgeschakeld. Het was of hij geen hersens had. De blinde begeerte van het vlees om te leven en zich te bewegen, had hem beroofd van zijn verstand. Ten koste van alles wilde hij zich bewegen, zich blijven bewegen, want bewegen wilde zeggen voortbestaan.

Hij bleef maar in het rond lopen, wervelend en wendend en kerend, en probeerde de vijftig pond die aan zijn keel hing, van zich af te schudden. De bulldog deed niet veel anders dan vasthouden. Soms, een heel enkele keer, zag hij kans zijn poten op de grond te krijgen en zich even schrap te zetten. Maar het volgende ogenblik was hij zijn steunpunt al weer kwijt en werd hij opnieuw rondgeslingerd in een van Wittands waanzinnige wentelingen. Cherokee en zijn instinct waren één. Hij wist dat het het beste was om vast te houden en dat gaf hem een verzaligd gevoel van voldoening. Op zulke momenten kneep hij zelfs zijn ogen dicht en liet willoos met zich sollen, zonder zich erom te bekommeren of hij daarbij nog meer wonden zou oplopen. Dat deed er niet toe. Hij had zijn tegenstander beet, en daar ging het om.

Wittand hield pas op toen hij uitgeput raakte. Hij kon niets doen en begreep dat niet. Dit was nog nooit gebeurd tijdens de vele gevechten die hij geleverd had. De honden waarmee hij gevochten had, vochten niet zo. Zij deden net als hij: bijten, openrijten, wegspringen, telkens weer. Hij lag half op zijn zij naar adem te snakken. Cherokee, die hem nog steeds bij de keel had, duwde tegen hem aan en probeerde hem helemaal op zijn zij te krijgen. Wittand verzette zich en voelde dat de kaken iets van plaats veranderden, hem even wat lossen in hun greep hadden en zich toen weer sloten, in een soort kauwende beweging. Elke verschuiving bracht de kaken dicht bij zijn strot. De bulldog volgde de methode dat hij hield wat hij had, en hij nam pas meer als de kans daartoe zich voordeed. Die kans kreeg hij wanneer Wittand stil bleef liggen. Als Wittand tegenspartelde, deed Cherokee niet anders dan hem vasthouden.

Wittand kon met zijn tanden alleen maar bij de dikke nek

van Cherokee komen. Hij kreeg hem te pakken op de plaats waar de nek in de schouders overging, maar wist niet hoe hij kauwend moest vechten en zijn kaken waren er ook niet geschikt voor. Het enige wat hij kon doen, was krampachtig bijten en trekken. Toen werd hij afgeleid door een verandering in hun positie. De bulldog was erin geslaagd hem op zijn rug te rollen en lag, nog steeds met zijn tanden in Wittands keel, bovenop hem. Wittand trok als een kat zijn achterlijf in en begon met zijn poten de buik van zijn tegenstander boven hem te bewerken in lange scherpe halen. Hij zou Cherokee nog de ingewanden uit het lijf gescheurd hebben als die niet snel, zonder Wittands keel los te laten, was gedraaid en zijn lichaam haaks op dat van Wittand had gebracht.

Aan die greep op zijn keel viel niet te ontkomen. Het was als de greep van het noodlot en even onontkoombaar. Langzaam schoof Cherokee zijn tanden langs de halsslagader omhoog. Alleen het ruime vel in Wittands hals en de dichte vacht erop reddden hem van de dood. Ze vormden een dikke rol in Cherokee's bek en die kon met zijn tanden bijna niet door de haren heen komen. Maar stukje bij beetje, steeds wanneer de kans zich voordeed, kreeg Cherokee meer van het losse vel en meer haar in zijn bek. Met dit gevolg, dat hij Wittand langzaam maar zeker wurgde en deze al steeds moeilijker ging ademen.

Het begon erop te lijken dat de strijd beslist was. De supporters van Cherokee werden hoe langer hoe enthousiaster en verwedden belachelijke bedragen. De supporters van Wittand werden steeds bedrukker en weigerden weddenschappen van tien tegen een en twintig tegen een, hoewel een man zo onbezonnen was om een weddenschap van vijftig tegen een af te sluiten. Die man was Mooie Smith. Hij stapte de kring binnen, wees met zijn vinger naar Wittand en begon minachtend te lachen. Dat had de gewenste uitwerking. Wittand werd dol van woede. Hij verzamelde al zijn krachten en wist overeind te komen. Terwijl hij worstelde met de vijftig pond vijand die nog altijd aan zijn hals hingen, ging zijn woede over in paniek. Het primitieve leven in hem kreeg weer de overhand en zijn verstand week voor de wil van zijn vlees om te leven. Hij rende maar rond, heen en weer terug, struikelde, viel, stond weer op, en ging zelfs op zijn achterpoten staan om zijn vijand van de grond te tillen en op die manier zich uit diens kaken los te werken, maar alle moeite was vergeefs.

Tenslotte tuimelde hij achterover en viel uitgeput neer. De bulldog verschoof onmiddellijk zijn kaken, kwam weer dicht-

ter bij Wittands strot, werkte nog meer behaard vlees naar binnen en kneep Wittands adem steeds verder af. Er werd juichend geapplaudisseerd voor de winnaar en van alle kanten werd er 'Cherokee!' 'Cherokee!' geroepen. Die beantwoordde dat door krachtig met zijn gecoupeerde staart te kwispelen. Maar de kreten van bijval leidden zijn aandacht niet af. Er was geen verband tussen zijn staart en zijn massieve kaken. De staart mocht dan kwispelen, de kaken behielden hun gruwelijke greep op Wittands strot.

Op dat ogenblik deed er zich iets voor dat de toeschouwers afleidden. Ze hoorden bellen rinkelen en de kreten van een hondenmenner.

Met uitzondering van Mooie Smith keken ze allemaal nogal benauwd, want ze waren bang dat het de politie was. Maar het waren twee mannen met sleden en honden, die blijkbaar langs de rivier terugkwamen van een verkennings-tocht. Toen ze de oploop zagen, hielden ze de honden in en kwamen kijken wat er aan de hand was. De hondenmenner had een snor, maar de ander, een langere en jongere man, was gladgeschoren. Hij zag er gezond uit en zijn gezicht had een blos door de snelle rit in de vrieslucht.

Wittand had de strijd vrijwel opgegeven. Af en toe bood hij krampachtig nog wat weerstand, zonder dat het hem hielp. Hij kon bijna geen lucht meer krijgen en zijn keel werd genadeloos steeds verder toe geknepen. Al had hij dan een dikke vacht, zijn halsslagader zou allang doorgebeten zijn, ware het niet dat Cherokee aanvankelijk veel te laag, ongeveer in zijn borst, toegebeten had. Het had hem veel tijd gekost om zijn beet te verplaatsen en daardoor had hij ook een dikkere prop haar en huid in zijn bek gekregen.

Intussen had de onmens in Mooie Smith volledig de overhand gekregen over het beetje gezonde verstand dat hij bezat. Toen hij zag dat Wittands ogen glazig werden, wist hij zonder enige twijfel dat die het gevecht had verloren. Toen raakte hij door het dolle heen. Hij vloog op Wittand af en begon hem als een wilde te schoppen. Het publiek begon te fluiten en te protesteren, maar daar bleef het bij. Mooie Smith gaf Wittand de ene trap na de andere, maar toen ontstond er opeens opschudding onder het publiek. De lange jongeman die net aangekomen was, baande zich een weg door de menigte door zonder pardon links en rechts mannen opzij te duwen. Toen hij door de rijen heen was en in de ring kwam, wilde Mooie Smith Wittand juist weer een trap verkopen. Hij stond op één been en bewaarde met moeite zijn evenwicht. Op dat moment plantte de jongeman zijn vuist middenin Mooie Smiths gezicht. Het been waarop hij

stond, vloog nu ook de lucht in en het leek of zijn hele lichaam werd opgetild toen hij achterover in de sneeuw tuimelde. De jongeman wendde zich tot het publiek.

'Lafaards!' riep hij. 'Beesten dat jullie zijn!'

Hij was ook woedend, maar op een gezonde manier. Zijn grijze ogen fonkelden en waren hard als staal. Mooie Smith krabbelde overeind en liep snotterend op hem af. De jongeman begreep er niets van. Hij wist niet wat voor walgelijke lafaard de ander was, en dacht dat die van plan was met hem op de vuist te gaan. Daarom gaf hij onder het roepen van 'Jij, beest' Mooie Smith een tweede dreun in zijn gezicht, zodat deze andermaal achterover in de sneeuw belandde, waarna hij tot de conclusie kwam dat hij in de sneeuw het veiligst was en bleef liggen waar hij neergekomen was, zonder nog een poging te doen om op te staan.

'Vooruit, Matt, help eens een handje,' riep de jongeman naar de hondenmenner, die achter hem aangelopen was naar de ring.

De beide mannen bogen zich over de honden. Matt pakte Wittand beet om hem weg te trekken zodra Cherokee's kaken hem los zouden laten. De jongeman probeerde dat te bereiken door de kaken van de bulldog met zijn handen uit elkaar te trekken. Het lukte hem niet. Terwijl hij stond te trekken en te rukken en te wringen, bleef hij bij elke ademtocht roepen: 'Beesten!'

De menigte begon lastig te worden, en sommige mannen protesteerden ertegen dat aan de pret een einde werd gemaakt. Maar ze hielden gauw hun mond toen de jongen even opkeek van zijn werk en hen een woedende blik toe wierp.

'Beesten zijn jullie!' barstte hij tenslotte uit, en ging verder met zijn werk.

'Het helpt niet, meneer Scott, zo krijgt u zijn bek niet open,' zei Matt tenslotte.

De twee mannen hielden even op en bekeken de twee honden, waarvan de een zich vastgebeten had in de andere.

'Hij bloedt niet erg,' zei Matt. 'Hij heeft nog niet doorgebeten.'

'Maar dat kan hij ieder ogenblik gaan doen,' antwoordde Scott. 'Kijk zag je dat? Hij schoof zijn kaken een eindje omhoog.'

De jongeman raakte helemaal opgewonden in zijn zorg om Wittand. Hij sloeg keer op keer Cherokee op zijn kop, maar die liet niet los. Cherokee kwispelde met het stompje van zijn staart ten teken dat hij best begreep waarom hij geslagen werd, maar ook wel wist dat hij in zijn recht stond en

alleen maar zijn plicht deed met vast te houden.

'Willen er niet een paar komen helpen?' riep Scott wanhopig naar de mensen.

Maar er werd geen hulp geboden. In plaats daarvan begon de menigte hem met sarcastische opmerkingen aan te moedigen en hem te bedelven onder een vloed van quasi-grappige adviezen.

'U zult zijn kaken moeten openbreken,' zei Matt.

De ander greep naar de holster op zijn heup, trok zijn revolver en probeerde de loop tussen de kaken van de bulldog te steken. Hij duwde en duwde, tot ze heel duidelijk het metaal tegen de op elkaar geklemde tanden hoorden schrapen. De beide mannen lagen op hun knieën over de honden heengebogen. Tom Keenan stapte de ring binnen. Hij bleef naast Scott staan, tikte hem op de schouder en zei dreigend: 'Heb het hart niet om zijn tanden te breken, vreemdeling!' 'Dan breek ik zijn nek,' antwoordde Scott, terwijl hij doorging met de revolver te schuiven en te wrikken.

'Ik zei: Heb het hart niet om zijn tanden te breken,' herhaalde de speler nu dreigender.

Maar als het zijn bedoeling was Scott te overbluffen, had dat niet het gewenste resultaat. Scott ging onverstoorbaar door met zijn pogingen. Hij keek alleen maar koeltjes op en zei:

'Is die hond van jou?'

De speler gromde wat.

'Breek hem dan zijn bek open.'

'Kijk eens, vreemdeling,' zei de speler ergerlijk traag, 'ik weet niet hoe ik dat zou moeten doen.'

'Donder dan op,' was het antwoord, 'en val me niet lastig. Ik ben bezig.'

Tim Keenan bleef over Cherokee gebogen staan, maar Scott besteedde verder geen aandacht aan hem. Het was hem gelukt de loop van de revolver aan de ene kant tussen Cherokee's kaken te duwen en hij probeerde hem nu aan de andere kant er tussen uit te krijgen. Toen hij dit voor elkaar had, begon hij zachtjes en voorzichtig te wrikken en hij kreeg de kaken steeds een klein eindje verder open. Tegelijkertijd trok Matt telkens een heel klein stukje van Wiltands afgeklemde hals los.

'Kom je hond halen,' zei Scott op autoritaire toon tegen de eigenaar van Cherokee.

De speler bukte zich gehoorzaam en greep Cherokee stevig beet.

'Nu!' zei Scott, terwijl hij nog een keer wrikte.

De honden werden los getrokken, al sribbelde de bulldog,

krachtig tegen.

‘Breng hem weg,’ beval Scott en Tim Keenan sleurde Cherokee mee tussen het publiek.

Wittand deed verscheidene keren een vergeefse poging om op te staan. Eenmaal lukte het hem overeind te komen, maar zijn poten waren te slap om hem te dragen en hij zakte langzaam om en viel weer in de sneeuw. Zijn ogen zaten half dicht en waren glazig. Zijn bek stond open en zijn tong hing eruit, vuil en slap. Hij zag eruit als een hond die gewurgd was. Matt onderzocht hem.

‘Die was er bijna geweest,’ zei hij, ‘maar hij ademt nog.’

Mooie Smith was weer overeind gekrabbeld en kwam naar Wittand kijken.

‘Matt, hoeveel is een goede sledehond waard?’ vroeg Scott. De hondenmenner, die nog steeds op zijn knieën over Wittand heen gebogen zat, maakte snel een berekening.

‘Driehonderd dollar,’ antwoordde hij.

‘En hoeveel kost een die er zo aan toe is?’ vroeg Scott, terwijl hij Wittand met zijn voet aanstootte.

‘De helft,’ was het oordeel van de hondenmenner.

Scott wendde zich tot Mooie Smith.

‘Heb je het gehoord, Beest? Ik neem die hond van je over en geef je er honderdvijftig dollar voor.’

Hij trok zijn portefeuille en telde de bankbiljetten uit.

Mooie Smith hield zijn handen op zijn rug en weigerde het geboden geld aan te nemen.

‘Ik verkoop hem niet,’ zei hij.

‘O ja, dat doe je wel,’ verzekerde de ander hem. ‘Omdat ik hem koop. Hier is je geld. De hond is van mij.’

Mooie Smith begon, met zijn handen nog steeds op zijn rug, achteruit te lopen.

Scott sprong op hem af en haalde uit om een stomp te geven. Mooie Smith kromp ineen.

‘Ik heb recht op hem,’ kermde hij.

‘Je hebt je rechten op die hond verspeeld,’ was het antwoord. ‘Neem je het geld, ja of nee? Of moet ik je nog een dreun geven?’

‘Goed dan,’ zei Mooie Smith toen vlug, omdat hij bang werd. ‘Maar ik neem het geld onder protest aan,’ voegde hij er aan toe. ‘De hond is een hoop geld waard. Ik laat me niet bestelen. Een mens heeft zijn rechten.’

‘Juist,’ antwoordde Scott, terwijl hij hem het geld overhandigde. ‘Een mens heeft zijn rechten. Maar jij bent geen mens. Jij bent een beest.’

‘Wacht maar tot ik weer in Dawson ben,’ zei Mooie Smith dreigend. ‘Dan stuur ik de politie op je af.’

‘Als jij één woord durft te zeggen als je in Dawson terugkomt, laat ik je de stad uitzetten. Begrepen?’

Mooie Smith bromde alleen maar iets.

‘Begrepen?’ fulmineerde de ander plotseling.

‘Ja,’ bromde Mooie Smith, achteruit deinzend.

‘Ja wat?’

‘Ja, meneer,’ beet Mooie Smith hem toe.

‘Pas op! Hij bijt!’ riep iemand en er ging een bulderend gelach op.

Scott keerde hem de rug toe en ging de hondenmenner helpen die nog met Wittand in de weer was.

Sommige mannen gingen al weg, anderen stonden in groepjes bij elkaar toe te kijken en te praten. Tim Keenan voegde zich bij een van de groepjes.

‘Wie is die kerel?’ vroeg hij.

‘Weedon Scott,’ antwoordde iemand.

‘En wie is Weedon Scott?’ vroeg de speler.

‘O, een mijnbouwkundig ingenieur. Alle hoge pieten zijn vrindjes van hem. Als je geen moeilijkheden wilt hebben, kun je het beste maar uit zijn buurt blijven, dat kan ik je wel vertellen. Hij staat er goed op bij de hoge heren. De gevolmachtigde voor het goud is een speciaal vrindje van hem.’

‘Ik dacht direct al dat het een belangrijke vent was,’ antwoordde de speler. ‘Daarom heb ik mijn handen maar thuis gehouden.’

19. De ontembare

‘Het is hopeloos,’ gaf Weedon Scott toe.

Hij zat bij de ingang van zijn blokhut en keek naar de hondenmenner, die antwoordde door zijn schouders mismoe-dig op te halen.

Samen keken ze naar Wittand die met de haren ovèreind zijn ketting strak trok en woest gromde tegen de sledehonden die hij probeerde te bereiken. Matt had ze op alle mogelijke manieren met de knuppel in de hand ingeprent dat ze Wittand met rust moesten laten en dat ze, als ze op veilige afstand van hem lagen, moesten doen alsof hij niet bestond.

‘Het is een wolf, hij is niet te temmen,’ zei Weedon Scott. ‘Dat weet ik nog zo net niet,’ wierp Matt tegen. ‘Hij zou wel eens veel van een hond in zich kunnen hebben, zou ik zo zeggen. Maar één ding weet ik zeker, en daar valt niets tegen in te brengen.’

De hondenmenner zweeg en knikte overtuigd in de richting van de Moosehide Mountains.

‘Nou, kom op, maak van je hart geen moordkuil,’ zei Scott scherp, nadat hij de nodige tijd had gewacht. ‘Voor de dag ermee. Wat is dat dan?’

De hondenmenner maakte met zijn duim een gebaar naar Wittand.

‘Wolf of hond, wat hij dan ook is – hij is al eens een keer getemd.’

‘Nee toch!’

‘Gegarandeerd wél – en hij heeft ook al geleerd in een span te lopen. Kijk maar eens goed. Ziet u die plekjes op zijn borst?’

‘Je hebt gelijk, Matt. Het is vast een sledehond geweest voor Mooie Smith hem kreeg.’

‘En ik zou niet weten waarom er niet weer een sledehond van hem gemaakt zou kunnen worden.’

‘Denk je dat?’ vroeg Scott gretig. Toen vervloog zijn hoop weer en hij voegde er hoofdschuddend aan toe: ‘We hebben hem nu al twee weken en het is eerder erger dan beter geworden. Hij is op het ogenblik wilder dan ooit.’

‘Geeft u hem een kans,’ adviseerde Matt. ‘Laat u hem eens een poosje los.’

De ander keek hem ongelovig aan.

‘Ja,’ ging Matt verder. ‘Ik weet dat u het geprobeerd hebt,

maar u had er geen stok bij genomen.'

'Probeer jij het dan.'

De hondenmenner voorzag zich van een stok en ging naar het dier dat aan de ketting lag. Wittand loerde naar de knuppel als een leeuw naar de zweep van zijn temmer.

'Kijk eens hoe hij die knuppel in de gaten houdt,' zei Matt. 'Dat is een goed teken. Hij is niet gek. Hij durft me niets te doen zolang ik die stok bij de hand hou. Hij is bepaald niet gek, vast niet.'

Toen de hand van de man dicht bij zijn hals kwam, zette Wittand zijn haren op en dook grommend ineen. Maar terwijl hij de dichterbij komende hand in de gaten hield, verloor hij ook de knuppel in de andere hand die dreigend boven hem hing, niet uit het oog.

Matt maakte de halsband van de ketting los en deed een stap achteruit.

Het drong nauwelijks tot Wittand door dat hij vrij was. Er waren heel wat maanden voorbij gegaan sinds Mooie Smith hem in zijn bezit had gekregen en al die tijd was hij geen ogenblik vrij geweest, behalve op de tijden dat hij op andere honden losgelaten was om te vechten. Onmiddellijk na zulke gevechten was hij weer opgesloten.

Hij wist niet wat hij ermeê aan moest. Misschien hadden de goden weer nieuwe duivelskunsten voor hem in petto. Hij liep langzaam en behoedzaam weg, niet anders verwachtend dan dat hij ieder ogenblik neergeslagen kon worden. Hij wist niet wat hij moest doen, want dit was hem nog nooit overkomen. Hij bleef uit voorzorg maar uit de buurt van de twee toekijkende goden en liep voorzichtig naar de hoek van de hut. Er gebeurde niets. Hij was zichtbaar verbaasd, kwam weer terug, en bleef op een meter of vier afstand van de mannen staan, terwijl hij ze nauwlettend in het oog hield.

'Zou hij niet weglopen?' vroeg zijn nieuwe eigenaar.

Matt haalde zijn schouders op. 'We moeten het maar gokken. De enige manier om erachter te komen, is hem de kans te geven.'

'Arme drommel,' mompelde Scott meewarig. 'Hij heeft behoefte aan wat vriendelijkheid van onze kant,' voegde hij eraan toe, draaide zich om en ging de hut binnen.

Hij kwam terug met een stuk vlees, dat hij Wittand toegooide. Die sprong er voor weg en keek er van een afstand heel achterdochtig naar.

'Ho, Majoor!' riep Matt waarschuwend, maar te laat.

Majoor was op het vlees afgesprongen. Op hetzelfde ogenblik dat hij het in zijn bek nam, viel Wittand hem aan. Ma-

jaar werd omver gegooid. Matt wilde tussenbeide komen, maar Wittand was sneller dan hij. Majoor krabbelde overeind, maar het bloed spoot uit zijn hals en maakte een grote rode vlek in de sneeuw.

‘Het is erg, maar het is zijn verdiende loon,’ zei Scott haastig.

Matts voet was echter al uitgeschoten om Wittand te schoppen. Een sprong, blikkerende tanden, een schrille kreet. Kwaadaardig grommend krabbelde Wittand enige meters achteruit, terwijl Matt zich bukte om zijn been te bekijken. ‘Hij heeft me goed te pakken gehad,’ zei hij, wijzend op zijn kapotte broek en onderkleden en de steeds groter wordende rode vlek.

‘Ik heb je gezegd dat het een hopeloze zaak was, Matt,’ zei Scott ontmoedigd. ‘Ik heb er lang en breed over nagedacht, al wilde ik dat eigenlijk niet. Maar het is nu zo ver. Het is de enige oplossing.’

Terwijl hij het zei, trok hij met tegenzin zijn revolver en keek of er nog patronen in zaten.

‘Hoor eens, meneer Scott,’ protesteerde Matt, ‘die hond heeft in een hel geleefd. Dan kunnen we niet verwachten dat hij een engel van onschuld is gebleven. Geef u hem nog wat tijd.’

‘Kijk Majoor eens,’ zei de ander.

De hondenmenner keek naar de aangevallen hond. Hij was in de bloedplas in de sneeuw in elkaar gezakt en was duidelijk de laatste adem aan het uitblazen.

‘Zijn verdiende loon. Dat hebt u zelf gezegd, meneer Scott. Hij probeerde Wittand het vlees af te pakken en dat heeft hij met de dood moeten bekopen. Dat was te verwachten. Ik vind een hond die niet voor zijn vlees opkomt, geen knip voor de neus waard.’

‘En jijzelf dan, Matt. Die hond is tot daaraan toe, maar er zijn grenzen.’

‘Het was ook mijn verdiende loon,’ hield Matt koppig vol. ‘Waarom moest ik hem zo nodig schoppen? U zei zelf dat hij in zijn recht stond. Dan mocht ik hem geen schop geven.’

‘Het zou een genadeschot zijn,’ hield Scott vol. ‘Hij is ontembaar.’

‘Hoor nou eens, meneer Scott, geef die arme drommel een eerlijke kans. Die heeft hij nog niet gekregen. Hij heeft net een hele beroerde tijd achter de rug en dit was de eerste keer dat we hem loslieten. Geef hem een eerlijke kans en als hij die niet aangrijpt, zal ik hem zelf doodschieten. Daar dan!’

‘God weet dat ik hem liever niet dood schiet of dood laat schieten,’ antwoordde Scott en borg zijn revolver op. ‘Laten we hem dan maar los laten rondlopen en zien wat we met vriendelijkheid kunnen bereiken. Daar gaat-ie dan.’

Hij liep naar Wittand toe en begon zacht en kalmerend tegen hem te praten.

‘U kunt maar beter een knuppel klaar houden,’ waarschuwde Matt.

Scott schudde zijn hoofd en zette zijn pogingen om Wittands vertrouwen te winnen, voort.

Wittand was achterdochtig. Er dreigde iets. Hij had de hond van deze god afgemaakt en de andere god gebeten. Wat kon hij anders verwachten dan een afschuwelijke strafing? Maar hij zou zich niet laten kisten. Hij zette zijn haren op en liet zijn tanden zien. Zijn ogen stonden waakzaam en met heel zijn lichaam was hij op zijn hoede, op alles voorbereid. De god had geen stok bij zich en Wittand liet hem daarom dichterbij komen. De god had zijn hand uitgestoken en wilde die op zijn kop leggen. Wittand kromp ineem, helemaal gespannen. Er dreigde gevaar, een of ander verraderlijk gevaar. Hij kende de handen van de goden, had hun heerschappij ondervonden en wist dat ze gemeen konden pijnigen. Bovendien had hij er altijd al een afkeer van gehad om aangeraakt te worden. Hij grauwde nog dreigender en drukte zich nog verder tegen de grond, maar de hand bleef dalen. Hij wilde er niet in bijten, en verdroeg het dreigende gevaar tot zijn instinct, die onverzadigbare lust om te leven, hem te machtig werd.

Weedon Scott had gedacht dat hij snel genoeg zou reageren om een knauw of een beet te vermijden. Maar hij wist nog niet hoe wonderbaarlijk snel Wittand was, en dat hij even rap en trefzeker toesloeg als een opgerolde slang.

Scott slaakte een schrille kreet van verbazing en pakte zijn opengereten hand stevig met de andere vast. Matt vloekte hevig en sprong hem te hulp. Wittand drukte zich tegen de grond en deinsde achteruit, met zijn haren overeind en zijn tanden ontbloot, terwijl zijn ogen kwaadaardig fonkelden. Nu kon hij zeker een pak ransel verwachten, minstens even gruwelijk als Mooie Smith hem had gegeven.

‘Hé! Wat doe je nou?’ riep Scott plotseling.

Matt was de hut binnengestormd en kwam er met een geweer uit.

‘Niets,’ zei hij langzaam, quasi-nonchalant en kalm, ‘ik wilde alleen maar doen wat ik net beloofd heb. Ik geloof dat ik nu wel verplicht ben hem dood te schieten, zoals ik daarnet al gezegd heb.’

‘Nee, dat doe je niet!’

‘Jawel. Let maar op.’

Zoals Matt voor Wittand gepleit had toen hij zelf gebeten was, pleitte Weedon Scott nu voor het dier.

‘Je zei dat we hem een kans moesten geven. Nou, geef hem die dan. We zijn nog maar pas begonnen, en we kunnen er niet meteen al weer mee ophouden. Het was deze keer mijn verdiende loon. En – kijk eens naar hem!’

Wittand stond bij de hoek van de hut, ruim tien meter van hen af, zo kwaadaardig tegen de hondenmenner en niet tegen Scott te grauwen, dat het gewoon griezelig was.

‘Wel, heb je ooit!’ zei de hondenmenner verbaasd.

‘Kijk nu eens hoe slim hij is,’ ging Scott haastig verder. ‘Hij weet net zo goed als jij wat een vuurwapen betekent. Hij heeft verstand en we moeten dat verstand een kans geven. Doe dat geweer weg.’

‘Mij best, ik doe het al,’ stemde Matt toe en zette het geweer tegen de houtstapel.

‘En kijk nou eens even!’ riep hij het volgende ogenblik uit. Wittand was gekalmeerd en gromde niet meer.

‘Daar wil ik meer van weten. Let op.’

Matt stak zijn hand uit naar het geweer en op hetzelfde moment begon Wittand weer te grommen. Matt liep bij het geweer weg en Wittand liet niet langer zijn tanden zien.

Matt pakte het geweer en begon langzaam aan te leggen. Wittand begon weer te grommen zodra hij de beweging zag en ging luider grommen naarmate het geweer hoger kwam. Zodra het op hem gericht werd, sprong hij opzij en verdween om de hoek van de hut, en Matt stond door het vizier naar de lege plek in de sneeuw te turen waar Wittand even tevoren had gestaan.

De hondenmenner zette plechtig het geweer weg, keerde zich toen om en keek zijn werkgever aan.

‘Ik ben het met u eens, meneer Scott. Die hond is te intelligent om hem dood te schieten.’

20. De god der liefde

Toen Wittand Weedon Scott naar zich toe zag komen, zette hij zijn haren op en gromde, om te laten zien dat hij zich niet aan een afstraffing zou onderwerpen. Het was nu vierentwintig uur geleden dat hij de hand had opengehaald die nu verbonden was en in een draagdoek zat om te voorkomen dat de wond weer zou gaan bloeden. In het verleden was Wittand nog wel eens achteraf gestraft en hij had angstige voorgevoelens dat dat nu ook het geval zou zijn. Hoe kon het ook anders? Hij had in zijn eigen ogen heiligschenen gepleegd door zijn tanden te zetten in het gewijde vlees van een god, en nog wel van een superieure blanke god. Het lag voor de hand – dat had hij in zijn omgang met de goden wel geleerd – dat hem iets verschrikkelijks te wachten stond. De god ging op een meter of wat afstand van hem zitten. Daar kon Wittand niets gevaarlijks in zien. Als de goden straffen, stonden ze op hun beide benen. Bovendien had deze god geen knuppel bij zich, geen zweep en geen vuurwapen, en was hij, Wittand, vrij. Hij zat niet aan een ketting of een stok vast. Hij kon zich in veiligheid stellen als de god overeind kwam. Tot zolang wilde hij eerst eens afwachten wat er ging gebeuren.

De god bleef stil zitten en bewoog zich niet. En Wittand ging hoe langer hoe minder grommen, tot het tenslotte in zijn keel bleef steken en ophield. Toen begon de god te praten en bij het horen van zijn stem gingen Wittands nek-haren overeind staan en welde het grommen weer op in zijn keel. Maar de god maakte geen vijandige bewegingen en bleef rustig praten. Een tijdje gingen ze gelijk op en gromde Wittand met hem mee. Maar de god praatte eindeloos door. Hij praatte tegen Wittand zoals deze nog nooit was toegesproken. Hij praatte zacht en kalmerend, met een vriendelijkheid die Wittand ergens op de een of andere manier iets deed. Hij begon zijns ondanks vertrouwen in deze god te krijgen. Hij kreeg een gevoel van veiligheid, al zijn slechte ervaringen met mensen ten spijt.

Na een hele tijd stond de god op en ging de hut binnen. Wittand bekeek hem argwanend toen hij weer naar buiten kwam. Hij had geen zweep, en ook geen knuppel of wapen bij zich. En hij hield ook niets verborgen in zijn gewonde hand. Hij ging net als de vorige keer, op hetzelfde plekje zitten, een paar meter van Wittand af. Toen hield hij een

stuk vlees omhoog. Wittand spitste zijn oren en bekeek het argwanend, maar hield tegelijkertijd ook de god in de gaten, om niet verrast te worden door een of ander vijandig gebaar. Met al zijn spieren gespannen, was hij gereed om bij het eerste teken van onraad weg te springen.

Maar de afstraffing bleef nog steeds uit. De god hield alleen maar een stuk vlees voor zijn neus. En aan dat vlees scheen niets te mankeren. Toch bleef Wittand achterdochtig, en hoewel het vlees hem werd aangeboden met kleine aanmoedigende handgebaren, weigerde hij het aan te raken. De goden waren alwetend en wie kon zeggen wat voor verraad er in dat ogenschijnlijk onschuldige stukje vlees stak. Hij had aan den lijve ondervonden dat vlees en straf, vooral als hij met Indianenvrouwen te maken had gehad, vaak op rampzalige wijze met elkaar in verband hadden gestaan.

Tenslotte gooide de god het vlees voor Wittands poten in de sneeuw. Wittand besnuffelde het voorzichtig, maar keek er niet naar. Hij hield zijn blik op de god gericht. Er gebeurde niets. Hij nam het vlees in zijn bek en slikte het door. Er gebeurde nog steeds niets. De god gaf hem zelfs nog een stuk vlees. Weer weigerde hij het uit zijn hand te eten, en weer werd het hem toegeworpen. Dat gebeurde zo enige keren. Maar op zeker ogenblik wilde de god het hem niet meer toegooien. Hij hield het in zijn hand en bood het steeds maar weer aan.

Het was goed vlees en Wittand had honger. Centimeter voor centimeter en uiterst behoedzaam, liep hij naar de hand toe. En eindelijk was hij bereid het vlees uit de hand te eten. Hij verloor de god geen moment uit het oog, en stak zijn kop vooruit, met de oren plat en de nekharen onwillekeurig opgezet. Hij gromde ook een beetje, achter in zijn keel, om de god te waarschuwen dat hij niet met zich liet spotten. Hij at het vlees op en er gebeurde niets. Stukje voor stukje at hij al het vlees op en nog steeds gebeurde er niets. De straf bleef uit.

Hij likte zijn lippen af en wachtte. De god bleef tegen hem praten. Zijn stem had iets vriendelijks, iets waarmee Wittand nog geen ervaring had. En dat wekte gevoelens in hem op die hij eveneens nog nooit ervaren had. Hij kreeg een eigenaardig gevoel van voldoening, alsof een of andere behoefte was bevredigd, alsof een leegte in zijn leven werd opgevuld. Toen stak zijn instinct weer de kop op dat hem waarschuwde en hem deed denken aan ervaringen uit het verleden. De goden waren almachtig en beschikten over onvermoede manieren om te bereiken wat ze wilden.

Als hij het niet gedacht had! Daar was hij dan, de hand van god, die nu werd uitgestoken en op zijn kop neerkwam, om hem gemeen pijn te doen. Maar de god bleef praten. Zijn stem was zacht en geruststellend. Ondanks de dreigende hand wekte de stem vertrouwen. En ondanks de geruststellende stem bleef hij de hand wantrouwen. Wittand werd heen en weer geslingerd tussen tegenstrijdige gevoelens en impulsen. Het leek wel of hij zou barsten, zo moest hij zich inspannen om de tegenstrijdige krachten die in hem om de voorrang streden, te beheersen, en hij wist niet wat hij moest doen, wat heel ongewoon was.

Hij koos de middenweg: gromde, zette zijn haren op en legde zijn oren plat in de nek, maar beet niet en sprong ook niet weg. De hand kwam naar hem toe. Steeds dichterbij. Hij raakte al de puntjes van zijn opstaande haren aan. Hij kromp ineen onder die aanraking. De hand ging mee naar beneden en drukte zich tegen hem aan. Hij kromp bijna sidderend verder ineen, maar wist zich te beheersen. Het was een kwelling, die hand die hem aanraakte en zijn instinct geweld aandeed. Hij kon niet op slag alle kwaad vergeten dat hem door mensenhands was aangedaan. Maar het was de wil van deze god en hij deed zijn best zich eraan te onderwerpen.

De hand werd opgetild en kwam daarna weer op hem neer, gaf hem zachtjes een klopje en streefde hem. Dat ging zo door, maar elke keer als de hand werd opgetild, gingen zijn haren overeind staan. En elke keer als de hand neerkwam, gingen zijn oren plat in zijn nek en steeg diep uit zijn keel een waarschuwend gegrom op. Op die manier gaf hij te kennen dat als de god hem pijn zou doen, hij het hem betaald zou zetten. Het viel niet te voorspellen wanneer de god eindelijk zijn bedoelingen kenbaar zou maken. Ieder ogenblik kon die zachte, vertrouwenwekkende stem overgaan in toornig gebulder en kon die zachte strelende hand hem plotseling in een knellende greep beetgrijpen om hem te straffen. Maar de god bleef zacht doorpraten en de hand bleef hem klopjes geven zonder enige vijandigheid. Wittand stond in tweestrijd. Zijn instinct gruwde ervan. Het legde hem aan banden, ging in tegen zijn drang naar vrijheid. En toch deed het lichamenlijk geen pijn. Integendeel, het was zelfs prettig. De kloppende beweging ging langzaam en voorzichtig over in wrijven bij de inplanting van zijn oren, en het lichamenlijk genot nam zelfs nog wat toe. Toch bleef hij angstig en waakzaam, omdat hij nog steeds iets kwaads verwachtte, al wist hij niet wat. Nu eens had het ene gevoel de overhand, dan het andere en zo werd hij heen en weer ge-

slingerd tussen vrees en genot.

‘Heb je het ooit zo zout gegeten?’

Dat zei Matt, die met opgestroopte mouwen de hut uitkwam met een teil met vuil afwaswater. Die wilde hij leeggooien, maar bleef in zijn voornemen steken toen hij Weedon Scott Wittand zag aaien.

Op hetzelfde ogenblik dat zijn stem de stilte verbrak, sprong Wittand achteruit en begon als een wilde tegen hem te grommen.

Matt keek zijn werkgever afkeurend en met iets van medelijden aan.

‘Als ik zo vrij mag zijn, meneer Scott, dan moet het me van het hart dat u een driedubbel overgehaalde idioot bent.’

Weedon Scott glimlachte hooghartig, stond op en liep naar Wittand. Hij praatte geruststellend tegen hem, maar niet zo lang, stak toen langzaam zijn hand uit, legde die op Wittands kop en begon hem opnieuw te strelen. Wittand liet het toe en keek intussen achterdochtig, niet naar de man die hem streelde, maar naar de man die in de deuropening stond.

‘U mag dan een mijnbouwkundig ingenieur van de bovenste plank zijn, akkoord, akkoord,’ orakelde de hondenmenner, ‘maar u hebt de kans van uw leven gemist toen u als kleine jongen niet van huis bent weggelopen om met een circus mee te gaan.’

Wittand gromde bij het horen van die stem, maar sprong ditmaal niet weg van de hand die zijn kop en zijn nek met lange halen kalmerend aaide.

Het was het begin van het einde van Wittand – het einde van zijn vroegere leven en het regime van de haat. Er daagde een nieuw en oneindig veel beter leven voor hem. Het vergde veel denkwerk en eindeloos geduld van de zijde van Weedon Scott om dit te bereiken. En van de zijde van Wittand was er niets minder dan een revolutie voor nodig. Hij moest de prikkels van zijn instinct en verstand negeren, tegen zijn ervaringen ingaan, het leven zelf verloochenen.

In het leven zoals hij dat gekend had, was niet alleen geen ruimte geweest voor veel dat hij nu deed, maar alle stromingen daarin waren in een richting gegaan die tegengegesteld was aan die waardoor hij zich nu liet meevoeren. Al met al moest hij veel meer leren dan toen hij vrijwillig de Wildernis verlaten had en Grijze Bever als heer en meester aanvaardde. Toen was hij nog maar een jong dier geweest, zacht van natuur en ongevormd, waarop het leven nog niet zijn stempel had gedrukt. Maar nu was dat anders. Het leven had maar al te zeer zijn stempel op hem gedrukt. Het had hem gevormd en gehard tot de Vechtwolf, een fel

en onverzoenlijk dier, niet lief en niet geliefd. Om deze verandering tot stand te brengen was er een radicale wijziging van aard nodig en dat op een leeftijd dat hij niet meer over het aanpassingsvermogen van de jeugd beschikte, terwijl zijn weefsel al onbuigzaam en weerbarstig was geworden, terwijl schering en inslag van dat weefsel niet meer soepel waren, maar keihard, terwijl zijn geest was gestaald en hij zich vaste leefregels had aangemeten, met alle voorzorgen, sympathieën en antipathieën van dien. En nu hij zich opnieuw aanpaste, waren het weer de omstandigheden die hem kneedden en wat hard geworden was, verzachtten en er iets mooiers van maakten. Deze omstandigheden werden gepersonifieerd in Weedon Scott. Deze had zich verdiept in Wittands wezen en met vriendelijkheid krachten aangeroerd en tot leven gebracht die bijna waren weggekijnd en vergaan. Een van die krachten was de liefde. Die nam de plaats in van sympathie, het diepste gevoel dat Wittand had kunnen opbrengen in zijn omgang met de goden.

Maar deze liefde ontlook niet in één dag. Ze begon als sympathie en ontwikkelde zich geleidelijk daaruit. Wittand liep niet weg, ook al mocht hij loslopen, omdat hij deze nieuwe god sympathiek vond. Hij had beslist een veel beter leven dan in de kooi bij Mooie Smith en moest toch een god hebben. Hij had van nature behoefte aan een meester. Op de dag dat hij, nog heel jong, de Wildernis de rug had toegekeerd en aan Griuze Bevers voeten was gaan zitten om het verwachte pak slaag in ontvangst te nemen, was het stempel van afhankelijkheid van de mens op hem gedrukt. Dat stempel was hem nog eens en nu voorgoed opgedrukt toen hij voor de tweede maal uit de Wildernis was teruggekeerd, na de lange periode van hongersnood en toen er weer vis was in het kamp van Griuze Bever.

En dus bléef Wittand, omdat hij een god nodig had en omdat hij Weedon Scott verkoos boven Mooie Smith. Als bewijs van zijn trouw nam hij de bewaking op zich van zijn meesters bezittingen. Hij zwierf om de hut heen als de sledehonden slieden, en de eerste keer dat er op een avond een bezoeker kwam, moest die zich hem met een stok van het lijf houden tot Weedon Scott te hulp schoot. Maar Wittand leerde al gauw onderscheid te maken tussen dieven en fatsoenlijke mensen, en wijze van lopen en manier van doen op hun juiste waarde te schatten. De man die met hoorbare stappen rechtstreeks naar de deur van de blokhut liep, liet hij met rust – al hield hij hem wel scherp in het oog tot de deur werd opgedaan en de baas hem toeknikte dat

het in orde was. Maar de man die zachtjes rondsloop, behoedzaam om zich heen gluurde en zich probeerde te verschuilen – dat was iemand met wie hij korte metten maakte en die hij snel en zonder complimenten op de vlucht joeg. Weedon Scott had zichzelf tot taak gesteld bij Wittand weer goed te maken wat het mensdom dit dier aan leed had aangedaan. Het was een kwestie van principes en geweten. Hij had het gevoel dat het kwaad dat Wittand was berokkend, een schuld was van het mensdom en dat die schuld moest worden vereffend. En daarom sloofde hij zich uit om heel goed te zijn voor de Vechtwolf. Hij maakte er een gewoonte van Wittand elke dag uitvoerig te aaien en te liefkozen.

Wittand was aanvankelijk achterdochtig en vijandig, maar langzamerhand begon hij dat liefkozen prettig te vinden. Eén ding leerde hij echter nooit af – het grommen. Hij moest en zou grommen, van het ogenblik af dat Weedon Scott hem begon te aaien tot hij ermee ophield. Maar dat grommen had een nieuwe klank. Een vreemde kon dat niet horen. Die zou in dat grommen alleen maar een uiting van primitieve woestheid zien, en bang en schichtig worden. Maar Wittands keel was verhard in al de jaren sinds hij zijn eerste nijldige schrapende geluidjes had gemaakt in het hol waarin hij was geboren, en hij kon de geluiden uit die keel niet milder doen klinken om uiting te geven aan de vriendelijke gevoelens die hij nu koesterde. Maar Weedon Scotts gehoor was zo scherp en zijn genegenheid zo groot dat hij de nieuwe klank opving, al werd die bijna overstemd door de woestere klanken. De nieuwe klank leek heel in de verte wat op knorren van tevredenheid en niemand anders dan hij hoorde het.

Naarmate de tijd verstreek, versnelde het tempo waarin de sympathie uitgroeide tot liefde. Wittand begon het zelf te beseffen, al wist hij niet bewust wat liefde was. Die deed zich aan hem voor als een leegte in zijn leven – een hongerige, pijnlijke leegte vol verlangen dat vervuld wilde worden. Het was een soort onrust die pijn deed, en alleen maar minder hevig werd als de nieuwe god dichtbij hem was. Op zulke ogenblikken was de liefde een vreugde, een wilde, opwindende voldoening. Maar als hij niet in de buurt van zijn god was, keerden pijn en onrust terug. Dan nam de leegte weer bezit van hem, drong het gevoel van leegte zich aan hem op en knaagde het verlangen zonder ophouden. Wittand was bezig zichzelf te ontdekken. Hoewel hij niet jong meer was en het leven hem woest en hard had gemaakt, kwam hij toch nog tot ontplooiing. Vreemde gevoe-

lens en onbekende impulsen ontwikkelden zich in hem. Zijn vroegere gedragspatroon was aan het veranderen. In het verleden was hij op zijn gemak gesteld geweest en pijn altijd uit de weg gegaan. Hij had een hekel aan ongemak en pijn gehad en had zich daarnaar gedragen. Maar nu was dat wat anders. Door dat nieuwe gevoel in hem, zocht hij nu vaak ongemak en pijn. Om wille van zijn god. In plaats van 's morgens te gaan rondwalen om voedsel te zoeken of op een beschut plekje te gaan liggen, lag hij urenlang op de veranda van de blokhut te wachten om een glimp op te vangen van het gezicht van zijn god. 's Avonds als de god thuis kwam, verliet Wittand het warme slaaphol dat hij in de sneeuw had uitgegraven, om hem vriendelijk met zijn vingers te horen knippen en de woorden van begroeting niet te missen. Vlees, ja zelfs vlees, wilde hij zich wel ontzeggen om bij zijn god te zijn, door hem geaaid te worden of met hem mee te gaan naar de stad.

Liefde was in de plaats gekomen van sympathie. En liefde was het schietlood dat in zijn diepste binnenste had gepeild, dieper dan sympathie ooit had gedaan. En in antwoord daarop was uit die diepten dat nieuwe gevoel opgeweld: liefde. Wat hij ontving, dat gaf hij terug. Dit was nog eens een god, een god van liefde, een warme, stralende god in wiens licht Wittands aard opbloede als een bloem in de zon.

Maar Wittand uitte zich niet gemakkelijk. Hij was te oud en had te lang naar een bepaald patroon geleefd om zich nog gemakkelijk op een nieuwe manier te kunnen uitdrukken. Hij was te beheerst, te veel in zichzelf gekeerd en te lang terughoudend geweest, op een afstand, nors. Hij had van zijn leven niet geblaft en kon nu niet meer leren zijn god blaffend te begroeten. Hij liep hem nooit voor de voeten, en uitte zijn liefde nooit uitbundig dwaas. Hij vloog zijn god nooit tegemoet, maar bleef op enige afstand wachten. Maar hij wachtte wél, was er altijd. Zijn liefde nam de vorm aan van verering, een stille, onuitgesproken bewondering. Hij verried zijn liefde alleen door de aanhankelijke blik van zijn ogen waarmee hij onafgebroken elke beweging van zijn god volgde. En als zijn baas naar hem keek en tegen hem praatte, gaf hij soms blijk van een linkse verlegenheid die werd veroorzaakt door de worsteling tussen de liefde die zich wilde uiten, en zijn fysieke onmacht daartoe.

Hij leerde zich op vele manieren aanpassen aan zijn nieuwe leefwijze en had al gauw door dat hij de honden van zijn god met rust moest laten. Maar zijn dominerende natuur liet zich toch gelden en hij moest ze eerst goed duide-

lijk maken dat ze zijn superioriteit en leiderschap moesten erkennen. Toen dat gebeurd was, had hij weinig moeite met ze. Ze gingen hem uit de weg als hij zich tussen hen ophield, en gehoorzaamden als hij ze zijn wil oplegdé.

Ook Matt leerde hij verdragen – als bezit van zijn baas. Die voerde hem zelden; dat deed Matt, dat was zijn werk. En toch vermoedde Wittand dat het zijn meester was wiens voedsel hij at, dat hij hem door een plaatsvervanger liet geven. Het was Matt die hem het tuig probeerde om te doen en hem de slee wilde laten trekken met de andere honden. Maar dat lukte hem niet. Pas toen Weedon Scott hem het tuig omhing en hem inspande, begreep hij het. Hij aanvaardde dat het de wil van zijn meester was dat Matt hem zou inspannen en mennen, net zoals hij dat deed met de honden van zijn meester.

De sleeën uit Klondike waren anders dan de toboggans uit het gebied van de Mackenzie. Ze hadden lopers en de honden werden er ook anders voor gespannen, niet in een waaiervormige formatie, maar in een lange rij achter elkaar, aan dubbele lijnen. En hier in Klondike was de leider ook echt de leider. De verstandigste en sterkste hond was de leider en het span gehoorzaamde hem en had ontzag voor hem. Het was onvermijdelijk dat Wittand spoedig die plaats zou innemen. Hij kon niet met minder genoegen nemen, zoals Matt na veel moeite en narigheid begreep. Wittand koos die plaats zelf en Matt nam het in krachtige bewoordingen voor hem op toen ze het een keer geprobeerd hadden. Maar het feit dat hij overdag voor de slede liep, belette hem niet om 's nachts de bezittingen van zijn meester te bewaken. Op die manier was hij altijd in touw, altijd waakzaam en trouw, de waardevolste hond van allemaal.

‘Er moet me iets van het hart,’ zei Matt op een dag. ‘Ik wou u maar even zeggen dat u wel een slimme streek hebt uitgehaald. U hebt die hond voor een spotprijs gekregen en Mooie Smith op meer dan één manier een dreun gegeven.’ Bij de herinnering ging Weedon Scotts grijze ogen weer van boosheid fonkelen en woedend mompelde hij : ‘Dat beest!’ Laat in de lente kreeg Wittand een groot verdriet te verwerken. Zonder enige waarschuwing verdween de god van liefde. Hij had wel gewaarschuwd, maar Wittand had geen ervaring met zoiets en begreep niet wat het pakken van een koffer betekende. Achteraf bedacht hij dat zijn meester daarna was verdwenen, maar op het moment zelf had hij er geen flauw vermoeden van. Die hele avond wachtte hij op de thuiskomst van zijn baas. Rond middernacht moest hij achter de hut beschutting zoeken tegen de koude wind. Daar

lag hij wat te dommelen, zonder echt te slapen, want hij bleef luisteren of hij de bekende voetstappen niet hoorde. Maar om twee uur in de morgen werd hij zo bezorgd dat hij naar de koude veranda aan de voorkant ging, waar hij diep ineengedoken bleef liggen wachten.

Maar zijn baas kwam niet. 's Morgens ging de deur open en Matt kwam naar buiten. Wittand keek hem droefgeestig aan. Hij kon niet vragen wat hij wilde weten, want ze spraken geen gemeenschappelijke taal. De dagen kwamen en gingen voorbij, maar zijn meester kwam niet terug. Wittand die nog nooit ziek was geweest, werd ziek. Zo erg, dat Matt hem tenslotte wel in de hut moest halen. En toen hij aan zijn baas schreef, voegde Matt er een naschrift over Wittand aan toe.

Weedon Scott, die verweg in Circle City de brief ontving, las daarin:

'Die vervloekte wolf wil niet werken. Hij vreet ook niet. Alle fut is eruit. Alle honden zijn hem nu de baas. Hij wil weten waar u gebleven bent en ik weet niet hoe ik hem dat aan het verstand moet brengen. Hij kon wel eens doodgaan.' Het was zoals Matt geschreven had. Wittand at niet meer, verloor alle moed en liet zich door alle honden uit het span op de kop zitten. Hij lag almaar in de hut op de vloer naast de kachel en had geen belangstelling meer voor voedsel, noch voor Matt, noch voor het leven. Of Matt nu vriendelijk tegen hem praatte of hem uitvloekte, het maakte niets uit. Hij keek de man met doffe ogen even aan en liet dan zijn kop weer op de voorpoten zakken.

Op zekere avond zat Matt mummelend en mompelend voor zich heen te lezen, toen hij plotseling opschrok doordat Wittand zachtjes jankte. Hij was overeind gekomen en stond met gespitste oren, de kop naar de deur gericht, gespannen te luisteren. Een ogenblik later hoorde Matt voetstappen. De deur ging open en Weedon Scott kwam binnen. De beide mannen schudden elkaar de hand. Toen keek Scott de kamer rond.

'Waar is de wolf?' vroeg hij.

Op hetzelfde ogenblik ontdekte hij Wittand bij de kachel op de plaats waar hij steeds gelegen had. Hij was hem niet tegemoet gesprongen zoals andere honden dat doen. Hij stond daar maar te kijken en af te wachten.

'Goeie genade!' riep Matt uit. 'Kijk hem eens met zijn staart kwispelen!'

Weedon Scott deed een paar passen in zijn richting en riep hem. Wittand ging naar hem toe, niet met een grote sprong, maar wel heel vlug. Hij deed uit verlegenheid erg onhan-

dig, maar toen hij dicht bij zijn baas kwam, kregen zijn ogen een vreemde uitdrukking. Er lichtte iets in op, een onuitsprekelijk gevoel dat hem helemaal overweldigde.

‘Zo heeft hij mij nooit aangekeken in de tijd dat u weggeweest bent,’ merkte Matt op.

Weedon Scott hoorde het niet. Hij zat op zijn hurken, met zijn gezicht op dezelfde hoogte als Wittands kop en aaide hem – krabbelde hem achter zijn oren, streelde hem met lange halen van zijn nek tot zijn schouders en klopte hem zachtjes op zijn ruggegraat. En Wittand gromde ten antwoord en meer dan ooit was er een geknor van welbehagen in te horen.

Maar dat was nog niet alles. Behalve dat hij zijn blijdschap toonde, wist hij nu eindelijk de grote liefde die in hem opwelde, maar die hij tot dusverre zo moeilijk had kunnen uiten, op een nieuwe manier tot uitdrukking te brengen. Hij hield op met grommen, stak plotseling zijn snuit vooruit, en wrong die tussen de arm en het lichaam van zijn baas. Hij bleef doorwringen en wroeten tot alleen zijn oren nog zichtbaar waren.

De beide mannen keken elkaar aan. Scotts ogen glinsterden.

‘Jeetje!’ zei Matt diep onder de indruk.

Een ogenblik later, toen hij weer bekomen was, voegde hij daaraan toe: ‘Ik heb altijd wel gezegd dat die wolf een hond was. Kijk hem eens!’

Nu de geliefde meester terug was, herstelde Wittand snel. Hij bleef nog twee nachten en een dag in de hut en trok er toen weer op uit. De sledehonden waren vergeten hoe sterk hij was. Ze herinnerden zich alleen de laatste tijd, toen hij zo zwak en ziek was. Zodra ze hem de hut uit zagen komen, sprongen ze op hem af.

‘Nu zul je eens wat beleven,’ zei Matt die in de deuropening stond toe te kijken, opgewekt. ‘Geef ze van katoen, wolf! Geef ze van katoen – en niet zo zuinig ook.’

Wittand had geen aanmoediging nodig. Voor hem was het genoeg dat zijn geliefde baas terug was. Het leven bruipte weer in hem, krachtig en onoverwinnelijk. Hij vocht louter voor zijn plezier en leefde erin uit wat er in hem omging en wat hij op geen andere manier kon uiten. Het was duidelijk hoe het zou aflopen. Het span leed een smadelijke nederlaag en stooft uiteen. Pas na het invallen van de duisternis kwamen de honden een voor een terugsluipen om Wittand gedwee en onderdanig hun trouw te betuigen.

Nu Wittand eenmaal aanhalig was geweest, bezondigde hij zich er vaak aan. Meer dan dat kon hij niet geven. Hij had

altijd heel angstvallig over zijn kop gewaakt en er een hekel aan gehad als die werd aangeraakt. Het was zijn wilde aard, zijn angst voor pijn en zijn vrees om in een val te lopen die hem altijd in paniek elk contact hadden doen ontvluchten. Zijn instinct gebod hem dat zijn kop vrij moest blijven. En nu kroop hij opzettelijk dicht tegen zijn geliefde baas aan om in een hulpeloze en afhankelijke positie te komen. Het was een bewijs van volledig vertrouwen, volledige overgave, alsof hij wilde zeggen: 'Ik leg mijn lot in je handen. Doe maar met me wat je wilt.'

Op een avond, niet lang na de terugkeer van Scott, zaten hij en Matt voor het naar bed gaan aan een spelletje cribbage. Matt was net aan het tellen – 'vijftien-twee, vijftien-vier en een paar wordt zes' – toen er buiten een kreet klonk en een grauw. Ze keken elkaar aan en stonden op.

'De wolf heeft iemand te pakken,' zei Matt.

Er werd nog luider van angst en pijn gegild en ze haastten zich naar buiten. 'Neem een lamp mee,' riep Scott nog.

Matt kwam met een lamp achter hem aan en in het licht daarvan zagen ze een man op zijn rug in de sneeuw liggen. Hij hield zijn armen gekruist voor zijn gezicht en hals. Zo probeerde hij zich te beschermen tegen Wittands tanden. En dat was wel nodig. Wittand was razend en viel hem venijnig op de kwetsbaarste plek aan. Vanaf de schouders tot aan de polsen van de gekruiste armen waren de mouwen, het blauw flanellen overhemd en het hemd aan flarden gescheurd, terwijl de armen zelf vol diepe wonden zaten en hevig bloedden.

Dat was wat de beide mannen in eerste instantie zagen. Het volgende ogenblik greep Weedon Scott Wittand in het nekvel en sleurde hem weg. Wittand verzette zich hevig en gromde, maar deed geen poging om te bijten. Hij hield zich onmiddellijk koest toen de baas hem op scherpe toon tot de orde riep.

Matt hielp de man op de been. Onder het opstaan liet hij zijn gekruiste armen zakken en toen kwam het dierlijke gezicht van Mooie Smith tevoorschijn. De hondenmenner liet hem haastig los, alsof hij een kool vuur had beetgepakt. Mooie Smith knipperde met zijn ogen tegen het licht van de lamp en keek om zich heen. Toen hij Wittand in het oog kreeg, vertrok zijn gezicht van angst.

Op hetzelfde moment zag Matt twee voorwerpen in de sneeuw liggen. Hij hield de lamp erbij en wees ze zijn werkgever met de punt van zijn schoen aan. Het waren een stalen hondeketting en een dikke knuppel.

Weedon Scott zag ze en knikte. Er werd geen woord ge-

zegd. De hondenmenner greep Mooie Smith bij de schouder en draaide hem een slag om. Woorden waren overbodig. Mooie Smith zette het op een lopen.

De geliefde baas klopte Wittand op de rug en praatte wat tegen hem.

‘Hij probeerde je te stelen, hè? En dat stond jou niet aan! Nou, nou, die had zich even vergist, hè?’

‘Wat zal die kerel het benauwd hebben gehad,’ zei de hondenmenner grinnikend.

Wittand was nog helemaal van streek en zijn haren stonden overeind. Hij bleef nog een tijdje grommen en grauwen, maar geleidelijk aan gingen zijn haren liggen en begon hij diep in zijn keel hoe langer hoe luider te knorren van welbehagen.

21. De lange tocht

Het hing in de lucht. Wittand had een voorgevoel van de naderende ramp zelfs voordat daar tastbare aanwijzingen voor waren. Op een of andere geheimzinnige manier werd het hem duidelijk dat er veranderingen op komst waren. Hij wist niet hoe of waarom, en toch kreeg hij het gevoel dat er iets te gebeuren stond, van de goden zelf. Op een subtielere manier dan zij zelf wisten, verrieden ze hun bedoelingen aan de wolfshond die altijd buiten op de veranda lag en nooit in de hut kwam. En toch wist hij wat er in de hersens van de goden omging.

‘Hoor nu toch eens!’ riep de hondenmenner op een avond toen ze zaten te eten.

Weedon Scott luisterde. Door de derde deur heen hoorde hij een gesmoord en angstig gejack dat wel wat op snikken leek. Daarna werd er langdurig gesnuffeld alsof Wittand zich ervan wilde overtuigen dat zijn god nog binnen was en er niet stiekem in zijn eentje vandoor was gegaan.

‘Ik geloof dat die wolf wat aan u gemerkt heeft,’ zei de hondenmenner.

Weedon Scott keek over de tafel heen zijn metgezel aan met een bijna smekende blik, waarmee zijn woorden overigens in tegenspraak waren.

‘Wat moet ik in Californië met een wolf beginnen?’ vroeg hij.

‘Net wat ik zeg,’ antwoordde Matt. ‘Wat moet u in Californië met een wolf beginnen?’

Maar dat antwoord bevredigde Weedon Scott niet. De ander scheen zich opzettelijk op de vlakte te houden.

‘Honden van blanken zouden geen schijn van kans bij hem hebben,’ ging Scott verder. ‘Hij zou ze doodbijten zodra hij ze zag. En als hij me al niet met eisen voor schadevergoeding in het faillissement zou helpen, dan zou de politie hem wel weg komen halen om hem te laten afmaken.’

‘Het is een echte moordenaar, dat weet ik,’ antwoordde de hondenmenner.

Weedon Scott keek hem argwanend aan.

‘Het zou nooit goed gaan,’ zei hij vastberaden.

‘Het zou nooit goed gaan,’ zei Matt met nadruk. ‘U zou op zijn minst iemand in dienst moeten nemen om op hem te passen.’

De argwaan van de ander verminderde. Hij knikte opge-

wekt. In de stilte die volgde, was het gedempte, snikkende gejang bij de deur weer hoorbaar, gevolgd door het langgerekte, vragende gesnuffel.

‘Het valt niet te ontkennen dat hij erg op u gesteld is,’ zei Matt.

De ander keek hem plotseling woedend aan. ‘Hou je mond! Ik weet heus wel wat ik het beste kan doen!’

‘Dat ben ik met u eens, alleen . . .’

‘Alleen wat?’ snauwde Scott.

‘Alleen . . .,’ begon de hondenmenner zacht, maar veranderde toen van gedachte en leek zelf ook nijdig te worden. ‘Nou, u hoeft er niet kwaad over te worden, maar naar uw houding te oordelen zou ik zeggen dat u niet weet wat u moet doen.’

Weedon Scott dacht even na en zei toen vriendelijker: ‘Je hebt gelijk, Matt. Ik weet niet wat ik moet doen, dat is juist de moeilijkheid.’

‘Het zou toch je reinste waanzin zijn om die hond mee te nemen,’ barstte hij even later uit.

‘Dat ben ik met u eens,’ was Matts antwoord, en weer vond zijn werkgever dat antwoord niet helemaal bevredigend.

‘Maar hoe in vredesnaam dat dier weet dat u weggaat, is me een raadsel,’ ging de hondenmenner onschuldig door.

‘Het gaat mijn pet te boven, Matt,’ antwoordde Scott. Hij schudde triest zijn hoofd.

Toen kwam de dag dat Wittand door de openstaande deur van de hut de fatale koffer op de grond zag staan die de geliefde baas aan het inpakken was. De mannen liepen in en uit en de eenmaal zo rustige hut was nu een en al wanorde en onrust. Dat was onmiskenbaar het bewijs. Wittand had er al een voorgevoel van gehad. Nu wist hij het zeker. Zijn god maakte aanstalten om voor de tweede maal op de vlucht te gaan. En omdat hij hem de vorige keer niet meegenomen had, kon hij er ook nu wel op rekenen dat hij achtergelaten zou worden.

Die avond huilde hij langgerekt als een wolf. Zoals hij gehuild had in de dagen toen hij nog jong was en uit de Wildernis gevlucht was naar het dorp, dat verdwenen was, en hij op de plaats waar de wigwam van Grijsze Bever had gestaan, alleen een hoop afval had aangetroffen. Ook nu hief hij zijn snuit op naar de ongenaakbare sterren en klaagde zijn nood.

In de hut waren de twee mannen net naar bed gegaan.

‘Hij wil weer niet vreten,’ zei Matt vanaf zijn slaapbank.

Van de andere slaapbank klonk gemor en de dekens erop bewogen even.

‘Als ik bedenken hoe hij de vorige keer dat u weg was, er aan toe was, zou het me niets verbazen als hij het deze keer zou afleggen.’

Op de andere slaapbank bewogen de dekens zich heftiger. ‘Hou je mond toch!’ riep Scott in het donker. ‘Je lijkt wel een oud wijf met je gezanik.’

‘Dat ben ik met u eens,’ antwoordde de hondenmenner en Weedon Scott meende hem te horen grinniken.

De volgende dag bleek nog duidelijker dat Wittand angstig en rusteloos was. Hij volgde zijn baas op de voet, elke keer als deze de hut verliet, en hij week niet van de veranda als hij binnen bleef. Door de openstaande deur kon hij iets zien van de bagage die op de vloer lag. Bij de koffer stonden nu nog twee plunjezakken en een doos. Matt was bezig de dekens en de pelsjas van de meester in een stuk zeildoek te rollen. Wittand keek jankend toe.

Wat later verschenen twee Indianen. Hij hield ze angstvallig in het oog toen ze de bagage op hun schouders laadden en door Matt, die de dekens en de koffer droeg, de heuvel af gebracht werden. Maar Wittand liep er niet achteraan. De baas was nog steeds in de hut. Na een tijdje kwam Matt terug. De baas kwam bij de deur en riep Wittand binnen.

‘Jij arme stumper,’ zei hij vriendelijk en krabde Wittand achter zijn oren en klopte hem op de rug. ‘Ik ga heel ver weg, ouwe jongen, en je kunt niet mee. Kom, grom nog eens tegen me – grom nog eens flink als afscheid.’

Maar Wittand wilde niet grommen. In plaats daarvan stak hij zijn snuit weer tussen de arm en het lichaam van zijn baas en verborg zijn kop, nadat hij hem eerst nog eens droefgeestig en vragend had aangekeken.

‘Daar gaat de fluit!’ riep Matt. Vanaf de Yukon klonk het doffe loeien van een rivierstoomboot. ‘U moet er een eind aan maken. Doet u de voordeur goed op slot. Ik ga de achterdeur uit. U moet opschieten.’

De twee deuren sloegen op hetzelfde ogenblik dicht en Weedon stond aan de voorkant op Matt te wachten. Achter de deur werd gedempt gejanikt en gesnikt. Toen werd er uitvoerig gesnuffeld.

‘Je moet goed op hem passen, Matt,’ zei Scott toen ze de heuvel afliepen. ‘Schrijf me nog eens hoe het met hem gaat.’

‘Vast en zeker,’ antwoordde de hondenmenner. ‘Maar hoor nou toch eens aan!’

De twee mannen bleven staan. Wittand huilde zoals honden huilen als hun baas dood is. Hij uitte zijn intense verdriet in een jammerklacht die opsteeg in luide, hartver-

scheurende vlagen en wegstierf in bibberende ellende, om dan weer luid op te klinken, in de ene aanval van verdriet na de andere.

De 'Aurora' was de eerste stoomboot die dit jaar naar het zuiden terugkeerde, en zij was afgeladen vol met rijk geworden avonturiers en aan lager wal geraakte goudzoekers, die allen even graag naar het zuiden terug wilden als ze oorspronkelijk naar het noorden hadden gewild. Bij de loopplank nam Scott met een handdruk afscheid van Matt, die aanstalten maakte weer aan land te gaan. Maar opeens viel Matts hand slap neer, en hij staarde langs Scott heen naar iets achter hem. Scott keek om. Een paar meter van hem af op het dek zat Wittand droefgeestig naar hen te kijken.

De hondenmenner was stomverbaasd en vloekte zacht, Scott keek alleen maar verwonderd.

'Hebt u de voordeur wel op slot gedaan?' vroeg Matt.

De ander knikte en vroeg: 'En jij de achterdeur?'

'Reken maar,' was het heftige antwoord.

Wittand legde lief zijn oren plat in zijn nek, maar bleef zitten waar hij zat en deed geen pogingen dichterbij te komen.

'Ik zal hem mee aan land moeten nemen.'

Matt deed een paar passen in de richting van Wittand, maar die ontglipte hem. De hondenmenner zette hem na, en Wittand sprong opzij tussen de benen van een groepje mannen, dook weg, keerde plotseling om en rende een andere kant op. Zo vloog hij over het dek en ontweek steeds de man die hem probeerde te vangen.

Maar toen de geliefde baas hem riep, kwam Wittand prompt gehoorzaam bij hem.

'Hij wil niet eens bij de hand komen die hem al deze maanden te vreten heeft gegeven,' mompelde de hondenmenner verontwaardigd. 'En u hebt hem nooit meer gevoerd na die eerste dagen toen hij aan u moest wennen. Ik mag doodvallen als ik snap hoe dat beest weet dat u zijn baas bent.' Scott, die Wittand op de rug had staan kloppen, boog zich plotseling over hem heen en wees naar bloedende sneden op zijn snuit en een gapende wond tussen zijn ogen.

Matt boog zich ook over de hond heen en betastte zijn buik. 'We hebben helemaal niet aan het raam gedacht. Hij zit van onderen ook vol sneden. Lieve hemel, hij is er dwars doorheen gesprongen!'

Maar Weedon Scott luisterde niet. Hij dacht vliegensvlug na. De fluit van de 'Aurora' loeide voor de laatste maal. Mannen haastten zich de loopplank af. Matt trok zijn hals-

doek los en wilde die aan Wittands halsband vastknopen. Maar Scott greep zijn hand.

‘Het beste, Matt, ouwe jongen. En wat de wolf betreft – je hoeft niet over hem te schrijven. Weet je, ik . . .!’

‘Wat!’ barstte de hondenmenner uit. ‘U bedoelt toch niet . . .’

‘Dat bedoel ik wel. Hier is je halsdoek. Ik zal jou over hem schrijven.’

Halverwege de loopplank bleef Matt nog even staan.

‘Hij kan vast niet tegen het klimaat!’ riep hij. ‘Of u zou hem zijn pels moeten afscheren als het warm is.’

De loopplank werd ingehaald en de ‘Aurora’ stak van wal. Weedon Scott wuifde nog eens ten afscheid. Toen keerde hij zich om en boog zich over Wittand die naast hem stond. ‘En nu grommen, verdikkeme, grommen!’ zei hij, terwijl hij Wittand op zijn kop klopte en over de oren streek, die als reactie daarop plat gingen liggen.

22. Het Zuiden

Wittand ging in San Francisco van boord. Hij was ontzet. Diep in zijn binnenste had hij, zonder het bewuste beredeneerd te hebben, verband gelegd tussen macht en godheid. En nog nooit hadden de blanke mannen hem zulke wonderbaarlijke goden geleden als nu, nu hij over het vuile plaveisel van San Francisco liep. De blokhutten die hij kende, waren hier vervangen door hoog oprijzende gebouwen. De straten waren vol gevaren; wagens, handkarren, auto's, forse paarden die moeizaam zware vrachtwagens trokken en reusachtige kabeltrams en elektrische trams die zich er toeterend en bellend tussendoor bewogen en even dreigend piepten en gierden als de lynxen die hij in de noordelijke bossen had gekend.

Dat was allemaal een manifestatie van macht. In dat alles, achter dat alles stond de mens, die regeerde en macht uitoefende en die zich, als vanouds, deed kennen door zijn beheersing van de materie. Het was overweldigend. Wittand was vol ontzag, maar werd bang. Net zoals hij als jonge wolf overtuigd was geraakt van zijn eigen kleinheid en nietigheid toen hij voor het eerst uit de Wildernis naar het kamp van Grijsze Bever was gekomen, zo werd hij, zich volwassen, trots en krachtig als hij nu was, opnieuw bewust van zijn nietigheid en onbeduidendheid. En er waren zo veel goden! Hij werd duizelig van al die mensen om hem heen. Het lawaai in de straten deed hem pijn aan zijn oren en hij raakte helemaal de kluts kwijt door het niet aflatende jagen en jachten. Als nooit tevoren voelde hij zich afhankelijk van zijn geliefde meester, die hij op de voet volgde en die hij, wat er ook gebeurde, niet uit het oog verloor.

Maar Wittand hoefde die nachtmerrie van de grote stad niet lang te verduren – het was als een nare droom, onwettelijk en afschuwelijk, die hem nog lang bij zou blijven. Hij werd door zijn baas in een bagagewagen gezet en in een hoek aan een ketting gelegd temidden van stapels kisten en koffers. Hier zwaaide een gedrongen en gespierde god de scepter. Hij sleepte met veel kabaal kisten en dozen door de deur naar binnen en smeed ze op een stapel, of gooide ze onder luid gekraak en gebons de wagen uit, waar andere goden klaar stonden om ze op te vangen.

En daar, in die hel vol bagage, werd Wittand door zijn baas in de steek gelaten. Dat dacht hij tenminste, tot hij rook

dat de plunjezakken van zijn baas naast hem lagen. Die ging hij toen maar bewaken.

‘’t Werd tijd dat u kwam,’ mopperde de god van de wagen een uur later tegen Weedon Scott toen die in de deuropening verscheen. ‘Ik mag van die hond van u geen vinger naar uw spullen uitsteken.’

Wittand werd uit de wagen gezet en was stomverbaasd. De nachtmerrie-stad was verdwenen. De wagen was voor hem niet meer dan een kamer geweest in een huis en toen hij er naar binnen ging, had hij rondom zich de stad gezien. Maar die was nu verdwenen. Het lawaai dreunde niet meer in zijn oren. Voor hem ontrolde zich een stralend, zonovergoten landschap, waar een lome rust van uitging. Maar hij gunde zich niet veel tijd om zich over de verandering te verbazen. Hij aanvaardde die, zoals hij alle onverklaarbare handelingen en manifestaties van de goden aanvaardde. Zo waren ze nu eenmaal.

Er stond een rijtuig te wachten. Een man en een vrouw kwamen naar zijn meester toe. De vrouw strekte haar armen uit en sloeg ze om de hals van zijn baas – een vijandige handeling! Het volgende ogenblik had Weedon Scott zich uit die omhelzing losgerukt en was hij aan het vechten met Wittand die in een woedend grommende duivel was veranderd.

‘Het heeft niets te betekenen, moeder,’ zei Scott terwijl hij Wittand stevig vasthield en hem kalmeerde. ‘Hij dacht dat u me kwaad wou doen en dat kon hij niet toestaan. Maar het heeft niets te betekenen. Echt niet. Hij leert het gauw genoeg.’

‘En intussen mag ik mijn zoon alleen maar omhelzen als zijn hond niet in de buurt is,’ zei ze lachend, maar nog wat witjes en bibberig van schrik.

Ze keek naar Wittand die met opgezette nekharen stond te grommen en haar kwaadaardig aankeek.

‘Hij moet het leren, en dat zal hij ook, binnen de kortste keren,’ zei Scott.

Hij praatte zachtjes met Wittand tot die gekalmeerd was, en zei toen met krachtige stem:

‘Af, jongen! Ga liggen!’

Dit was een van de dingen die zijn baas hem al had bijgebracht en Wittand gehoorzaamde, zij het met tegenzin en traag.

‘Nu, moeder!’

Scott strekte zijn armen wijd naar haar uit, maar bleef op Wittand letten.

‘Af!’ zei hij waarschuwend. ‘Af!’

Wittand zette zonder te grommen zijn nekharen weer op en kwam half overeind, maar zakte weer terug en bleef liggen kijken toen de vijandige handeling werd herhaald. Maar er gebeurde niets ergs. Ook niet toen de man-god vervolgens de baas omhelsde. Daarna werden de plunjezakken in het rijtuig gezet. De vreemde goden en de geliefde baas volgden, en Wittand rende waakzaam mee met het rijtuig en zette zijn haren op tegen de paarden om ze te waarschuwen dat hij er wel voor zou zorgen dat er niets met de goden gebeurde die zij zo snel achter zich aan over de wereld trokken.

Een kwartier later zwenkte het rijtuig een stenen poort binnen en reed een oprijlaan op die omzoomd was door notebomen waarvan de kruinen in elkaar groeiden. Aan weerskanten strekten zich gazons uit, waarop hier en daar grote, knoestige eiken stonden. Even verder staken goudbruine hooilanden scherp af tegen het jonge groen van het goed onderhouden gras, terwijl daarachter zich roestbruine heuvels verhieven met glooiende weilanden. Aan het eind van het gazon, waar het heuvelachtig begon te worden, stond een groot huis met veel ramen en een grote veranda.

Wittand kreeg maar weinig gelegenheid het allemaal in zich op te nemen. Het rijtuig was nauwelijks de poort binnen of hij werd overvallen door een herdershond met felle ogen en een spitse snuit, die terecht verontwaardigd en kwaad was. De hond sprong tussen hem en zijn baas, en sneed Wittand dus de pas af. Wittand gromde niet waarschuwend en viel meteen aan met al zijn haren overeind, maar bleef in die aanval steken. Hij hield plotseling in en zette zich met stijve voorpoten schrap, zodat hij bijna kwam te zitten, zo graag wilde hij contact met de hond die nu aanviel vermijden. Het was een vrouwtje en de wet van zijn soort liet een slagboom neer tussen hen beiden. Als hij haar toch aan zou vallen, zou hij volledig tegen zijn instinct in moeten handelen.

Maar voor de herdershond lag dat anders. Omdat ze een teef was, had ze dat instinct niet. Daar stond tegenover dat ze, omdat ze een herdershond was, een instinctieve, buitensporige angst koesterde voor de Wildernis en vooral voor de wolf. Voor haar was Wittand een wolf, van oudsher de rover die het op haar kudden had voorzien sinds de dagen dat er schapen gehoed en bewaakt werden door haar verre voorouders. En daarom viel ze hem aan toen hij de aanval op haar staakte en zich schrap zette om een treffen te vermijden. Hij gromde onwillekeurig toen hij haar tanden in zijn schouder voelde, maar deed verder niets wat haar pijn

kon doen. Hij deinsde onhandig achteruit, met stijve poten, en probeerde haar te ontwijken. Hij dook naar alle kanten weg en keerde zich, maar het hielp niet. Ze bleef voortdurend tussen hem en de plaats waar hij naar toe wilde. 'Kom hier, Collie!' riep de onbekende man in het rijtuig. Weedon Scott lachte.

'Laat maar, vader. Het is een goede leerschool. Wittand moet nog heel wat leren en hij kan maar het beste meteen beginnen. Hij zal zich heus wel aanpassen.'

Het rijtuig reed verder en Collie versperde Wittand nog steeds de weg. Hij probeerde haar te ontlopen door van de oprijlaan af te wijken en met een grote boog over het gazon te rennen. Maar zij nam de binnenbocht en stond steeds weer met glinsterende tanden tegenover hem. Hij draaide in een grote boog dwars over de oprijlaan naar het andere gazon, maar weer sneed ze hem de pas af.

Het rijtuig ging er met zijn baas vandoor. Wittand zag het tussen de bomen verdwijnen. Het was een wanhopige toestand. Hij probeerde nog eens om haar heen te komen. Ze holde met hem mee. En toen keerde hij zich plotseling tegen haar. Het was zijn oude truc. Toen ze schouder aan schouder stonden, gaf hij haar een forse duw. Ze viel niet alleen omver, maar had zo'n vaart, dat ze doorrolde, eerst op haar rug, toen op haar zij, en schel blaffend van verontwaardiging en gekwetste trots met haar poten in het grind moest klauwen om tot staan te komen.

Wittand wachtte geen ogenblik. De weg was vrij en daar had hij het op aangestuurd. Ze zat hem na, onafgebroken blaffend. Het ging er nu om dat hij haar voor bleef en als het op hard lopen aankwam, kon ze nog wat van Wittand leren. Ze rende als een bezetene dol van woede achter hem aan en deed haar uiterste best, om hem in te halen, wat bij elke sprong hoorbaar was. En al die tijd glipte Wittand zo glad als een aal van haar weg, geruisloos, moeiteloos, als een schaduw over de grond glijdend.

Om de hoek van het huis stuitte hij op het rijtuig dat voor de koetspoort stil was blijven staan. Zijn baas stapte net uit. Op dat moment merkte Wittand, die in volle vaart aan kwam rennen, dat hij van opzij dreigde te worden aangevalen. Er kwam nu een ruigarige windhond op hem af. Wittand probeerde nog zich naar hem toe te draaien, maar hij had te veel vaart en de hond was al te dichtbij. Hij stootte Wittand van opzij aan en omdat het zo onverwacht gebeurde en de wolf nog zo'n snelheid had, werd deze tegen de grond gesmeten. Wittand rolde om en om en toen hij overeind kwam, was hij een en al kwaadaardigheid, de oren

plat in de nek, de lippen opgetrokken en zijn neus gerimpeld. Zijn kaken klaptten op elkaar toen ze op een haar na de weke keel van de aanvaller misten.

De baas kwam aanrennen, maar moest van te ver komen. Het was Collie die het leven van de windhond redde. Voordat Wittand op hem af kon springen om de fatale beet toe te brengen, of liever gezegd net toen hij sprong, kwam Collie er aan. Wittand was haar te slim af geweest en had haar zonder complimenten in het grind geduwd. Geen wonder dus dat ze als een wervelwind kwam aanstormen – een brok beledigde majesteit, gerechtvaardigde toorn en instinctieve haat jegens deze rover uit de Wildernis. Ze sprong van opzij tegen hem op en weer viel hij omver en maakte een buiting.

Even later kwam de baas en hield Wittand vast, terwijl zijn vader de andere honden bij zich riep.

‘Ik moet zeggen dat dit een hartelijke ontvangst is voor een arme eenzame wolf uit de poolstreken,’ zei zijn baas, terwijl Wittand kalmeerde onder zijn strelende hand. ‘In zijn hele leven is hij tot nu toe maar eenmaal onder de voet gelopen, en hier is hem dit in een halve minuut al twee keer gebeurd.’

Het rijtuig was weggereden en andere vreemde goden kwamen uit het huis naar buiten. Sommigen bleven op eerbiedige afstand staan. Maar twee van hen, vrouwen, herhaalden de vijandige handeling en omhelsden de meester. Wittand begon dat gebaar overigens al te dulden. Het scheen de baas geen kwaad te doen, en de geluiden die de goden erbij maakten, waren zeker niet dreigend. Die goden deden ook vriendelijk tegen Wittand, maar hij waarschuwde ze met een grauw, wat zijn meester met woorden deed. Wittand drukte zich toen stijf tegen de benen van zijn baas, die hem geruststellend op zijn kop klopte.

De windhond die op het bevel ‘Dick! Af, jij!’ de treden van de veranda was opgegaan aan de zijkant daarvan was gaan liggen, gromde nog steeds en keek nors naar de indringer. Een van de vrouw-goden had zich over Collie ontfermd. Ze had haar armen om haar hals geslagen en aaide en streefde haar. Maar Collie was helemaal van de kook en jankte onrustig, diep verontwaardigd dat die wolf geduld werd, en er vast van overtuigd dat de goden daarmee verkeerd deden.

Alle goden liepen de treden van de veranda op en gingen het huis binnen. Wittand volgde zijn baas op de voet. Dick lag op de veranda te grommen en op de treden gromde Wittand terug, zijn haren overeind.

‘Neem Collie mee naar binnen en laat die twee het maar uitvechten,’ stelde Scotts vader voor. ‘Dan zullen ze daarna wel vriendschap sluiten.’

‘Dan zou Wittand die vriendschap zeker moeten tonen door naar de begrafenis te gaan,’ zei zijn baas lachend.

Scott senior keek ongelovig, eerst naar Wittand, toen naar Dick en tenslotte naar zijn zoon.

‘Bedoel je dat . . .?’

Weedon knikte. ‘Dat bedoel ik. U zou binnen een minuut, op zijn hoogst binnen twee minuten, geen Dick meer hebben.’

Hij keerde zich naar Wittand. ‘Kom mee, Wolf. Jij moet naar binnen.’

Wittand liep met stramme poten de treden op en de veranda over, met zijn staart stijf naar achteren. Hij hield Dick in de gaten, opdat die hem niet onverhoeds van opzij zou aanvallen, en bereidde zich er tegelijkertijd op voor dat hem van binnen uit het huis wel eens iets verschrikkelijks zou kunnen overrumpelen. Maar er kwam niets schrikwekkends uit te voorschijn en toen hij eenmaal binnen was, ging hij voorzichtig op verkenning uit om het te zoeken. Toen hij niets vond, legde hij zich met een zucht van voldoening aan de voeten van zijn meester. Hij nam alles wat er gebeurde goed in zich op, steeds klaar om op te springen en voor zijn leven te vechten tegen de verschrikkingen die voor zijn gevoel verborgen waren onder het dak van de woning.

23. Het domein van de god

Wittand had niet alleen een karakter dat zich gemakkelijk aanpaste, maar wist ook, doordat hij veel gezworven had, hoe belangrijk en noodzakelijk het was om zich aan te passen. Hier, op Sierra Vista – zo heette het landgoed waar rechter Scott woonde – begon hij zich al gauw thuis te voelen. Hij had verder geen grote moeilijkheden met de honden gehad. Ze wisten meer af van de gewoonten van de goden uit het Zuiden dan hij en hij had zich in hun ogen een plaats veroverd toen hij met de goden het huis binnen was gegaan. Al was hij dan een wolf en al was het nooit eerder voorgekomen, de goden hadden het goed gevonden dat hij er was en zij, de honden van de goden, konden zich daar alleen maar bij neerleggen.

Dick had het nodig gevonden eerst een paar formaliteiten in acht te nemen, waarna hij kalm Wittands aanwezigheid op het landgoed aanvaardde. Als Dick zijn zin had gekregen, zouden ze goeie maatjes zijn geworden, maar Wittand was afkerig van vriendschap. Hij vroeg van andere honden alleen maar dat ze hem met rust lieten. Hij had zich zijn hele leven afzijdig gehouden van dit soort en wenste afzijdig te blijven. Dicks toenaderingspogingen hinderden hem en dus gromde hij om hem weg te jagen. In het Noorden had hij geleerd dat hij de honden van de baas met rust moest laten, en die les was hij nog niet vergeten. Maar hij stelde prijs op persoonlijke vrijheid en afzondering en negeerde Dick zo grondig dat die goeierd het tenslotte opgaf en nauwelijks meer belangstelling voor hem toonde dan voor de paal bij de stal waaraan de paarden vastgebonden werden.

Zo niet Collie. Ze aanvaardde de wolf omdat het de wens van de goden was, maar dat was nog geen reden voor haar om hem met rust te laten. De herinnering aan talloze misdaden die hij en de zijnen hadden gepleegd tegen haar voorouders, zat haar in het bloed. De slachtpartijen onder de schapen konden niet in een dag, noch in een generatie worden vergeten. Dat alles prikkelde haar en ze zon dan ook op wraak. Ze kon hem niet aanvliegen als de goden die hem in huis hadden gehaald, erbij waren, maar dat bellette haar niet hem met kleine plagerijtjes het leven zuur te maken. Er bestond een eeuwenoude vete tussen hen en als het aan haar lag, zou hij dat niet vergeten.

Dus maakte Collie misbruik van haar sekse en plaagde en

treiterde ze Wittand. Zijn instinct verbood hem haar aan te vallen, maar omdat ze zo volhield, kon hij haar onmogelijk negeren. Als ze op hem afvloog, keerde hij zijn door zijn vacht beschermde schouder naar haar scherpe tanden en liep waardig op stramme poten weg. Als ze hem het vuur te na aan de schenen legde, was hij wel genoodzaakt in een boog om haar heen te lopen, met zijn schouder naar haar toe gekeerd en zijn kop afgewend en met een lijdzame en verveelde uitdrukking op zijn snuit. Soms echter verhaastte een beet in zijn achterste zijn aftocht en verliep die allesbehalve waardig. Maar als regel lukte het hem zijn waardigheid, die bijna plechtstatig was, te bewaren. Als het maar even kon, deed hij of ze niet bestond en bleef uit haar buurt. Als hij haar zag of hoorde aankomen, stond hij op en wandelde weg.

Er viel in een ander opzicht ook nog een heleboel te leren voor Wittand. Het leven in het Noorden was de eenvoud zelf vergeleken bij het ingewikkelde bestaan op Sierra Vista. In de eerste plaats moest hij de familie van zijn baas leren kennen. Tot op zekere hoogte was hij daar wel toe bereid. Zoals Mit-sah en Kloo-kooch bij Grijsze Bever hadden gehoord en met hem huis en haard hadden gedeeld, zo behoorden op Sierra Vista alle bewoners van het huis aan de geliefde baas.

Maar er bestonden op dit punt wel wat verschillen, veel verschillen zelfs. Sierra Vista was een veel uitgebreidere bedoening dan de wigwam van Grijsze Bever. Er waren heel wat mensen met wie rekening moest worden gehouden. Daar waren rechter Scott en zijn vrouw en de twee zusters van de baas, Beth en Mary. Verder waren er zijn vrouw Alice en zijn kinderen, Weedon en Maud, kleuters van vier en zes. Niemand kon hem op enigerlei wijze iets over al deze mensen vertellen, en van bloedverwantschap en familiebanden begreep hij hoegenaamd niets en zou hij ook nooit iets kunnen begrijpen. Toch was hij er al gauw achter dat ze allemaal aan de baas behoorden. Daarna leerde hij geleidelijk, door goed op te letten en hun handelingen te bestuderen en door te luisteren naar hun wijze van spreken en naar de intonatie van hun stemmen, hoe na ze elkaar stonden en hoeveel zijn baas van hen hield. En toen hij daar eenmaal een maatstaf voor had vastgesteld, behandelde hij ze dienovereenkomstig. Wat zijn baas op prijs stelde, stelde hij op prijs. Wat zijn baas dierbaar was, moest hem dierbaar worden en daar zou hij zorgvuldig over waken.

Dat gold ook voor de twee kinderen. Hij had zijn hele leven een hekel gehad aan kinderen. Hij had een afkeer van

hun handen en was er bang voor. Het waren geen zachtzinnige ervaringen geweest die hij had opgedaan met hun tirannie en wreedheid toen hij nog in Indiaanse dorpen verkeerde. Toen Weedon en Maud voor het eerst naar hem toe waren gekomen, had hij waarschuwend gegromd en kwaadaardig gekeken. Een tik van de baas en een terechtwijzing hadden hem toen genoodzaakt zich door hen te laten aaien, al bleef hij grommen toen hun kleine handen hem aanraakten. En dat grommen had geen ondertoon van welbehagen. Later zag hij dat de jongen en het meisje veel betekenden voor de baas. Toen konden ze hem aaien zonder dat een klap of een uitbrander nodig was.

Toch was Wittand nooit overdreven aanhalig. Hij hield zijn fatsoen tegenover de kinderen, maar het ging niet van harte, en hij onderging hun malligheid alsof het een pijnlijke operatie was. Als het hem te veel werd, stond hij op en wandelde vastberaden weg. Maar na een tijdje begon hij de kinderen zelfs aardig te vinden, al liet hij dat nog steeds niet blijken. Hij zou nooit uit zichzelf naar hen toegaan. Maar hij was nu wel zo ver dat hij niet meer wegliep als hij ze zag, maar wachtte tot ze bij hem kwamen. En nog wat later viel er zelfs iets van blijdschap in zijn ogen te lezen als hij zag dat ze eraan kwamen, en keek hij hen eigenaardig spijtig na als ze bij hem wegliepen om zich op een andere manier te gaan vermaken.

Het was allemaal een kwestie van ernaar toe groeien en dat kostte tijd. Na de kinderen kwam voor hem rechter Scott. Daar waren waarschijnlijk twee redenen voor. In de eerste plaats was hij kennelijk een dierbaar bezit van zijn baas en in de tweede plaats haalde hij Wittand niet aan. Die vond het prettig op de brede veranda aan zijn voeten te liggen als hij de krant las en af en toe Wittand aankeek of iets tegen hem zei, wat er op een plezierige manier op wees dat de rechter accepteerde dat hij er was. Maar dat gebeurde alleen als de baas niet in de buurt was. Als die verscheen, hielden alle andere wezens op te bestaan.

Wittand liet zich door alle leden van de familie aaien en knuffelen, maar gaf ze nooit wat hij zijn baas gaf. Hoe ze hem ook aaiden, hij zou nooit van welbehagen gaan knorren en hij liet zich, wat ze ook probeerden, nooit verleiden om dicht tegen ze aan te kruipen. Dit teken van volledige overgave en absoluut vertrouwen bewaarde hij alleen voor de baas. In feite waren de leden van de familie voor hem alleen maar even zo vele bezittingen van zijn geliefde baas. Wittand had ook al gauw onderscheid leren maken tussen de familie en het huishoudelijk personeel. Dat was bang

voor hem, en hij viel ze alleen maar niet aan omdat hij ze ook als bezittingen van zijn baas beschouwde. Ze lieten hem koud, dat was alles. Ze kookten voor de baas en wasten de vaat en deden andere dingen, net als Matt in Klondike had gedaan. Kortom, ze waren aanhangers van de huishouding.

Buiten de huishouding viel er nog veel meer te leren voor Wittand. Het domein van de baas was uitgestrekt en afwisselend, maar het had zijn grenzen.

Het land hield op bij de verkeersweg. Daarbuiten was het gemeenschappelijke gebied van alle goden – de wegen en straten. Verder waren er omheinde stukken terrein die aan andere goden toebehoorden. Het werd alles beheerst door ontelbare wetten, die het gedrag bepaalden. Maar hij kende niet de taal van de goden en kon dus ook niet anders leren dan door eigen ervaring. Hij gaf gehoor aan zijn natuurlijke impulsen, totdat hij met de een of andere wet in conflict kwam. Als dat een paar keer was gebeurd, kende hij de wet en nam die van dat ogenblik af in acht. Maar de beste manier om hem op te voeden, was toch de tik die zijn baas hem gaf en de berisping uit diens mond. Omdat Wittand zoveel van hem hield, deed een tik van zijn baas hem veel meer pijn dan welk pak ransel ook dat Grijsje Bever of Mooie Smith hem ooit had gegeven. Die hadden alleen zijn lichaam pijn gedaan, maar in dat lichaam was de geest dezelfde gebleven, groots en onoverwinnelijk. De tik van de meester was altijd te zacht om lichamelijk echt pijn te doen. Maar hij raakte hem dieper. Het was een teken van afkeuring van zijn baas en geestelijke kromp Wittand daaronder ineen.

In feite kreeg hij zelden een tik. De stem van de meester was voldoende. Daaruit kon Wittand meteen opmaken of hij goed of verkeerd deed. Zo leerde hij slechte gewoontes af en paste hij zijn doen en laten aan. Het was het kompas waarop hij zich richtte en dat hem hielp wijs te worden uit de gewoontes van een nieuw leven in een nieuw land.

In het Noorden was de hond het enige huisdier. Alle andere dieren leefden in de Wildernis en waren, als ze niet al te groot waren, prooi voor de honden. Zo lang als hij leefde, had Wittand zich met levende wezens gevoed. Het kwam niet bij hem op dat dit in het Zuiden anders kon zijn. Maar dat zou hij al gauw na zijn aankomst in Santa Clara Valley leren. Toen hij eens vroeg op een morgen de hoek van het huis om ging, kwam hij een kip tegen die uit het kippenhok ontsnapt was. Zijn natuur zei hem dat dat dier er was om op te eten. Een paar sprongen, blikkerende tanden,

angstig gepiep en het avontuurlijk hoen was verslonden. Het was een vetgemest en mals exemplaar, en Wittand likte zijn lippen af en vond dat het een lekkere hap was geweest. Later op de dag kwam hij bij de stallen toevallig nog een afgedwaalde kip tegen. Een van de rijknechten schoot te hulp. Hij kende Wittands afkomst niet en pakte als wapen een lichte rijzweep. Bij de eerste striem liet Wittand de kip al liggen en wierp zich op de man. Een knuppel had hem misschien van de kip doen afzien, maar een zweep niet. Zonder een kik te geven of een spier te vertrekken, incasseerde hij toen hij op de knecht afstormde een tweede striem en sprong de man naar de keel. Deze riep: 'Mijn God,' en deinsde wankelend achteruit. Hij liet de zweep vallen en hield zijn armen voor zijn keel. Daardoor werd zijn onderarm tot op het bot opengereten.

De man was vreselijk bang. Het was niet zozeer de woestheid van Wittand, die de knecht van de wijs bracht, als wel het feit dat deze geen geluid gaf. Terwijl hij zijn keel en gezicht met zijn gewonde en bloedende arm beschermde, probeerde hij de stal in te komen. Het zou slecht met hem afgelopen zijn als Collie niet ten tonele was verschenen. Zoals ze eenmaal Dick het leven had gered, redde ze nu dat van de knecht. Ze vloog als een furie op Wittand af. Ze had gelijk gehad en had het beter geweten dan die domme goden. Al haar argwaan was gerechtvaardigd geweest. Hier was de rover van weleer die zijn streken nog niet had ver-
leerd.

De knecht ontsnapte naar de stallen, en Wittand schrok terug voor Collie's venijnige tanden, of hield haar zijn schouder voor en bleef om haar heen cirkelen. Maar Collie hield ditmaal niet op, zoals anders haar gewoonte was als ze een tegenstander voor haar gevoel lang genoeg er van langs had gegeven. In tegendeel, ze werd steeds opgewondener en kwaadaardiger totdat Wittand tenslotte zijn waardigheid te grabbel gooide en zonder meer over de gazons wegvluchtte.

'Hij zal wel leren van de kippen af te blijven,' zei de baas. 'Maar ik kan het hem niet bijbrengen, als ik hem niet op heterdaad betrap.'

Twee nachten later werd het vergrijp opnieuw gepleegd, maar wel op grootscheepser wijze dan de baas had verwacht. Wittand had de kippenrennen en de gewoontes van de kippen goed geobserveerd. 's Nachts, toen de kippen op stok waren, klom hij bovenop een stapel pas aangevoerde houtblokken. Vandaar kon hij op het dak van een kippenhok komen, liep over de nokbalk en sprong binnen de ren

op de grond. Even later was hij in het hok en toen begon de slachting.

's Morgens, toen de baas op de veranda kwam, zag hij vijftig Witte Leghorns die de knecht daar in rijen had neergelegd. Hij floot zachtjes tussen zijn tanden, eerst verbaasd en tenslotte vol bewondering. Ook zag hij Wittand die geen spoor van schaamte of schuldgevoelens toonde. Hij stond er zowaar trots bij, alsof hij een lofwaardige en verdienstelijke daad had verricht, en besepte duidelijk niet dat hij gezondigd had. De baas stond voor een onaangename taak en zijn gezicht verstrakte. Hij sprak de schuldige die zich van geen kwaad bewust was, bars toe, op de toon van een vertoornde god en drukte hem bovendien met zijn neus op de doodgebeten kippen, terwijl hij hem tegelijkertijd een paar flinke tikken verkocht.

Wittand ging nooit meer op strooptocht in een kippenhok. De wet verbood dat, had hij geleerd. Toen nam de baas hem mee in de ren. Naar zijn aard wilde Wittand op de dieren afspringen die daar als levend voedsel zo vlak voor hem en om hem heen fladderden. Hij wilde aan die aandrang gevolg geven, maar zijn baas riep hem tot de orde. Ze bleven nog een half uur in de ren. Steeds weer werd zijn aard hem te machtig, maar elke keer als hij eraan wilde toegeven, hield de stem van zijn baas hem terug. Zo leerde hij de wet kennen en nog voordat hij het domein van de kippen had verlaten, had hij geleerd te doen alsof ze niet bestonden.

'Je kunt het hem niet afleren,' zei rechter Scott en schudde somber zijn hoofd toen zijn zoon 's middags aan de koffietafel hem vertelde hoe hij Wittand een lesje had gegeven. 'Als ze eenmaal de smaak te pakken hebben en bloed geproefd hebben . . .' Weer schudde hij somber zijn hoofd.

Maar Weedon Scott was het niet met zijn vader eens.

'Ik zal u eens vertellen wat ik ga doen,' zei hij tenslotte uitdagend. 'Ik zal Wittand de hele middag bij de kippen opsluiten.'

'Maar denk nou toch aan die kippen,' protesteerde de rechter.

'En bovendien,' ging zijn zoon door, 'zal ik u voor elke kip die hij dood bijt, als boete een gouden dollarstuk betalen.'

'Maar dan moet je voor vader ook een boete bedenken,' kwam Beth tussenbeide.

Haar zuster viel haar bij en allen aan tafel waren het met haar eens. Rechter Scott knikte instemmend.

'Goed.' Weedon Scott dacht even na. 'Als Wittand aan het eind van de middag geen kip kwaad heeft gedaan, moet u hem voor elke tien minuten die hij in de ren is geweest,

net zo ernstig en vastberaden als u dat in de rechtszaal doet als u uw vonnis velt, tegen hem zeggen: Wittand je bent slimmer dan ik dacht.'

Vanuit verborgen hoekjes sloeg de hele familie de vertoning gade. Maar het liep op niets uit. Toen Wittand door zijn baas in de ren was opgesloten en daar alleen gelaten, ging hij liggen slapen. Eenmaal stond hij op om naar de drinkbak te gaan. Hij deed rustig of de kippen lucht waren. Wat hem betrof, bestonden ze niet. Om vier uur nam hij een aanloop, sprong op het dak van het kippenhok en vandaar op de grond buiten de ren, vanwaar hij ingetogen naar het huis drentelde. Hij had geleerd wat de wet voorschreef. En op de veranda, voor het front van de familie en tot hun groot genoegen, zei rechter Scott, oog in oog met Wittand, langzaam en plechtig zestien keer: 'Wittand, je bent slimmer dan ik dacht.'

Maar het was de veelheid van wetten die Wittand in de war bracht en waardoor hij zich vaak straf op de hals haalde. Hij moest ook nog leren dat hij niet aan de kippen van andere goden mocht komen. En dan waren er nog katten en konijnen en kalkoenen, die hij allemaal met rust moest laten. Toen hij nog maar een gedeelte van de wet had geleerd, had hij eigenlijk de indruk dat hij alle levende wezens met rust moest laten. Op het gazon achter het huis kon een kwartel vlak voor zijn neus opvliegen zonder dat hij hem kwaad deed. Helemaal gespannen en trillend van verlangen en begeerte beheerste hij zijn instinct en bleef doodstil staan. Hij gehoorzaamde de wet van de goden.

Maar toen zag hij op een dag dat Dick op het achtergazon een grote prairiehaas opjoeg en nazat. De baas zelf stond ernaar te kijken zonder er iets tegen te doen. Hij moedigde Wittand zelfs aan mee te gaan jagen. En zo leerde hij dat het niet verboden was om achter prairiehazen aan te zitten. Tenslotte had hij alle wetten verwerkt. Met de huisdieren mocht niet gevochten worden. Als er dan van vriendschap geen sprake kon zijn, moesten ze tenminste vreedzaam naast elkaar bestaan. Maar de andere dieren – de eekhoorns en kwartels en konijnen – waren schepsels uit de Wildernis, die de mens nooit trouw hadden gezworen. Ze waren een geoorloofde prooi voor elke hond. Alleen de tamme dieren werden door de goden beschermd en tussen de tamme dieren onderling mocht geen strijd op leven en dood gevoerd worden. De goden hadden de macht over leven en dood van hun ondergeschikten en zorgden er angstvallig voor dat ze die macht niet verloren.

Het leven in Santa Clara Valley was erg ingewikkeld na de

eenvoud van het Noorden. En een eerste vereiste in deze ingewikkelde samenleving was beheersing – een zelfbeheersing die zo breekbaar was als trillende gazen vleugels en tegelijkertijd zo hard als staal. Het leven had wel duizend facetten en Wittand ontdekte dat hij met allemaal te maken kreeg – zoals wanneer hij meeding naar de stad, en in St. José achter het rijtuig aanholde, of door de straten zwierf als het rijtuig was gestopt. Het leven deed zich op allerhande manieren aan hem voor, drong zich voortdurend aan zijn zintuigen op, eiste van hem dat hij zich snel en altijd maar weer omschakelde en aanpaste, en dwong hem vrijwel altijd zijn natuurlijke impulsen te onderdrukken.

In de slagerijen hing het vlees voor het grijpen. Hij mocht niet aan dat vlees komen. In de huizen waar zijn baas een bezoek bracht, waren katten, maar die moest hij met rust laten. En overal waren honden die tegen hem gromden en die hij niet mocht aanvallen. En dan trok hij op de volle trottoirs altijd van ontelbaar veel mensen de aandacht. Ze bleven staan om naar hem te kijken en maakten elkaar op hem attent. Ze bekeken hem aandachtig en praatten tegen hem. Het ergste van alles was dat ze hem ook aaiden, en dat hij zich moest laten welgevallen dat hij door al die gevaarlijke vreemde handen werd aangeraakt. Toch lukte hem dat. Bovendien raakte hij over zijn schuwheid en verlegenheid heen. Hooghartig onderging hij de belangstelling van de massa's vreemde goden. Minzaam aanvaardde hij hun minzaamheid, maar hij had iets over zich dat de mensen weerhield om al te vertrouwelijk met hem te zijn. Ze klopten hem even op zijn kop en liepen dan, voldaan over hun durf door.

Maar het was niet allemaal even gemakkelijk voor Wittand. Als hij in de buitenwijken van St. José achter het rijtuig aandraafde, waren er altijd jongetjes die er een gewoonte van maakten hem met stenen te gooien. Hij wist wel dat hij ze niet achterna mocht zitten en ze niet tegen de grond mocht lopen. Hier werd hij dus gedwongen zijn instinct tot zelfbehoud geweld aan te doen en dat deed hij dan ook, want hij was bezig tam te worden en zich een plaats te veroveren in de beschaafde wereld.

Toch was hij niet erg gelukkig met deze regeling. Hij had geen vastomlijnde ideeën over recht en billijkheid. Maar het leven kent een bepaald rechtvaardigheidsgevoel en dat zei hem dat het erg onbillijk was dat hij zich niet mocht verdedigen tegen de met stenen gooierende jongens. Hij vergat daarbij dat het verbond tussen hem en de goden de laatsten de verplichting oplegde voor hem te zorgen en hem te

beschermen. Maar op een dag sprong de baas met de zweep in de hand uit het rijtuig en ranselde de met stenen gooien-de jongens af. Daarna gooiden ze niet meer met stenen en Wittand begreep wel waarom en was voldaan.

Hij deed nog een soortgelijke ervaring op. Op de weg naar de stad bij het café op het kruispunt hingen altijd drie honden rond die hem aanvloegen als hij voorbij kwam. Zijn baas, die wist hoe dodelijk zijn wijze van vechten was, had Wittand voortdurend gewezen op de wet die hem verbood te vechten. Als gevolg daarvan had de wolf het altijd moeilijk als ze dat café passeerden, want hij had de woorden van de baas goed ter harte genomen. Elke keer wist hij door grommen de honden na de eerste aanval op een afstand te houden, maar ze bleven blaffend en plagend en treiterend achter hem aan lopen. Dat ging zo een tijdje door. Op een dag hitsten de mannen in het café de honden zelfs tegen Wittand op. Toen liet de baas het rijtuig stilhouden.

‘Pak ze maar,’ zei hij.

Wittand kon zijn oren niet geloven. Hij keek van de baas naar de honden en toen weer vragend naar zijn baas, met een gretige blik in zijn ogen.

Die knikte. ‘Pak ze maar, ouwe jongen. Vreet ze maar op.’ Wittand aarzelde niet langer. Hij draaide zich om en sprong geruisloos tussen zijn vijanden. Het was drie tegen een. Er werd luid gegrauwd en gegromd en kaken klapten op elkaar in een wirwar van hondelijven. Het stof van de weg dwarrelde in een grote wolk op en onttrok het strijdgewoel aan het gezicht. Maar enige minuten later lagen twee honden te stuiptrekken in het straatvuil en sloeg de derde op de vlucht. Hij sprong over een sloot, ging dwars door een hek en rende een akker op. Wittand zette hem na. Hij gleed op de manier en met de snelheid van een wolf geruisloos over de grond en midden op de akker trok hij de hond neer en beet hem dood.

Na deze drievoudige slachting waren zijn moeilijkheden met honden voorbij. Het nieuws verspreidde zich naar alle kanten door het dal en de mensen zorgden er voortaan wel voor dat hun honden de Vechtwolf niet meer lastig vielen.

24. De roep van de soort

De maanden verstreken. Er was voedsel in overvloed in het Zuiden en er hoefde niet gewerkt te worden en Wittand werd dan ook dik en welgedaan en was gelukkig. Hij was niet alleen geografisch in het zonnige Zuiden, maar ook wat zijn levensomstandigheden betrof. De vriendelijkheid van de mens bescheen hem als de zon en hij gedijde als een plant in vruchtbare aarde.

En toch bleef hij op de een of andere manier anders dan andere honden. Hij kende de wet zelfs beter dan de honden die geen ander leven gekend hadden, en nam hem nauwgezet in acht. Toch leek het altijd nog of er iets van het verscheurende dier in hem school, alsof zijn wilde aard nog niet volledig overwonnen was en de wolf in hem alleen maar sliep.

Hij sloot geen vriendschap met andere honden. Zijn leven was tot nu toe eenzaam geweest wat zijn soortgenoten aanging, en eenzaam zou hij voor de rest van zijn leven blijven. Door het getreiter van Lip-lip en het stel jonge honden en later door de gevechten waartoe Mooie Smith hem had gedwongen, had hij een blijvende afkeer van honden gekregen. Zijn leven had een andere loop gekregen. Hij was zich aan de mens gaan hechten en had zich van zijn soortgenoten afgewend.

Bovendien bekeken alle honden in het Zuiden hem met argwaan. Hij wekte de instinctieve angst voor de Wildernis bij hen op en altijd ontvingen ze hem met een grauw en een snauw en strijdlustige haatgevoelens. Hij daarentegen kwam erachter dat hij zijn tanden niet op ze hoefde te beproeven. Als hij die maar liet zien en zijn lip optrok, was dat even doeltreffend. Vrijwel altijd maakte een blaffend aanstormende hond dan rechtsomkeert.

Maar de grote beproeving van Wittands leven was en bleef Collie. Ze liet hem nooit met rust. Ze hield zich niet zo braaf aan de wet als hij en tarte alle pogingen van de baas om haar goede maatjes met Wittand te laten worden. Haar schelle, zenuwachtige gekef klonk voortdurend in zijn oren. Ze had hem nooit het gebeurde met de kippen vergeven en bleef hardnekkig van mening dat hij kwade bedoelingen had. Voordat hij iets misdaan had, ging ze al tekeer. Ze werd een plaag. Ze liep als een politieagent achter hem aan, waar hij ook heen ging, naar de stallen of het terrein op, en als hij

ook maar even nieuwsgierig naar een duif of een kip keek, zette ze, kwaad en verontwaardigd, onmiddellijk een keel op. Als hij maar even kon, negeerde hij haar, ging met zijn kop op zijn voorpoten liggen, en deed of hij sliep. Dat trucje ging altijd op en dan hield ze zich koest.

Op Collie na ging het allemaal goed met Wittand. Hij had zelfbeheersing en zelfvertrouwen aangekweekt en kende de wet. Hij was nu bezadigd, rustig en wijsgerig verdraagzaam. Hij leefde niet langer in een vijandige omgeving. Gevaar, pijn en dood lagen niet aan alle kanten op de loer. Langzamerhand had het onbekende zijn dreiging en verschrikking voor hem verloren. Het leven was zoet en gemakkelijk. Het kabbelde rustig voort en angst noch vijand lagen verscholen langs zijn levenspad.

Zonder dat hij het zich bewust was, miste hij wel de sneeuw. Als hij erover nagedacht zou hebben, zou hij het 'een ongevoon lange zomer' hebben gevonden. Nu miste hij de sneeuw alleen in zijn onderbewustzijn. Zo kreeg hij vooral als het 's zomers erg warm was, een vaag verlangen naar het Noorden. Hij voelde zich dan niet helemaal op zijn gemak, was wat onrustig, zonder te weten waarom.

Wittand had zijn afhankelijkheid nooit erg getoond. Anders dan door tegen de baas aan te kruipen en dan met een ondertoon van genegenheid te knorren, kon hij zijn liefde niet uiten. Maar het was hem toch nog beschoren een derde manier te ontdekken. Hij was altijd erg gevoelig geweest voor het lachen van de goden. Lachen had hem razend gemaakt, dol van woede. Maar hij kon niet kwaad worden op zijn geliefde meester en als die god het verkoos goedmoedig plagend tegen hem te lachen, wist hij niet wat hij moest doen. Dan welden als vanouds de gevoelens van woede en haat in hem op die hem prikkelden en staken en streden met zijn gevoelens van liefde. Hij kon niet kwaad zijn en toch moest hij iets doen. Aanvankelijk probeerde hij het met waardigheid, maar dan lachte zijn baas nog harder. En als hij nog waardiger probeerde te doen, lachte de baas nog harder. Tenslotte lachte de baas al zijn waardigheid weg. Wittand deed zijn bek een eindje open en trok heel even zijn lip op, en in zijn ogen kwam een guitige blik, die meer genegenheid uitstraalde dan humor. Hij had leren lachen. Op dezelfde manier leerde hij met zijn baas te stoeien. Die gooide hem omver en rolde hem om en om, en haalde talloze wilde kunsten met hem uit. Dan deed hij of hij kwaad werd, zette zijn haren op, gromde woest en klapte zijn kaken op elkaar alsof hij echt zou bijten. Maar hij ging nooit te ver, en beet altijd in de lucht. Als aan het eind van zo'n

stoeipartij klap, tik, beet en grauw elkaar snel opvolgden en het allemaal wat te dol werd, hielden ze plotseling op en gingen op een afstand woedend naar elkaar staan kijken. En even plotseling begonnen ze dan te lachen, en dan was het net alsof de zon doorbrak boven een woelige zee. En het eindigde altijd ermee dat de baas zijn arm om Wittands hals en schouders sloeg, en dat deze gelukkig begon te grommen.

Maar niemand anders stoeide ooit met Wittand. Hij stond dat niet toe. Hij stond op zijn ponteneur en als daar een aanslag op gepleegd werd, waren zijn waarschuwend gegrom en zijn opstaande haren allesbehalve speels. Dat hij zijn baas die vrijheid toestond, betekende niet dat hij een gewone hond was, een allemansvrindje, bereid om met iedereen te stoeien en plezier te maken. Hij had lief met heel zijn hart en weigerde zichzelf of zijn liefde te vergooien.

De baas ging vaak paardrijden en dan beschouwde Wittand het als zijn plicht hem te vergezellen. In het noordelijke land had hij zijn trouw bewezen door in het span te lopen; maar in het Zuiden waren geen sleden. De honden waren er ook geen lastdieren. Daarom bewees hij zijn trouw op een andere manier, door naast het paard van de meester te draven. Hoe lang de dag ook was, Wittand raakte nooit uitgeput. Hij had de gang van de wolf, soepel, onvermoeibaar en moeiteloos, en na zeventig, tachtig kilometer sprong hij nog zo fris als een hoen voor het paard uit.

Bij dat rijden slaagde hij er zelfs in zich nog op een andere manier uit te drukken – waar hij, merkwaardig genoeg, in zijn hele leven maar twee keer gebruik van maakte. Voor het eerst gebeurde dat toen zijn baas een vurige volbloed probeerde te leren hoe hij een hek moest openen en dichtdoen zonder dat zijn berijder hoefde af te stijgen. Telkens opnieuw leidde hij het paard naar het hek en elke keer werd het paard schichtig, week achteruit en sprong weg. Het werd steeds zenuwachtiger en gejaagder. Als het op de achterbenen ging staan, gaf de meester het de sporen en dwong het dier zijn voorbenen weer neer te zetten, waarop het met de achterbenen begon te slaan. Wittand zag het schouwspel met toenemende bezorgdheid aan, tot hij zich niet langer kon beheersen en woest en waarschuwend blaffend voor het paard sprong.

Hoewel Wittand daarna nog vaak probeerde te blaffen en de baas hem er ook toe aanmoedigde, lukte het hem nog maar één keer, en toen was de baas er niet bij. Tijdens een galop door de weilanden schoot plotseling een konijn vlak

voor de hoeven van het paard omhoog. De baas veranderde met een ruk zijn koers, het paard struikelde en viel en de baas liep een gebroken been op. Wittand sprong woedend het schuldige paard naar de keel, maar werd door de stem van zijn baas tot de orde geroepen.

‘Naar huis! Naar huis, jij!’ beval de baas toen hij de aard van zijn verwonding had vastgesteld.

Wittand had weinig zin hem alleen te laten. De baas overwoog een briefje te schrijven, maar zocht tevergeefs in zijn zakken naar potlood en papier. Weer gaf hij Wittand bevel naar huis te gaan.

Die keek hem droefgeestig aan, liep weg, kwam terug en jankte zachtjes. De baas praatte vriendelijk, maar ernstig met hem en hij spitste zijn oren en luisterde gespannen.

‘Goed zo, ouwe jongen, jij loopt hard naar huis,’ kreeg hij te horen. ‘Ga naar huis en vertel ze wat er met mij gebeurd is. Naar huis jij, wolf. Vooruit, naar huis.’

Wittand wist wat ‘huis’ betekende en hoewel hij al het andere dat de baas zei, niet verstond, begreep hij wel dat hij naar huis moest gaan. Hij keerde zich om en liep aarzelend weg. Toen bleef hij weifelend staan en keek om.

‘Ga naar huis!’ klonk het strenge bevel opnieuw, en deze keer gehoorzaamde hij.

De familie zat op de veranda van de middagkoelte te genieten toen Wittand hijgend en onder het stof aankwam.

‘Weedon is terug,’ zei Weedons moeder.

De kinderen verwelkomden Wittand juichend en vlogen naar hem toe. Hij ontweek ze en liep de veranda over, maar ze dreven hem in een hoek tussen een schommelstoel en de balustrade. Hij gromde en probeerde ze opzij te duwen. Hun moeder keek bezorgd in hun richting.

‘Ik moet bekennen dat ik nerveus van hem word als hij bij de kinderen is,’ zei ze. ‘Ik ben bang dat hij ze nog eens onverwacht iets doet.’

Woest grommend lukte het Wittand tenslotte uit de hoek te ontsnappen, waarbij hij de jongen en het meisje omver liep. Hun moeder riep ze bij zich om ze te troosten en zei dat ze Wittand met rust moesten laten.

‘Een wolf blijft een wolf,’ zei rechter Scott. ‘Je kunt ze nooit vertrouwen.’

‘Maar Wittand is niet helemaal een wolf,’ nam Beth het voor haar afwezige broer op.

‘Dat zegt Weedon tenminste,’ zei de rechter weer. ‘Hij denkt dat Wittand een hond onder zijn voorouders heeft, maar zal je er direct bij zeggen dat hij het niet zeker weet. Wat het uiterlijk van dat dier betreft . . .’

Hij maakte de zin niet af. Wittand stond woest grommend voor hem.

‘Ga weg! Ga liggen, kerel,’ beval rechter Scott.

Wittand keerde zich naar de vrouw van zijn baas. Ze gilte van angst toen hij haar rok tussen zijn tanden pakte en eraan sjarde tot het tere weefsel scheurde. Hij stond nu in het middelpunt van de belangstelling. Grommen deed hij niet meer, hij stond met zijn kop omhoog hen aan te kijken. Zijn keel maakte krampachtige bewegingen, maar bracht geen geluid voort. Hij schokte met zijn hele lichaam van inspanning om de onuitspreekbare boodschap over te brengen.

‘Ik hoop niet dat hij dol wordt,’ zei Weedons moeder. ‘Ik heb nog tegen Weedon gezegd dat ik bang was dat het warme klimaat niet goed zou zijn voor een dier uit de poolstreken.’

‘Ik geloof dat hij probeert ons iets te zeggen,’ zei Beth.

Op dat moment lukte het Wittand eindelijk zich te uiten en hij begon luid te blaffen.

‘Er is iets met Weedon gebeurd,’ zei zijn vrouw op besliste toon.

Ze stonden nu allemaal op. Wittand rende de treden van de veranda af en keek telkens om of ze hem wel volgden. Voor de tweede en laatste maal in zijn leven had hij geblaft en zich verstaanbaar gemaakt.

Na deze gebeurtenis gaven de bewoners van Sierra Vista hem een nog warmer plaatsje in hun hart en zelfs de stal-knecht die hij in de arm gebeten had, moest toegeven dat hij een slimme hond was, al was hij dan een wolf. Rechter Scott bleef die mening ook toegedaan en bewees die tot ieders ergernis aan de hand van maten en beschrijvingen uit de encyclopedie en verschillende biologische werken.

De tijd verstreek en de zon bleef maar schijnen over Santa Clara Valley. Maar toen de dagen korter werden en Wittand zijn tweede winter in het Zuiden inging, deed hij een eigenaardige ontdekking. Collie's tanden waren niet zo scherp meer. Haar beten waren speels en mild en deden niet echt pijn. Hij vergat dat ze hem het leven zuur had gemaakt. Als ze om hem heen dartelde, ging hij waardig in op haar spel en deed zijn uiterste best om ook speels te doen, met als resultaat dat hij zich alleen maar belachelijk maakte.

Op een dag lokte ze hem mee op een lange tocht over het achtergazon de bossen in. Het was de middag dat de baas uit rijden ging en dat wist Wittand. Het paard stond gezadeld bij de deur te wachten. Wittand weifelde. Maar er was

iets in hem dat alle aangeleerde wetten te boven ging, dat uitsteeg boven de gewoontes die hem gevormd hadden, boven zijn liefde voor de baas, boven zijn wil om te leven. En toen hij in dat oogenblik van twijfel even door Collie werd gebeten, die er daarna vandoor ging, keerde hij zich om en ging achter haar aan. Die dag reed de baas alleen. En in de bossen draafden Wittand en Collie zij aan zij, zoals zijn moeder Kiche en de oude Eenoog vele jaren geleden door de doodstille bossen in het Noorden hadden gedraafd.

25. De slapende wolf

Omstreeks diezelfde tijd stonden de kranten vol over de gedurfde ontsnapping van een veroordeelde uit de gevangenis van St. Quentin. Het was een woesteling. Hij was van nature slecht. Hij was met een slecht karakter geboren en was er door de vorming die hij in de handen van de maatschappij had ondergaan, niet beter op geworden. De handen van de maatschappij zijn ruw en deze man was een sprekend voorbeeld van wat ze kunnen aanrichten. Het was een beest van een vent – een menselijk beest weliswaar, maar toch zo'n vreselijk beest, dat men hem nog het best als een roofdier kon omschrijven.

In St. Quentin was gebleken dat hij onverbeterlijk was. Straffen hielpen niet, hij volhardde in het kwaad. Hij zou tot het laatste toe vechten als een bezetene en zich pas overgeven als hij dood was, want hij was tijdens zijn leven niet klein te krijgen. Hoe feller hij vocht, hoe strenger de maatschappij hem aanpakte, met als enig gevolg dat hij nog kwaadaardiger werd. Of hij nu op water en brood werd gezet, of in een dwangbuis werd gestopt of gezeseld – het haalde allemaal niets uit bij Jim Hall, maar toch moest hij dat steeds ondergaan. Zo was hij al behandeld toen hij nog een klein zwak jongetje was in een achterbuurt van San Francisco – weke klei in de handen van de maatschappij en rijp om gekneet te worden.

Toen Jim Hall zijn derde straf in de gevangenis uitzat, trof hij een bewaker die bijna net zo'n beest was als hijzelf. De bewaker behandelde hem gemeen, vertelde de directeur leugens over hem, deed hem het laatste beetje vertrouwen dat hij nog genoot, verliezen en was hem steeds aan het treiteren. Het verschil tussen hen beiden was dat de bewaker een bos sleutels had en een revolver. Jim Hall had alleen zijn blote handen en zijn tanden. Maar op een dag viel hij de bewaker aan, vloog hem naar de keel en beet hem de strot af, net als een dier uit de Wildernis dat zou doen.

Toen werd Jim Hall opgesloten in de cel voor onverbeterlijken. Daar bracht hij drie jaar door. Het was een cel waar de vloer, de muren en de zoldering van ijzer waren. Hij mocht er nooit uit. Hij zag nooit de hemel of de zon. Overdag was het er schemerig en 's nachts pikdonker en stil. Hij was levend begraven in een ijzeren grafkelder. Hij zag nooit een menselijk gezicht en praatte nooit met een men-

selijk wezen. Als zijn eten naar binnen werd geschoven, gromde hij als een wild beest. Hij haatte alles. Dagen en nachten aaneen brulde hij zijn woede uit tegen het heelal. Weken- en maandenlang gaf hij geen kik en zat hij zich in somber stilzwijgen op te vreten van ellende. Hij was een mens en een monster, een angstaanjagend monster, erger dan er ooit aan een ziek brein was ontsproten.

En toen ontsnapte hij op een nacht. De directeur beweerde dat het onmogelijk was, maar de cel was toch leeg en het lichaam van een vermoorde bewaker lag in de deuropening. Twee andere dode bewakers lagen langs de weg die hij door de gevangenis heen naar de buitenste muren was gegaan. Hij had ze gewurgd om geen lawaai te maken.

Hij was in het bezit van de wapens van de vermoorde bewakers – een levend arsenaal dat in de heuvels op de vlucht was en werd achtervolgd door de georganiseerde macht van de samenleving. Op zijn hoofd stond een hoge prijs in goud. Boeren die tuk op het geld waren, joegen op hem met hun buksen. Zijn bloed kon goed zijn voor de afbetaling van een hypotheek of om een zoon te laten studeren aan de universiteit. Burgers met gemeenschapszin pakten hun geweren en gingen achter hem aan. Een troep bloedhonden volgde het spoor dat zijn bloedende voeten trokken. En de speurhonden van de politie, de betaalde vechtdieren van de gemeenschap, uitgerust met telefoon en telegraaf en speciaal ervoor opgeleid, maakten dag en nacht jacht op hem. Soms wisten ze hem in het nauw te drijven en dan traden ze hem als helden tegemoet. Of ze sloegen in paniek, dwars door prikkeldraad heen, op de vlucht, tot plezier van de goegemeente die bij het ontbijt de berichten in de krant las. Na zo'n treffen moesten de doden en gewonden naar de steden worden afgevoerd. Hun plaatsen werden dan ingenomen door anderen, die graag aan de mensenjacht mee wilden doen.

En toen verdween Jim Hall helemaal. De bloedhonden probeerden vergeefs het spoor terug te vinden. Onschuldige veeboeren in afgelegen valleien werden door gewapende mannen aangehouden en moesten zich legitimeren. Mannen die happig waren op het bloedgeld hadden op wel tien berghellingen de stoffelijke resten van Jim Hall ontdekt.

Op Sierra Vista werden de kranten ook gelezen. Niet zozeer uit belangstelling, als wel uit angst. De vrouwen waren bang. Rechter Scott haalde lachend zijn schouders op, maar ten onrechte, want vlak voordat hij met pensioen ging, had Jim Hall voor hem terechtstaan en had hij hem veroordeeld. En in de rechtszaal had Jim Hall ten aanhore van

alle aanwezigen op de publieke tribune verklaard dat er een dag zou komen waarop hij wraak zou nemen op de rechter die hem had veroordeeld.

Die ene keer had Jim Hall gelijk gehad. Hij had de misdaad waarvoor hij werd veroordeeld, niet gepleegd. Jim Hall werd op valse beschuldigingen naar de gevangenis gestuurd voor een misdaad die hij niet begaan had. Omdat hij al twee veroordelingen achter de rug had, gaf rechter Scott hem vijftig jaar cellulair.

Rechter Scott wist niet alles, ook niet dat hij meewerkte aan een politiecomplot en dat de bewijzen verzonnen waren, dat er meeneed was gepleegd en dat Jim Hall onschuldig was aan wat hem ten laste gelegd werd. Aan de andere kant wist Jim Hall niet dat rechter Scott daar niet van op de hoogte was. Jim Hall meende dat de rechter er alles van wist en bij het gruwelijke onrecht dat hem werd aangedaan, onder één hoedje speelde met de politie. Toen rechter Scott zijn vonnis uitsprak en Jim Hall veroordeelde tot vijftig jaar levend dood zijn, sprong de man die alles haatte in de samenleving die hem mishandelde, op en ging in de rechtszaal als een bezetene tekeer tot hij door een zestal van zijn blauwgejaste vijanden werd weggesleurd. Voor hem was rechter Scott de sleutelfiguur van dit toppunt van onrecht en hij goot de fiolen van zijn toorn over hem uit en dreigde dat hij zich eenmaal op hem zou wreken. Toen werd Jim Hall opgesloten in de cel . . . waaruit hij zou ontsnappen.

Wittand wist niets van dat alles. Maar er bestond een geheim tussen hem en Alice, de vrouw van zijn baas. Elke avond als de bewoners van Sierra Vista naar bed waren gegaan, stond ze op en liet ze Wittand binnen. Hij mocht in de grote vestibule slapen. Nu was Wittand geen huishond en hij mocht ook niet binnenshuis slapen. Daarom sloop ze elke morgen heel vroeg naar beneden en liet hem uit voor de familie ontwaakte.

In een van die nachten, terwijl iedereen in huis sliep, werd Wittand wakker. Hij bleef doodstil liggen. En doodstil snoof hij de lucht op die hem vertelde dat er een vreemde god aanwezig was. Zijn oren vingen geluiden op van bewegingen die de vreemde god maakte. Wittand begon niet meteen woedend te grommen. Zo ging hij niet te werk. De vreemde god liep zacht, maar Wittand liep nog zachter, want hij droeg geen kleren die langs zijn huid konden schuren. Hij volgde de god geruisloos. In de Wildernis had hij op wild gejaagd dat bijzonder schichtig was en hij wist dat in zo'n geval een overrompeling de beste methode was.

De vreemde god bleef onderaan de grote trap staan luisteren en Wittand verroerde zich niet, maar stond doodstil te kijken en af te wachten. Die trap leidde naar de geliefde baas en diens dierbaarste bezittingen. Wittand zette zijn haren op, maar bleef wachten. De vreemde god tilde zijn voet op en wilde naar boven gaan.

Toen sloeg Wittand toe. Hij waarschuwde niet en gromde evenmin voor hij tot daden overging. Zijn lichaam schoot omhoog in een sprong die hem op de rug van de vreemde god deed belanden. Met zijn voorpoten klauwde hij zich vast in de schouders van de man en zette tegelijkertijd zijn tanden in diens nek. Zo bleef hij een ogenblik hangen. Lang genoeg om de man achterover te trekken. Samen sloegen ze tegen de grond. Wittand sprong weg en terwijl de man pogingen deed om overeind te krabbelen, beet de wolf weer toe.

De bewoners van Sierra Vista schrokken wakker. Beneden ontstond een tumult alsof alle duivels uit de hel waren losgebroken. Er werd met een revolver geschoten en eenmaal gilde een mannenstem van afgrijzen en angst. Er werd luid gegrauwd en gesnauwd en boven alle tumult uit klonk het gekraak en gerinkel van meubels en glas.

Maar bijna even snel als de opschudding was ontstaan, kwam ze weer tot bedaren. De worsteling had niet langer dan drie minuten geduurd. De verschrikte familie stond boven aan de trap bijeen. Als uit een duistere afgrond klonk van beneden een gorgelend geluid op, alsof er lucht door water borrelde. Soms ging het over in gemurmel en gesis. Maar ook dat geluid stierf weg en hield op en toen klonk er vanuit de diepe duisternis alleen nog het zware hijgen van een levend wezen dat moeizaam naar adem snakte.

Weedon Scott drukte op een knop en meteen baadden het trappenhuis en de vestibule in een zee van licht. Samen met rechter Scott liep hij met een revolver in de hand behoedzaam naar beneden. Ze hoefden niet zo behoedzaam te zijn. Wittand had zijn werk goed gedaan. Temidden van een ravage van omgevallen en versplinterde meubels, lag een man, gedeeltelijk op zijn zij, met zijn gezicht verborgen onder een arm. Weedon Scott bukte zich, nam de arm weg en keerde de man op zijn rug. Hij was dood en zijn hals vertoonde een gapende wond.

'Jim Hall,' zei rechter Scott en vader en zoon keken elkaar veelbetekenend aan.

Toen richtten ze hun aandacht op Wittand. Die lag ook met gesloten ogen op zijn zij, maar knipperde met de oogleden en probeerde hen aan te kijken toen ze zich over hem heen

bogen. Zijn staart ging flauwtjes heen en weer in een vruchteloze poging tot kwispelen. Weedon Scott aaide hem en Wittand begon te grommen van dankbaarheid. Maar het was niet meer dan een zwak gegrom en het hield al gauw weer op. Zijn oogleden zakten weer dicht en zijn hele lichaam scheen slap te worden en zich plat op de vloer uit te strekken.

‘Hij is er geweest, de arme stakker,’ mompelde de baas.

‘Dat zullen we nog eens zien,’ zei de rechter terwijl hij naar de telefoon liep.

‘Om het maar heel eerlijk te zeggen,’ zei de dokter nadat hij anderhalf uur met Wittand bezig was geweest, ‘hij heeft een kans van één op duizend.’

Het daglicht begon door de ramen naar binnen te vallen en deed het elektrische licht verbleken. Op de kinderen na stond de hele familie om de dokter heen om te horen wat hij ervan dacht.’

‘Een gebroken achterpoot,’ ging de dokter door, ‘en drie gebroken ribben, waarvan er tenminste één de longen is binnengedrongen. Hij heeft bijna al zijn bloed verloren en heeft hoogstwaarschijnlijk ook nog inwendig letsel opgelopen. De man zal hem wel geschopt en getrapt hebben. Om nog maar te zwijgen van drie kogels die hij door zijn lijf heeft gekregen. Een kans van een op duizend is eigenlijk optimistisch uitgedrukt. Eén op tienduizend komt er dichterbij.’

‘Maar als er een kans is om hem beter te maken, mag hij die niet missen,’ riep rechter Scott uit. ‘Geld speelt geen rol. Maakt u maar röntgenfoto’s als dat nodig is – doet u eraan wat u kunt. Weedon, stuur onmiddellijk een telegram naar dokter Nichols in San Francisco. Dat is geen gebrek aan vertrouwen in u, dokter, dat begrijpt u wel, maar er moet alles aan gedaan worden.’

De dokter glimlachte toegeeflijk. ‘Natuurlijk begrijp ik dat. Hij verdient het dat al het mogelijke voor hem wordt gedaan. Hij moet verpleegd worden als een mens, een ziek kind. En vergeet u niet wat ik over de temperatuur gezegd heb. Ik kom om tien uur terug.’

Wittand werd verpleegd. Rechter Scotts voorstel een gediplomeerd verpleegster in dienst te nemen, werd door de dochters verontwaardigd van de hand gewezen. Ze namen die taak zelf op zich. En Wittand haalde het ondanks het feit dat de dokter hem maar een kans van een op tienduizend had gegeven.

Die dokter was het niet kwalijk te nemen dat hij de zaak verkeerd had beoordeeld. Hij had zijn leven lang beschaafde mensen geholpen en behandeld, die van generatie op ge-

neratie een beschut leven hadden geleid. Vergeleken bij Wittand waren ze zwak en verwekelijkt en hingen ze wel aan het leven, maar niet met heel hun wil. Wittand was regelrecht uit de Wildernis gekomen, waar de zwakke dieren jong omkomen en niemand bescherming wordt gegund. Zijn vader noch zijn moeder waren zwak geweest en zijn voorouders evenmin. Wittand had een ijzeren gestel en de vitaliteit van de Wildernis geërfd en hing aan het leven, naar lichaam en geest, met heel zijn wezen, met elke vezel en met de hardnekkigheid die van oudsher alle levende wezens gegeven is.

Als een gevangene geketend in gips en verband die elke beweging onmogelijk maakten, bracht Wittand de weken door. Hij sliep urenlang en in zijn dromen trok een eindeloze reeks beelden uit het noordelijke land voorbij. Alle geesten uit het verleden herleefden voor hem. Hij woonde weer met Kiche in het hol, kroop bevend aan de voeten van Grijze Bever om zijn trouw te betuigen, rende voor zijn leven met Lip-lip en de hele jankende lawaaiige troep jonge honden achter zich aan.

Hij draafde weer door de stille bossen op zoek naar prooi in die maanden van hongersnood, en liep ook weer vooraan in het span met achter zich de striemende zweepen van Mitsah en Grijze Bever, en hun stemmen die 'Raa! Raa!' riepen als ze bij een nauwe doorgang kwamen en het span als een waaier ineen schoof om erdoor te kunnen. Hij beleefde nog weer eens alle dagen met Mooie Smith en de gevechten die hij geleverd had. Op zulke momenten jankte en gromde hij in zijn slaap en de mensen om hem heen zeiden dan dat hij een nachtmerrie had.

Maar er was één nachtmerrie die de ergste was van allemaal – die van de bellende, rammelende monsters van elektrische trams, die voor hem reusachtige, krijsende lynxen waren. Hij lag dan in het struikgewas verscholen om een eekhoorn te vangen die zich op de grond te ver van zijn veilige plaatsje in de boom gewaagd had. En als hij dan op het diertje afsprong, veranderde dat in een dreigende en afschrikwekkende elektrische tram die knarsend en bellend als een vuurspuwende berg voor hem oprees. Hetzelfde gebeurde als hij een havik tartte om naar beneden te komen. Die stortte zich dan uit de hemel op hem en veranderde op het laatste moment ook in een elektrische tram. Of hij was weer eens in het hok bij Mooie Smith. Buiten het hok dromden mannen bijeen en hij wist dat hij weer moest vechten. Hij hield de deur in de gaten waar zijn tegenstanders doorheen zouden komen. En als dan de deur openging,

stortte die afgrijselijke elektrische tram zich op hem. Het gebeurde wel duizend keer en elke keer stond hij duizend angsten uit.

Op zekere dag werd het laatste verband en het laatste gips verwijderd. Het was een feestdag. Alle bewoners van Sierra Vista stonden om Wittand heen. De baas krabde hem achter zijn oren en hij knorde van genegenheid. De vrouw van de baas noemde hem 'Gezegende Wolf', een naam die veel bijval vond. Alle vrouwen noemden hem Gezegende Wolf. Hij probeerde overeind te komen, maar na verscheidene pogingen viel hij uitgeput neer. Hij had zo lang gelegen, dat zijn spieren verslapt waren en geen kracht meer hadden. Hij schaamde zich een beetje voor zijn zwakheid, alsof hij in gebreke bleef de goden te dienen zoals hij dat behoorde te doen. Daarom bleef hij heldhaftige pogingen doen om op te staan.

Eindelijk lukte het en stond hij wankelend en heen en weer zwaaiend op zijn vier poten.

'De Gezegende Wolf,' riepen de vrouwen in koor uit.

Rechter Scott keek hen zegevierend aan.

'Nu hoor ik het uit jullie eigen mond,' zei hij. 'Net wat ik lang geleden al beweerd heb. Een gewone hond had dit niet kunnen doen. Het is een wolf.'

'Een gezegende Wolf,' verbeterde de vrouw van de rechter hem.

'Ja, een gezegende Wolf,' stemde de rechter met haar in. 'En van nu af aan zal ik hem zo noemen.'

'Hij zal weer moeten leren lopen,' zei de dokter. 'Daar kan hij maar beter meteen mee beginnen. Het kan geen kwaad. Breng hem maar naar buiten.'

En daar ging hij naar buiten, als een vorst, met alle bewoners van Sierra Vista als zijn gevolg. Hij was nog erg zwak en op het grasveld ging hij even liggen rusten.

Toen trok de stoet weer verder en naarmate Wittand zijn spieren meer gebruikte, keerde de kracht er gaandeweg in terug en begon zijn bloed weer door zijn aderen te bruisen. Ze waren nu bij de stallen gekomen, waar Collie in de deuropening lag, met vijf mollige jonge hondje om zich heen die in de zonneschijn aan het spelen waren.

Wittand keek er vol verbazing naar.

Collie gromde waarschuwend naar hem en hij bleef zorgvuldig op een afstand. De baas duwde met de neus van zijn schoen een van de spartelende jonge hondjes naar Wittand toe. Die zette argwanend zijn haren op, maar de baas zei dat alles in orde was. Collie, die door een van de vrouwen werd vastgehouden, hield hem angstvallig in de gaten en

waarschuwde hem grommend dat bepaald niet alles in orde was.

Het jonge hondje kroop tot vlak voor Wittand. Hij spitste zijn oren en bekeek hem nieuwsgierig. Toen raakten hun neuzen elkaar en hij voelde het warme tongetje van het jong op zijn wang. Wittand stak zijn tong ook uit. Hij wist zelf niet waarom, maar hij likte het snuitje van het jonge diertje.

De goden klaptten in hun handen en juichten bij het zien van dit tafereeltje. Dat verbaasde hem en hij wist niet wat hij ervan moest denken. Toen voelde hij weer hoe zwak hij nog was en ging hij liggen, met gespitste oren en zijn kop schuin naar een kant. Zo bleef hij naar het jonge hondje kijken. Tot grote ergernis van Collie kropen de andere hondjes ook naar hem toe. Hij stond genadiglijk toe dat ze over hem heen klauterden en buitelden. Aanvankelijk verried hij bij het lachen van de goden nog iets van zijn vroegere verlegenheid en onhandigheid. Maar die verdwenen toen de jonge hondjes capriolen bleven maken en over hem heen bleven lopen. Zo lag hij daar met halfgeloken geduldige ogen te dommelen in de zonneschijn.